

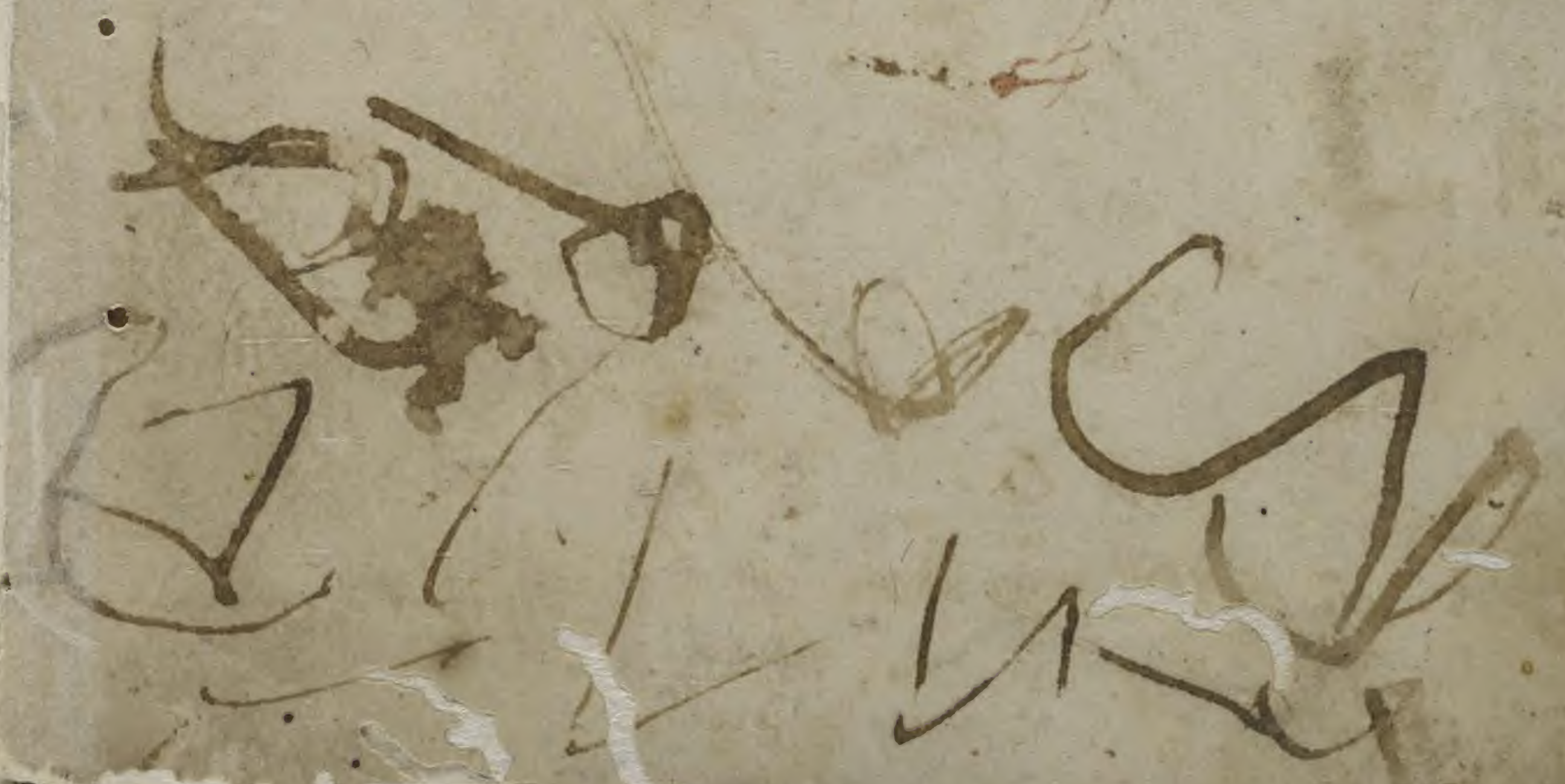
Ramon Lull, Venice 1498

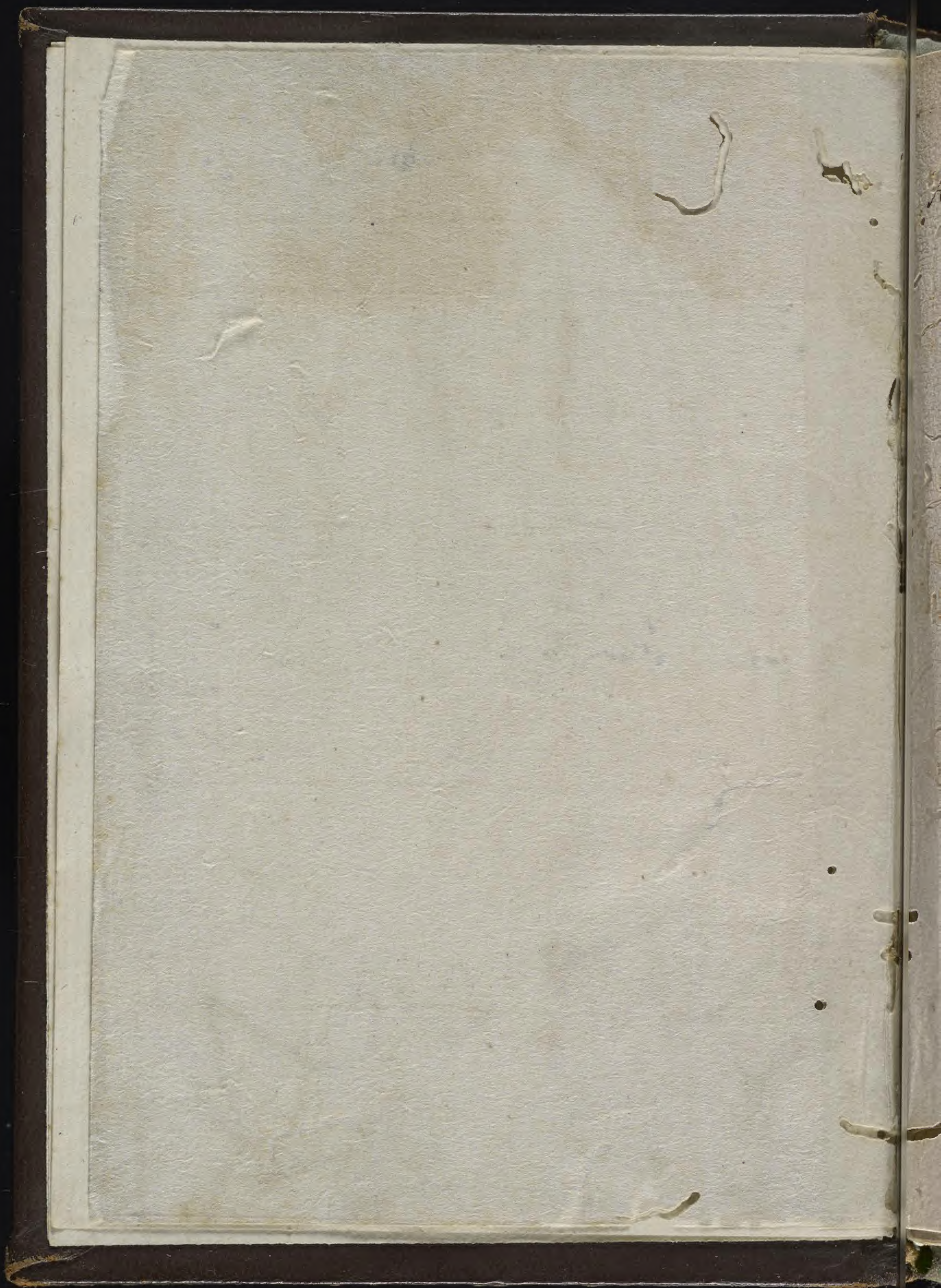
Si va a missa e muer a se non la copo
rosa e colore coa canella. qlla che in muer in
me libe d'argento qlla e nera.

Poi on se puote a poco d'argento per
la panna e coposata in poluer, poi cipe d'oro la
mura, et poi buttare la semole a fuoco deb.

La coposata e coa uiriole. uiriole cipriote
Hoc uide muer
a l'altre qu' pao la
e uiriole.

Petrus Joseph Puccius
Vindob.

Ad faciendum Oleum Tartari.

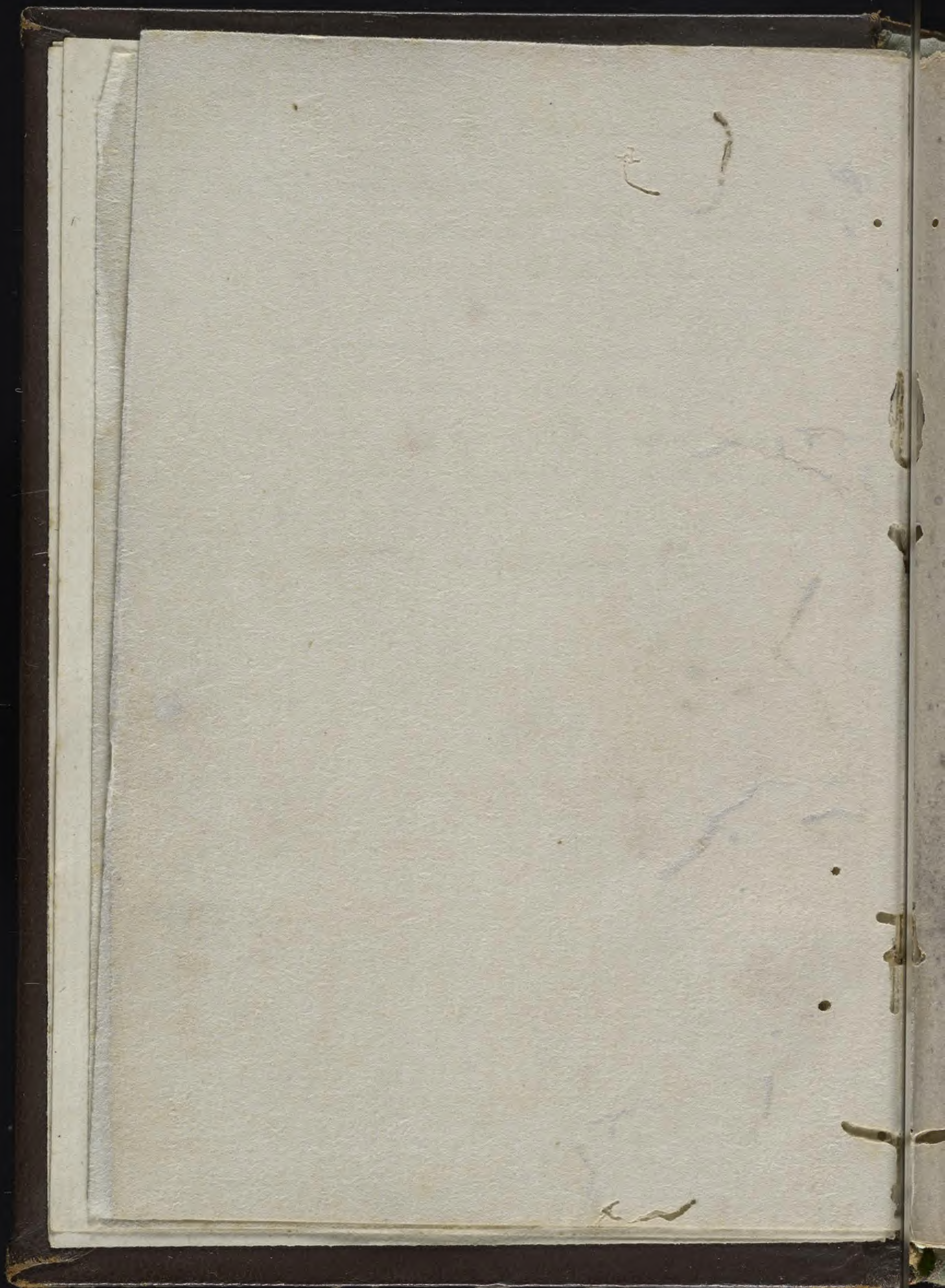
Accipe libras duas tartari albi, et eorundem libras salnitri,
et pone dictas in ollam, et da ignem violentum do-
nece fumigat, et pulverisla bene, antequam in olla
mittatur, valiter, quod inuenias tartarum calcina-
tum, et album, sicut nix, postea pulverisla, et pone
dictam pulverem in uesticam, quam uesticam pone
in aqua claram, et frigidam per horas 24. et inue-
nies oleum tartari in oleum.

Gallico. memoria tua
Gallico Memori tuae

Ad faciendum Oleum Tartari

P. J.

Incipit Liber prime distinctionis Naturę se-
cretorum seu quinta Essentia Sacri Doctoris
Magistri Raymundi Lulij de Insula Maiorica
rum: qui doctrinam dat eius extractionis: &
Applicationis ad Corpora humana: ad opera
terribilia totius artis Medicine procuranda
Et etiam de Metalloꝝ transmutatione obte-
nuitur Qui est ymago omnium librorum
super hijs tractantium.
De Contristatione Raymundi: & eius la-
mentatione.

Contristatus erat Raymundus:
& nō modica desolatione reple-
tus: Quā tanto tempore labora-
uerat ut p̄ terrarum orbem
sua dispargeretur scientia: Et
inde modicus fructus uel effec-
tum cōsequutus fuerat: Et ē
uidens q̄ ab hijs a quibz honorari debebat de-
ridebat: & deducebant ip̄us in ridiculum
& sybillum. Et quia etiam uiderat q̄ Rom-
ana ecclesia de sua cura & sententijs: & pos-
tulationibz minime curauerat: Taliter q̄ fin-
is ip̄ius erat exhibita minime sequebat.
Et ingressus despectus mortuus est: & uoce al-
ta clamare cōpit: & deo ferre labores: ang-
ustias: & tribulationes quas p̄ artem & sci-
entia quā ip̄i exhibuerat: eo quia reputaba-
tur tamquam stultus & fantasticus: & sic la-

mentibus: Et hululatu magno. nauisbat
anima eius. ¶ Egressus igitur frater qdam
oratorij sancti benedicti deambulabat per
desertum orationem faciendo: qui cum audi
re uocem timuit: Arbitratur. n. feraz
esse: silere cepit: & stetit erectus: & cum inte
ntu respexit: & uidens barbam pliaz obst
upuit ex eo qz nunq talem hominem uider
at In parte illa & ait ei: Amice quid facis
hic: & quid ploras: Rogo te si placet dicas
mihi. Respondit ei Raymundus. Amice di
mcte me In desolatione mea quoniam turne
quaq mihi sup hoc remediuz exhibere poter
is. ¶ Contristabor itaq & lamentari no cessa
bo donec In desolatione mea moriar. ¶ Resp
ondit ei Monachus. ¶ Deus & dominus nost
er yhus xpul In quo est pfecta gsolatio ty no
deset: & circundabit te gaudio & letitia: & re
bus hys sup quibz lamentaris: ipe qui de
dit eis pncipiuz dabit eis fines: sed qd cor
tuu gliscit. ¶ Respondit ei Raymundus: Be
ne noui xpuz potestates habere sup omnem
creaturaz ut ipso mediate ois creatura de
tribulatione ad gaudiuz reuertatur: tamen
qz creature aliqui sunt Indispositi: ut habet
uentur de tali gra: no uult eis deus talem
graz facere: hoc qdez no expt dei: s; expte
creature causatur. ¶ Respondit ei monach
¶ Omnia st deo possibilia: Vn q uis tu sis Indi
positus: pot te ab ista tribulatione liberare:

2

Respondit ei Raymūduſ iuxta diſpoſitionē
materie agit forma: Item poteſtas dei & ſua
juſtitia quertuntur. **I**nde dico q̄ impoteſt
ate ſta eſt eſſentiale juſtificare ſicut eſſen
tiale poſſe. Non igitur pōt deus aliqd quin
poſſit cum juſtitia: Alias eſſet deſtructa unit
as eſſentialis poteſtatis & juſtitie: Ex quo qdē
multa inconuenientia horribilia ſequi poſſent.
Vnde dico ſicut deus creauit hōiēz ſb rationē
bonitatis: ut rōne bonitatis opetur bonum:
ſta creauit ipſum ſb rōne liberij arbitrij: ſub
ratione cuius uoluit ut operetur libere: et
agat bene & libere: Alias n. ſi libere nō op
aretur: eſſet deſtructus actus liberij arbitrij
in homine: & opando bonum non hēret merit
um q̄ defectu liberij arbitrij eſſet impruat
ione: & ſic deus eſſet contra juſtitia quod eſt
impoſſibile. **I**deo dico q̄ me indiſpoſito uel
quauis alia creatura: Deus nō poteſt uolū
tatem eius adimplere: Iſtud nāq; nō poſſe nō
expte dei p̄ncipaliter inſurgit: ſ; expte inep
titudinis creature que indiſpoſita eſt & inſuf
ficient ad talē actuz uel grām recipe. **V**idēs
itaq; monach⁹ Raymundū ſic loqui: Intellex
ipſum habituatu⁹ ēē de magna ſciētia: cui di
xit. **A**mice uideo te habituatu⁹ ēē de grandi
ſciā: Rogo te ut referas mihi quis es: & qd
eſt nomē tuū & nomen patrie tue: Raymū
duſ ei nolebat dicē: ſ; tantū fuit p̄ monachuz
q̄mot⁹ q̄ retulit ei nomen ſuū: & patrie ſuae.

Præmulto n. gaudio gauisus est mona-
chus eo q. Raymundus viderat: ex eo qd
multum eum Intuey affectabat: & ait:
ei monachus. ¶ Multus nāq. tpus hēt q. au-
diui te esse pitum i omny scientia & arte:
et et tuā artēz plicere maxie ad Infidelium
queritionē: & et ad notitiā q. plurimoz sex-
etorum nature: que via medicinali ac phi-
sica actingi possunt. ¶ Rogo te igrē xpī amo-
re ut nobiscum morā facias: ut ex tua arte
siue scia hēamus fructuz: ut facias nobis
secretissimuz opendiuz de Infirmitatū rem-
edijs: qm noueris nos hic diuersimode tota q.
uatos & diuersis generibz Infirmitatū rector
quey. Insuper si placet tibi ut pte reuelet si
Ars alchimie sit uera/an ne: ut hoīes nō ca-
dant de suo honore Inpauptatē & ultimata
despationē. Nam finis artis tue hic: ut ex-
tirpent scite & errores & falsitates. ¶ Ait
nāq. Raymundus Septem & uiginti āny
sunt quibz laborare nō cesso: & lecturas ma-
nerie diuersimoda opone: Sz taz modicos
xpī famulos Inuenio q. iaz nauseat aīa mea
sup tanto labore sine utilitate. ¶ Ait ei mo-
nachus indeo affectuz aīe tue qm tu uis ut
tua ars p munduz diuulget & oēs famuli dī
Instruat: qui postea discrepantes p zeumata
linguaz fidez xpī p mūdūz diuulgaret. Sz
si tu hoc q. postulo ope q. plueris ne dubites
q. posse scia tua q. sequet sine pp quez est.

3
Nam & illud oratorum erat forsitan initium
illius q̄ optas. **V**idens aut Raymundus
ea quē p̄ monachos dicta fuerant ymagma
tus fuit: & postea intellexit q̄ bonus erat id
q̄ Monachus eum postulauerat: ope implere
deceuit: & ait ei Raymundus. **V**alde genuit
m̄a mea sup̄ his quē mihi loquutus es. Lib
rum quēz dicis tibi p̄ponā iuxta cuius doctri
nā nō solum corpora humana miraculose sa
nabunt: s̄ etia ip̄a metalla imperfecta impur
um aurum & argentum querunt. **Q**uiēuit
Namq̄ Monachus ex eo q̄ Raymundus p̄te
gationes suas ope implere uolebat. Et descen
derunt in monasterium: & Raymundus affecta
ter ab hoibz: & ab oibz fratribus receptus fu
it. Ibiq̄ moratus p̄ aliqua tempora diuersa
libroz uolūta p̄posuit: que uero xpi custodia
commendauit cuilibz uolumini p̄p̄ imponendo
titulum. **E**t q̄ liber iste in metalloz trans
mutatione: & in medicinali arte rez secretio
rem pandebat. Ideo ip̄um librum librorum
& secretorum nature: seu quinta essentia
nōiauit: q̄ de quantis essentijs rezū adple
nuz p̄ eum tractat. **N**am cuz sit q̄ min
eralis uirtus sit q̄m̄is lapidibz: meta
llis & plantis: Omnes. n. dīaz quā accip
una ab altera ip̄a mouetur ab informati
one que administrat ei diuersimode: quia
una informatio indiget dicte uirtutis in me
talloz creatione aut in gnatione: & eorum

transmutatione In elixir: que d[icitur] Informatio
accipit p[er] gubernationem caloris.

Eius gloriose cum tue cū sblime boni
tatis: ac infinite potestatis uirtute In
cipit liber Secretorum nature seu quita es
sentia qui doctrina dat eius extractionis
& applicationis ad corpora humana: ad op
era terribilia totius artis medicæ pcura
da: Et uia physica finienda qua occulta et
uera medicina cura occultat. Et et metalloꝝ
transmutatio obstruit & resatur. **Qui d[icitur] est y.**
omnium libroꝝ sup[er] hijs tractantium qua deus glori
osus exhibuit nobis ut corpus meum ac corruptibil
itate quatuor foras possibile p[er] n[ost]rā usq[ue] ad termin
um nobis institutus adeo. **Et ut et ipa metalla**
imperfecta Inperfectum aurum: & argentum transmu
tent. **Et qm[odum] desiderium meum est ut artis**
te huius artis deum qtemplantes p[er] bona op[er]a
potius deus intelligant/colant & ament: pau
perib[us] & uiduis: orphanis & male habentib[us] si
ne p[re]cio magno uel minoru succurrendo: & hu
iusmodi op[er]a faciendo/ut nō simus similes
illi qui talentum abscondit & ad finem sibi co
missum nō exhibuit ut ait m[atth] 25. **Conf**
idente. n. In illo qui ait ad Moysen. **Ero in**
ore tuo & te d[omi]nam q[ue] loquaris. **Et secret**
issimū secretoru. secretu: & archanoꝝ archa
nuꝝ uobis uiris euangelicis duximus decla
randuꝝ diuina uirtute inspirante: & sp[iritu]s in
finita bonitate iubente medicu de suis p[re]ci

4
pys & regulis ac ipsius ne discursu facies men-
tione. Cum n. de omnibz istis satis plene tract-
auimus in placens uisione. Solum n. principalr
no curamus nisi de eius placita cognitoe: & ap-
plicationis comodo. Cuius rone pntis libri ex
ordius Incipit ad ipsum sume metuenduz sum-
me diligendum: recolendum & amanduz.

Et liber iste diuidit in tres partes: In te-
et videlicet distinctiones uel libros. In
prima parte ponimus Intentione & cognitoez
eius: & extractione eius a quibuscumq; rebus
elementatis. In secunda uo ponimus modum
praticandj: & applicandi eam ad corpora hua-
na. Inertia damus moduz praticandj cu ipa
in metalloz corporibz. & in eoz transmutati-
one in aurum & argentuz. In tertia In prima distinc-
tione duo facimus: primo recitamus possibi-
litate quate essentie in gne. Secundo uo faci-
mus q prius dictum e. Primo sibi. **Ordina**
naq; tibi fili. **So** sibi. **Non** reputes me men-
datum & q. **Et** qz sacra scriptura e unu
de mēbris theologicis: Ideo in primis duabz dis-
tinctionibz ipam reuelamus: & in distinctione
tertia Xoba physica adiungemus.

Admune naq; tibi fili q necesse e tibi
scire & intelligere pxiima phoro pnci-
pia a quibz petita ratio accipit radi-
calitatem immediate. Et ex quibz artista sua
pa condit instrumeta & iam sic fit q phu-
lusmodi libri pcessuz aliquale gstat uel gstat.

at declaratum: tamen In hoc Capitulo In summa
una breui enucleare decreuimus uel pponere
Et dicimus qd principale tria sunt principia cu
quorū cognitione Artista huius artis opatur
hoc qd uult tam In medicina qd In alkimia me
tallica & lapidifica adqponendū hoc qd uult si
ne hoc qd nā elonget. **P**rimū nāq principium
est mā quā artista huius artis oportet cogno
scere p quod qd medicina uel lapis accipit sū
stantiale esse. **Q**uia si mā est talis sicut po
stulat nā: erit forme acceptabilis: que p smp
sionis defectū elongari minime pot. Quando
quippe uirtus ibi opatur que est mediū p
cipale Inter dictas māz: & alias essentias sic
tibi p pcessum huius libri dicemus. **S**ecundū
uō principium est simplex ualde si pmi: cum
sint pmi mediū: p qd qd pmiū Immediate hab
et pfectionari. **T**ertium uō principium est essen
tie quinte a quibz uirtutes septem ppendent
opatiue: formatiue In quibz essentis superiorib
us mālibz que sunt milia. **P**rimū nāq pnc
ipium seu mā pmi principij sunt argentū & ui
um eūz oibz metallis suis alterabilibz In illa
alteratione quā Indistinctione tertia reuelab
imus. **I**tem principium secundum uel illius mā
sunt lymphę sūtiles In quibz resoluntū lymo
sitates pmi principij In substantia mediocri & sū
tali mā: In qua uere mineralis uirtus quiesc
it. **Q**uipe mā tertij principij est minimū ess
entialis In extrahentibz uirtutibz stellaz fixa

media

rum: & earum aspectus: & iste per cotidianas influ-
entias infunduntur. Immo appropriata cum arte se-
cundi principij que immediate quiescit in
virtute minerali tam in herbis mineralibus:
quod in metallis. **C**ausat igitur secundum principium est
quemens receptibilis tertij: & omnium suarum vir-
tutum descendentiis a celo: que sunt omnis
rei generatio perfectio: & forma: sicut liquide vid-
etur per interuentia principia. **Q**uia vero generatio
maliter primo unde exit virtus mineralis
que est essentia quinta elementalis que est
materia simplex. **N**ec vero perfectionatur in accipi-
endo formam per essentiam quintam celestem: quod quia
in se ipsa influunt & imprimunt. **I**gitur hec virtus me-
dia grauida a virtute acuta artificiali per
malem influentiam perfectionalem cum suis vir-
tutibus primi principij: magis potius in esse perfecto
per virtutem mediam mineralis que est communis
res lapidibus: medicinis: & metallis sicut per-
lene tractauimus in primo testamento in modo
generali in parte prima in Capitulo quod incipit. Nu-
nc fili mi obiectare poteris &c.

Ceterum nunc tibi fili: quod cum minera-
lis virtus sit communis lapidibus met-
allis & plantis. **O**mne enim dicitur quod accipit
una ab altera: ipsa mouetur ab informatione
que administrat ei diuersimode: Quia una
informatione indiget dicta virtus in metal-
lorum creatione aut generatione: & eorum trans-
mutatione in elixir: Que est informatio &

accipitur p gubernatione caloris extrinseci/
que mouet minezalem uirtute Informatiua
querendo motum sm cognitam Intentione op
arij nalis sicut declarauimus Intestamento:
& Inferius declarabit Intertia distinctione
Preterea sumus de Intentione ut breuius trac
temus sup Testamentum & Coticillum Quia re
quisiti fuimus p dnu Regem Robertum Ill
ustrem. **I**tem uo Reliqua Intentio formatio
nis qua dicta uirtus Indiget ad Intentionez
transmutandi metalloz miaz Inlapides p
iosos fit cum magis calore extrinseci: & cu
motu tardiori qui Informat p calore taz ob
testam: q p gmuine quicte & diuerse sicut dec
laratum Inmro lapidario extitit. **I**tem uo
Reliqua Informatio qua uo dicta uirtus Indi
get ad ppositione medicine sic ut cu maiori
calore & repentino motu. **I**tem fili mi Igno
rare no heb que qz catu p dicto teuz pri
cipioz quictionez nec eoz deriuatione cu
cuius uo cognitio hetur p effectuz pncipalez
qui uenit a quantitate & qualitate distincte: et
etia a motu celi & Stellarum: & rerum gnabi
liuz & corruptibiliuz motu & p eaz Informa
tarum. **N**on uo dicimus q sit opus artis
te cu figuris & celi ymaginibus p cognitio
ne suoz motuuz sicut q plures philolophy
assunt: Sz sufficit tibi habere cognitione per
Influentia caloris celestis Informati p figura
celi & Stellaru quaz zone Infunduntur uirtu

tes celestes in m^a apte appropriata & illas recipere p^r n^{at}alem artiste industria: cuius resolutione q^{ue} sit p^{ar}tem nature simili: Que u^o mutat dura m^az ad p^rincipiuz nature sui: ad finē q^{ue} sit apta ad g^{er}ationē ad recipiendū uirtutē in aquis infu-
 sis fortius mineraliuz uirtutū sicut ipa met ac-
 cipit & recipit uirtutē informatiua embriōis.
Et in isto passu phy fuerunt illi ad illoz rep^rhensionē qui fuerunt. **C**ognouerunt q^{ue} celestis uirtus sit nimis g^{er}minis omⁿi elementatae rei nature sue magna nobilitate: o^mi t^{em}pore ter-
 minatione accipit quomodo in rebus mixtis influat tantū p^{ar}tem sicut p^r n^{at}am: Et h^{ec} quippe sit rōne uirtutuz n^{at}aliuz que s^{it} sibi obiectum & p^rimum retinaculum tali modo q^{ue} s^{im} cognitio-
 nem p^{er}etatis materie & eius p^{er} se speciei recipiet equina uirtutē q^{ue} post talia g^{er}dit p^r n^{at}az q^{ue} p^ro-
 miraculo reputatur. **I**tem nocet cuilibet ar-
 tiste q^{ue} n^{at}ā opaz non p^{ot} nisi ad minimoz suc-
 cessionem: nec et p^{ot} recipere reliquas uirtutes in
 successione sue opationis: nec et possunt siml:
 nec g^{er}stellationes possunt sustinere alicui t^{em}p^{or}is
 alie statione p^{er}uictuaz incerta uirtute q^{ue} con-
 festim nō diuersificetur: **E**t dato q^{ue} posset:
 Tempus q^{ue} g^{er}stellationis est ita minimuz rōn
 reuolutionū circuloz: que an transit de una
 uirtute in alia n^{at}az: ap^{er}ma n^{at}az s^{im}e ipsius
 variatione transit in altera. **C**ui quippe
 nō s^{im}e cognitione suoz motiuz inqualita-
 te & quantitate: ymmoq^{ue} p^{ar}tem succūz

ad accipiendum & uenandum virtutes
iam dictas celestes: cum sint communes om-
nibus rebus inferioribus: & illas includere
in aquis grauidis ex virtutibus mineralibus
ad hunc finem quod in tempore modico possimus exi-
bere multas virtutes: & infigere in hoc quod dixi:
uel medicina humana: uel lapis preciosus uenit
ad terminum. **E**t cum dicta virtus communis
que in antea fuit atque deuenit de celo per cursum
nature in materiam: amittit de sua propria uirtute immu-
litationem luminariam etiam terrestris vapori-
bilitatem. **S**ublimatque cum ingenio artificiali cum igitur
& diminutione per uirtutes: post instinctu naturalis
attractio recipit reliquas potentias terribiles
et quibus impletur causa uacua: & ingrediuntur
per influentiam penetratiuam subtilem in aliam pote-
ntiam inspiratiua materiam subtiliata in simplicitate per inge-
nium nature & artis restauratiue. **I**tem inte-
llige quod ista attractio uirtutum simplicium sit
similis uirtutibus naturalibus: quia ex eo quod operamur
simpliciter in locis materialibus: nullo possunt tem-
pore adtrahere nisi concordantes materiam & simi-
les in materia naturalis: Sed in tantum in quantum operamur
simpliciter in descensu cum impressione & uirtutis
influencia in dictis materiis descendendo iam sit
quod non sit in tantum diuersa per magnam & potentem
subtilitatem realem entium celi & planetarum. **Q**uod
quia non accipiant generalem uirtutem & communem
atque in materia inferiori usque quaque influente: et
indeterminata materia. **T**unc non accipiunt esse

7

tam determinationē p̄ causas q̄siderationē que
accipit p̄ m̄alia que retinent illas sicut spūs
aīaz. Et tunc sequendo uirtutē sui generis
sū meritorū mat̄ie in qua influūt. Et p̄
hoc basiliscus interficit: fulgur liquefacit
nūmos sine buxie lesione. Totum autē h̄
nō est nisi quātē essentie ḡgregate & recepte
ī unū. Jam nate ī simplici m̄a elementorū.
S; q̄ m̄a unius elementorū dñat sup̄ alterū.
S. coadunat p̄ uirtutes iam dictas opatiuas
cū essentis quātis elementorū incerta & p̄a de
terminata potestate ut patet ī basilisco & ful
gure: quib; uirtus alterationis elementorū
simplicissime ī m̄a simplici in quib; dictē sex
te uirtutes infundunt: & ideo īficiūt sub
ito. Etia medicine q̄posite īsubtili & p̄portio
nata m̄a dictis uirtutib; īstanti uel quasi
mutant corpora humana uel metallica: q̄ hoc
rōne sup̄dicta p̄bat. S; sup̄ Basilisci nām
multi phoz q̄siderauerunt ī metallis oper
ari cum mat̄ie subtiliatione & penetratione
& retentione & inspissatione dictē essentie quātē
īntus ī m̄a metalli ut & ip̄a fiat elixir
que Vera fuit ī hoc.

Exumtamen fili m̄i triplicē q̄sidera
tionē īncipio hēmus. Primo ī
medicina humana. Secundo ī metallo
rum. Tercio ī lapidum p̄ciosorū. Sup̄
mo n. nō q̄sideramus nisi aquas aereas. &
ī duobus uō ultimis: Aereas & tēreas. Con

sideramus tñ specifico modo ut patet p eorū
libros. 8. Lapidariū Testamentū: & Codicillū:
& infra uidebitur intertia distinctione: quia
vnius scilicet nature aque que interea mictuntur:
& alterius que ad aerem ponunt. ¶ Que nō in
terrā ponunt hñt uirtutez fixatiua Indura
tiua: & coagulatiua. ¶ Et aque aeris habet
potestatez Indurari: fixari: & coagulari Ita in
elixir sicut in lapides preciosos sūm q p portio
nat mā uel ad elixir uel ad lapides iam dic
tos: Et quo ad Indurandū fixandū uel co
agulandū sunt indigent forti uirtute min
erali sine aliqua ignitione multiplicata p ce
lestes uirtutes que hñt uirtute restrictiuam
mutant p̄tatem matie. 8. loci. ¶ Ideo ponunt
& inhumant in loco terrestri qz nullius alter
ius elementi locus ita q̄petit ut p experientiaz
eius uidemus q radij corporū celestium non
ita uniformiter gregantur sicut fit matia.
¶ Tanta est igr̄ uirtus radioz corporū celesti
um que influunt in terrā q p vim sp̄a tātarū
rerum terribilium est pductua q narrari nō
pōt. pp hoc q est receptiuū: restrictiuū: firmat
iuū gnale oīū illoz uniformiter infiguris: &
formis diuersis substantialibz cum informatio
nis adiutorio q sol dat eis uirtute sue circuli
onis & sui motus quod est pncipale informati
uū Immediate totius nature inferioris que i
partes tres diuidit pncipales: Animalem. 8.
Vegetabilem: & Mineralem sicut declarauim?

icuz pūde oportet: Cuius sit tanta sit pruden-
 tia admiranda minūq; stupenda: nō ne ill-
 us est ut futurū piculum oīno phibeat aut
 salutez cū oīpotentis ammiculo tollerabili?
 fiat: q̄ dicat q̄ sic. ¶ Certe fili mi uerum
 dixit ypocras: qz futurū piculuz euitari pot-
 acorporibz: ex eo qz omne corruptibilitatez ex
 qua infirmitas pot puenire expellit: & humor
 es iniquatos equat: aut postq̄ infirmitati psp
 exercit opetenti ammiculo administrata: to-
 llerabilius facit: qz infirmū liberat dō. ¶ Pret-
 erea fili mi admirabilis est sapientia magist-
 hanc nām cognoscere: qz cū hac nā talia i me-
 dicia opa condit/ q̄ uidet/ miraculuz. ¶ Galie-
 nus n. veritate huius narrare noluit quia
 ip̄e dicit: Aicū dispositionē nos ḡtinentis ut
 uidet/ inglosa p̄noscit huius: & modernis reu-
 elata est hāc nā p̄ Joannez damascenū in libro
 de simplicibz medicinis in p̄ncipio dicens. ¶ Nu-
 lla causa est querenda nisi a celo: Sz a quo celo
 assignare noluit. ¶ Sz solum tibi fili hoc ē reu-
 elatum ut deum intelligas: ames: & recolas:
 & sis memor finis tui: oīa ad honorem & lau-
 dem dei applicando.

*Hec ē pars 1a p̄me distinctionis seu p̄mi libri q̄ do-
 cē ex hē^{as} aplātis & p̄mo de vino: Vnde inci-
 pit Canon p̄mus qui intellectum regulat in
 hac Operatione.*

¶ Oñi Reputet nos mendatiūz dixisse
 in hoc quod de quinta essentia pre-

misimus: qz fili scias q nullus modernorū ad
eius puenit notitiā nec uidimus Indieby nostr
is q quis intelligēt quicq de hoc secreto: & eius
Magisterio. **I**N Nomine igitur dñi nr̄i yhu
xpi. fili accipe vinuz rubenz uel albu & sit
melius q poteris inuenire: Vel capias vinuz
q nō sit acetosum quouis mō nec parū n̄ ni
mūz: & distilla aquaz ardentes sicut consuetū
est p canones brachiales eris nostri: Post ra
rifica uigiesies p Vasa longa p maiore rarifica
tionē: s; dico tibi q septies sufficit rarificari
cū nr̄o uase ut spūs gburēt nō exalē: qz In
hoc q plures arbitrabant/ usq septies distillaz
p putrefactionē: **E**st aut tibi fili signū In
fallibile: postq uideris q zaccarus in illa ma
defactus & positus ad flamas: gburatur siml
cuz ipa aqua. **P**ostq aut habuēs aquā sic
pparata: Tu habes māz de qua quāta essent
ia trahit/ ad actum que est una pncipalis
de qua Intendimus In libro hoc. **A**ccipe igit
illam & pone In uase qd circulationis appel
lat/ uel Impellicano qui dī vas hermitis qu
orum forma Inferius apparebit: & claudē
calce mīxta cuz ouorū albumine: & ponas In
fimo calidissimo p sui nāz: uel In uinacea q
bus nullus calor paccidens attribuit/ quod
fili facere potes si In quantitate magna po
sueris de qualibq istarum rerum ad angulū
domus que quātitas sit triginta onera ge
neralia: hoc esse oportet q calor nō deficiat

5.

9
vas: qz si calor defecerit: Corrumperet aq circ
ulatio: & q querimus nō fiet: si nō calor con
tinuus ei administratus fuit p gtuas circ
ulationes nostra quāta essentia a seibz sepat
In colore celi q uidere potis p dyametrale
lineaz que partes supiorem que quāta esse
ntia est diuidit ab inferiori. & a seibz que st
In colore turbido. ¶ Est aut nā ista quali Inco
ruptibilis: & Inmutabilis: ex eo qz ad tantam
glorificationē deueniet: Nam ista se hēt 2^a cor
ruptionis totius mundi Illo nō q p artificium
mutari potest natura.

Canon Secundus In quo gtuat qualiter quā
ta essentia ab artista cognosci potest.

Acta p multis diebus In vase circulation
is Inferius descripto: aut In vase herm
etis continuatione circulationis: apert for
amen: & si odor sup mirabilis exierit ita qd
nulla mundi fragrantia ei gparari ualeat:
Intantuz q vas positum ad anguluz domus
admiculo Inuisibili trahit omnes Inteates:
aut vase posito supra terraz trahit omes au
es quibz eius odor naves actingerit: Ita q cir
ca se ipas stare faciat. ¶ Tunc habebis fili
mā quāta essentiam que aliter dī Meru
rius ugetabilis ad tuū libituz: vt applices
Imaginerio metalloꝝ: & transmutationis:
qz si non Inueniens & fluxum attractionis: In
clude vas ut sup: & pone In loco pū assigna
to: & stet ibi donec gsequaris signū pdictum.

Hec uero essentia sic glorificata non habebit illu-
dores: nisi corpus in ea sit dissolutum. **H**ec
quidem uocat/aphys clauis totius artis physe.
Et tam celum quam nostra quinta essentia que ex
adiutorio uenit ad tantam sublimitatem: nobili-
formam sicut amplecti: et subtilissima materi-
am habet: ut per se solum: et cum stellis terreis quod
super dixi faciat opator huius operis miracula
super terram.

Canon Tertius quod nostra quinta essentia seu vege-
tabilis Mercurius haberi potest sine magni
us expensis: per his qui altissimam paupertatem obseruant.

Oncreant altissimus non solum in aqua
ardenti: sed in omni planta: lapide: et me-
tallo quintam essentiam quamdam durabilem et mira-
bilem: etiam in animalibus: et spiritibus. **A**peri-
t igitur fili intellectum et intelligas ueritatem: quod res
generabilis et corruptibilis statim destruitur po-
stquam corruptionis rei: et elementorum inquietate
exalat. **N**am hoc signum uiuino accipe poter-
is postquam uertit in acetum: quod ab ipso aqua ar-
dens distillari nequit: nec per consequens quinta
essentia: Cum quinta essentia cum aqua arde-
at spiritum ignis trahit: Que si quinta essentia
dum est in uino: unum suum in uirtute existit: sin-
autem uertit in acetum: et sic de alijs similibus
istis. **T**rahas ergo quintam essentiam cum aqua ar-
denti simul per canones brachiales ut super dix-
imus ex quocumque uino quous turbido ferui-
do: potest quod ab aceto: cum in aceto non est aqua ar-

denſa & ſequens quinta eſſentia. ¶ Nā ſum
ma cautela eſt tibi fili talia vina que p̄ modico
p̄cio ſnuemunt/ habere & facē ut ſup̄. ¶ Que
quinta eſſentia que eſt q̄ ſincōruptibilis: p̄ptē
vini malā ḡplexione nō corrumpit. ¶ Modus
nāq̄ p̄mus & modus p̄ncipalis cuius eſt que t̄
ſup̄ius reuelauimus. ¶ Secundus modus ē uer
us q̄ capias ampullā cum collo: & ex dicta aqua
ardenti ſimple duas partes: & gira collum ampul
le claudendo p̄us ipm̄ cum cera uel dicto clauſo
ac deinde ſepellias eam totam ſi loco ſup̄ius dep
utato: & ſtet̄ ibi donec ſequatur ſignū p̄dictū:
quā demū trahas p̄forando collum ampulle: ca
ueas tamen ſi extractione eius a vaſibus: qm̄
ſtatim miſceretur quinta eſſentia cum ſecibus.
Si forte ſuauius nō eleuata fuit a loco circula
tionis p̄ artiſtam deputato.

Pellican
qui alr
dr̄ vas
Herm
etis.

¶ Hec vasa ſunt illa que tibi ſup̄ius nōmina
uimus ex quibus fit magiſterius que ultra roſt
rum p̄plez̄ debent aqua ardenti. ¶ Et vasa

ista hnt formā cubitales In longo: & In amplo me
suraz unius palmi: & sint Integre facta & solida.

Canon Quartus qui docet te extrahere quintā
essentiā ab omnib; plantis: fructib;: radici-
bus: & Carnibus & Eius Sanguine.

Et Aliud exsecretis nature ut tu fili scias
trahere quintā essentiā ab oib; plantis: Ra-
dicibus: fructib;: & Carnibus animaliz & eius
sanguine: & etiā ab ouis auiuz. ¶ Capias igit
quācūq; rerum & terras eam bñ fortiter Inmorta-
uo: & pone ad putrefacienduz In uase p quadra-
ginta dies: postea exhas & distilla aqua pala-
butū ter uel quater sicut de aqua ardenti feci-
sti: & In quolib; supdictoz ualoz pone ad circū-
andum donec signum consequaris odoris. ¶ Aut
fili trahas aqualib; istaz rerum quatuor ele-
menta: & aerem & ignē pone In uasib; iam di-
ctis: & fac circulari donec consequaris signū p̄dic-
tum. ¶ Grandissimū n. opus faciūt Inmagi-
stris medicis omnes iste quinte essentie quib;
istorz modoz exct. ¶ In Milletuplo n. opan-
tur q; eaz medicine ante eaz exctionez q; p
Miraculum reputant apud vniuersuz mun-
dū. ¶ Nihil quippe In omnib; quintis essentiis
addimus In eaz extractione: Nisi q; p̄uiz
artificiuz supflua debemus remouere.

Canon Quintus q; docet te exhere quatuor el-
emēta ab oib; rebus. s. plantis: animal-
ibus: & Metallis.

¶ Non p̄termittamus p modico t̄ reuelare

11
secretum. s. qualiter potius elementa ab oibz rebus
s. metallis: plantis & animalibus exhere & est regula ge-
neralis: quod illa que de plantis terenda fuerint teran-
tur & post turationem ponantur in uase uitreo in fi-
mo equino ad putrefaciendum per menses cum dimi-
dio: quo transacto pone super vas caput alambici
& distilla aquam per balneum marie quod est inferius
reuelabimus per figuram uicem quousque plus per bal-
nei distillationem noluit distillare. **T**unc fili
mi scias quod debet abstrahi ipsius cucurbita ab al-
neo: & reuera aquam quam distillasti super feces & gi-
ra bene cum sigillo & claude: & pone ad putrefa-
ciendum per decem dies: postea exhe & pone desu-
per caput alambici & distilla per ignem cinerum quousque
noluit plus distillare. **T**unc scias fili mi quod
tu habes extracta duo elementa ad partes. **N**unc
igitur ut diuidas illa que sunt aer & aqua facies sic.
Tu fili mi aquam illam que per hanc distillationem
distillasti accipe & pone in cucurbita distillati-
onis & repone caput alambici & distilla in ba-
lneo: & illud quod distillauit non est nisi aqua: quon-
iam per illius gradum caloris nihil aliud exire potest.
Nam ignis balnei dicitur ignis primi gradus: Et ig-
nis cinerum dicitur ignis secundi gradus: Et ignis are-
ne dicitur ignis tertii gradus. **F**ili utilis est ual-
de ista scientia graduum ignis ad ista cognoscen-
da potissime in metallo: per calorem fusionem
& tunc fili aer manet in fundo uasis quia non ua-
luit per calorem secundi gradus exire: Et tunc repo-
ne ad partem: & reuera aquam quam ab aere

extrassisti sup feces: & fac sicut pul: & pone
ad putrefacienduz Infrimo p tantuz tempus
sicut de aere fecisti: & pone addistillanduz
In igne tertij gradus: & da sibi igne don to-
tuz distilletur: ¶ Et post hoc reiterra addi-
stillanduz In balneo: & exhibit aqua: & semis
manebit In fundo valis: qz nō valet pilluz
calore exalarj: & sua ad partes. ¶ Hec que
tibi diximus: de oibz mundi vegetabilibus
Intellige que In succo habundant: & sic qz fa-
cias In metallis pul cū nōo mēstruo illa re-
soluere facias Infrimo p vna edomada: & q
mēstruuz sit acuatuz cū vegetabilibz ali-
quibz illorū que Inferius In questionario dice-
mus. ¶ Postqz uō fili Metalla fuerint disso-
luta pone ad distillanduz In igne p m grad
exhibit mēstruū: & exhibit calx metalli In-
fundo: ¶ Post hoc uō reiterra sup feces metalli
de nouo mēstruo ad pondus metalli: & pone
ad putrefacienduz p mensem cū dimidio: et
post hec distilla sicut fecisti de vegetabilibus
sz qualibz uice addes nouuz mēstruuz super
feces. ¶ Fili multe fuerunt opimiones phoz
extractione elementorū amneralibz: sz hic pon-
ere non curamus: qz diuersimode tractabim
In tertio libro.

Canon sextus qui docet solue corpora metall

¶ Multi phoz In aqua forti qz facta
ex utriolo & sale mē & uixit corpora
metalloz dissoluebant: & p euaporationem

traherant aqua illas: & post illas calces cum
 menstruo dissoluebant ad opera sua quod non secun-
 dum quod optebat sequebantur finem optatum.
Ratio huius est quod dissolutio que fit cum forti
 aqua: non est talis sicut natura postulat. Et quia
 etiam illi qui talia opera fecerunt: Ignorauerunt
 uegetabilia nunc menstruum acuentia:
 Et etiam Ignorauerunt aqua mercurij vulgi quod
 Incopendio misso Regi Roberto reuelauimus
 quod propositum est super testamentum & Codicill-
 um In parte illa que tractat de propositione ma-
 gicorum. **S**ic 7 dies & 7. **S**ed tibi fili reuela-
 bimus In hoc Capitulo calcinatione In qua nullum
 metallum amittet de specie: & menstruum Intra
 modicum tempus ipsum resoluatur: & magisterium huius
 secreti tale est. **T**u fili capias aurum uel ar-
 gentum Intenuas laminas redactum: & accipe
 crucibulum cum tantumdem argenti uiui vulgi: &
 pone ad ignem lentum: & cum fumauerit miete la-
 minas & misce cum ligno: & post hoc miete In ca-
 zola In qua sit aqua frigida: & si talis fuerit
 postea ut frangat admodum metalli campa-
 narum bene stabit: Sin autem reuertatur massa in
 alboth & dimitte euaporari plus de argento
 uiuo: & iterum mictat In aqua: Et postquam
 dura fuerit sicut dictum est: Pone pastam In
 zalaya de molituris cum quarta parte sui de
 sale gummi: & mole: & contere donec pasta &
 totum uideatur sal mirum. **A**ccipe igitur
 fili istud sal & pone In sublimatorio si uolueris

suare argentum viuuz: vel pone illū in q̄da
cazola que igne s̄stineat: & da sibi ignez donec
videas q̄ totus mercurius intus exalauit: uel
s̄blimatus sit. ¶ Postq̄ uō hec cōpleueris m̄ic-
te illud sal in alia cazola & sup̄m̄icte de aqua
feruentissima s̄m q̄ tibi uisum fuerit: & misce
euz quodā ligno & sal fundet: & querit in aq̄
nigram: quā quiescere dim̄icte: & post illam
cōm̄icte passim eueritendo donec tota euerſa
fuerit & calx remanebit inferius. ¶ Iterū sup̄-
m̄icte de aqua feruentissima & fac sicut pri-
us: & tantū m̄icte desup̄ de dicta aq̄: donec
ita exeat de calce clarissima sicut missa fuit.
Et tunc pone calce ad desiccandū ad soles
& habebis ip̄am p̄optime redactam in pulu-
erem s̄btillissimū ad usūz artiste cuiuslibet.
Item fili cetera metalla h̄nt certum nom̄ dū
sum calcinationis. ¶ De Venere fit calcinat-
iō sicut fit et uisum. ¶ Saturnus & Iuppiter
calcinantur cum sale ḡmuni p̄parato agitan-
do in alboth cum ligno: & m̄icte de sal modi-
cū & post hoc abluantur sicut dictum est euz
aqua feruentissima: & postea pone ad desiccan-
dum & factum est.

*Canon Septimus qui docet attrahere quāta
essetias rerū oīū ad applicandum illas cō-
poribus humanis s̄m q̄ oportunū fuerit.*

Eus Celi talem contulit virtutem ḡnālita-
tis quāte essentie ut exhal eas ab om̄i
ligno: fructu: flore: folio: Radice: lapide: et

Metallo: Carne: Semine & speciebus que deus
 ipse creator nature creauit: Cuius quippe secreti
 et magisterium tale est. ¶ Postquam fili mi quintam
 essentiam vini habuisti a seculis separatam cum ipsum
 noueris potest exhiere omni rei quinta essentia in
 fra tres horas: ut euitetur tantus labor atque
 tedius tibi fili dilecto. ¶ Capias igitur indei nomine
 quacumque rem aqua uoluisti quintam essentiam
 separare: & macte illam in quintam essentiam vini et
 pone ad fortis solem inuere uel pone eam in vase
 ad ignem leuem infra tres horas habebis quintam
 essentiam rei mixtam cum quinta essentia que con-
 uertitur in aalem nam sicut res que sibi micti-
 tur: Si sit calida: Si frigida: Si humida: Si
 sicca: Si laxatiua: Si styptica uel cuiusuis al-
 terius complexionis: uel odoris fuerit: talis ne-
 fit: quia ut super tibi reuelauimus: appetitum
 habet ad hanc complexionem uel ad illam. ¶ Ta-
 lem igitur quintam essentiam fili habebis sic res
 quam sibi inuenit: talis odoris: Saporis: Comp-
 lexionis: Virtutis: operationis &c. ¶ Et sic fi-
 li cum celo matris & stellis suis quas super notauimus
 fiet per namque reputatur miraculum. ¶ Et id
 eo maxima cautela fili est hec in operatione me-
 dicine: Ut cum una & eadem medicina scias
 diuersas operationes facere: ad quam forsitan non
 peruenit operator dure ceruicis.
 Canon octauus qui docet que sunt res cal-
 ide in primo gradu simpliciter ut talis ne-
 reddat quintam essentiam ad applicandum humanis corporibus.

Actenus fili uerum tibi plantarum secre-
tum pandemus silicet Ineaz qplexioe: et
primo de calidis simpliciter In primo gradu:
Vnde fili Medicine calide simpliciter In primo g.
du sunt iste: 8. Absinthium: Borago: Altea: At-
riplex: Eupatorium: Cancilla: Sticados ara: Tri-
bulus maximus: Radix peonie: folia gauosilo-
rum: Liciuz: Columbi noui: Sandeta: Sarcoc-
olla: Muscu gallinaz: Radix aristologie ro: Ca-
stanea: Spica celtica: Camomilla: Semen cau-
lium: Mora matura: Iuube: Ficus sicca: Se-
men coriandri: Nucca: Storaq liquida: Sem-
en altee: Triticum: Lapsdanum: Caro camell-
ina: Anserum nouaz: Cuculbe: Spica nadi
folia lauri: Amomum: Crocus: Flores nastur-
si: Amgdala dulcia: Auellane sicca: Capparus:
Cardamomi: Palnou: Semen trifolij: Pami-
cum: Vitrum: Vitellina: & fasanorum. ¶ De
his quippe fili opare sm exigentia & talis co-
plexione & virtutis reddetur t quinta esse-
ntia nostra.

Canon Novus qui docet que res s calide
simpliciter In secundo gradu ad affigendu
eas In mra. 5. ce. ut habeas ipaz calidam
In secundo gradu.

¶ Infirmam puenientez alicui Intra
to gradu frigiditatis q p medicinas In
primo gradu calidas reparari non potest:
Applicet sibi medicinas calidas In secundo
gradu que s hec que sequuntur v3. Polium:

praliuz: Centaurea minor: Cataputia: Si-
padus: Reubarbaruz: Lignuz aloē: Rue ama-
re: Citri mēxi: Mel nouuz: Semen anetj: x
• Brulq: Appij: Petrosilli: Femiculi: Sparagy:
& eoz radice: Radix maratē: Daucus: Sem-
en uetice: Semen raphanij: Semen peome: Xi-
lobalsamuz: Cortex Citri & eius folia: Nux-
muscata: Rue mature: fixtice: Boeliuz: fl-
ores croci orientalis: Cancilla: Bulby: Carui:
Tamariscus: Amgdala amara: Dactalij: fāse-
li: Ambra: Laca: Vena: ¶ Apias octos tuos
fili mi & uideas quibz rebus ex hys indiges ad ma-
gis calefacienduz: Ex eo qn nō sufficientes fue-
rint t̄ medicine p̄me posite p̄mo gradu: &
nō utaris medicinis nisi scias p̄us in quo ḡdu
sint simpliciter ḡstitute qz aliter nescies quid
ḡponas aut quid des infirmis

Canon Decimus q̄ docet que res it̄ calide Intē-
tio gradu ad affigenduz eas In nra 5^a essetia
ad habendum ip̄am calidaz In tertio gradu.

¶ Illi In quocumq; Infirmitas nimie frigidi-
tatis uigē: Indiges habē medicinas Inter-
tio gradu calidas mixtas cum celo m̄o ut no-
stra quāta essetia eiusdem ḡplexionis redda-
tur: & sunt hee v3. ¶ Syrentus: Syzeleos:
Thimus: Cypperul: Camedreos: Camepyth-
eos: Ysopus: Samscus: Sambucus: Assa-
rum: Mentastreum: Calamentuz: Pulegium:
Organuz: Ruta domestica: Squinantuz: Pō-
rum: Centaurea maior: Gentiana: Appij fol

ia: Enula: Polipodiuz: Cassia lignea: Galan-
ga: Piper longum: Azmomiacuz: Mumia: A-
meos: Ozimi: Nigella: Syler montanuz: Cin-
amomuz: Costum: folia Olmarz: Nux Indica:
Lupuli: Cucumerus asiminus: Saxifragia: Pix
liquida: Pix graza: Serapmū: Opoponacuz: Yr-
eos: Diptamus: Hermodattij: Serpentaria:
Beduaria: Dozomij: Symperis: Gariofilozū:
Alsa fetida: Galbanuz: Castoreum: ¶ Cum g
uolueris applicare res calidas Interitio g du
pp nimiaz frigiditate sup habundantez: ap-
plica celo mō: & talis uirtutis efficietur.

**Canon Undecimus qui docet que res sūt
calide In q^o gradu: ut affigas illas nost^e
quēte essentie euz oportunūz fūt.**

Euclabo ē fili que sunt medicame simp-
liciter In quarto gradu caliditatis: & sūt

Hee que sequunt^r: V. ¶ Ruta siluestres: Py-
etrum: Anacardus: Sulphur: Bal azmoma-
cuz: Flos eul: Nitrum: Petroleum: Semen
Synapis: Euforbiuz: Scamonea: Coloquida:
Piper nigrum: Vitrum adustuz: Oleandruz:
Cardus uici: Nappellus: Squilla: Alleum:

¶ Dicto de medicis In quibz continet^r gplexio
ignis sū dispositionē quatuor graduuz: ¶ Co-
gruūz est ut dicamus de medicis gntenti-
bus gplexione aeris euz post ignē spera aeris
situetur.

**Canon duodecimus qui docet que sūt res
huide sū ordinationem quatuor gduū**

• **¶ primo de humidis In primo gradu.**

HIC EST Adiuutorio: ac eius magnitudinis bonitate perficiamus considerationes & doctrinam rerum humidarum In primo gradu que sunt. **I**ste vobis. **F**los fabe: flos Lupini: Semen pastinace: Lignum pastinace: Liquiritia: Amigdalula dulcia uiridia: Pruna: Canna succaria: Lingua auis: Gummi arabicum: Coturnices: Pisces recentes: **E**x hijs uero applicare potes ad placitum tuum meam quintam essentiam ut habeas ipsam humidam In primo gradu.

Canon Tertius decimus de Rebus humidis In secundo gradu: ut quando infirmitas fuerit tante siccitatis quod non sufficiant Res humide In primo gradu: applices istas ut tale reddat celum nostrum.

Omnium est fili ut tibi reuelemus que sunt humide res In secundo gradu simplicitate ut talem reddas meam quintam essentiam cum necessarium fuerit: & sunt iste que sequuntur. **S**emen Malue: Malua: Semen lactuce: Lactuca: Risium: flos Nenuferum: Aloe Epaticum: Grifomella: Persyca: Sparagi: Endiua: Lactuca agrestis: Cicorea: **E**x hijs si fili applica quintam essentiam meam: Cum medietate In primo gradu non fuerint sufficientes ad eradicandum siccitatem peccantem.

Canon quatuordecimus qui est de rebus humidis In tertio gradu: ut cum necesse fuerit habere earum quintam essentiam seu cognitionem ad applicandum celo nostro ut illud habeas humidum In tertio gradu.

Si mi cum uideris quod siccitas tanta est
quod per medicinas humidas in secundo gradu
extingui non potest. **Applica medicinas hu-**
midas in tertio gradu celo nostro quod sunt hec que sequuntur.
Uz. Semen gail: Pina uiridia: Phyllocapp
axo: Eruca: Radix pastinace: Flores vi
ole celestis: Satoryones: Alquitua: Semen
Customy: Flores papauis uiridis: Semen lini:
Flores viole uiridis. **Hec sunt res humide in ter-**
tio gradu simpliciter. **Has affigas celo nostro**
cum uiguerit necessitas.

Canon xv. qui docet que res sunt humide in
quarto gradu ut affigas illas celo nostro: ad appli-
candum illud corporibus densis propter siccitatem.

Ratio non est fili ut reueletur tibi que sunt
medicines humide in quarto gradu ut illas
affigas celo nostro ut influat in nobis hu
miditatem quamplurimam cum necesse fuerit. **Et**
res humide in quarto gradu simplices sunt iste que
sequuntur. Uz. Aureola: Argentum viuum: Me
curialis: Licatania: Stinci: Cerebrum Cuni
cum: Cerebrum columbi: Cameleon. **Hec uero**
medicines reuertunt celum nostrum humidum in quarto
gradu: quod applica secundum exigentiam & uires pat-
ientis &c.

Dicto de medicinis humidis que complexionem
habent humidam. scilicet aeream: Nunc refert ut dica-
mus de habentibus proprietatem aque: ex eo quod post
aerem Sphaera aque per primam causam situata est
percellendo secundum ordinationem quarto gradum sic

16
in alijs vn Inapit

Canon xvi. qui docet que res frigide et
p^omo de hijs que s^t frigide In p^omo gradu.

Et ut m^a quinta essentia redigat^r frigida
In p^omo gradu: Reuelabimus t^r medi-
cinas dictam h^untes p^oplexionez que s^t iste que
sequunt^r v^oz. ¶ Grana salicis: Tamarindi: Or-
deum m^uduz: Herba acetosa: Fabe uirides: Pi-
ra bⁿ matura: Pruna: Glandes: flos rose uer-
dil: Cerasa: Argentum: Piscis qui d^r turtur:
frage. ¶ Has medicinas applicabis celo nost^o
ut redatur frigidus In p^omo gradu ut scias ipsas
celo n^o applicare cuz necesse fuerit ut plu-
at sup nos frigiditas sⁱ gradus.

Canon xvij. qui docet que res s^t frigide i
secundo gradu ut applices eas celo nostro
ut pluat sup nos frigiditas sⁱ gradus.

¶ Ili sit^r p^ominuz calores non sufficiunt me-
dicine In p^omo gradu frigide: facies postea
applicationez celo n^o de rebus frigidis In p^o
gradu s^m q^t uidebit^r & medicie sunt iste:
¶ Berberum: Litarigium: Pentaphylon: folia
salicis: Malagranata semidulcia: Grisoloca-
mia: Aznoglossa: Mora Immatura. Has me-
dicinas applica celo n^o cuz necesse fuit.

Canon xviii. qui docet que res s^t frigide
i 3° gradu ut eas possis applica n^o caelo
ut habeas eaz^r quantā essentia.

¶ Actenus fili reuelabimus tibi que sūt
medicines frigide In tertio gradu: Ut qn

Infirmas fuit tante siccitatis q illi non
sufficiant medicine pmi & si gradus: appli-
ca medicinas tertij gradus ut sic remedi-
um adhibeas: & st ista que sequuntur v3.

Virga pastoris: Omnes Sandali: Ypoquist-
idos: Portulaca: Semen eius: Melones: Ce-
trullj: Sorba: Cucumeres: Plantago: Semē
Plantaginis. herba psiluz: Paritaria: Vua &
milana: Spodium: Poma. Medicinas istas
applica celo meo: Et habebis ipuz frigiduz
Interitio gradu & utere illo dū fuit opōtūū.
**Canon xviii qui docet que st res in quarto
gradu frigide ut utaris illis dū necesse fuit.**

Illi nō certum sit tibi q multoz fuit
opinio q nulla res erat in quarto g^o
du frigiditatis constituta p nām: **Cont^a q^o**
Istam facimus rationez. **O**mnē elementū
uel quocumq alia res appetit esse in maio-
ri pfectione q sua nā cape pōt: Cuius rōne
elementuz qlibet in elementatis appetit qrtuz
pūctuz simplicez ut suuz qrtuz reprimat uel
saltem adequetur: Et p resistentiaz ut esse
suū nō pūct/ab/ndiuūdis: **S**i igr aqua p
nāz nō inuenitur in diuūdis in qto gradu si-
cut in pmo 2o & tertio: Aqua nō appetere ma-
iores pfectionez simplicitatis q in diuūdis
habere pōt: **E**t sic similitudo sue simplici-
tatis que in maiori gradu multiplicata esset
p nāz odibilis: & suuz qtrazūz esset illi ama-
bile q est impossibile. **P**reterea nullus mō

Influxum libris & potissime In libro de Inten-
 tione alchimistarum & Codicillo. **E**t per hoc cum
 terra sit locatus In quo radij stellare influunt
 uirtutes passivas & In quo coguntur per quos influunt
 uirtutes passivas operativas & uiuificativas sicut su-
 rum sperarum centrum & retinaculum princip-
 ale suarum uirtutum Incuria sua cum omnibus suis per
 partibus. **E**tiam pars illa que mortua est adui-
 tam per uita reuertitur per partes uiuificativas cum cele-
 sti uirtute & eius spiritu. **E**t quod plus est dicimus
 quod quando aque nostre In terra ponuntur sicut est dicimus
 spiritus trahunt suis propriis uirtutibus uires terre quas
 accipit a celo cum sua uirtute propria plus de du-
 abus archi prectionibus. **S**icut ferrum trahit
 per adamantem & hic retinetur quia perpetua celestis
 est uirtutis: quod quando descendit Interrestri eleme-
 to tantum crescit per terra In crescendo spiritum per
 deplationem: usque quod Inuenit primum Inmetiendo
 cum spissatione: cum hoc certum sit quod nullum
 terrestre corpus existendo In sua solidatione propria
 non est aptum ad recipiendum uirtutem: nec illam
 retinere sicut refert: donec quod In medio essentiali
 quod est spiritus est eius auentis eius eliciat: quia
 ratio nature ita postulat. **E**t per hoc simlatur
 nature nostra passiva & altissimo spiritu In quibus uirtuti-
 bus habent retinaculum corporis In spiritu per resol-
 utionem trahunt & apprehendunt cum nostro spiritu
 quod Intra est Inuitro: & Inhumato In terra cum suo
 proprio appetitu cum deplatione: Et cum tali sp-
 iritu nos congelamus argentum uiuum vulgi In

phatus argentus tam bonus sicut de min
era sine accendendo ignis calore qui de minu
tis sicut declarauimus in libro qui de expim
entoz & liber principalis & clauis omniū librorū
quousq; ad istūz pposuimus in hac arte. Intel
lige igitur fili m quid pot ipse facere euz sua co
structione in alijs matijs: euz sine igne nobil
ificet argentus vniu qui est gis & exinde substan
tie ptransgressus euz p mediū zone medi
nalis: eo q; cum hoc sufficit tibi modo gñali ad
rum tam uegetabiliūz q; mineraliūz ad medi
cinā humanā: & lapidem phoz: & lapides pre
ciosos: & hec est Regula generalis.

*Dicto de Intentione & Consideratione quēte essen
tie rerū. Hūc dicendūz ē de eius exctione & pō
agnta essentia Vini incipiamus euz in pā sit vult
p quam oīs huius libri adimpletur.*

*It est In quo omnes laborauerūt In
quirentes rem creatam aptam ad finē
que pncipalē possit humanū corpus
ac corruptibilitate & putrefactione suare et
diminutione: qz hoc est q omnes nālē affecta
nt nūq; mori. Secundario ut Magisterio &
transmutationis metalloz sit sū rei ueritate;
reuelatus cum Inquinta essentia uini consist
at totum. Nam & Paulus de hoīe dicēs In
Eplā ad Chozynthios. Nam & quid sumus
In tabernaculis nrīs nisi iugo misiarū quat
s ex Infirmatibus: eo q uolumus expoliari
esse cum xpo. Hec Paulus qm pauci phoz per*

uenerunt ad notitiā rei talis euidentis. Ratio hu-
 ius est qz medicj & phy mēi temporis nihil faciū-
 nt nisi pecunie desiderio: & ad fines honoris: quia
 deus nequaquā uult hoc sibi gferre: cuz sit sibi cō-
 trarij p auaritiā & largitatez. ¶ S3 Inquit nost
 phus & ueridicus paulus ad hebreos cap^o ix. In
 fine gstitutū est hōiem semel mori: Sequit qd
 fantasticū est querere rem ad corporis hominis
 ppetuationē: Max qz Genesis Caplo. ij. ¶ Ds
 ne forte adam mēdat manū suā & comedat
 de fructu ligni uite & uiuat In eternū. ¶ En
 usit igr deus ipuz de paradiso & ¶ Et sedit
 ¶ Et collocauit deus Cherubin flameuz gla-
 diuz atq uersatilem hns Incustodiā lignuz
 uite. ¶ Esset igr fantasticū affirmare qd
 deus darē ex rem q ppetuaret ex paradisu
 ex quo phibituz sibi extitit. ¶ Hoc autem
 fili mi ex sacro testu Ineffabilē teneamus
 q deus unicuiq tmmuz uite pstat qui nullo
 Ingemo humano ptransiri pot uel quocumq
 eius sbsidio: ¶ Job dicente. ¶ Breues dies hoīs
 sunt: & numerus illoz apud te est: posuisti
 tmmos eius quos pteriri non poterit. ¶ Ex
 go querere sbsidiū ad uite terminūz pro-
 longandūz: fantasticū est & Inane. ¶ Restat
 igr rem querē que citra tmmuz uite nre
 possit nostrum corpus sine putrefactioē
 seruare: & Infirmūz curare: & deperditum
 restaurare: donec ueniat ultimata mors
 In termino prefixo adeo & c/.

Actio namq̃ n̄alis nobis demonstrat q̃ cō
pus hoīs potest p̄ rem minus corruptibi
lem ac corruptibilitate q̃suari aut ab infirmi
tate sanari q̃ p̄ rem magis corruptibilem: cū
cōruptibilitas & etiā p̄fectio & imp̄fectio con
trariet̃. Nam Vno simili abduto q̃trario sit
magis simile. ¶ Nulla igr̃ ratio que ad eē eē
habeat Inclinationē q̃suari pot̃ p̄ similem rez:
S̄z querēduz nāq̃ est que ratio ē que ad eē ha
beat Inclinationē. ¶ Unde quanto magis rō
Inclinationē h̄t ad eē tanto minus h̄t Inse de
g̃rietate & corruptione. S̄z nulla talis med
icina multis reuelata est Inqua sit tanta p̄
fectio appetitus q̃ ad eum quāto miraculo
se effectum faciat mirabilem In corporibz hu
manis q̃ reputat̃ q̃ ad miraculum. ¶ Sed
rō medicine & nulla medicina hoc potuit
de mundo nisi m̄m menstruum Vegetab
ile celeste q̃ alr̃ d̄r quanta essentia. ¶ Nam
Carne ac corruptibilitate q̃suat: Elementati
uam q̃fortat: ¶ Iuuentus pristina p̄ ip̄uz re
staurat̃. ¶ Spiritus viuificat: ¶ Crudum
digerit: ¶ Rarus Indurat: ¶ Induratum vari
ficat: ¶ Macrum Impinguat: ¶ Pingue debili
tat: ¶ Inflāmatum Infrigidat: ¶ Frigidum In
flamat: ¶ Humidum desiccāt: ¶ Desiccāt
um humettat: ¶ Quoquo mō una & eadem
res q̃trarias pot̃ opationes facere: Solus ac
tus vnius rei diuersificat̃ s̄m nām recipiē
tis: sicut calor solis qui q̃trarias h̄t opationes

quia lutus desiccat: & ceram humectat:
 actus tñ solis vnus est in se: nisi quantū
 in se gtrahatur. **I**tem fili mi ductus fuit
 sup q spūs iste subtili mā eleuatus: appe-
 titum hē ad hanc gplexionē uel ad illam:
 qz p phos pma māz esse rerum asbit. **N**ā
 sicut forma vilis appetitum hē ad omne for-
 mā: Sic quinta essentia ad quacūq gplexi-
 onē. **E**x quo euidenter patet q quinta es-
 sentia rerum illud dr esse gplexionē cui ad-
 iungit: sicut si calidū adiungit: calida sit:
 in eodem gradu & fortiori pūibilem māz in
 qua sua forma & actus sunt eleuati: cum
 quibz ita opatur sicut basiliscus & fulgur
 de quibz supra diximus. **N**am uō natura
 aliqui dixerunt nō esse calidā: nec hūidā:
 nec frigidā: nec siccā: ex eo qz de sui nā-
 tūz oibz gcordantiā habet: qui uō in hoc ex-
 ceperunt: **C**ontra quos hanc rōnez facim.
Omnē q est ^{simpliciter} actus est spūale: aut est intellec-
 tuale: s; quinta essentia est igit & c. **N**ō
 est intellectuale cum in rebz uegetabilibus
 nō sit intellectuale: nec in mineralibz: igit
 spūale: **S**ensuale est omne gpositū ex q
 uor elementis: **E**t qz gpositum ex quatuor
 elementis oportet q habeat quatuor elem-
 enta: alias eiz elementata nō erūt gposita
 nisi ex accidentibz elementoz: & sic indiui-
 dua essent accidentia & nō substantia q esse-
 nt gposita ex alia substantia qz elementozū

q̄ est impossibile. ¶ Preterea esset q̄ actus ali-
cuius accidentis inseparabilis a se esset sine sub-
iecto p̄o in aliquo Individuo: sicut caliditas ignis
que Individua esset possibile existere sine p̄-
prio subiecto suo q̄ est impossibile. ¶ Est igitur
quinta essentia p̄posita ex quatuor elementis &
in ip̄a actualiter quatuor elementa s̄t cū oibz suis
actibus: s̄z oīa in ip̄a s̄t in tam subtili m̄a: & in
tam subtili forma: & tam simplicitati p̄p̄ia
respectu oīis: sicut in oculo basiliscus ut ex-
perientia patet in curatione morborum: & in met-
alloz transmutatione: & in p̄ciosoz lapidum
p̄fectione. ¶ Hanc uō nāz uocauerunt phylo-
sophi Celum: qm̄ sicut celum influat in no-
bis aliquādo calore aliquā humiditate: sic qua-
ta essentia in corporibz hūanis ad arte placi-
tum. ¶ Non aut̄ fili mi intelligas de una sp̄-
ecifica nos hoc dixisse: s̄z in generali de quibz
uscumq̄ quātis essentijs iuxta suū modum
& operationes. ¶ Et quidaz nāz istaz ad unum
q̄ tractuz dixerunt illam menstruum: q̄ men-
strui p̄tatem retinet ut in Tercio libro dicitur.
¶ Scimus nāq̄ istam nāz modernis esse occul-
tam: sp̄s nāq̄ penitus de eius ueritate nihil
perpendere. ¶ Huic uō celo applicamus stellas
suas que sunt plante: lapides & metalla: ut
euz oibz in nobis uitaz influat & salutem.
fili mi hanc nāz p̄nceps medicorum ypocras
scire medicis p̄misit dicens in p̄noscicha.
¶ Est etiam quoddam celeste quod ip̄us med

bus Inquāto gradu esset curabilis q̄ ē Inque-
 mēis & q̄ finem medicine. ¶ Item esset In spā
 aqua destructa nona & decima regula q̄ nō
 transmutaret ex se similitudinē suā p̄ modū
 sue p̄fectionis & suarū partū: & similitudin-
 ibus dictarū partū opet̄ In Individuis. ¶ Ra-
 tio talis est q̄ talem defectum nō bonitatis et
 uirtutis & c. ¶ Non q̄sentirent cū ista nālūt
 att̄ appetat multiplicari i maior p̄fectioe ent-
 ibz realibus q̄z esse pōt s̄m suarū nālū quorum
 ḡtariūz agitur. ¶ Aqua. n. nō ēē repta In q̄
 gradu In rebus ḡnabilibus q̄ est impossibile.
 ¶ Fili mi multa alia Inguementia sequi possēt
 ex corp̄ opinione s̄ illa dimittimus cā breui-
 tatis. Unde res frigide In q̄ gradu s̄t. Itē
 que sequunt̄ v̄z. ¶ Opium: Mandragora
 Camphora: Semen Papauis. Iulquiamus: et
 Semen eius: Sempuina: & Aqua eius: guti-
 lago psily: Ciuta: & Semen eius: Perbenus:
 Salamandra: Barbassus. ¶ Has quippe ap-
 plica celo m̄o: & habebis ipm̄ frigidissimū.
 Diximus de medicis frigidis s̄m ordinem
 q̄ graduū: Et q̄ post oīūz elementorum
 s̄peras: Spera terre situata est ultimo. Ido
 de rebus siccis ultimo dicendū est. Vñ
 Canon xx q̄ docet q̄ s̄t res siccā i p̄mo q̄du.
 R̄dine p̄misso fili t̄ gradūz rerū sic-
 carū reuelabimus ut affigas celo m̄o
 & p̄mo de siccis In p̄mo gradu simpliciter
 & s̄t h̄c v̄z. ¶ Spuma maris: Caules: Fabr-

sicce: Amuduz: Tutie: Argilla: Caro bouina:
Caro ceruina: Caro Cameloz: Caro Lepoz: Ca
ro Capna: Turtures antique: Caro omz anim
aquaticaz: ¶ Affige g^o fili has medicinas celo
nro & habebis ipsum sicutz in pmo g^odu ut vta
ris illo cum fuit oportumum.

Canon xxi que s^t res sicce in 2° gradu: et
cum tibi fuit necesse applices illas celo no
stro ut influat in nobis siccitate in 2° gradu.

Ili qn humiditas infirmitatis tanta fu
erit q^d no sufficiant t^e medicine in pmo g^o
du: Adas istas celo nro que s^t sicce in 2° gradu:
vz. ¶ Ruli: Balaustie: Teste maloz granatoz
vbori. ro. sic. Cortex Thuris: Cortex ozm: Ne
spule mature: Cyzobalsamus: flos. ro. sic. Ti
pus. mira: Lapis lazuli: Lapis armen. ¶ Has
quippe medicinas affige celo nro ad magis
desiccandum.

Canon xxij que s^t res sicce in 3° gradu ut sic
ias illas applicaz celo nro ut fiat illi g^opnul

Ili cuz t^e uidet^r q^d infirmitas tantuz est
in siccitate multiplicata q^d tibi no suffic
iant medicine sicce in pmo gradu & in 2°: appli
cabis istas que s^t sicce in tertio gradu vz. ¶ Ma
stix: Sanguis draconis: Cacabie: Olibanum:
Mirra: Cinabrium: Asfaltum: Acetuz g^omu
Buccis maloz g^onatoy: Pira siluestria: Gar
rate uirides. ¶ Has affige celo nro & fiet sic
cum in tertio gradu.

Canon xxij. qui docet que s^t res sicce in 4°

gradu ut illas applices celo nro & fiet siccus
in quarto gradu.

Rsemcum albus: Arsemcum zubeum

Azarnech: Azarcom: Es: Flos eius: Ca-
pitellum: Omnes mirabolam: Cortex ylicis:
Coagulum: ¶ Diximus de aliquibus medici-
nis: & eaz. Simpliciter & plexione. Im dispositi-
one quatuor graduum simpliciter: ut artista
p istas que hic ponit alias Investigare sciat
e. plexione: odore: Ponderositate: Sapore:
& leuitate. Ad faciendum diuersos effectus in
corpore nro. ¶ Nunc exequitur est ut dicam
Ingnali de qualitatibus appropriatis ut art-
ista cognoscat que qualitates sunt simplices
& p: & que appropriate: ¶ Et que qualita-
tes sunt gradate In rebus nralibus: Et cogno-
scatur vnius medicie pposita. Imis: ex mul-
tis diuersis medicie pposita: Et ut sciatur
quid homo dare debet vel auferre Infirmis.
Canon xxiiij. In quo continetur prefata doctna.

Alde fili mi meditamur ut reuelemus
t qualitates rerum pparas & appropriate:

e. in quo gradu existere possunt Im nra: ut
destruatur multorum opinionones qui duo qual-
itates dixerunt In una et eadem re: & In eo-
dem gradu existere: Sicut Impipere qui di-
xerunt calidus & siccus In quarto gradu: &
Contra quos: sic Castoreum: ¶ Cont^a quos
talem fundamus rōnem. ¶ Quatuor ma-
sse principales que sūt quatuor Elementa Sp

specialis

eras p̄as h̄nt ubi n̄a cuiuslibet maior est q̄
In aliis species: q̄uis fili q̄libet elementū
sit In aliis species. s. v̄nū p̄ species oīū: s. oīa
p̄ species v̄nū: ¶ Hoc autē fili n̄a orbis
fabricat ut ex mixtione eorū oriānt̄ Indiu
idua species In quibz elementa actualiter
exsistunt ut sup̄ p̄bauimus: que eē nō uale
rent si mixta uicissim nō essent: qm̄ si mix
tio v̄niuersalis orbis deficeret elementis: def
iceret q̄ mixtio sp̄ialis at Indiuidualis: qm̄
deficiente ḡnali: venit particulare In sui ip
suis cōruptionez. ¶ Deniq̄ fili q̄libet elemē
ex eo q̄ iuxta sui n̄am In p̄a species sua q̄plex
io maior est: ut caliditas que maior In species
ignis q̄ siccitas: n̄ aliqua aliarū q̄plexionū
& sic de alijs. ¶ Item fili q̄libet dictorū ele
mentorū habet p̄p̄t̄ s̄iectum In Indiuiduali
specie In q̄ sua caliditas maior est q̄ qua
litates aliorū elementorū: ¶ Sicut fili In
pipe In quo magis uiget p̄etas ignis q̄ In ro
co & alce In quo magis est de q̄plexione aie
ris q̄ In mirabolano & sic de alijs rebus sim
ilibz istis: Unde facio istam rōnez: ¶ Oēs
effectus q̄sequi oportet n̄e sue cause: ¶ Si
n̄r ignis qui est causa oīū rerū calefac
tibilium maiore sui p̄etate h̄t In p̄a sui:
& sua p̄etas ibi magis repitur q̄ p̄etas alio
rum sicut In rebus calefactibilibz de q̄ple
xione ignis oportet q̄ maior sit caliditas
q̄ humiditas ut appareat q̄cordantia In

dra existens inter causas & suus effectus: et
 ut appareat dra inter rem calide & plexio
 me & rem humida uel sicca: qz si una res
 haberet in se duas plexiones equales sicut
 in pipe caliditas & siccitas: si essent in eodem
 gradu esset ppe equalis siccitas: sicut & humi
 calidum: & sic esset possibile habere has duas
 plexiones equales q frigiditatez: & sic poss
 ibile esset q frigiditas & humiditas esset
 equales q siccitatez & caliditatez q e impo
 ssibile qz sic no inueniret aliquid spuale
 indiuiduum in quo qualitas vnius eleme
 ti esset pdominans ut denominatione cap
 et ab illo: sicut ppe q denominatione ac
 cipit ab igne qz calidus: ¶ Aloe q deno
 minatione accipit ab aere qz humidus:
 ¶ Andragora ab aqua qz frigida: ¶ Mira
 bolanus a terra quia siccus: ¶ Hoc aute
 esset impossibile qz sequetur irregularitas
 in indiuiduis nalis ex eo q no habet mag
 istructum ad unam qualitatez q ad aliam.
 ¶ Ex quo fili notare potes q sicut qlibet el
 ementu dominatione ppe hnt suam
 nam in sua pa spa in qua alteruz no habet
 ita magna dntatione sicut hnt pa indiui
 dua spiritualia in quibz magis qualitas in substantia
 uis elementi pdrat alijs: ¶ Exempluz.
 ¶ Nam ignis est calidus ppe: Siccus app
 ropriate: ¶ Nam caliditas maior est in
 igne q siccitas: qm petas maior e in qual

ibe re q̄ appropriata. Sic n. fili mi est
 Individuis que oportet habere unā qualita-
 tem p̄am: aliam appropriatā ex eo q̄ efficitur
 sue cause cōrespondere debet. ¶ Hoc p̄batur
 fili mi p̄ regulas. **R.** qz si ignis qui est cau-
 sa alicuius calefactibilis est calidus & sicc-
 us: Ignis in illo calefactibilij nō pōt mētē ex
 se similitudinē suā: nisi cum suo calore et
 siccitate & p̄ modū nē caloris siccitatis &
 etiā aliarū q̄plexionū. ¶ Sic igitur in Indivi-
 duo p̄ ignē causato oportet maiores esse cal-
 iditatem q̄ siccitatez: & hec siccitas dep̄ssio.
 ¶ Et sicut diximus de igne: Ita intelligas de
 alijs qualitibz elementorū: qz sicut ignis
 in sua sphaera p̄a est forma: & alia elementa
 sunt m̄a qz calefacta: Sic sua p̄a qualit-
 as in Individuis nālībz existens est forma
 extensa & diffusa sup̄ omnes alias elemēto-
 rum qualitates que sūt significabiles. ¶ Ex
 quo fili multū bñ cōcludit ip̄am qualitatem
 ignis in subiecto igneo maiore esse q̄ altera
 qualitatur: & sic talis qualitas in simili sub-
 iecto est **Rex**. ¶ Qualitas uō que magis cō-
 cordat cum p̄ma est **Regina**. ¶ Alia uero
 que minus cōcordat **Miles** esse dicimus.
 ¶ Ultima uō qualitas que cōtrahitur p̄me est
Sclaua. ¶ Exemplum fili tibi damus ut
 facilius possis intelligere mouendo te ipsū
 ad obiectandū: ¶ Nam Piper est Calidū
 proprie: Siccum appropriatē: Caliditatez

Rex

Regina

Miles

Sclaua

uo maiores oportet esse in illo q̄ siccitas nec
 humiditas n̄ frigiditas. ¶ Est q̄ in pipere
 Caliditas Rex. Nunc uo q̄ siccitas cu iḡ
 magis q̄ cordat q̄ altera aliarū: Est siccitas in
 pipere Regina. ¶ Et q̄ post siccitatem hūid
 itas cu caliditate q̄ cordat: Est hūiditas in
 pipere miles. ¶ Et q̄ Caliditas frigiditati
 q̄tariatur: est aqua seu frigiditas in pipere Scl
 aua. ¶ Et ideo uultu situata est in b̄cto &
 igneo. Fili s̄m q̄ ditione maioritatis & min
 oritatis situati sunt gradus in rebus n̄alibus.
 Sicut fili piper h̄t quatuor gradus caliditatis.
 Ita caliditas est in illo maior ut sup̄ pbauim̄.
 Ergo alie minores: illa p̄a. Et sic sequit̄ destr
 uctio equalitatis in diuinoz quā aliqui asser
 unt eē impossibilem. ¶ Nunc fili q̄ Regina
 magis cum Rege q̄ cordat q̄ miles neq̄ Sclaua
 Regina maiores oportet esse in regia domo q̄ mi
 les neq̄ Sclaua. Et ideo post Regem Regina: tert
 no est: tanta sicut Rex: Illa minor est unius gra
 dus inferior q̄ cognominat̄ tertia est siccitas in
 pipere in tertio gradu & q̄ post Regina Miles mai
 or est in domo: Illa minoritas d̄r alius gradus in
 ferior qui d̄r secundus: & sic hūiditas in pipere ē in se
 cundo gradu. ¶ Item q̄ post Militem Sclaua
 minor est in domo Regis q̄ nullus alius: Ideo
 Illa minoritas est alius gradus inferior qui cog
 nominat̄ primus: Et sic fili q̄cludit̄ q̄ p̄p est
 Calidus in quarto gradu Siccus in tertio: hūi
 dū in secundo: frigidus in primo: Et sicut dixi

mus fili de pipe qui h't oplexione ignea. Sic
potes dicere de alijs rebus & qualitatibus respici
endo maiortatez & minoritatez concordantie. **P**
terea fili scias q' no ois res nalis h't quatuor gra
dus In se Integre: s; ex illis h't degradate: & adm
elius intelligenduz formamus quatuor pucta
In quocumq' gradu cuiuslibet qualitatis que
qdem pucta sunt tamq' mediu p q' mouet
Intellectus ad intelligenduz res quantu hnt d
una oplexione uel de alia. **F**ili Valde e con
fusa doctma de gradibus adeo q' non est scia
In mundo que tam parum sciatur: s; hic In su
ma breui breuiter tractabimus. Et pmo dic
imus q' res que est calida In quarto omes al
ios gradus h't Integros: & sic de siccis: humidis: et
frigidis. **S**z Res que est Intertio gradu calida:
est In so siccis: In pmo humida: & In tribus puct
is frigida. **E**t res que est Intertio gradu hu
mida: est calida In so: frigida In pmo: & siccis
In tribus puctis pmi gradus & sic de alijs. **I**tem
Res que est In so gradu calida est In pmo siccis: &
In tribus puctis humida: & In duobus puctis frigi
da. **I**tem res que est In pmo gradu calida: est
In tribus puctis alterius gradus siccis: & In duobus
alterius gradus humida: & In uno pucto alterius frigi
da: & sicut posuimus exempluz de calidis: Ita pot
es de humidis & alijs dicere. **I**tem fili multe & diu
se opinionet fuerunt In hac Intentione sup calidu
In pmo & calidu In so & calidu Intertio: qz fili mi
In uno Individuo est caliditas Intertio gradu: et

• In altero In eodem gradu: s; differunt s; in actione
 & passione qn in uno Individuo est forma regia.
 • Regna uo ab Rege patitur: Rex uo In quocunq; In
 diuiduo est forma: Regna uo Miles & Sclauus
 ma. ¶ No est g equalis actio unius qualitatis
 existentis In diuersis Individuis tunc supradicta.
 Et de hoc Intellige s; in applicatione simplice et
 singulare uniuscuiusq; cum aut s; in positione me
 dicinarum multarum aggregatarum ad unum s; me. ¶ &
 de hoc dabimus tibi unum exemplum: ¶ Squilla ut
 Tutia est calida In tertio gradu: Et Agnoscit
 est calidus In tertio gradu: Si quilibet eorum applic
 emus ad nrm corpus: maiorem caliditatem Influ
 et In nobis agnoscit q; Tutia. Ratio huius est
 qz caliditas In agnoscito est Rex In Tutia uo Re
 gina: Et qz Rex maioris potestatis est q; Regina
 Ideo & c. ¶ Ideo qz caliditas In Tutia est terrestris
 cata & stat s; in passione: In Agnoscito s; in actio
 nem: & qz maioris nature est Res agens q; pati
 ens Inquit & c. ¶ Item qz In Tutia Caliditas
 h; duos gradus uel punctos frigiditatis sibi co
 trariantis: In Agnoscito Caliditas h; solummodo
 duo puncta unius gradus contraria. ¶ Item qz cal
 iditas existens In Tutia deficit ultimato modo
 qz Insuperabilis anima illius asiccitate formata
 In agnoscito calefacit plusq; deficit qz ibi ca
 liditas Rex est & a nullo formata est: s; siccitas
 In nullo est significata & plus p nam calorem calef
 acit & postea deficit qz In quacumq; re natur
 al; plus In se ipa oportet esse actus prius & co

essentialis illius q̄ appropriatus. Et etiā qua-
litates s̄misse in aliquo Individuo formata
aliqua nā p̄st̄ in corpore nro agendo s̄m nāz for-
me qua formate existunt q̄ p̄ sua sicut caliditas
ignis que ignificat terram. ¶ Terra uō existens
in igne p̄st̄ calefacit s̄o desiccāt: hoc fit q̄ nā ignis
cui s̄micitur sicutas mouet sicutate s̄m natura
sue ignificantiatis ignificabilitatis & ignificat. ¶ Et
e ḡ fili que dīa est inter calidū intertio gradu &
calidū in q̄ & sic de sicco: hūido: & frigido. Nō
aut̄ est sic fili in compositione multarū medicina-
rum ad unū finē q̄ qualitas qualitate iuuat:
gradus gradus: punctus punctus. ¶ Exemplū.
¶ Quedam medicina componit̄ ex Aloē & Piper
longo Rosis siccis: Mastice: Gariofalis: Succo fe-
mculi: & Scamonea. ¶ Nūc uō talē gradum
istam medicinā. ¶ Aloe est hūidū in s̄o gradu
Calidū in p̄mo: frigidū in tribus punctis gradus.
& Siccū in duobus punctis altius gradus. ¶ Piper
longū est calidū intertio sicutū in s̄o hūidū in p̄mo
frigidū in tribus unius gradus. ¶ Ros s̄o sic-
ce sunt sicce in s̄o ḡ: frigide in p̄mo: Calide in tribus
punctis: hūide in duobus. ¶ Mastice est sicca inter-
tio: frigida in s̄o. Calida in p̄mo: hūida in tribus
punctis. ¶ Gariofali uō sunt calidi intertio: si-
ci in s̄o: hūidi in p̄mo: frigidi in tribus punctis. ¶ Su-
cus femculi est calidus in p̄mo: Siccus in tribus
punctis: hūidus in duobus: frigidus in uno puncto.
¶ Item Scamonea est calida in q̄ ḡ: Siccā intertio
hūida in s̄o: frigida in p̄mo. ¶ Nunc ḡ fili vid

• eamul quot gradus & quot puncta habemus de una
 qualitate & quot de alia & sic iungamus gradus
 & puncta usque per omnes istas habeamus unum gradum
 • simpliciter cuius nature dicimus medicina. **¶** Pr
 imo. n. videamus de calidis qualitatibus & omnes
 gradus dividamus per puncta: preterea iungamus pu
 cta & quatuor in quatuor & faciamus gradus: **¶** Nam
 in Aloe duo puncta caliditatis: In pipere longo duode
 cim puncta In Rosis quatuor puncta: In Mastice oc
 to puncta: In Gariofalio duodecim puncta: In femi
 culo quatuor puncta: In Scamonea sexdecim puncta
 Sic filii in hac medicina sunt quinquaginta quatuor
 puncta caliditatis. **¶** Item in Aloe habemus quatuor
 puncta frigiditatis: In pipere longo duo puncta In ros
 is alia duo: In mastice quatuor: Item in Gariofa
 lis alia duo puncta: In succo semculi unum punctum
 In scamonea quatuor puncta. Unde habemus hac
 medicina viginti tria puncta frigiditatis. **¶**
¶ Item in Aloe habemus octo puncta humiditatis: In pip
 ere quatuor puncta: In rosis unum punctum: In gario
 falio quatuor puncta: In femiculo duo puncta: In m
 astice duo puncta: In Scamonea octo puncta: Et sic
 habemus in hac medicina viginovem puncta hu
 miditatis. **¶** Item in Aloe habemus unum punctum sic
 citatis: In pipere longo octo puncta: In gariofalio octo
 In mastice duodecim. In Rosis quatuor puncta: In femi
 culo tria puncta In Scamonea duodecim puncta: &
 sic habemus in hac medicina quatuoraginta octo puncta
 siccitatis. **¶** Nunc igitur iungamus omnia puncta & pri
 mo puncta calida que sunt 54. & frigida 23 punc

ta: Itē habemus de hūiditate .29. & de Siccitate .
q. 8. ¶ Nunc demus unū pūctū gūiū alterū q.
rario: & post pūcta duarū qualitatum que necesse
esse habent gōrdantes que superiunt illis ciabim
dominio medicina. ¶ Nūc fili .23. pūctis frigid
is demus alia .23. pūcta caliditatis & sic de 54 pū
ctis caliditatis remanēt .31. ¶ Similr .29. pūctis
hūiditatis demus alia .29. siccitatis & de q. 8. pūctis
Siccitatis remanēt .19. pūcta siccitatis: Nūc igr
de caliditate habemus pūcta .31. & 19 siccitatis: nūc
igr a .31. trahendo .19. hūiditatis que hūiditatis ali
is pūctis damus manēt .14. ¶ Ex istis igr .14. pu
ctis faciamus gradus. Nam unū gradū dando
quatuor pūcta in 14 pūctis sunt tres gradus et
duo pūcta: & sic medicina est in quarto gradu
calida nō in summate q. 4. gradus s. in medio quar
ti gradus uel in duobus pūctis quarti gradus. ¶ Ex
quo fili patet q. multe s. medicine compositae que
ultimatae quartū Tertij Secundi Primū gradus non
hnt q. amictunt unū pūctū uel duo pūcta in co
positione p. gñationē & corruptionē ad ultimatum
finē ex oibz resultatū in medicina g. p. ¶ Ex
quo patet ista que sup. dixi .s. q. qualitas depre
ssa multiplicata cum altera agente resultat
quedā qualitas ultimata in medicina que ē fo
rma q. una qualitas aliam iuuat in medicina
similr sibi. ¶ Ex quo fili est tibi reuelatū q. v
na qualitas s. in simplicitate Individuū hoc est me
dicina simplici est p. patient s. in g. positione: est agēs
& contrariis. ¶ Multum est fili ista doctrina necē

Maria medicis quibuscumque arte medicinali uten-
 tibus ad proponendum medicinas quascunque & ad sci-
 dum ultimum gradum resultantem ex pluribus gra-
 dibus. **¶** certum est quantum potest calefacere: quantum
 potest desiccare: quantum potest humefacere: quantum
 refrigerare: quod vere filii sciri non potest per confusio-
 nem graduationis medicinarum simplicium aliorum acto-
 rum qualitate appropriata equaliter se faciebant qua-
 litatem quod est impossibile & contra cursum nature. **¶** Nam
 Regem maiorem oportet in regno suo esse omnibus alijs:
 quia si alias non esset rex: & esset destructa simpli-
 citas rerum & dominatio ut patet per actionem &
 passionem. **¶** Fili ualde plixia est haec doctrina sed sum-
 plus de intentione de hac materia inquit non tractare quoniam
 in pluribus locis plene tractauimus quibus te remitti-
 mus ut in libro principiorum medicine. Liber qui dicitur
 Tres medicine. **¶** Item liber qui dicitur de poderosit-
 ate & leuitate elementorum. **¶** Item liber de Regio-
 ne sanitatis. **¶** Item liber qui dicitur doctrina de gra-
 dibus in quibus ista scientia est satis diffusa. **¶** Et quia
 per ista que hic diximus satis poteris de hac doctri-
 na comprehendere. **¶** Questio patet. Cur hic non po-
 suisti omnes medicinas que queniunt & earum gradus
 ut ex eis possint medicinae opposita fieri secundum tradit-
 am doctrinam. **¶** Solutio. Fili ut recurras ad an-
 tidotariam philosophorum & secundum eam qualitate medicina-
 rum impositarum in gradu sic de alijs appropriata iudica-
 bis ut super tibi diximus. & si philosophus dicit rem cal-
 dam & siccam in tali gradu. & quod aequalitate que
 prius denominatur. scilicet dando: incipies medicare illa

Exemplu

nam qz phy Inuenerunt illa prius esse Inopertione &
postea de alijs qualitatibz Iudicabz p doctrina & trad
ita supius In maioritate uel minoritate qd in
tie ad piam qualitate. In qualitate qd quodammodo ad
cuius rei est magis concordans: est magis ab illa dilig
ibilis & Ideo circa se ipaz ponit ut ad Iuuq se ipsam
q actione sui gtrarij. ¶ Exemplum Inpirere Cali
ditas est pa qualitas & est Inqto gradu. Oportet &
q p p sit gposituz ex alijs qualitatibz sicut ex sic
itate & c. ¶ Nunc qz caliditas est Rex gfuget circa
se illa qualitate que magis secum concordat que est
Siccitas. ¶ Ista qualitas no est equalis caliditati
cu sit Regina sz est Inferius p unuz graduz. Et qz
post siccitate hūditas magis concordat cu calidita
te. Ideo hūditas Inpire no est equalis siccitati: &
qz no est equalis est minor siccitate p distantiam
alterius gradus. ¶ Item qz frigiditas est quia cal
iditati posita est Inpire Infra validitatez. ¶ Ex
quo fili multū euidenter patet qz res que est cali
da Inqto gradu est siccata In 3. hūda In 2. frigida
In pmo. Hec sit e regula gñalis ad Iudicand
de alijs qualitatibz ponendo In medijs figura. T. h.
quā pot Iudicare & de gplexione & gradibz medici
narz simpliciu & cōpositar. ¶ Questio pr. ¶ Cur
quedam medicine quartz gradus solent mortif
icare & quedā no. ¶ Solutio. ¶ Fili quedā sunt
Calide: hūde: frigide: sicut In ultimo pūcto q
gradus quedā In 3. quedā In 2. uel In pmo. ¶ Vñ
fili facio talem regula gñalez. ¶ Omnis medicina
que est In quarto pūcto qrtz gradus Calida: hūda:

Questio

Solutio

• frigida: Siccā: Mortifera est. **¶** Exemplū de Calid
 it **¶** Appellat: Carabus uisci: Squilla: Solatru:
 • Aleandrum: **¶** Da cū qua cerui occidunt. **¶** De
 hūidū **¶** Argeuz viuu. **¶** Item de frigidis ut Ci
 cuta & Cerebrum Capte. **¶** De siccis uo ut Arse
 nicū albu & rubru: Azarnet: Es ustuz: Viride
 eris: Gypsus & c. **¶** Vnde fili quantū declinat
 a quāto pūcto: tanto minus sunt mortifera: ut
 Squilla que cū alijs multitudinē miscet nō
 est ita mortalis sicut sola **¶** Et sal armomacus
 q nō est nocius sicut arsenicuz: Et Iusgamus
 q nō est nocius sicut Cicuta: Et Mercurialis
 seu licataria que nō st tam nociue sicut arge
 euz viuu & sic de alijs rebus similibz istis. **¶** Qu
 estio pr qz magis Intelligunt res existentes mul
 timo pūcto q gradus calide & hūide & c. q. Res
 que existunt multimo pūcto alioz gradū. So
 lutio. **¶** Fili qz plus in eis retinetur de simplicit
 ate cause operantis que simplicitas est Insubtili
 mā nāq plusq In alijs gradibus Iux hoc sufficit
 • **¶** Exemplū q supius diximus de Basilisco &
 fulgure. **¶** Et ut facilius Intelligas medicinarū
 gradus hic uo tibi octo figuras facimus In quas
 potes mouē Intellectum tamq mediū directum
 ad Intelligendum hoc q de gradibus supius sati
 sumus: **¶** In primis nāq figuris gmetur scientia q
 medicinarū simpliciu multimo pūcto q gradus
 & existentia: Et In alijs q. de illaz zero q st In q.
 g. siccis Int'bus pūctis. **¶** Et In alijs q. de illis
 que sunt In 3. **¶** Et alijs q. de illis q st In 2. **¶** Et

Questio

Solutio

In alijs q. de illis que sunt in primo.
Ucto de gradibus Medicinorum Congruum est
ut dicamus de earum Virtutibus & proprietatibus: Vt
Cum illas applicauerimus ad Corpus humanum
redat eisdem virtutis in millesuplo q. p. se ag-
erent. Vñ Canon xxv Incipit que sunt res
attractive.

Illi Inprimis Canone sumus de Intentione ut reue-
lemus tibi que sunt res attractive ut a corpore
nostro atrahi possit quicunq. res nocua sicut ferru-
um lignu. apostema & q. sunt ista que secuntur
Magnes. Serapim. Asafetida. Maorana. Alcaquaz.
Appiuz. Pulaguz. Petreoleuz. Loluz. Sulphur. Pul-
monis lagati. Aristologia longa. Diptamus rubens.
Scopa regia. Cathaputia. Armoniacuz. Capria. Ad-
eps Cuniculi. Cachimia. ¶ Attinge q. istas celo no-
stro & attrahet tibi omne rem ultra modum.

Canon xxvi Que sunt res purgantes humores
peccantes In corpore nostro & primo de purgan-
tibus sanguinem.

Quedam laxant ventrem & prouocant quantu-
vomitu q. abominabiles reddunt nature. Qu-
edam illas attrahunt humores sibi similes ut sunt
Rubarbaruz. Scamonea. Psiliuz Iuuante uirtute ex-
pulsua mēbroz ad intestina & ex intestinis ad ext.
Et earu quedaz purgant euz uiscositate ut est me-
curialis. Psiliuz. Queda cu stipticitate ut st. Mira-
bolam. Queda euz Acedine ut Semen Atriplicis. Qu-
edam uo cu dulcedine ut Scamonea Cassia fistula.
Quedam cu amaritudine ut Aloe. ¶ Et alie purgat

purg^o Sanguis

hunc humorem aut illum: ¶ Hec uero purgant Sanguinem in aquacumque partem corporis. ¶ Cassia fistula: Cassia: Bucus Mercurialis: Viola: Malua: Pruna: Capsia: Meroia collecta: Bucarum. ¶ Item Melancolia purgant ista que secuntur & ostendunt quibusque quartanis: Epilepticis: Apoplecticis &c. ¶ Lapis lazuli: Lapis armenicus: Tymus: Cypripedium: Omnes Mirabolam: Sticados: Ebuly: Carneputheos. ¶ Coleram purgant iste que secuntur. ¶ Capilli veneris: Reubarbarum: Bucus lactus: Tamarindus: Endiuia: Scabiosa: Pruna: Lingua ceruina: Quatuor Semina frigida. ¶ Flegma uero purgantia ista que sequuntur. ¶ Bambucus: Anacardus: Concordia: Colocynthis: Saxifraga: Quatuor radices durescunt: Hermodactylus: Piretrum: Euforbium: Piper longum: Polipodium: Radix cucumeris agrestis: Bauina: Eleborus niger: Eleborus albus: Emula capana: Bene: Fumus terre. ¶ Nec uero res miraculose tradite adeo & cum determinata uirtute ad expellendum mortales atque nocuos humores de corpore meo: ¶ Cum igitur uolueris hanc quantam essentiam habere affige illas celsa meo & tunc ipsam habebis.

Melancolia

Colera

Flegma

Canon xxvii que sunt res que stringunt Venterem & Sanguinem &c.

¶ A autem que stringunt sunt frigida & siccata quia ratione simplicitatis stringunt meatus: propter. Quedam uero appropriate ut Ruta utrumque & sunt ista uero. ¶ Corallus: Cristallus: Bolus: Poma Cypressi: Terra sigillata: Bucus salicis: Plantago: Cacabre: Dragantus: Gummi arabicum

Cinis tamarindj: Mumia: Galaulia: Ypoquistidol.
Virga pastoris: Alumen: Tutia: Pentaphylon: Portu-
laca: Sanguis co. Sanguis vac. Stracul asmirul.
Argilla: Antimoniu: Cortex nucis. ~~Al. Sanguis usti:~~
Murtus: Accatia: Jacintus: Galla: Ferugo: Tus alma-
stica: Sanguis dra. Consolida minor: Cytoma: Bor-
ba: Filtrum ustu: Atramentu ustu: Cinis factus ex
pamis lineis. ¶ Et Sanguine ex vena restemgant:
¶ Mala pumica: Caules nimis cocti: Lac asine: Case-
us: Amgdala: Simula: Risus: Miluiz: Glans: Be-
men papaueris: Fabe: Berberum: Ematites: Du-
mach: Mora celsi: Miralli: Pura Immatura: Menta
Litargiu: Spodu: Fraxinus: Cubebe: Gariofali.
¶ Ex oibz hys uel quibzuis affige In celo nro & ¶ Et
miraculose Iuxta suuz moduz Sanguine uel uetre
restemga cum necesse fuit.

**Canon xxviij. Que sunt res Induratiue ut ap-
plicet illas celo nostro & ¶**

Rigida nimis sunt que Indurant ex eo quod
nimis ogelant & mollia Indurant: & quedam
ex eis sunt sicca: & sunt ista que sequuntur. Mirra
Psiliuz: Portulaca: Aqua lentis: Sol. Aleum: Sul-
quamus. ¶ Affige q̄ has medicinas celo nost-
& Indurabitur supra modum.

Canon xxviij. Que s̄ Res Mollificatiue.

Scamus que mollificant ut affigas illas celo
nro & redamus t̄ mollificatiuum ut corpus
nostruz mollificare scias cum fuit necesse & sunt
iste que sequuntur. ¶ Camomilla: Eupatoriū
Mellilotum: Storax liquida: Mastix: Azmoma:

• Edellum: Absinthium: Galbanum: Opoponacum: Radix
Albi: Oleum uetus: Adeps caprimus: Pullinus: An
mus: Yrcinus: Adulla ceruina: Malua: Sagin
en vite: Affige g^o fili qualibet istarum rerum
me quante essentie & fia tibi mollificatiua ultra
modum & c.

Canon xxx. Que sunt Res maturatiue apostematu.

Emiamus igitur ad naz rerum que matura
nt & sanem educunt Quarum quedam sunt
Viscosa claudencia poros ut uirtus nalis Intus
confortet & maz apostematis digerant & ite
que sequunt. Radix altee: Bencados: Seme Li
m: Lapidanum: Anetum: Senu grecum: Storax liq
da: Fermetum: Vne passe: Ficus passe: Butirum.
Affige quasiuis istarum medicinarum celo meo & fiet
tibi maturatiuum ult^a modum cu necesse fuerit.

**Canon xxxi. Que st Res Corrosiue & Que sunt Res
Vlceratiue & c.**

Corrosiua & Vlceratiua differunt Inter se.
qn Corrosiua st illa que carne & Cutem
erodunt Vlceratiua uo sunt que cute, rumpit
sz carne non comedunt Vn Corrosiua st illa Co
ustum: Arsenicum utrumq: Viride eris: Cupeiosa
Vitriolum: Antimonium. Vlceratiue st ite que
sequunt & mordificatiue: Tutia: Alumen: Sapo
de Sapie: Piretrum: Euforbium: Pip mgru: Ca
ly vnde: Squinantu: Cimabrium: Radix affodillo
rum: Argentu uiuu Blimatu: Flamula: Cantari
da: Lac ficus: Lac letare: Galla: Balanstra: Sp
uma mazul. Affige g^o has celo meo cu necesse fuit.

Canon xxxij Que sunt Res conglutinati et
vulnerum mundificatiue & carnis reparatiue.

Ipsium: folia cypressi: Bala: colla: Bolus:
Aloe: Serpentina: Cortex: Sina: be
dellium: Lolium: Amidum: Asfaltum: Litargium: ba
laustia: Oua tosta: Smicium: Sanguis draconis:
Regula usta: Omnes solide. **¶** Affige has celo nostro.
& retinebit eorum uirtute.

Canon xxxiij Que sunt Res apituiue ut illas applices
celo nostro.

St aut sciendum q quedam sunt que ueheme
ter Apituiua sunt que pauptuolent ad fortem
opilationem seu opatione opilationis splems ut be
olopentria: Queda uo debilia inopatione ut Vrticha
Et apituiua sunt ista que sequuntur. Capparus: Allo
dilly: Sparagus: Costus: Gentiana: Vinziber: Bru
scus: Asarum: Aristologia rotunda: Polium: Proia
Celidoma: Ysopul: Absynthium: Lacea: Porru: Cub
ebe: Squilla: Spuma maris: Yros: Aloe: Cassia fis
tula: Fabe: Spicanardi: Camedios: Petroselinum: Cam
epitheos: Poluaria: Calamentum: Cuscuta: Accorul: Ex
ifolium: deuistum: Bace lauri: Stricadul: Pulana: A
garicus: Prassium: Cifferul: fumus terre: Semen
Vrtice: Abrotanum: Lac femine: Vmum bastardum: Oz
obi: Eupatorium: Fustic: Cucumeris agrestis: Agriu
Galbi: Ypericon: Anisum: Xyloaloes: Dancu: Xil
ocassia: Cinnamonum: Azenta: Scariola: Sempucus
Maratrum: Ozymum: Malue: Lupinij: Gentiana:
Pix liquida: fermentum: Farina ordeij: Aloe epaticum:
Semen atriplicis: Semen Melonum: Anetum: fel pocij

Semp. nigra. Liquiritia. Tamariscus. Btercul ca
me. Semen porri. Raphanus. Dypsamus. Mel nouu.
Affige q^o has celo nro & h^o tibi apituru sup modu
ad quatuor. ppilatione nostri corporis.

**Canon xxxiiij. Que sunt Res Mordificatiue ut in
vulneribus mordificent: & uentre faciant spiri
tus & Sensum ad membrum.**

Rustologia longa. Cerusa. Asfaltum. Ozobi. Aloe.
Litargirum. Filtrum ustum. Tus. Mirra. Sem
en tamarisci. Plumbuz ustū. Pili leporis usti. Yreos
Mel. Aloe.

**Canon xxxv. Que Res sunt que Attenuat ut ap
plices illas celo nro.**

Vnt iam ista que uere attenuant & dissolu
unt calore suo. Sep. mto. n. partes & res in q^{ib}
agunt suo po calore & sunt hee que sequuntur:

Abrotanū. Ameos. Agaricus. Balsamus. Cepe. Ca
momille. Bulbus. Cuscuta. Azmomaqu. Alumē
Capparus. Camedreos. Cinamomū. Eupatorium.
Aristologia. Asafetida. Aleum. Affodilly. Camepit
heos. Calamētuz. Frassimul. Grana citri. Gentia
na. Yreos. Pudicaria. Ruta. Berapimū. Pinguet
do leonis. Sanguis mustelle. Cyparus. Mentast
rum. Semen urticae. Petroleum. Bambucus. Ca
storeum. Pix naualis. Xilobalsamus. Poliu. Pro
ma. Cassia. Terbentina. Opoponacum. Bticados.

**Canon xxxvi. Que sunt Res que Incidunt ut ap
plices illas celo nostro**

Ediocriter Incidunt & diuidunt humores
omnia acerosa in comun. Sz sunt alie medici

ne que specificè agunt & sunt iste s. Cyperus. Petrol-
eum. Eupatorium. Comedicos. Vertum. Equilla. Ceme-
pitheos. Vitrum. ¶ Affige has celo nro & erit in alium
ultra modum.

**Canon xxxvij. Que sunt Res dyaphorentice ut illas
applicet celo nro.**

Isaforentica sunt p̄ calida & p̄ poros habent
tes In summo extenuat & Evaporant & sunt
ista que sequuntur s. Pyrethrum. Sal mirum. Maio-
rana. Agaricus. Vetus oliue. Radix oliue affodillo-
rum. Ruta domestica. ficul. Saucia. Adianthos. As-
afetida. Raphanus. Radix cicute agrestis. Galbanum.
Pix. Semen urticæ. Aristologia. ¶ Affige has celo
nro & fiet diaphorenticum.

**Canon xxxviij. Que sunt Res Repellunt ad membra
cutienduz malos humores amembris.**

Repellunt sunt illa que humores a patien-
te membro uel parte repellunt i phibē
ne decurrant & sunt ista que sequuntur s. Ace-
tum. Chimolea. Barbascus. Bempina. Paritaria.
Cicuta. Bolus azmericus. Glandes. Solatru. Me-
muree. Sua mlana. Quinq̄ nerua. Oleum rosaceū.
Iusquiamus. Papauer. Plantago. Acatia. Ypoquist-
idos. ¶ Affige g̃ fili has celo nro & fiet tibi Repel-
lunt ultra uirtutes om̃z medicinarū.

Canon xxxviij. Que sunt Res que obdormire faciunt.

Acuunt obdormire ea que sunt anime fri-
giditatis q̃ frigiditate g̃sternunt nec uol-
& humiditate sua malicent spiritus & cerebrū
& sunt hee que sequuntur. ¶ Semen Iusquiamij.

- Semen papaveris nigri. Semen papaveris albi. Mandragora. Lenticula aquatica. Portulaca. Opium. Pulvis qui dicitur tūredo. Valeriana bursata cum aqua frigida. Philum. **¶** Quippe res affige celo meo & facis obdormire. **¶** Pulvis qui dicitur tūredo mirabilis quicquid animal biberit.

Canon xxx. Que res sunt Mordificatiue.

- Ordificatiua sunt illa que habent acumen & ista que sequuntur. **¶** Folia oliue. Asclepias rubrum. Bucus elebori albi. Cuposa. Flos eius. Perum. Azaruch. Bucus elebori nigri. Alumen. Atramentum. Asclepias albus. Cantarides. Radix cucumeris agrestis. Elustum. **¶** Affige ergo has celo meo & fiet tibi Mordificatiuum.

Canon xxxxi. Que sunt Res Confortantes Corpus meum.

- Confortantes medicine sunt iste quas hic ponimus ut reddat Confortatiuum ad confortandum cerebrum. Cor. & Alia membra corporis cum necesse fuerit. **¶** Styracos. Omnes Mirabolani. Auro. Ambra. Gumach. folium. Xilobalsamus. Galanga. Poma citri. Sarcocolla. Crocus. Cascuta. Sandali. Calamus. ar. Corallus. Borago. Scariola. Caulis. Muscus. Balsamus. Unicornium. Argentum. Compag. Scelerus. Cyperus. Menta. Cardamomum. Spicernardum. Aqua ardens. Xilocassia. Hedera. Cereus. Perle. Spodum. Mux muscate. Ozimum. Cubeba. Sponsa solis. Aqua rosata. Cinamomum. Macis. quibus storax liquida. **¶** Affige has celo meo & habebit vim confortatiua ad omne membrum.

Canon xxxxi. Que sunt Res Veneno Repugnantes.

- Scorolium. Diptamus ruber. Diptamus albus. Allium. Gentiana. Cornu cerui. Scopa regia.

Atfige has celo nro & repugnabit veneno millefi
et plusq; triacha.

Diximus de Virtutibus Medicinarum simplicium: et
quō potest haberi earum quinta essentia ad habe-
dum eas virtute plusq; per se agerent. Congruū
est ut dicamus qualr potest Quinta essentia de mi-
neris haberi: Postq; de Vegetabilibus tractauimus vñ.
Canon xxxxiij. Incipit q te docebit doctrinā p̄dicāz.

Sicut diximus sup extrahere quintam essentia aue-
getabilib; & lapidibus. Sic potes exhere a mine-
ralibus s̄m ordmē gñalem. ¶ S; quia Intellectus
plus de re specifica intelligere potest si de ipa spet-
ialis fiat mentio uel scia. ¶ Igitur de metallorum
quinta essentia specificē tractabimus. ¶ Vnde fili-
tu In uirtute Eloyin. Accipe aquā mercurij quā
ta sit p̄modū quē In nro Testamento diximus In libro
qui Mercurioz Intitulat; In Capto q Incipit. ¶ Tu fili;

prima aq

Accipe de liquore lunarie &c. Et In ista aqua filpiss
olues dragmā silu & Lunc purissime & post distilla-
tionē philticaz sepet aqua a fecibus In quā vadit li-
mositas metalli. ¶ Hec aqua fili est resolutua oī-
um alioz corporuz & sui argenti. Cuius uir-
tute margarite reformatur In m̄a p̄stima In nro
quē diximus In nro Testamento & Codicillo nro Re-
gi Roberto. ¶ Secunda uō aqua fit sic q; Caput
plumbi mediam uncia & de p̄dicta aqua q; suffic-
iat. ¶ Postq; uideris plumbuz dissolutus sepa aq;
p distillationē philticā & feces exmte quia nihil
valent. post hoc uō distilla aquā p alambicum
& sua feces ad tempus oportūm. ¶ Tertia

Secunda

Tertia

- uo aqua sic fit. **¶** Accipe de Cupro vncia una & illa
dissolue in tanta quantitate aque pme quanta uolueris
• & dimide illa quiesce in ampulla sua in frigido loco
p una die. **¶** Post hoc uo sepa aqua uixide
p lingual philtrei: pmas quidez feces & omide. de
inde distilla aqua p alambicu & distillata sua feces
secundas. **¶** Quarta uo aqua sic fit. **¶** Accipe vna
am una stagni purissimi de cornu albu q est puri
us omni alio & illud dissolue in aliqua quantitate
pme aque & distilla post hoc aqua illam cu limositate
sua & feces que remansunt ex mte: post hoc distilla
aqua p alambicu & sua feces secundas. **¶** Quinta aq
sic fit. **¶** Accipe ferri purissimi vncia una & dissolue
ipm in tanta quantitate aque pme q tibi sufficiat. post h
distilla p philtreu & inde feces & distilla aqua p al
ambicu & sua feces las. **¶** Sexta aqua sic fit. **¶**
¶ Accipe vncia una Aurei purissimi & dissolue ipm
p modu que tibi diximus in nro testameto. **¶** Cuz
lunaria pura cu tanto pondere quate essentie et
fac sicut de alijs fecisti. **¶** Item filij m tu oia ista
metalla dissolue potes isto ordme. **¶** Facta aq p a
in illa dissolu metallu q mo secundarie tibi
dissolue pcepimus de m fac de isto sicut de pmo
t diximus: & in aqua secunda dissolue metallum
tertium: Et in aqua tertijs dissolue metallu qet
um. Et in aqua quarti dissolue metallu quintu
Et in aqua quinti dissolues metallu sextu: De quib
istay aquay accipe sm q t' usum fuit ad dissol
uendu metallu. **¶** Fili hec limositates metalloruz
dicuntur quante essentie eoz seu Mercurij minera

Quarta

Quinta

Sexta

les que phy considerauerunt In ope Alchimico & lapid
ifico & medicinali. ¶ Sed fili In ope alchimico In te
quante essentie considerant. Subtilius qz In subtiliori ma
propinque qz fit p diuisione elementorū ut Inter
tio lib huius uolūo dicemus. ¶ In lapidibz uō In te
quante essentie nō It ita In tam subtili mā p magiste
rium propinqua. ¶ In medicina uō quelibz paret re
spectum habet.

Dico de quinta essentia Mineraliūz qualr post p s
tile magistru haberi a manibz nris. Nūc igitur est
ut dicamus de diuisione illarū In gñali. Vnde.

Canon xxxxiij. qui Docet prefatam doctrinam.

Inditione huius magisterij fili mi facies sic.

Quando Metalla tua fuerint dissoluta Tu qpe
diuides aqua qmilibz p se ad partē & diuides qmilibz
et aqua In dual partes. Et una partes omniūsciuūq
partis pones cū suis pū fecibz In alembico vitreo
Et distillabis In limbo desto qui est aer factus ex du
obus corporibz In furnace que tibi pū designabimus
cū igne suauē & resplendē cū modica uirtute mine
rali: & cū magna limositate appropata adiūta
et celicas recipiendas. Et In quacūqz illarū aq
mictes In ampulla uitrea cū collo longo & cū solo
rotundo: & post hoc claudes orificiū cū cera: &
& post eum mastice. Et quālibz illarū ampullarū
pone In loco secreto tale q lapis nec aliq alius res
que eis nocua possit tangere rōne uirtutis. ¶ Si
li tu capies feces miales aquibz limū resolūisti
que sūt due feces p euaporatā sublimatione In pa
tibz aquarū quas misisti ad serenūz locū & illas

- mictes in ampulla utrea cū collo longo que gtime
at duos palmos & intus mictes parte sue met aq que
• refuat de alia limosa iam dicta & claude apullas
cū clausorio cere & aluta & mastice sicut alijs fecis
ti & sepelli illas in orto interra bñ grossa in pfudo
vnius palmi cum dimidio: & pone ollas aut quāvis
alia rem in quo colly apullas qui apparq ex ad illi
us q̄suatione: & sicut hic p̄ vnūz annūz integrū. **Sic**
• g̃ fili facies in alkimia transmutatoria. s. aere cū
terra foliata simul sepellies interra in una apulla:
Et igne pone in alia ampulla in loco sereno sicut d̄
alijs fecisti. **Fili** uis scire ultimā triplicē scientiam
• Necessarium est t̄ scire qualē locus gñat locatum
de sua p̄a nā. **Fili** unus nē sunt aque que mict
in interra: & alterius que p̄mūt ad aere: qm̄
Ille que mictunt in terra habent vīm & virtutes
Induratiuā Congelatiuā atq̄ fixatiuā: Et Ille que
p̄mūt in aere habent virtutes ggelandi Indurandi
& fixandi passiuē tñ intellige fili. **Quinto** q̄ppe aīo
Tu habedis omne illud q̄ amundo desideratur ad h̄
opus uel ad illud de quo potes ad placitū tā p̄ma
gisterio alkimiā q̄ in lapidificatio: q̄ et in medicina
quādo fili ponemus t̄ regula gñalem ad utruque
opus. s. Lapidificum & Alkimiū. **Quadoq̄** g̃
fili uolūis p̄ponē lapidem transmutationis utruq̄
uel quēcuq̄ alius: Respice lapides p̄ciosum cui est
coloris & virtutis. **Item** Respice utruq̄ lapis tran
smutam habet eē albus uel rubeus & sic gditionab
is aquis tuas miscendo quasdas cum alijs in mag
isterio p̄ciosorum: Vicit Smaragdus qui p̄ponitur

Smaragdus

Dyamant

Balax

Berillus

Alamandina

Carbunculus

Topatium

Elytropia

Zaffirus

Jaguntia

Perle

Nō qz dicit
qz hnt virtu
tes sicut nales

de aqua Induratiua argenti & de aqua aerea cu
py. ¶ Item Diamant qui opom̃t ex aqua Indu
ratiua argenti & ex aqua aerea argenti ¶ Item
Balax qui cōpom̃t ex aqua aerentata argenti
& ex aqua terreſtri argenti & ex aqua terreſtri
auri mixtis equaliter. ¶ Item Compositio Beril
li qui fit ex equali pondere aque aerentate arg
enti & aque aerentate ſtagni mixtis equaliter & ex
aquā terreſtri argenti. ¶ Item Mandina q̃ cōpo
m̃t ex aqua aerentata ferri & ex aqua terreſtri
ſeu Induratiua eiusdem & ferri. ¶ Item Carbu
culus qui opom̃t ex aqua Induratiua auri & ex
aquā aerentata eiusdem. ¶ Item Topatium qui
opom̃t ex aqua Induratiua ferri & ex aqua aere
ntata auri. ¶ Item Elytropia que opom̃t ſicut
ſmaragdus niſi qz cū aqua aerentata cupri mi
ſcet̃ 20. partes aque aerentate ferri & cū Indu
ratiua ſimile tantuz de Induratiua ferri. ¶ Item
Zaffirus qui opom̃t ſicut opom̃t Diamant n̄ qd
cum aqua aerentata lune miſcet̃ de aqua aere
ntata ſtagni. ¶ Item Jaguntia qui opom̃t ſicut Ala
mandina niſi qz adatur de aqua aerentata auri
aque aerentate ferri. ¶ Item Perle que ſm̄ hanc
viam opom̃t ex aqua aerentata lune & ex aq̃ aere
ntata ſtagni mixta cū aq̃ aerentata lune ad qn
tam pte aque lune & ex aqua Induratiua ſtagni.
¶ Et multi alij lapides qui componunt̃ ſm̄ hanc doc
trinā quos longū eſt enarrare hic ſup̄nti libro
qz tot lapides poſſunt opom̃i ex p̄dictis aquis q̃t
ſunt ſn rerū nā & qz habeant uirtutes ſicut nales

ut supius diximus in theoria huius libri & diximus
 pluxius in libro lapidario p totum Ideo in hac parte
 ad ipsum te remittimus qz ibi lege gmet hanc do
 ctina. **Item** In gpositione lapidis rubri phorum
 sic facies tu fili. **Capias** aqua Induratiua auri
 que est aer & terra mixtus & post hoc capias aqua
 acutata eiusdem que est ignis & misce fm regul
 am gnaalem que se extendit ad omnes lapides fm ma
 gis & minus Insequenti Canone.

**Compositio Lapidis
 Phyllosophorum.**

**Diximus de Aquarū diuisione & diximus modū mixtio
 nis illarū ad lapides piosos. Nunc Congruū ē ut di
 camus de earum confectione Ingnāly.**

Canon xxxv. In quo gmet pzetata doctrina.

Ili ouz Lapidum gpositio gcordat In Induratione
 fixatione: & omnia: & solis & ignis gis dectioe
 sz in quantitate ignis & aliarū rerum. **Questio** p
 quo unus lapis vnus nē tantū pot susterre ignem
 sicut alter altius nē. Cum clare uideamus q quida
 lapides magis sunt Indurati q alij: & alij habent hu
 ne colordm alij illum. **Solutio** **Fili** supius dixim
 tibi q forma agit fm dispositione materie: Etia fili
 lapides habent ~~diuersas~~ materias diuersimode aptas
 ad accipieduz actū forme: Ideo mā quelibz actū illius
 forme recipit fm q querit sue nē: Sicut mā cere
 uel butiri que fundit p solem & mā argille q Ind
 urat. **Item** fili motus orbis qui mouetur Ingnati
 o. r lapidum & totum In vna quantitate temporis: &
 tamē actus eius diuersimode assituat & agit In la
 pidibus sam sic q ipe motus vnus est In se ipo: Sz
 diuersitas causatur ex materijs rerum diuersimo

Questio

Solutio

de accipientium actus illius. ¶ Vñ fili In x nomine faci
as sic. ¶ Si tu vis ponere quicumque lapide: Necessarium est tibi
cognoscere uirtute potestie: Colores quos minerales aque
accipit ex influentijs celestibus: & determinatione forme
in qua mutat per petate matrici spiritus sui aquarum In qua retine
tur. ¶ Quia filij unius uirtutis est aqua auri: Alterius aqua
argenti: ¶ Sic unius uirtutis est aqua aerea: Alterius aqua
terrea hoc per dictam determinationem materia metallorum resolu
turius In spiritibus aquaticos in quibus retinetur dicte Influe
tie celestes. ¶ Hoc idem est dicimus de coloribus diuersis per
nam uniuscuiusque metalli. ¶ Et est diximus Intra testa
mento & codicillo: & uade mecum: Si bene nos intellexisti
quod hoc non est nisi sulphur & argentum unum & ex his accip
iunt omnes colores & determinatione. ¶ Facies ergo fili In dei
nomine molles tuos ex argento secundum formam qua affecta
ueris per lapidem qui uis oritur: & circumque circundabis
molles argenteos cum cera quod: ut forma mollis arge
ti maneat In cera: ¶ Et dum fili intellexeris quod mo
llis cere accipit mollem & formam mollis argenti: di
uide ceram ab argento. ¶ Dum ergo hoc complueris: & uolue
ris ponere quicumque lapide: Tu uero accipies per primum unum
vas factum In modum quod est Inferius designabimus & sit di
uisum In duas partes quarum una sit fundus: altera uero
cohortorium: & sit factum tale quod cohortorium sit factum
iuxta & Ingrederetur cum corpore Inferiori per spatium un
ius digiti. ¶ Demum fili capies ex aqua cuiusvis me
talli quod uirtute habet Induratiua uigoratiua per celestem In
fluentiam simplicem uel mixtam cum altera ut apparet In
doctrina canonis perdetis: Et accipe molles cere &
quod festum mictis tale quod natus super terrestrem aquam per spat

uiz vñ? Ave Maria & vñ? Credo indez uel et p q ptes
 hore cohopculo supposito. **F**ili hoc fit ut dicta mollis
 tantū ab int? sic ab ex? impleat? uapore aque uel aquaz
 tērestrū rarificato i aere talr q? gūgue ellntoz pta
 tes in quibz quiescit uirtus mineralis multiplicata
 celestibz uirtutibz tangendo immediate mollez cere.
Tamen nō dicimus t? q? tota gcauitas impleat? dicto
 uapore mollis cere quēdo in aquā: s? q? implebit? uapo
 re aque uel aquaz. Inuisibilij aquo gcauitas mollis
 cere recipiet uirtutē ad inducendū aquā aereā que
 postea se intmetat in lapide pēioso: & q? lapidificatiā
 sicut spirat illūet de cera ad finē q? postea in spūa in
 aqua que quētit? in lapide molliuz intus inuase. **F**i
 li nū istud est vas minerale q? ars nobis pparuit in
 respectu nālū in quo nos p artificio sibile nā influ
 it minerales uirtutes spiritibz mediantibz. **E**t sic ta
 lis locus certus & determinatus pūz locatū gūgit ex uir
 tutibz q? in eo retinet? **Q**m fili dictū est & declara
 tur in libris nēis q? oī tpoze locatū locus gūgit & nō
 fit nisi celias pētatibz que influunt? in illo quibz uir
 tutibz minerales crescunt sicut illaz uasa demon
 strāt ad oculū oī die: Et et nā illi qui amatoz ē ue
 ritatis. **I**ntellige g? fili pmas cās que ducūt entia de
 potentia in actū cū pā theorica. **F**ili mi si tu nequ
 aquā habes paticā mxtā cū theorica nihil q? ualet
 totū qm necesse est q? pā pntentio simul sciat? cū theo
 r: a: q? patica necesse est q? informet? **F**inita igr
 quāta parte hore uel Salue Regina uel Credo in
 de intus inmolle de aqua aerentata que fit ex uapo
 ribz uniuscuiq? metalli sm lapidem que pponere

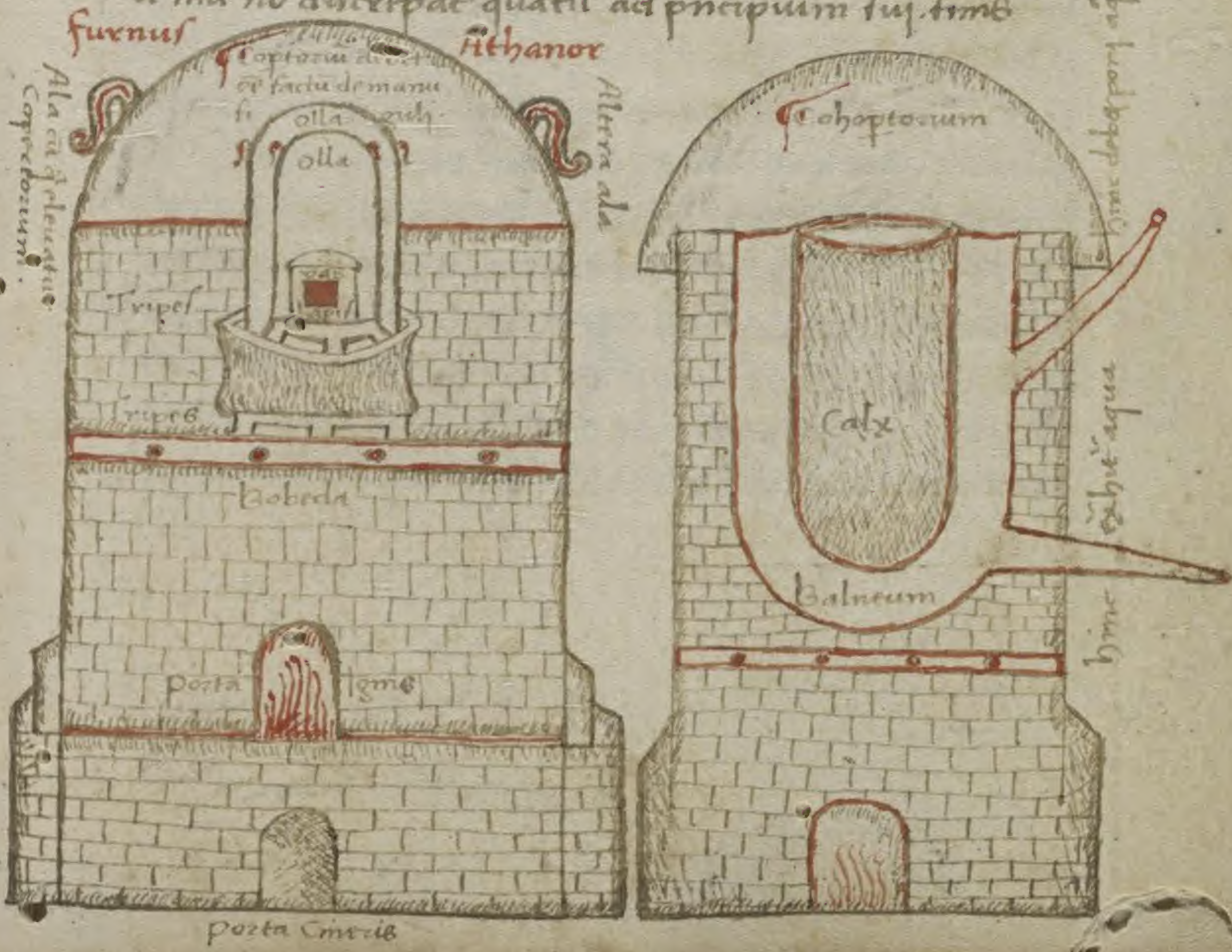
 nō bñ.

Intellegeris ad formā mollis. qm̄ fili formā quā lapis
debet habere amolle cere accipit. ¶ Post hoc cohopere
vas cū suo cohopculo & nō lites iūcturā cū aliqua
re & pone vas ad umbrā p̄ quatuor horas talē q̄ sol
nō appropinquat & ad finē quartē hore uidebis aquaz
gelataz quā tu misisti In molle tua ad modū gran
transparentis ad modū paste cū ingenti serenita
te. ¶ Preterea dum uideris q̄ aqua lapidez In sp̄s
saut tunc temporis aqua ḡstricta accipiet formaz
amolle cere iam p̄dite. ¶ Postea uō api uas tuū & gi
ra mollem cere ad Intra & sup̄ius talē q̄ substantia aq
ue gelate tangat substantiā aque Indurantis & ggelan
tis in medietate. post hoc claude uas multū bñ & pone
cū suo cohopitorio & claude iūcturā cū pasta de fa
rina siliginis facta & pone ad solem p̄ tres dies. ¶ Et
tunc p̄ uirtutē balneationis quā accipit lapis post
suā formationē. Ip̄e Indurat̄ uirtutē p̄a ḡstrictiua
minerali illi & hoc p̄ calorem solis mouente uirtutē
nālem Informatiua que stat In elementorū q̄litatib
us cū suis Instrumentis. ¶ Preterea cū uidelis lapid
em tuū Induratum & multū bñ ggelatū claude ip
sum amolle cere rōne sue ḡstrictionis. Tunc tempo
ris potes cognoscere finem sue Indurationis nō obst
antibz coloribz accidentalibz qui apparebūt In illo us
q̄ quo transgrediat̄ p̄ digestionē tertiā que fit cū
igne comuni quem tibi Inferius dicemus. ¶ Extr
ahē illum de aqua & illam pone ad partem & serua
ipsum In uale utri p̄ modū quē tibi Inferius desig
nabimus factum. ¶ Tertia formatio fili fit p̄ tempus
longius cum cerei determinatione sicut alie In qua ut

re quiescunt omnes tamq[ue] infime p[er]fectionis. **Q**uia for-
 matio fit p[er] p[ro]p[ri]e archano[rum] q[ue] est furnus p[ro]ph[et]is dep[re]-
 utatus ad hoc ut uideret poteris p[er] figura[m] p[re]fatus des-
 cripta. **A**ccepe igit[ur] i[n] x[rist]o no[m]i[n]e lapides tuu[m] induratum
 sicut e[st] i[n] uale suo & pone i[n] p[ro]p[ri]a nolla que est sup[er] cocol-
 lam & sup[er] pone alt[er]am olla[m] & da sibi igne[m] de seratura p[er]
 noue[m] dies n[on]ales g[er]m[ine]s. **F**ili hic est locus deputatus
 p[er] artificiu[m] sicut uult n[on]a. **S**imilis g[er]m[ine]s diebus p[re]fatis abs-
 trahet & uidebis hoc q[uod] e[st] ars de potentia i[n] actus deduxerit
 cu[m] suis i[n]stru[m]t[is] n[on]alib[us]. **T**unc igit[ur] fili utere illo s[ecundu]m co[n]-
 ditione[m] & uirtute[m] sue nature. **Q**uestio pat[ris]. **S**i lap[ide]s
 p[ro]p[ri]os cadit i[n] doctrina formationis istius. **F**ili haec reg-
 ula no[n] soluz ad p[re]ciosos lapides s[ed] et ad lapide[m] p[ro]p[ri]os
 extendit[ur] q[ui]a sicut ex una p[ar]te sunt due aque ex quib[us]
 uel uel op[er]at[ur] q[uod] uult cu[m] suis i[n]stru[m]t[is] sicut ex alt[er]a
 era s[ed] due alie aque p[er] quas format[ur] tota uel alkimia
 q[ui]a una aqua facit lapides uolatiles. Alia uo[] fixat
 i[n] p[ro]p[ri]a cum uelle. Et i[n] hoc fili n[on] op[er]at[ur] q[uod] p[er] alkimia
 g[er]m[ine]s format[ur] s[ed] i[n] alt[er]ius nature. **H**ec d[icitu]r fili cat[er] p[er] ele-
 me[n]to[rum] diuisione[m] & no[n] diuisione[m]. **T**am[en] fili utraq[ue] ars
 a m[at]re no[n] discrepat quatu[m] ad p[ri]ncipiu[m] sui finis

Dicto de Magisterio pmi libri Inquo dedimus theorica
Quinte Essentie & declarauimus modū exctioms ei
us aquacumq; re elementata Inquo et tractauimus
gñaliter de magisterio lapidū preciosorū & alkimi
chorum. Congruū est ut dicamus qualiter Iste om̃s
quinte essentie applicantur ad Corpus humanū. Vnde
Iste liber sic Intitulat. Deus ad te sume metuendū
qui es finis & perfectio om̃z qui te metuant. & aq̃
Omne quod est optimū pcedit
Incipit Secundus Liber huius voluminis qui ap
pellat̃ de remedijs ultimatis gñale ad Comodum Co
rporis ñr Condutum. 2.

¶ In hoc p̃nti libro tractare Intendimus
de applicatione quinte essentie ad corpora hu
mana ad finē ut p̃ illam curent̃ omnes mō
bi Incurabiles s̃m Iuditiū modernorū phy
losophorum Medicorū. ¶ Et qui vult p̃funde Indaga
re rerū p̃ncipia que deteximus. cū t̃j licet oīa ple
narie nequeant p̃ ipsum attingere. Ista quippe Int
erentia & et rerū ñas. Complexiones. Virtutes.
& Infelicitate nature p̃ ea quippe que Imp̃nti libro de
signamus. ¶ Fili^{us} scias remedia p̃curare corpori hu
mano subito & q̃ miraculose ut viri euangelici re
ducant̃ habiles. ñosi aduersus Imp̃fectionis labores.
¶ Qui nā p̃ns liber diuiditur In partes duas. In
prohemium & tractatū applicationis. ¶ Prima p̃s
haec est. ¶ Fili^{us} In hoc & c. ¶ Secunda ē. ¶ Magiste
riū In cura Incomodorū & c. ¶ Ite s̃a pars diuiditur
Intot partes quot sunt cure. ¶ Item fili^{us} s̃bictū hui^{us}

- lib. q. est quascūq. Infirmities quātūcūq. graues & desp
erate sint cūq. cure: nisi sit ultimus terminus q. sit
utis. adeo. Item finis q. ipūm reuelamus dare: q.
de se manifestus.

Incipit Prohemium.

Hi in hoc presenti libro si specificata est doctri
na cūq. morboz acapite usq. ad pedes redere mus
librum p.lixum q. mām intentionē: ex eo quia prius
ipsum diximus esse opendiosū: Quapp fili una regu
la gñales situabimus unde possint omnes morbi acap
ite usq. ad pedes curari cū nra quita essentia. Postea
nō descendemus ad aliqua specifica cā collationis ut s. 3
doctrina quā de ipis dabimus sciat quilibet Inquisitor
Veritatis de alijs Inuestigare s. m. sūm modū vñ sequitū.
**Canon p. mus quomodo Impednēta Sennj euitantū
& Inuentus p. stma restauratur: & omnes morbi aca
p. ite usq. ad pedes In generalj Curantur.**

Agiterium In Cura Incomodorum acapite us
que ad pedes sic fili q. diel. s. q. tu respicias Inf
irmitate cuius gñis est: & cuius Speciei: & respicias
cuius quātūtatē & qualitatis est: & utrum sit minus
molesta uel nō. Tūc recurre ad nūz Librū de si
plicibus medicinis: & medicinas quas Inuenies ap
prop. atas doloribz appone In nra quita essentia: &
applica uel Inpotu uel ab ex: Et cito: & Intra modicu
tempus erit p. fectē curatus aquacūq. Infirmirate.

Questio p. x. Quo cognoscam gradu Infirmiratis & qu
alitatis cū nullus p. ho. z talem doctrinā posuerit In
libris suis. **Solutio fili:** Ut recurras ad p. ncip
ia medicine: & ad Artē medicine: & ad Librū de Reg

Questio

Solutio

Questio

Solutio

uomby sanitatis: & ad figurā de gressu: & ad librū uenari & pulsū quos sup artez medicine pposuim.
Questio p̄r Quā dicitur medicinas inueniā si librū de simplicibz medicinis habē nō potero. **Solutio fili** Q̄t recurral ad libros phoz qz q̄uis nō pfecte tractauerint: tñ p eoz doctrinā melius operaberis q̄ p te ipm pbandō medicina istam aut illā. **Se** nū nō impedimēta sic uitant: & iuuentus p̄stma sic restaurat: usq ad terminū nobis adeo ḡstitutuz.
Et est ut accipias quātz essentia aque ardentis cōditionatā p modū p̄mi libri infra quā infunde quātz essentia aurij & perlaz aut ipuz aurū & plas & ex hac mirabili potatione pot Senex mane & sero ad quātitatē seminucis plene: & infra paucissios dies ad tantā iuuentutē deueniet: ut manifeste & sensibily sentiat se ad p̄stma robore reuertisse. Et tunc quippe gaudebit se ad p̄stma iuuentutem deuenisse: tñ cautela ē in hoc tempore vino temperet. **Si** nō adideris quātz eētia vulgo sic erit magistruz fortius in opatione. **Statue** n̄ hys diebus bonis comestibilibus & vmo q̄ biberit addat quātz eētia aurij & plas sicut te docuit p̄mus liber discere & multū solertiter. **Hec** est Regula quā sua bis indetrimēto senectutis: & iuuentutis recuperatione.

Questio

Solutio

Questio p̄r Videt̄ mihi impossibile q̄ senectus retrogradat̄ ad iuuentutē qm̄ si hoc esset uerū nullus principū tyrannoz deuenisset ad mōtes: etiā nullus alius utens hac medicina quia sic deus eēt: q̄ se ipm ut patet Gen. vi. **Solutio fili** Nō dicimus tibi de talī retrogradatione: que ultra nāz

• deuenit sicut uidemus quotidie q̄ plures hoīes nō sūt
 • quinquaginta annos & rōne q̄plexioni uel alicuius
 • corruptionis apparent s̄m rei ueritate. Lx. ut Lxv.
 & sic de alijs qui nō dūz hnt. xxx annos & apparet
 s̄m rei ueritate. xxxxx annos. **¶** Hinc talis inten
 dimus p̄ doctrinā huius canonis succurrit ut
 nō senescat magis q̄ p̄ nām possit senescere & q̄ re
 uertat̄ ad p̄stīmū statum: sensum & uires recuperet
 & canos mutet̄ in rubrū usq̄ ad diē mortis sue q̄stit
 ute p̄ deum.

**Canon Secundus In suscitacione mortuorum q̄ est un
 um de Secretis maximis In hoc Libro.**

• N hoc canone mortuos appellamus nō illos q̄
 • simpliciter sunt mortui: s̄ illos de quibz ulti
 • mate despat̄: ita q̄ a medicis & a uite actibz sūt
 derelicti: Intantū q̄ et sensibus nō utant̄: hinc mō
 tuo In tali despat̄ione s̄buenimus ut satis cito resur
gat & loquatur & uiuat: nisi sit ille ultimus t̄mi
 • nus adeo q̄stitutus. **¶** Et magist̄r huius secreti ē
 • ut t̄buas sibi quātam essentia p̄ se solam & statū In
 • ra modicū t̄pus resurgat & uiuet dūz In stomacho
 transglutiens Inflūa cordi radium uite nālī colo
 ris: & defunctam nām ipām uidebis reparat̄. **¶** Et
 • si uis fili q̄ hoc fiat In par. 15. hore uel q̄ In. 20. pu
 • ncta rologij: ita ut acircūstantibz credat̄ Illud
 • uel miraculum euident. **¶** Habens aelidoia cuius flos
 • & fructus sūt In colore aurij nitentis. q̄. elementa ex
 • eta p̄ magisteriū p̄m libri. **¶** Et accipe de elemē
 • to ignis q̄ est tamq̄ liquor olei & affige nostre
 • quinte essentie In quantitate vniū granij t̄tiq̄

q̄ statim resurgat infra modicu spatium si sufficiens
fuerit patient ad ipaz transglutendam. ¶ Deind
Guberna eum cu administratione quite essetie
p se: q̄ scias q̄ pfecte curabit/ nisi dñs dñs iubeat
illu oio mori. ¶ Et dico t' q̄ hoc est subtilissimum
apud modernos nec no est nisi unus q̄ tata sciat
bona. ¶ Ipsi quide assunt nam deuctaz no posse
recupari cu suis medicinis gnumbz absq̄ nra qu
inta essentia: & assunt impossibile magnu. ¶ Quz
no uident hoiez mori: dicunt nulla est res in na n sol
us deus qui ab isto pundo istuz infirmu possit lib
erare quoz grum assimus. ¶ Tu aut fili opare
sem doctrina tibi tradita in canone isto & facies
miracula super terram.

**Canon Tertius In Cura Leprosorū ut Reuertat
ad sanitatem pristinam.**

Vomiam iustus dñs in pena peccati in nos influuit
multos gradus infirmitatis & inter alios
ga lepre detestabilior est ac ignominiosior humano ge
neri: & est difficilis: & aliquando impossibilis cura ei
us: ut lepra que p̄mittit adeo: & ut lepra greci: et
Constantini que lepre nullo ingenio humano curari
possunt nisi diuina uirtute de quibz nos minime
hic loquimur: nec et de illa que uenit p generation
em. ¶ Nos aut loquimur de plaga lepre que aduen
it hoibz ex humorum corruptione uel uenenolorū insi
gentiū nam qz hinc tali remediū & pfectaz sanitat
em intendimus in hoc canone percurare si et multuz
p tēpus uel modicu p̄cessit. ¶ Recipe igr hoc ar
kanum s. nram quintaz essentia & aurū & p̄clarū

• q̄ ministra patienti p̄ octo dies dando sibi mane una
 plena nucē: & sic plene curabit. ¶ Nam haec ē celestis
 medicina que totā leprā cuiusvis humoris peccatis
 infra modicū tēpus curat. ¶ Hoc quippe est Archan-
 um maximū & utile magistru in hac infirmitate.
 ¶ Item sibi aliud modus est In cura huius morbi: ut acci-
 pias aquā factā ex fragis que sūt fructus madij mu-
 ltum bñ redolentes: & affige illā mē quātē essentie
 una cū quātā essentia auri & plarum quas p̄mus li-
 ber docuit te cōherere ad plenū in canone dissolutio-
 nis metalloꝝ: & applica illi & videbis mirabilia ut
 effectum stupendissimū. ¶ Nam & si adideris eiusq̄
 nā essentia faciet itaq̄ fortius atq̄ quippe harū
 dissimulat leprolos si bibat. ¶ Et limant macule
 potissime si ipām miscueris aqua ardent. ¶ Opere
 igitur fili hū doctemā tibi tradita in hoc canone / & no-
 ueris te omnē leprā cum suis speciebus p̄fecte cur-
 are.

**Canon Quartus ad curandū Paralysim In quocūq̄
 Corpore humano.**

Paralysis est morbus difficillimus ad curandū
 Intantū q̄ iudicat apud prudentes modernos
 pro mōbo impossibilis curationis. ¶ Et magistru
 huius curationis est: ut affigas mē quātē essentie
 herbarū qui dē yua: & Saluā: & Grana Bynapis
 & da ei Inpotu p̄ nouē dies: Et unge ext̄ius & noue-
 ris dando ei balneum calidū & hūidū cū hīs herb-
 is q̄ p̄fecte curabit. ¶ Intantū q̄ videb̄ ip̄us mor-
 bus nūq̄ habuisse & amulabit In columis: & mēbra
 emedabit tamq̄ si rem illius morbi nūquā habuiss̄.

Item alius modus est ut applices quinte essentie res
que humores viscosos purgant & da patienti q mo
dus sup dictus & scias q pfecte curabitur.

**Canon. v. ad Consumptos Intoto corpore & nimis ma
cilentos sicut sunt homines rare complexionis & pueri
& Etici. 2.**

St aut omis illoz cura vera cu ma quinta essetia
Jam n tibi diximus q nam debile gfortat: depdi
tum restaurat: restaurata gsuat: & carne naltet in
corpore nimis macilento et q gsupto pcurat. ¶ Est
aut in hoc fortius magistru ut exhas ab herba celid
onia quatuor elementa p magistru pmy libri: & acci
pe elementu auris q est incolore olei optimi & misce
cu quinta essetia & infra modicu tempus erit unctu
tis miraculose restaurate & ipe homo fit pinguis
sup q credi pot. ¶ Non est pter istam res in natura
que tantu in his remedijs possit valere. ¶ Si si acci
pes canem canoro fluminaliuz i puluer alexan
& misce me quinta essetia idem faciet. ¶ Et nota fili
mi q hoc est ultima cura aqua Inquocunq gne & spet
ie februi Intantu q si puluis illoz det in esu post si
gna digestione cognita: pfecte curat patiente aquacu
que febre & hoc archanu est iniquis prehuandum.

**Canon. vi. Ad Curam demomacoza: & malancomicoza:
& omniu morboz caducorum.**

Era experientia docet nos q omnes melancolici occu
pantur in horribilibz cogitationibz: Nam humor
illo malitiosus ortus habet asplene & tum illius p po
ros ascendunt usq ad cerebruz & fantasia mouet: et
ymaginaria cu gturebatione intellectus: dormiendo

horribilia fantasmata fabricat: Vigilando horribilia cogitat. **¶** Aliqn aut iste humor est nimis & malitiosus & gnat Epilentia uel Apoplefia. **¶** Quis talibus n. Infirmis demonibus frequenter misereatur: Intantū q. Infirmis mixta cū demone torquet patientē. **¶** Aliqn aut fuit stultus & secus loquitur & uident multotiens cū hostibz q. si disputaret: et nō mīr secum disputant: & etiā tales ueniūt In desperationē: & se ipos occidunt. **¶** Cura nō Istoz talis est ut utant nra quita essentia uel q. In nra mittant her medicine: fumus terre: Centaurea maior: Tymus: Epytymus: Lapis Lazuli: Eleborus niger eleboroz: & dimitte stare In nra quita essentia p tres horas & da ei In potu bis Indie & semel In modo & unge ab eo totum corpus & regione splenis. Ista quippe medicina cerebrū mudificat: Melancholia purgat: & letum redit patientē & pfecte sanū Intra 2. dies si istam medicinā qtinuauerit. **¶** *Questio*
¶ Quid pōt fieri q. demones p medicinas possit p corporibz ei q. cum nō habeat corpora In quibz possit recipere Inpulsionē medicinarū cū oīs potentia circa oibz opet. **¶** *Solutio* fili. **¶** Multe rōnes possent assignari In solutione huius questionis tam ex testi bas sacre scripture: q. p rōnez necessaria. **¶** Demones fugant p uirtutē rerū medicinaliū sensualiū. Ideo dico rōnem sacre scripture ad solutionē questionis. **¶** Filio Sacra scriptura In libro Tobie demonstrat demones fugari uirtutē rerū sensualiū In modo honesto & sancto hoc est sine fumigatione Sacrificio & c. **¶** Nam In eodem libro. c. vi. dixit q.

posuit Tobias parte secundam super carbones & demon fugit
atota domo. **I**tem eodem. **P**osuit Tobias parte cor-
dis super carbones & fumus illius effugavit or demon
iura genus. **E**cce patet fili solutio questionis per sacram
scriptura hoc autem per credendum. **Q**uod si uis fili intelligere
quod huius questionis solutio soluat per rationes naturales ac-
cipias ista principia: **C**ausa. **E**ffectus. & **I**ustitia. **Q**uod
facio ista rationes uel rationes. **R**emota causa remouetur eius
effectus. **I**tem iustitia est id ratione cuius redditur unicuique
quod suum est. **E**x prima maxima fili talem rationem funda-
mus. **D**emonibus ad corpora iunguntur humana propter
malam dispositionem humoris corrupti aut infecti melan-
colici qui malas figuras negras horribiles formant
phantasia & intellectum perturbant. **D**emonibus autem
has formas habent in consuetudine accipere & communiter
habitare in locis obscuris & solitariis qui dum per quod
intus essentia uirtute & aliarum rerum a corporis ta-
lis humor expellitur qui est causa demonibus quod ad tale
corpus deueniunt. **T**unc temporis demones simul
cum humore euanescent. **A**lia uero ratio talis est. **S**i-
cut potestas dei potuit & potest elementorum qualitates
stare facti in Acheronta post die iudicii sine substantiis
tantis coessentialibus ad uindictam sue diuine substan-
tie. **S**ic potest ipsos demones facere pati substantiam acti-
sensualiui: ut ueritas sue potestatis que cum ipsa su-
stantia queritur habeat substantiam in quo possit uti
suo actu secundum quantitate culpe. **A**lias non equalitas
ueritatis esset destructa pro defectum liberi arbitrii
ratione cuius deus non habere potestatem utendi
secundum dispositionem suam dignitatem in creaturis

• qd est impossibile: **¶** Est igitur uerum qd deus hab
 et liberum arbitrium ut utatur sibi dispositione
 suarū dignitatū principiis creatis: & reddat poen
 am sibi quātitate culpe: & meritū & gloria sibi sibi
 modum. **¶** Non ē igitur dubitandū quin deus ad iudiciū
 sue diuine iustitie subiectat demones actionibz rerū sen
 sualium. **¶** Item filij solutio questionis p̄libate patz
 p̄ actiones nigromantie & aliam cum q̄ demones
 cogunt ad faciendū opa bona: aut mala uirtute uer
 borū: lapidū: & planetarū. **¶** Patet igitur qualr dem
 ones actionū rerū sensualium subiectantur. **¶** Sic filii
 aut pot̄ intelligi p̄ actionē ignis auctū quo torquetū
 aut dāpnatē & sibi met demones ad multiplicationem
 sue pene q̄uis sua substantia nō sit ex quatuor elementis
 op̄ata: tamē ut sua pena magis multiplicet sentia
 nt eius pena iussu diuine iustitie. **¶** Nam filij q̄ tra
 nsita substantia peccat infinite p̄m̄q̄ op̄atā. **¶** Pe
 nā igitur quocūq̄ nō possit magis pena pati: s̄ p̄ter
 uisionē diuinā nulla pot̄ maior pena dari q̄ sub
 iectat actionū rerū sensualium. **¶** Et p̄ hoc filij
 extat tibi reuelatū qualr medicina sensuales action
 es habent ad demones fugandum de quocūq̄ co po
 re. **¶** Sterce igitur filij ista medicina sup̄dicta & curabis q̄
 demones demomacos apoplecticos: & malancolicos & poti
 ssime si dictis medicinis adideris herbam que dicitur
 ypicon que alio dicitur fuga demonū seu p̄torata: nā
 fumigato semine eius fugat omne demonē ap̄
 op̄etate corporis uel domo.

Canon. vij. Ad illos qui timorē habent & instan
 tiā: & Debilitatem post infirmitatē & ad repara

tionem Audacie & fortitudinis plusq̃ per natu-
ram posset habere.

Illi nō dicimus tibi Inuam q̃ nec Intellectus
humani pot̃ capere: neq̃ lingua nārare mir-
aculosas uirtutes quas deus posuit Inquāta essen-
tia uiñ & oīum rerum elementatarū. ¶ Et Int̃
omnes quātas essentias ad hoc magnitudinē p̃cipue
valent quāte essentie herbarū Peonie: Angustice:
Croci: Perlarū: & Auri. ¶ Si uō oīū illarū quātas
essentias misceas cū quāta essentia uiñ & dederis in
potu subito & q̃ miraculose hō qui ductis torquet
Infirmatibz timorē admittit & debilitatē: & for-
titudinē recuperat exteriore & Interiore: Intantu q̃
mōtem p̃terit nec timē quicquā: Sup̃ modū effu-
git audax & fortis uiribus. ¶ Nam Intantu sibi ui-
res aūmetant q̃ est Incredibile nisi p̃ experimentum
appareat effectus. ¶ Est aut̃ fili Cautela adhibē-
da ne tale secretum ueniat In manus tyrā tuū
cū fuit necesse & plient q̃ paganos: Tu adhibeas eis
& hoībz armorū Inquātitate uiñ seminuū splē-
ne & facient mirabilia Inplio. ¶ Nam dicimus
tibi q̃ subito aūmetat uices & audacia sic ful-
gur gburit Intima cordis absq̃ lesione cutis.

Canon. viij. Ad Curandum illos qui sunt In
Veneno uel potu uel quouis alio mō sunt Infecti.

Iagam Venenū fili te oportet cognoscere ad ip-
am curandū q̃ multis mōis mōis corporibz
ue contingit. ¶ Sicut ex morsu scorpionū: Tui: Vi-
per: Laccarū: Canis rabidi: uel alius rei ueneno-
se: & fili gigit et ex potu tactu illarū quibz cito

adhibenda est cura ne pereant. **¶** Summe igitur
 quinta essentia Vinj uel quintas essentias auri. Pe-
 onie. Angelice. Rute. & R. iphanj & p. se ipam da
 Inpotu patienti & cito curabitur. **¶** Item fili ut so-
 tus sit antidotum nunc quinta essentia Dipta
 mi rubei. Scope rege que pammibz valq. rebz re-
 pugnatibz ueneno tenet principatus. **¶** Boli. Gentian.
~~Contra~~ Omicorini si pot haberi uel ipas vel pone Inmo-
 ltra quinta essentia & dimide stare p tres horas. apost-
 da patienti & cito curatus erit & hoc Inpotu & unge
 ab ex locu Infectu. & etia totuz corpus & uidebis in-
 vaculj effectum. In cura Venenorum.

**Canon Nomus ad humores Infectos. Calfactiones
 Pruriginos. & Pediculos.**

Omentum gnationis pediculor. Pruriginum.
 & Calfactionum. In humano corpore e humor
 infectio & putrefactio. **¶** Homo. n. qui istas Infe-
 metas h. Inquietat & est anxius. & no cessat se se
 alperere. In nulla re placitum sumit. **¶** Ideoq. fili
 nulla res est Inmudo que potius Infeemutate hac
 curet nisi illa que corpus p. uat a putrefactioe qu-
 acumq. & humores corruptos sumit. **¶** Et h. cum
 nra quinta essentia. **¶** Si dederis ipam Inpotu & In-
 exil ipum corpus ab ex Intra paucos dies erit
 pfecte curatus & potissime fili si ad unguendu mis-
 ces argentu viuu. tulgi. & ad potandu misces Itap-
 hysagria. **¶** Est aut fili notandu q. qnq. pedicul-
 or cura est impossibilis ut qn cone peccatj alicuij
 plone Infigitur talis morbus ut habet Actum. Vi-
 de Herode que p. cussit anglus q. dedit honorem

deo & gluptus uermib; expirauit. Item qdā Romo-
anus Imperator anullo remedio medicorū potuit liber-
ari a pediculis & glumptus ab eis expirauit. Nō at-
de tali cura: s; de illa que hū nām euenit. nos dicij.

Questio

Solutio

Questio p^r. Quō cognoscam qm̄ est infirmitas nāl
u: & que est que mittit ad iudiciū Iustitiā. **Solutio**
fili. **Potes** pfecte cognoscere cū quātā essentiam
sibi ministrāis cum reb; opetentib; & nullū
tiet remediū. **Tunc** pfecte cogitare potes ipūm
ad mortē sine fallaciā: qm̄ fili impossibile est si
morbus ueniat a nā quin cum administratione
quinte essentie sentiat pfectā meliorationem.

**Canon Decimus ad Quartanā expellendā ut ad Sa-
lutem redeat Infirmitas.**

Ad Vmūcūm orbem. Ille medicus reputatur
esse medicus maximus inter alios qui infra p
paucos dies sciuit curare quartanā qm̄ infirmitas
est magne pplexitatis & de nā terre. **Nullus** me-
dicus qui cū honore exeat de cura illius. **Si** ergo
fili hanc infirmitatē curare uoluīs infra tres uel
quatuor dies da patienti in potu mēaz quātā essen-
tiā: & unge sup regione splenis & erit pfecte cu-
ratus. **Item** si uis ut fortius opetur adde illi
ea que melancholiā purgant quas posuimus supra
in cura demoniacorum & administra patienti et
fortius opabit. **Si** adideris Bauināz que ē ar-
bor que nascit lux riuos qz pūm respectu hab
et ad hanc febrem Infantū qz si de succo illius si-
llauīs duas uel tres calefactas & mictant in ore
Infirmit uel in aure tollit tūpuz illius die.

Canon. xi. Ad Tertianā febrem expellendam.

Tertiana febris quedam vera: alia nō vera.
In cognitione autē harū febriū quere doc-
trinas quā posuimus in dictis libris nris. ¶ In
cura illarū quā sit differentis apud modē nos
effectus: Tamen hic cū vna medicina gñali rem-
edium adhibere intendimus. ¶ Contra Tertianā
que est de colera pura hanc adhibebis curā
s. quātipias R.ubarbarū ad quantitatē poderis
duorū denariorū: & adhibe nre quātē essentie cum
ponderē unus denarij Scamonee pure & dimic-
te stare p̄ tres horas & da patienti p̄ quantitatē vñ
ius nucis plene p̄ stimulationē trium dierū & erit
p̄fecte curatus quilibet hñs talem febrem. ¶ Et quia
Intertiana nō vera miscetur flēma adhibe hanc
medicinē Turbit: Bene: & Polipodiū: & da patienti
quātipias p̄fecte sine fallo si morbus fuit a natu-
ra missus hoc est q̄ nō sit missus manu diuina
p̄ aliquod delictum &c.

Canon. xij. Ad Cotidianā febrem curandam.

Febris cotidiana gñatur ex corruptione fle-
matis: & ex habundantiā eius & ideo est que-
dam vera: Alia nō vera. ¶ Vera quippe causatū ex
nate nati. ¶ Non vera causatur ex flematē
nō naturali: cū qua simul cōrūpitur aliquis alius
humor. ¶ Quocūq; igr sit febris ista p̄fecte curatū
cū quātē essentia nra p̄ se solā si addideris hypotū
p̄ spatū trium dierū. ¶ Si uō addideris res quas
flegmā purgant: quas sup̄ in oueolis inuenies
erit mirabilis effectus. ¶ Item si addideris huic q̄

te essentie p se herba que dicitur mercurialis erit
magistruum fortius opus. ¶ Exponentu n e gli
de succo sumis illius & instillauis tres guttas in nar
ibula. In dexto uel In aure patientis tollit typum
cotidiane. ¶ Hoc idem facite si cu medicinis flem
ma purgantibz addideris illas me ante essentie.
Canon. xiiij. Ad Continuas febres expellendas.

Illi febris continua multiplex e. Queda fit in
gume & ista diuidit in duas partes. Queda emz
fit ex multitudine & queda ex corruptione illius. It
em queda fit ex Colera & ista diuidit in alias duas q
quedam est que fit circa regione cordis: alia fit in ce
rebro. ¶ Item ista que fit in cerebro diuidit in duas
partes quia quedaz fit a parte ante: Alia a parte
postea. ¶ Item alia fit ex flemate & ista diuidit in tres
partes. s. In minore media & maiore. ¶ Prime uo
febres sanguis vna de Synochus: Alia de Syn
cha. ¶ Item febris Colere vna de Litargia: ¶ Item
Alia de flemate: & alia que fit a parte retro de Lit
gia. ¶ Item Alie febres flematis dicuntur Emtrithei.
In febribz n. Sanguis oportet flebotomia facere
& postea ut applices illi quinta essentia cu quinta
essentia Cancroz fluuiialiu & Camphore. uel ut
misceas ista ad mraz quinta essentia & des infire
ut exale febris & inflamatio. ¶ Item febris Colerice
applica mraz quinta essentia cu rebus que refriger
erant tam in potu q ab ex limiendo & et Cancros
fluuiiales cu eis simul addes & Camphora. ¶ Item
febris flematice applica mraz quinta essentia cum
rebus que purgant flemia quas eliges de tabulis

Synochus
Synocha
Litargia causon
frenesul.
Litargia
Emtrithei.

primi libri: Et in febre que fit apud retro capitis cope-
tit Illimitio nre quate essentie mixte cu rebus calid
is: q q in potu detur refrigerativa. Item si oibz ist
is multitudinis misceat quataz essentia sanguinis huma-
ni etiam p doctrina pmi libri In Canone qui in-
cipit Non pthmcta & q. effectus miraculosos fac-
ies In cura Istius febris & ista e sufficient.

xiij. Ad febres pestilenciales expellendas
q medicorum nemo facere didicit 2.

Isti in pestilentialibus febribus nullus pter
unus modernorum sciuit utile adhibere reme-
dium ex eo q ignorant nam. Tu igit fili cu Chri-
sti adiutorio patienti adhibe mraz quataz essentia
p se solam ad quantitate unius seminumis plene et
pfecto curabit. Si aut fili uolueris fortis
medicina pone in mra quata essentia quataz getia
re: Diptami rubri. Sarcocolate. Boli armeni
Cassie: Scope regie: & Rute Siluestris: & de ista
medicina mirabili radius uite ascendat ad cor qui
aures Intretum expellat. Unde fili dicimus t Inu-
entate q postq gustauit securus erit q no picula-
bit ex illa febre si infra una qtuor die succurre-
tis Intremo.

Canon. xv. ad Spasmodum 2.

Spasmodus est multiplex: Quidam est ex repletione
Aliud ex inanitione: Alius qui superuenit In Cere-
brum qualiscumq sit mortalis. Quic q succurren-
dum est cu potu & Illimitatione nre quate essentie
Et si adideris illi res hondas quas sumes de tabul
is pmi libri. Item Summa cura est In hac Infirmitate

prouocare febre quā sic prouocabis. s. q. assumas
herba que dr flamula & misce cū mēa quinta esse
tia & dimitte stare p̄ tres horas & unge & frica
fortiter arterias & spina dorsi & coxipi multuz
bñ cū p̄mis & uenit ei statim febris que postquā
dū uenerit ei spasmus curat. ¶ Tunc labora ad
curandum quā cū carmbz cācorū fluiū alui mi
xtis mēe quāte essentie dādo infirmo imp
ungendo corpus ab ex. ¶ Si uō p̄cedens spasmus fu
erit ex inamitione: Comedat infirmus. ¶ Si uero
ex repletionē da sibi dietam. ¶ Si aut fuit de sup
uementi cicatrice: confortata cicatrice cū ferro ignito
p̄us: postea cū putrefacientibz: Postea cū illa que fac
it carne nasci: facientibz oibz istis mixtis nost re
quāte essentie.

**Canon xvi. Qualiter administrari debeant med
icine laxatiue: & ad Podagras & Guttas Cui
cumq; generis. 2.**

¶ Origine orbis vniuersa phyllosophantium
multitudo Indagare nō desunt modū admi
nistrationis laxatiuaz medicinarū: ¶ Primo ut nō
Interficiant. ¶ Secundo ut nō faciant uirtutis ca
sum. ¶ Tertio ut sine piculo agant. In partibz re
motis & ab illis partibus humores corruptos
adducant. ¶ Tempera igit fili dictas quātas es
sentias medicinas cum mēa quinta essentia & non
possis Incura tua errare. ¶ Nam tibi sepius dixi
mus q. aūq; admittres quāta essentia p̄por
tionatam huius dolori uel illi: q. dimittas stare
illas medicinas que aspectum habent ad illa p̄us.

Questio

per tres horas nulla: postea administra patienti. **Q**uestio pro. **Q**uare precipis laxativa cum quinta essentia administrari: cum omnis virtus rei cuiusque in centuplo amentetur ab ipsa quinta essentia quam si sine illa esset. Et si hoc pro est verum: Nulla medicina potest tibi alicui sine mortis periculo.

Solutio

Solutio fili. **P**recipimus tibi administrare medicinas laxativas cum nostra quinta essentia ad finem ut melius & fortius nostra praeparanda a corpore exeat. **E**t ad finem ut tibi fili non impendantur tante expense. **I**tem fili in hoc quod dicitur ratione virtutis centuplati quod applicari non possunt sine corporis periculo. **D**icimus fili quod non est tibi necesse ut administres tanta quantitate sicut administrat ante applicationem quintae essentiae.

Exemplum

Exemplum. Si de aliqua medicina laxativa ministrat in quantitate unius dragme ministrat de quinta essentia laxativa pondus unius unciae: uel si ministrat pondus unius unciae detur de quinta essentia pondus unius dragme: et si de alijs ponderibus aliarum medicinarum laxativa eum secundum suum modum. **E**t sic potest nostra quinta essentia administrari sine dampno & periculo.

Non Cura Guttur

Item autem unius guttur Summe bonitatis deus creavit nostram quintam essentiam & quintam essentiam sanguinis humani: quolibet enim pro se & ambe simul curat omne febre si dederis impetu & ungeris locum patienti. **S**i autem vis ut fortius operetur: adde istis quintis essentibus quintam essentiam ebulli: uel ipsum ebullum mixtum cum dictis quintis essentibus & infra tres horas applica impetu & unge ab eis: & infra modicum tempus

curabitur pfecte. ¶ Nam ista herba atoto ppe-
ietate curat omne guttam si cocta. cū uino sup
ponat/ loco patienti sic calida: & infra modicu tep-
us uel dies curat patientem.

**Canon xvij. In Cyrugia sū q fuerit possibile
Cicatrices & Vulnere p naturam reparari.**

Illi Summus de Intentione hic Insūma una bre-
uē dare tibi doctrinā gūalem In Curia Cyru-
gie hoc est qualiter possunt curari cū nra quita
essentia. ¶ Fili Caput multotiens pcutit/ cū fer-
ro: & oportet ut Cyurgicus querat sibi cū fer-
ro suo & cū digito si est aliquod os sūmotū ut po-
ssit gfestim trahi: trahat/ statim: Et si aliq man-
et fixum cū carne: tñ est fractum: ponat/ sibi p
denti utellum cū oleo rosaceo donec cito put-
refiat: & os euellat/ tūc curet/ cū quita essentia
gsolidatiua: & cum illa que carnē facit crescē.
¶ Ictus sit talis q cutis nō frangat/ tñ os fractū fue-
rit aparte sūtus q pōt cognoscere quis p dolore ca-
pitis ingentissimuz & nauileam. ¶ Aperiat/ p modū
crucis & euellat/ os statim si pōt euelli: sin aut po-
nat/ dictū putrefactiuū donec caro retines illud
euellat/ p putrefactionē & os exeat. ¶ Si uō os ca-
pitis fuerit fixum ponat/ de quita essentia con-
solidatiua que infra quāq dies pfecte gsolidabit
os. ¶ Si uō dura mat/ fuerit scissa mictat/ supra
de quita essentia gsolidatiua nra: que & ingentiss-
ime gsolidationis: & pōt fili gnosci scissio dure
matris p pustulas in labijs: qz si statim det/ sibi
palea ad remdendum cū dentib/ nō pōt p magno

dolore. Item q̄ habet faciem plumbea. Item si pia
mater scissa fuit uel quouis alio mo taliter q̄ seq̄
uat̄ in ipsa ḡtuitas solutio: q̄ pot̄ cognosci p̄ dol
orem ingentissimū: & correusationū: & tormētū
que possunt fieri p̄ iudiciū patientis: & p̄ nauseas
frequētes: & p̄ plumbeitates: & oculoꝝ turbationem.
Fiat illi curatio cuꝝ eadem met̄ quinta essentia q̄ sol
que poculis demonstrabit tibi solidationez.

¶ Deinde cura cicatricis cuꝝ quinta essentia que facit
carne crescere. Item in alijs inebriis fit percussio ab
ense & scandunt̄ caro: uene: nerui: & ossa. ¶ Incur
ratur igit̄ prius cum igne terbenime & oleo: & cum
vino quate essentie mixte retineatur sanguis. ¶ Et
deinde si fuit os tale s̄ motum q̄ ingredit̄ possit ex
trahi: exhatur: deinde ponatur ibi stupa.

¶ In mibz ouoz mixtis cuꝝ modico m̄e quante essentie: de
inde impellat̄ nisi ponat̄ sibi stupa balmeata i. q̄
cuꝝ admisceat̄ unūz modicuꝝ m̄e quate essentie.

¶ Et postea cuꝝ utello oui iā dicto s̄ntinetat̄ don
os possit exhi: Postea cicatrix curet̄ sicut de ali
is dictū est. ¶ Aliquādo fili fit ictus in corpore cuꝝ
sagitta uel cultello uel cuꝝ momli uel ense armo
rum talē q̄ uadit p̄funde nimis & os est scituz.

¶ Si aut̄ talis ictus fuit p̄ cerebzo nō pot̄ curari n̄
cuꝝ miraculo diuino. ¶ Si uō nō tetigerit crane
um cum cerebzo: curet̄ talis ictus sicut de alijs
diximus. ¶ Si aut̄ fuit p̄pectore uel p̄ter spatul
as & tangat̄ membra spiritalia: ponenda ē solū
quinta essentia que sanguinē restringit: postea cure
tur cuꝝ galla p̄moluta i. m̄a quinta essentia solidatina.

& In quinta essentia que carne nasci facit. Si enim
fuerit ictus in alijs partibus corporis: statim suat
uratur cum terbenina calida mixta cum oleo & cum
quinta essentia. **Item** ponatur dute Stuppe & cur
entur sicut in alijs dictum est. **Item** nota una regul
am generalem Omnis curatrix noviter facta In quac
umque parte corporis: pter q in Capite & in Vultu
& si fuerit profunda pter q in naso est cum ~~filo~~ ~~sezio~~
Item omne os fractum cum percussione a petra est cõh
endum. **Item** si uero percussio non fuerit apta non est eu
ellendum: immo est apponendum Cathaplasma et
p os sibi tribuat in potu dicta quinta essentia: & in
tra modicum tempus erit perfecte sanus. **Item** si ex
percussione viscera fracta: rupta fuerint ponatur
In ~~cur~~ ~~an~~ carne qui ingrediat p vim & tra
seat ultra cicatricem ex utraq parte p duos di
gitos: Deinde suat cum filo sezio & cum acu subtilis
ma: **Item** mictatur Intus & p superficie visceris apti
p unde futu est ponatur de quinta essentia solid
atua: **Item** pars exterior solidatua & curet ut de
alijs dictum est. **Item** fili si cõne percussione ma
sit signum magnu sicut multotiens gemit Infans
uel in alijs partibus corporis cum hoc possit signu re
ouere non oio: s; q non uidentur ita magnu & appare
at modicu. **Item** Mastice 3. q. Testaz maloz granat
oru dulciu 3. y. Gume draganti 3. y. Cypri 3. y. C
yper 3. y. Carpobalsam 3. y. Terbenine lauare libra
una Olei oliuaz antiquissim 3. y. Pulueriza q sunt
puluerizanda & cõbra & in pasta Cuz Terbenina & cõ

• pobalsamo pone ad distillandum In alabastro uetri si
 mul cu oleo ad igne lentuz & collige illud q distil
 lauit In receptorio & post cohopi cu aluda & pon re
 ceptoriu In fimo uel Intra Vinacea p quatuor dies
 postea exhe & utre illo sicut fit cu balsamo In sig
 iamdictis. Nam potes fili p balsamo uendere ad oez
 probatione. Item fili m In apostematibz quibuscun
 quita essentia putrefactua sedatiua do
 loris & mundificatiua: & illa que carne nasq fa
 cit & cute. Item fistula Cancer Plaga curantur
 cu quita essentia corosua pus: postea cu mudif
 icatiua: postea cum illa que facit nasq carne. Et
 • Ita est Regula gnalis In Curois Cyruie & Ita t
 sufficient causa breuitatis fms filibz Deo gras.

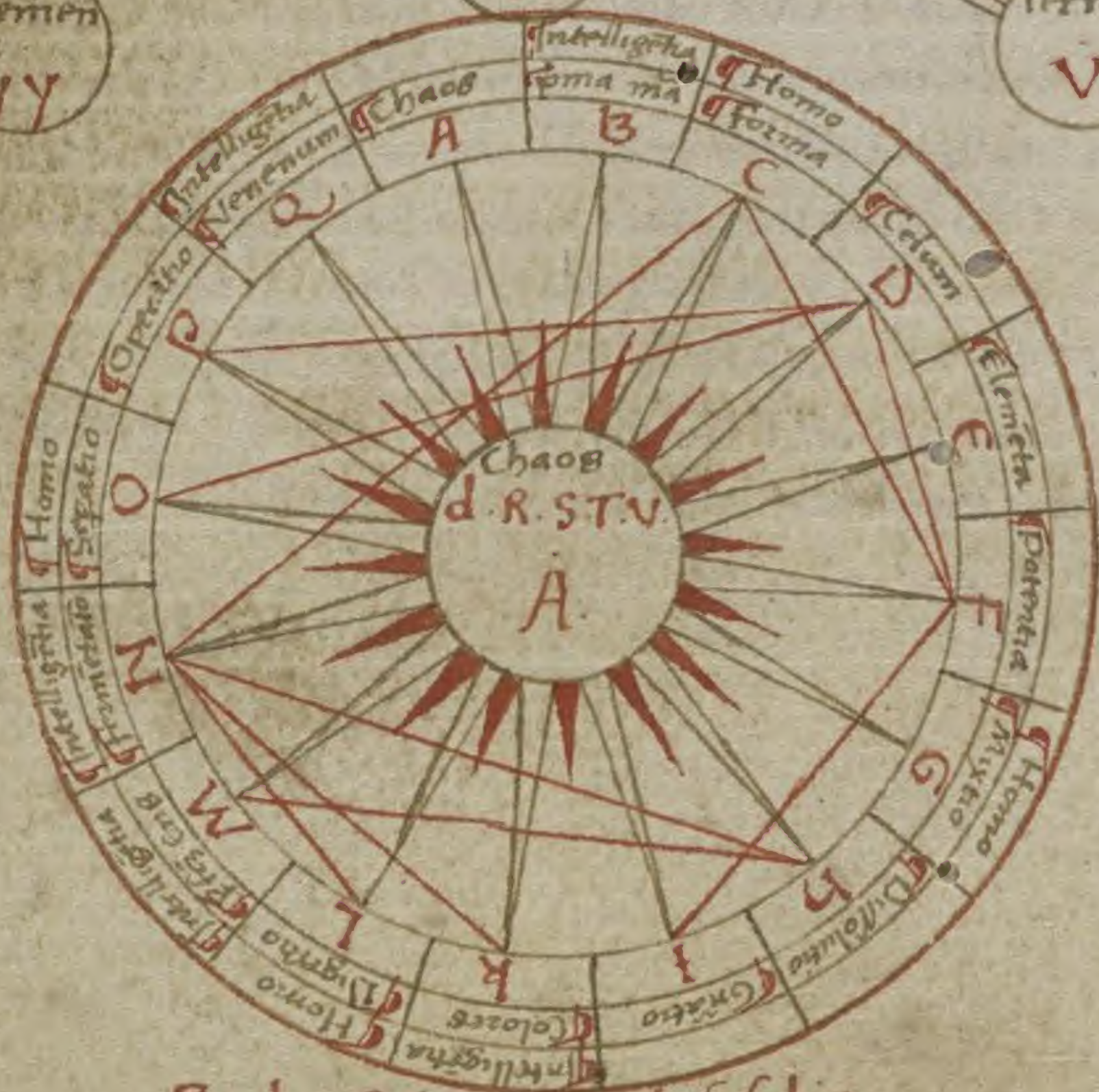
balsamus quo fit
 De apostematibus

De fistula & cano.

D Icto de Medicina & Magisterio Quinte essentie
 ad humana Corpora. Prosequi Intendimus de
 eius applicatione ad artem transmutatoria cuius
 In exordio libz hac tractatione promissimus. Un
 de Incipit Tertia distinctio seu Tertius liber hu
 ius Voluminis que sic Intitulatur. Deus cum
 tua magnitudine & affluentis Largitatis Incip
 Tertia Distinctio seu Tertius liber huius uolum
 inis qui est de arte & alteratione metallorum &
 ad te sume metuendum & diligendum & amadu
 & ad tua sancta fidem magnificanduz & est ut se
 creta sensualia filiis ueritatis patefiant.

Et primo Sequitur Arbor p halis.

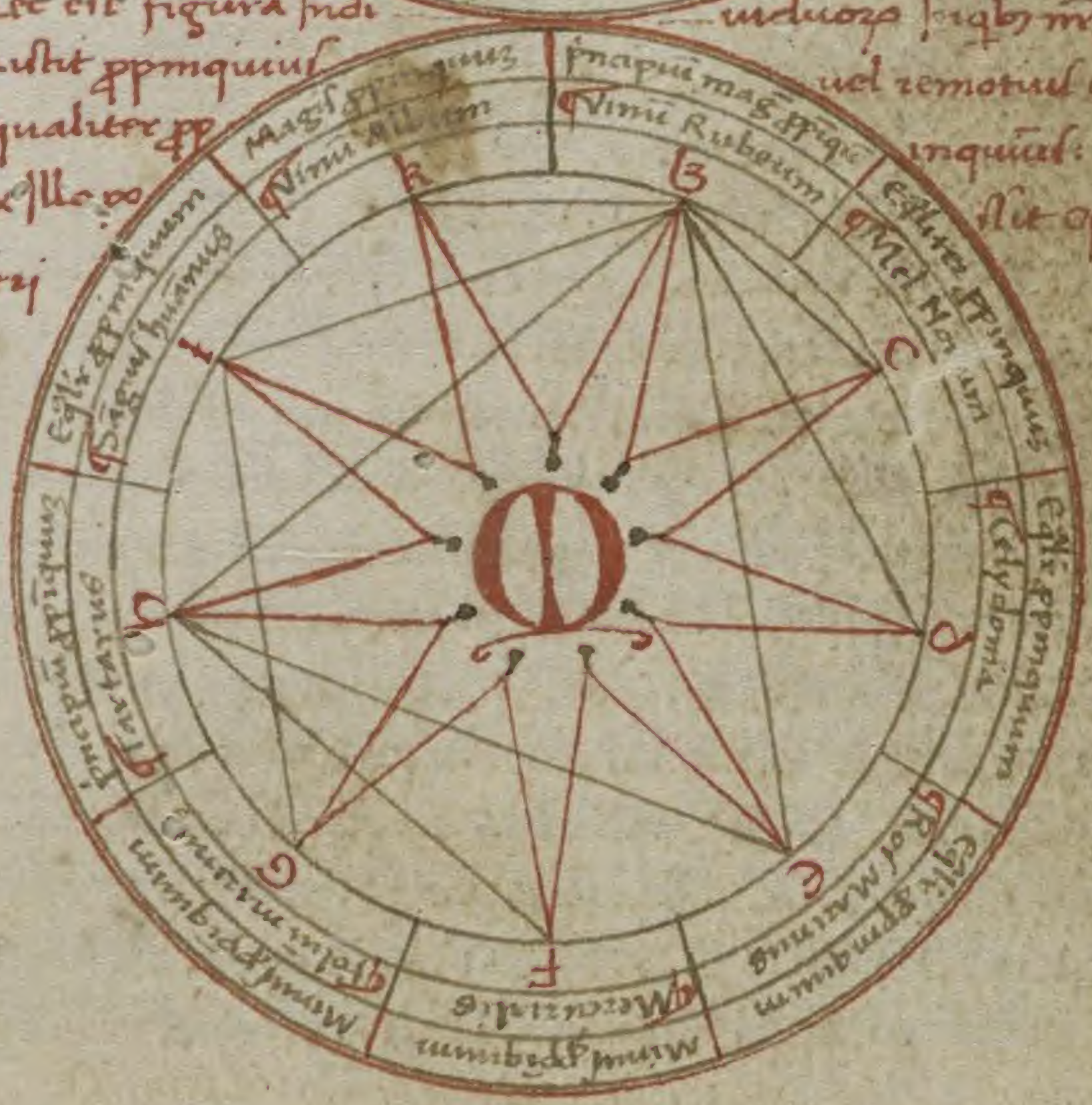

Hec est figura
Opus phyl
mib.

Hec est figura Indi
exultat ppinquius
Equaliter pp
Ex illa oo
fieri

inducor hie m. a.
uel remotus uel
inquat: ut
lit opus

Ista Regula Infrascripta datur de lineis quae oriuntur ab. R. S. T. V. Arboris philosophalis suprascripte.

Ste lineae quae veniunt de. R. S. T. V. ad. B. significant quod ista quatuor rectificatione oriuntur a terra. B. Et aliae lineae ab. R. S. T. V. ad. C. uel O. significant quod in. C. & in. O. sunt ille quatuor litterae. Et lineae partis superioris quae vadunt ab. R. S. T. V. ad. G. significant quod C. uel O. cum dictis suis litteris miscetur in G. cum. D. Item. D. quod non colligat cum. R. S. T. V. in rectitudine significat quod dictae quae cum ipso. D. oriuntur a terra. B. non ingrediuntur. G. cum. D. sed de eis non curat. **¶** Ratio quidam est deminutiva: Alia diuisiva essentiarum. **¶** Prima est inter. B. & C. **¶** Secunda inter. B. R. S. T. V. O. & G. **¶** Caelum: Mercurius vegetabilis: Mercurius animalis: Menstruum: Azoch: Sperma femininum: Vnus & idem sunt reali veritate: sed differunt in indiuiduis specierum. Sicut forma siue materia quae realia entia sunt: sed praedicta differunt modo. **¶** Quoniam Mercurius qui est in animalibus dicitur animalis: **¶** Et in vegetabilibus dicitur uel est vegetabilis. Tamen Mercurius iste vegetabilis & animalis unus & idem est in quolibet subiecto vegetato. quae animalitas tripliciter consideratur: sicut ut est rationalis: ymaginativa: & sensitiva: **¶** Et est animalitas ymaginativa: & sensitiva: Et est animalitas vegetatiua tantum: et quod mercurius ex omnibus istis potest verificari esse animalis vegetabilis & ceterum. **¶** Sed quoniam in aliquibus indiuiduis est magis propinquus: Ideo de propinquioribus indiuiduis

uo curamus in arte ista. Quod quidam Individuum in arte ista est materia de qua nobiliores depuramus: que post depurata est dicta mercurius.

Nam dictum Individuum in ea materia qua prediximus ex B. q. vegetabile est & anima & post prima & prior est que est mercurius iam dictus & est. D. q. oritur ex B. & C. Q. & M. Idem sunt in fine. P. h. differunt q. M. est ante. N. Q. uero postea. h. P. cuiuslibet rei transformatur corpora q. mixtum est. Differentia est inter ipsa inquantum. M. est minus inquantitate. Q. uero maius. Mixtio est duplex. Quedam n. fit oleum p. D. C.

Alia que fit cum D. M. N. ex quibus oritur. Q. Generatio. Quedam fit in D. C. uel in D. O. ex quibus oritur M. N. Alia que fit in D. M. ex quibus oritur Q. Et sicut dixi de I. Ita sequitur de f. 6 & 7. Elementa considerantur dupliciter: quedam sunt que oriuntur simul cum D. ex B. Et alia que existunt in O. in que O. magis est de R. q. de S. T. V. Secunda de proposito: Prima uero minime.

Incipit Tertia Distinctio.

EC Est Tertia Distinctio huius libri que est de cura corporum metallorum in compositione lapidis philosophorum in opere maior etiam & minori: & ratio seu intentio quare institutionis aciem reuelamus est: ut uiri euangelici de quibus dictum est supra: Intelligere possint testamentum & codicillum. I. q. p. iporum pectus & conditiones uera habeat cognitio de Calculo etiam de eius compositione.

Nam in arte ista plura posuimus principia: ut p[er] ista
& p[er] alia cum omni scientiarum perfectione deum ament
intelligent & recolent: & p[er] eum tempore modico habea-
tur vera notitia de corporis transmutatione. **E**t etiam
ut artista huius artis scandere possit nature secreta
artificialia s[ecundum] additionem principiorum huius artis. **E**t
ut euentus trulle & figure aliorum philosophorum s[ed] quibus
secretum istud occultauerunt: tale ut humanus intell-
ectus exinde fructum & finem auerere nequeant. **I**n
probando & arguendo dicta cor[poris] tanq[ua]m reprobata: et
circumuetibilia: & nullius utilitatis. S[ed] in i[n]ter-
u[en]tu causatina. **I**nter quos reprobamus Ortolanum
Archylanum: Alexandrum & in aliquibus ~~alios~~
am & Auicennam: & Albertum qui in multis trullis
& figuris seu nihil inuoluerunt. **E**t quo notari de-
bet quod Scriptura que usui nequit intelligi p[er] non
scripta censetur. **Q**uare dico tibi omnino de eorum
scriptis & dictis non curare ullo modo.

De principali tractatus diuisione. S. In Theoricam
& Praticam. Et p[ri]mo de diuisione triplici ipsius
Theoricæ usq[ue] ad Praticam 2.

Theorica distinctio diuidit[ur] in duas partes p[ri]nci-
pales: scilicet In Theoricam & praticam. **E**t i[n]
Theorica tria facimus: **P**rimo damus declaratio-
nem. **S**ecundo ipsam declaramus p[er] operationes na-
turales quas h[ab]et. **T**ertio ponimus intentione[m] q[uod]
quodlibet eorum est positum in arte: Et istud modum
tenere intendimus & in principijs & in principijs figure
& circularis. **E**t in pratica declarare proponim[us]
ut quare principia. i. A. g[ub]ernant. **E**t hac ratio da

Quis est modus operationis maioris per arborem & una
 tabula est ab ipsa abstracta & a figura Individuorum.
 Et etiam per figuram tres quare una est triangularis
 Alia vero quadrangularis mixta cum phyce principis & op
 et minoris. Modus per figuram circulem: & omnes alias
 tabulas suo loco designamus. Et etiam questionem qual
 infine designabimus iuxta quas videbitur utrum trans
 substantio sit possibilis. Et etiam qualiter in modico
 tempore de quo potest fieri argumentum: ut per ea que dic
 ta sunt artista huius artis inueniat partem quod que
 ritur. Et per istas res consistit totum magisterium
 huius artis & sunt 34. que sunt Chaos: Prima materia
 forma materia uolubilis & c. ut patet per circulationem
 in radice arboris & figure circulem & c. Dicimus
 spiritum figuram principia esse regulata secundum aliquam que
 que bis repetuntur ut patet. Preterea reducibilia sunt
 omnia ad id quod adiectis principis ducunt ortum in quo
 actuantur perfectionem sicut oppositum in simplici
 ad quod natura se mouet sicut ferrum ad adamantem.
 De alphabeto arboris phalidis & Litterarum Signific
 ationibus & c.

Reterea In arboris ista Alphabetum designamus
 & per quamlibet litteram suam significat principium
 ut inde artem operandam reddamus quod quidem
 Alphabetum tale existit. A. Significat Chaos B. sig
 nificat Materia. C. formam. D. Celum & c. ut patet
 in Radice arboris phyllosophalis.

De Alphabeto figure Circulem. S. ~~in figura~~
 In figura circulem. A. significat forma. B. ma
 teriam. C. Corpus. D. Lunaria. E. Calcinationem.

& q. ut patet Indicta figura.
De Constitutione Radix Arboris phyllosophalis
que est tota In hoc Capitulo.

Reterea ex principis antedictis constituitur radix
arboris phyllosophalis que est una rota In qua
est situatum ex diuersis coloribus & hec sunt que
conditionat Ingressu & querit. Etiam ex princip
is secundarie positis constituitur quedam figura cir
cularis In qua simili manere quodlibet principi
orum rotam hnt piam q designatu est ab eode the
mate coloru. Et antedicta principia mo circulari de
signamus ut Intellectus cognoscat quodlibet sm me
duz In alteru Ingressu de uirtute quoz piam
constituit & indunduat unitas. M. uel. Q. quod qd
M. uel. Q. habet uirtute una de oibz principis or
tam. Et hanc uirtute p petatem tenet In se
M. uel. Q. de una uirtute substantiali que multi
plicat In multiplicatione principioz dictoz rati
one cuius habet multiplicationez operationu Insub
stantijs que sunt extra. Et hoc designat p line
as transversales In arboris radice existentes & p
cessum arboris & dicta figure circularis ut dic
tore suo loco.

**De Mixtione principioz huius artis pro fundamen
to & declaratione eorumdem.**

Reterea ista mixtio est Radix & fundametu
In hac arte ut p eam Intellectus se cognoscat
artificiatuz & p ipam acquirat artem & modum
opandi manere multimoda sm conditione mixtion
is taliter ut Inde particulare quod querit de pote

na ueniat ad actum: & q p ipam intellectus cognos-
 cat modum sicut quod ipsa substantia subtilis oritur: &
 crescit: uiuit & nutritur. ¶ Tunc sciendum q substantia
 p libatam deduci de potentia ad actum minime
 est possibile: si aliquod istorum principiorum deficiat: uel
 si sit habituum de fine contrario: ut si pro uino ac-
 cipiat aqua: & pro celo Terra: & digestio sit habitua-
 ta de cruditate: quod fieri potest si ignis p actum
 administrationis deficiat &c. ¶ Et etiam notadu
 q istorum principiorum quedam sunt intellectualia que sunt
 Chaos. Potentia. Operatio. Generatio. Digestio. ¶ Qued-
 am uero sensusalia que sunt Vinu seu prima mater
 ia. Corpus seu forma. Elementa. Perfectus ens. Ven-
 enum transformas. Colores. Fermentatio & Deperatio.
 ¶ Et Sensusalia & intellectualia simul sunt: Celum. et
 omnia principia figure. s. ¶ Et p quolibet istorum pnc-
 ipiorum retinet sua piam proprietatem sicut sua propria rati-
 one differentem. ¶ Quare quidem pstatum quedam
 alia sunt nature: Alia sunt perfectionis principia. Na
 que pstatem retinent nature sunt Vinu seu quilibet
 principiorum Infigura Individuorum: Et que se habent
 tamq forma uilis & ma pma rone prioritatis in-
 trahite. ¶ Et ex istis duobus oriuntur oia alia pnc-
 ipia mediante artista: Sicut a forma vniuersali:
 & a prima ma oriuntur opposita elementa mediante
 vacuo. ¶ Reuera mam hanc pma declarare pponit
 circa principia arborum philosophye: Incipiens ab ipsa
 tamq adignior & altior magisterio Inopere physico
 & pmo de primo principio.

De Secunda parte Theoreticali que est Declaratio

cuiuslibet principij p eius operationes naturales
Et pmo de primo principio arboris phyllosophi-
calis qd est Chaos p. A. Significatum.

A
Chaos est principium primum in arbore
phyllosophali & est designatum p. A. in medio
radicis dicte arboris positum. ¶ Designat in hac ar-
te confusionem & obscuritatem illius. ¶ Nam valde
confusa & obscura est intellectui ignorantij illius. Ad
eo ut aliqui illam tamq̃ chimathiaz censeant. Et
q̃ plures sunt hij quoz intellectus confundit̃ q̃ q̃
elucescit. Ideo p̃m̃ designare p̃ponimus ut sit sig-
nuz demonstratiui confusions & obscuritatis illius.
¶ Et etia designo q̃ est confusio g̃ñalis p̃ma om̃ia
ista p̃ncipia circum circa existentia in ip̃a it̃ impo-
tentia. ¶ Vnde sicut ña p̃p̃ma ña constituit elem-
enta. Ita quadrangulus lundus. i. g. s. c. 3. constituit
ip̃a p̃ncipia & abstrahit ab ip̃a apponendo intellect-
um possibilem cuiuslibet eoz s̃b ratione differentie
qualitatis p̃e. ¶ Sicut & natura quodlibet element-
orum sub ratione differentie qualitatis & operationis.
Recolendo etiam q̃ sicut et natura instrumentum
facit de dictis quatuor elementis cum quibz p̃p̃t
substantia elementata. ¶ Sic quadrangulus s̃z di-
ctus de p̃ncipijs antedictis instrumentuz facit cum
quibz scandeat̃ magistrinz partive q̃ querat̃. Et
eius investigatione rehet̃ veritatis argumentum
abstractum in ña. ¶ Nam ña extrahit mediu in
Elementa & elementata. ¶ Sic & artista huius ar-
tis est mediu inter A. & dicta principia Et. M. ut
¶ Inducto triangulo intelligentes fore possibile et

affirmabile. *M.* uel *Q.* & in actum adducere mediati
un. *b.* *c.* *d.* & *e.* ¶ Et ideo per motum quem facit arti
 sta mouendo principia secundum quod referunt. *M.* uel *Q.*
 uenit in esse per ordinationem principiorum que super ipsa
 exstant. ¶ Positum est autem istud principium in
 loco: ut eius confusione intellectus abstrahere sciat
 dicta principia: sicut ab universalis abstrahit par
 tite: fingendo quodlibet principiorum cum speciebus
 differentie quibus ingit quodlibet cum alio miscere
 & ordinare sciat: ut inde oriatur partite quod queritur.
 ¶ **De Secundo principio arboris philosophalis quod
 est Materia.**

M. Materia est principium sensuale & est secundum
 principium arboris philosophie per *b.* significatur
 & in isto loco consideratur dupliciter secundum quod de ipso du
 plici modo cognitio habeatur. ¶ Primo modo conside
 ratur prout est. *b.* quedam ratio passiva que pa
 titur sub occasione artis per motum aliquorum prin
 cipiorum intellectualium & sensualium quorum actio
 d. oritur ex. *b.* ¶ Alio modo consideratur Materia
 pro quolibet corpore corporis exterioris: & hoc ideo quia
 sunt passibilia sub forma que est. *M.* uel *Q.* sicut res
 elementales sub forma patiuntur uegetabili. ¶ Et etiam
 potest considerari Materia in arte ista sicut. *c.* ut. *o.*
 quod uno modo existit tamquam materia id est sub ratione
 passionis. ¶ Alio modo sub formali ratione ut dictum
 est in dictis declaratione. ¶ Et idem dicitur de. *d.* quod
 sub forma patitur dicta ratio: quare informatur per
 illa intinctura rubra uel alba: & habet se tamquam for
 ma in quantum dictum. *c.* uel. *o.* ad. *M.* uel ad

Q. ut patebit In eius declaratione. Et In isto passu
cognoscit Intellectus q. una & eadem ratio s. d. in
rationibus se habet ratione passionis. Positum est
autem Istud principium In arte ista ut artista cogno
scat m. ex qua oritur. D. ad notitia sui opus. Et
ut quolibet m. s. sua p. sua differentia sit cognosci
bilis: ut intelligat. B. q. regulari debet artificius
in operatione magistri nostri Infantis.

De Tercio Principio quod est forma.

Forma est Tercium principium In radice ar
boris philosophalis designatur p. C. qd. uid
em dupliciter considerat. Et In hoc uolumine primo p.
ut est causa dirigens huius artis principia cuius regul
atione. A. uel. Q. oriat. & deducatur In esse moues pnc
ipia sensualia: & instrumentum faciens euz quo intellec
tualia pncipia moueant. & regulent. In operatione. A.
uel. Q. Et talis forma artista huius artis est. Cui
occasione dirigunt pncipia huius artis successive ad
dictam operatione. Et In isto passu cognoscit Intel
lectus q. principia occasionatua concordantia hab
ent cum principijs rationalibz ut In ista arte patet
ad oculum: que quidem pncipia sunt similia pnc
ipijs Infirmis que stant actu In corpore Infe
mo: & In principijs sanitatis: que sunt In eodem Inpo
tentia. Alio mo. consideramus forma p. ut est for
ma d. esse. A. uel. Q. que forma est ad solem
& luna: Que quidem. A. uel. Q. forma est ad solem
p. modum ipsum uel ipsum: & cum ipa existit efficiens
principium & formans & transmutans omnes ali
as formas minoris uirtutis & potentie existens

substantiis: & extra formas suam propria. ¶ Et ista
 forma est id q̄ designat p. c. uel. o. ¶ Primo nota
 dum est q̄ nisi ista forma sit. M. uel. Q. p̄ p̄dictorum
 principiorum motus: & cum ip̄orum sit unus & idem in nūo
 tertio & ultimo colore & esse: quod querimus nō fīq̄.
 ¶ Et in isto passu cognoscit intellectus q̄ dictorum. c. uel
 o. potestas p̄ se tantum modo maiore op̄e magist
 erum exultare: ut quid ad quod in mixtione euz alte
 ra op̄at̄. ¶ Positum est aut̄ istud p̄ncipiū in radice
 dicti arboris philosophye seu in arte ista: ut op̄ans
 reddat̄ artificans ad cognoscendum unū p̄ncipiū
 qualiter formantes mouet alterum ad. M. uel. Q.
 Cum qua: & p̄ quā id quod querit̄ in actu deducitur
 Et in absentia cuius. M. uel. Q. de potentia in actum
 nō pot̄ deduci: & p̄ quē qd̄ querit̄ nō fīq̄. ¶ Valde est
 utile istud p̄ncipiū ad cognoscendum: qm̄ p̄ ea q̄ ostē
 sa sunt de ip̄o: intellectus cognoscit ip̄um esse de dua
 bus substantiis unū: ex quibus noster infans gignit̄:
 habens se sub masculinā conditione: a quo sperma ori
 tur in uentre m̄i. D. & c.

De Quarto Principio quod est Caelum.

Elum seu Mercurius n̄ est quartum p̄ncipiū
 in arte ista: & est intellectuale: & significatum p̄
 d. coloris Azurei: & linearum eiusdem coloris: & p̄ illū
 colore q̄ signatu est: q̄ est celeste: & de nā celest̄: ut pl
 emus diximus in multis capitulis huius uoluminis
 ¶ Et intellectuale istud hic diximus ratione incorrup
 tibilitatis & durationis: & hoc p̄ angulū recordantis:
 seu p̄ omnes rationes. s. B. c. d. huius rationi applica
 tur: sic de intentione qua ip̄um. D. dicimus intelli

gere cum isto non est difficultas. **I**tem cognoscit Intellectus quod est tamquam homo qui est Intellectualis & Rationalis. **N**am habet in se potentiam spiritus incorruptibilis quod est tamquam anima: & habet in se conditiones corporales: quoniam generat & producit ex se semen tamquam femina: & in hoc differt ab alijs principijs. **E**t etiam est sensuale: quoniam per sensum attingitur sicut per visum: Gustum: & Odoratum. **P**rimo est causa & principium mouens. C. uel. O. ad album uel rubeum: reducens id quod est in C. uel. O. in potentia: ad actum: regens preterita & gubernans in uentre suo sicut uxor infantem quem procreat in X. O. **E**t in isto passu cognoscit Intellectus artiste quod D. habet actionem super C. et O. & regens & gubernans: & reducens in actum quem admodum celum id quod extrahit in rebus elementalibus motu proprio deducit ad actum. **E**quidem in ipso D. est uirtus generatiua progressibilis: & nutritiua quemadmodum sanguis menstrualis in semine masculino. **E**t huius actione multis nominibus ipsum D. in arte ista nominauimus: & est per totum uolumen. Nam ipsum dicimus celum ratione sui motus: quoniam sicut celum superius mouet & mouetur secundum formam: & primam materiam: & Elementa: & Species ad propria elementata indiuiduata: Ita D. mouet. C. uel. O. & quatuor elementa ad M. uel. Q. Et hoc uult scire species regulare formalitatem: & quarta species qualitatem. **E**t quoniam nominamus ipsum D. sanguinem menstruat seu menstrualem: quoniam ipsum est generatiuum: nutritiuum: & crescit: & facit durare. C. quemadmodum sanguis menstrualis embryonem: Tam modicum crescere facit per quantitatem

et discretas susceptivas: nutriendo & alterando quodli-
 cipiunt in alterum: & altera quantitate in altera: et
 quolibet qualitate in aliam formam: & qualibet forma
 in altera: principijs & quantitatibus existentibus in qualibet
 & alteratione. Sed formis ipsis existentibus differentibus
 apertius quousque oritur quodam modo in quantitate ge-
 nita constitutus per plures quantitates discretas: quod est cor-
 pus ex spiritu & anima reductum in actum hoc est in
 meo infante. ¶ Et in isto passu cognoscit intellectus
 meus. D. proprietatem habere vegetabile eius similem
 infideli quem gnat: quia proprietatem filius retinet
 sicut mater. ¶ Et cognoscit et dicta. M. uel. Q. pr-
 oprietatez gemine cum qua extendunt similitudines
 suas in substantijs ex. Transmutando dictas substan-
 tias in suas species: ratione cuius nominamus ipsum
 Mercurium vegetabilem: & etiam quia vegetabilibus
 est exetum. ¶ Positum est autem istud principium
 in arte ista: ut intellectus attingat & deueniat ad
 ipsius notitiam: & cognoscit operationem & uirtutem:
 & qualitates quas habet secundum propriam suam essentiam
 & naturam. ¶ Valde est utile istud principium
 in arte ista ad cognoscendum: quoniam intellectus cognoscit
 et actus posse deducere. ¶ Nam & solum ratione subtilit-
 atis sue istos per philosophos uocant ipsum. Q. philoso-
 phos. ¶ Et potest artista intelligere quod de duabus substan-
 tijs ex quibus me. Q. componitur: & per que est generatus: ha-
 et principalis. ¶ Et cognoscit etiam istud principium fo-
 re tamquam mulier & femina recipiens masculinum semen:
 & parientem in altera forma & uirtute quam erat in initio.
 ¶ Reuera potest notare hoc etiam de compositione principi

piss seu ofectione & magisterio plarum: Quia cum eo eua-
cuantur: dissoluuntur digeruntur: coagulantur: & lapidif-
usq; ad omnem perfectionem. ¶ Etiam hoc q; dixi de per-
lis fieri pot cum liquore exuberato q; est Mercuri-
us uiuus uulgi In quo iam habundat absq; alio ma-
teriali si cum eo incorporetur. ¶ Fieri potest etia cu
liquore flematis madij. ¶ Alio mo q; capiat argen-
tum viuu Inq; metat: tamen ista aqua non est tate
virtutis sicut alia madij. ¶ De ista ma plus dicere
no curamus: na eoz modus specificatus est In libo
qui dicitur Lapidariu.

**De Quinto principio arboris philosophalis quod
Elementa.**

Elementa est Aliud principium Radicis dicte
arboris: & est signatum p. E. & scriptum lris
quatuor colorz: et hoc est ad denotanduz differentia
que est Inter unuz & aliud: & est p colores specificos
& p quantitates nales quas habent. ¶ Et istud pr-
cipiu considerat In arte ista quadupliciter. ¶ Pri-
mo mo q; istud. E. orit cum. D. a littera. S. sup-
dicta. ¶ Secundo considerat q; D. posito In suo uasce
put sig^{at} C. & sicut dictum est. E. sepat & reced
it alia. D. descendendo ad partes Infimas & de-
superiorz ma suo mo. ¶ Alio mo intelligere debes di-
ctum. E. sm q; significamus In arbore: q; ingredit
cu. C. uel. O. habentibus dictum. E. secum nalter
Ex quo q; ipa. C. uel. O. pposita existunt absq; eo q;
dictum. E. sit diluiz adictis. C. uel. O. ¶ Alio mo
p ante dictum principiu Intellectus intelligit ipum
separi aliteris. C. D. F. G. H. I. p magistrin: et

ex dicto principio tantum & sumere & exaltare per ma-
 gnum huius uoluntatis & dicta & q. & b. inare se-
 cundum suum modum: & miscere cum dictis. C. O. et
 D. & iste modus specificat intra Intabula & lectura
 eius que tabula de tabula perfectionis in opere ma-
 iori. Et in isto passu cognoscit Intellectus quod uno &
 modo opatur magister per processum arboris philo-
 sophalis. Alio modo plibate tabule magisterio. Et
 per istud principium cognoscere debet artista ignem & aquam
 que per accidens adtribuuntur ipsi. C. D. O. uel C. D. S.
 uel D. R. C. G. M. R. & hoc per balneum & lignorum ap-
 plicationem. Positum est autem istud principium in arte
 ista ut Intellectus se additionet ad intelligendum secundum
 modum que ingreditur operationem particularem: tangendo
 quolibet modum cum C. O. C. D. Ingressus. Sic
 Intellectus de ipso habet magnam notitiam. Valde utile
 est istud principium et eius cognitio: quoniam per ea que dicta
 sunt cognoscit Intellectus absque ipso minime posse pra-
 ticari.

De Sexto Principio quod est Mixtio. 2

Sextio est aliud principium in radice arboris & signi-
 ficat per G. et est scriptum de duobus coloribus
 s. pila & azuro: ad significandum iuxta doctemam arboris
 naturalis quod C. uel O. & D. tantummodo miscerentur absque aliquo
 alio: nec aliud enim in illa mixtione cum eis coadunetur
 nec applicat: sicut in initio conceptionis hominis nihil aliud
 admiscet quod homo & femina. Nam per istud principium
 designat coniugium quo copulat C. O. & D. Est & al-
 ia mixtio que fit ex antedictis C. O. & R. S. de qua
 libet istarum litterarum C. D. E. F. G. H. I. & D. de B.

Sic secundum doctrinam tabule abstracte ab arbore phy-
losophali. ¶ Positum est autem istud principium
arte ut cognoscat artista dictorum. C. O. & D. quing-
um esse aptum: & regulat ad illud faciendum secundum mo-
dum quem suo loco designabimus. ¶ Valde utile est istud
principium ad cognoscendum quomodo per ipsum intellec-
tus intelligit in illa substantia generis partem quod quer-
itur intelligendo ad reductionem dicti particularis ipsa
de necessario habere esse mixta & coniuncta: defectu cu-
ius quingum quod queritur non fit.

H ¶ De Septimo principio quod est Dissolutio

Dissolutio est aliud principium in radice arboris
philosophalis: & est intellectuale & per h. lras
designatur: & per ipsum designat quod masculus corpor-
aliter cognoscit feminam: femina recipit quod recipere
habebat: que quidem receptio est ingressus principii
in generationem partium. ¶ Positum est autem istud princip-
ium hic ut intellectus intelligat effectum qui fit
C. O. & D. ratione quingum predicti. ¶ Et est utile
ad cognoscendum: quoniam per ipsum intelligit intellectus
colligationes duplices embryonis in ingressu particu-
larum quod querimus.

F ¶ De Octavo principio quod est Alteratio

Alteratio est aliud principium in ista arte: et
est intellectuale & significatur per lras. h. ¶ Et
habet duplicem intellectum penes actiones duplices
quas gerit. ¶ Nam primo modo est hic designatum
ut artista & intelligat q. C. uel. O. alterantur in D.
Et. D. in. C. O. ¶ Alio modo est ut intellectus intel-
ligat & artista. C. uel. O. ita versa simpliciter: ut

inter se quærit & alterari possint. Interdum quod est. M. ut
 Q. Positum est autem istud principium ad hoc quod intelle-
 ctus cognoscat questionem simplicem que fit inter subiectum
 & predicatum: & e converso que sit. C. uel. Q. & D.
 In nunc tertio quod est. M. uel. Q. que alterant & quærit
 substantias que sunt ex. Valde enim est utile istud prin-
 cipium: quoniam proprium potest intelligere artista huius artis
 alterationes & questiones que fiunt simpliciter sicut
 ter. C. uel. Q. & D. uel quodlibet dictorum. C. Q. & D. de
 R. & S. per actiones. S. de. S. T. V. B. que alterant in. X. Y.

De Nono principio quod est Digestio

Digestio est alterum principium arboris philosophi-
 calis & est intellectuale. Et habet hic artista
 huius artis duplicem cognitionem & est signatus per
 litteram. L. Nam prima cognitione qua habet arti-
 sta proprium est quod intelligit ipsum esse necessarium
 in magisterio: eo quod representat in artificio huius
 artis: et per quem cognoscit & cognoscere debet quod illud
 quod conceptum est: necessario habet digerere: sicut fo-
 etus in ventre femine: aut materia de qua fit po-
 mum in pomario: quoniam absque digestionem foetus non
 ueniret in actum perfectum: sicut nec pomum ad ma-
 turationem. Ergo necessarium est quod digestio fiat
 in opere suo: ut ipsa mediante oriatur illud quod quæri-
 tur. S. A. & Q. C. uel. Q. & D. tantum digerantur
 quousque quærantur. Inductum. A. Potest etiam si
 artista uoluerit facere quod A. D. digerantur tantum
 quousque. A. D. quærantur in. Q. Et in isto pas-
 su cognoscit intellectus quod una digestio est que fit
 inter. C. & Q. & D. ad. A. Alia que fit de. A. D.

ad Q. ¶ Et p̄sequens alia mixtio: alia alteratio dissolutio: Generatio: & Operatio. qm̄ s̄m q̄ differt subiectum & predicatum: sic differat eorū p̄ncipia: nō infimib⁹ ut p̄ p̄fectionis: sicut bonitas Asimina que ita bonificatur cū suo bonificatiuo: sicut bonitas humana cum suo. ¶ Et differunt ratione formationis. qm̄ bonificatiuum humanū format subiectum humanum ex vna forma: & bonificatiuum asiminū suū bonificabile ex altera forma ut patet ad sensum. & sic de p̄ncipiis intelligi potest intelligi. ¶ Sic Alteratio que est inter C. & O. & D. ad M. Et ab M. & D. ad Q. Tamen ratione formatiua differunt: qm̄ de p̄mo alterare cum quodam formale qd est M. & de s̄o quēda dicitur: qd est Q. ¶ Nam Q. p̄fectum est quātuz M. ¶ Positum est aut̄ istud p̄ncipium in arte ista ut intellectus intelligat rationes que s̄ ratione digestionis possunt fieri tangendo eas cum angulo differentie: et iudiciū facere de qualibz ratione s̄m q̄ dictus angulus conditionat⁹. ¶ Et etiā istud p̄ncipium est ualde utile: qm̄ p̄ istam digestionē intelligere Artista plures alias digestionēs particulares que absconse s̄t in opibus huius artis sicut Infigura. & In tabulis abstractis ab ipa: & In tabula abstracta ab arbore philosophi: Et Infigura Individuorum. Et Inopere lapidum sicut Inopere plarum: & ceteris In quibz sunt necessaria p̄ncipia huius artis. ¶ Et cognoscat etiā artista huius artis administrationes ignis p̄ accidens Inopione: sicut est ignis p̄ accidens balnei uel fimi. ¶ Et istam successiue ḡtinuare debet talē ut doceat: ut p̄ncipium nō habituet de fine ḡtrario: q̄ est Cruditas.

Et in isto passu cognoscit intellectus qd est maxima
causa adhibenda in administratione ignis. Et
hoc totum pendet magisterium huius artis. Et
hoc designat color rubeus existens in medio inter
croceum & azureum. Et Croceus & Azureus des-
ignant p dictum colore duci ad perfectionem M. uel Q.
Nam hec est Regula generalis qd ubicumq; principis hu-
ius artis positus fuerit color croceus designat se-
rmentum seu C. uel. O. Et ubicumq; color azur-
eus interfuerit designat merum. D. Et si reliquus
color steterit in medio uel principio partis prescripte
uel fine designat idem esse medium coniunctionis int
D. ac. C. uel. O. q. D. & M. uel coniungens M. D. ad Q.

De Decimo principio quod est Generatio.

Generatio est aliud principium Radice arboris
philosophalis significatum p. J. & considerat/ fm
conditiones quib; conditionat/ in nro particulari magist-
erio. Nam pmo considerat/ put principium generans. Et
M. ex. C. uel. O. & D. Secundario put generans. Q. ex
M. D. Et hoc cognoscit intellectus tangendo dictum
principium cu angulo differentie cognoscendo qualib;
generatione p propriam differentiam clarificari & ghu-
di ab alia: & p consequens cognoscit generata eor; qlibet
esse clarum & infusum ab alio: qm sicut forme dif-
ferunt inter se: necessario habent differre formata
Alio mo considerat/ istud principium p ut incipit adisso-
lutione & transit p alteratione & digestionem & fini-
tur in M. In quo finem attingit perfectionis aut in Q.
In quo etia eundem finem consequitur. In isto passu i-
telligit artista magisterium nro. Q. Infra ual phy

lofosoꝝ magis p̄ nāz q̄sistere q̄ p̄ artificium. Nam
dico tibi q̄ taliter gñatur infra uas: sicut foedus in
fra uentris & matris clausuram: Et gditionatur
in p̄orj particulari magisterio tangendo ip̄uz cuꝝ
c. o. c. Et p̄ istud p̄ncipium intelligere p̄t arti
sta similia p̄ncipia que absconsa s̄t in operibꝝ
lapiduz sicut Rubinoꝝ: Zaffiroꝝ: & Perlarum
Nam istud p̄ncipium est ibi necessarium. Et in isto
passu cognoscat intellectus q̄ nullus lapis gpositus
uel artificiatuꝝ absq̄ isto p̄ncipio p̄t p̄fectionis
finē attingē. Nam hec est sententia p̄ qua om̄s
transmutatio refert ad finem optatum. Unde
est utile istud p̄ncipium qm̄ p̄ sp̄um intellectus gsis
tit artificiatuꝝ & gditionatus ad intelligendū qu
alitate n̄r lapidis. Et n̄r lapis & aliqui lapid
es sicut Rubini: Smaragdij: Zaffirij: & specialiter
Perle inuenire n̄r. D. hoc p̄ncipio mediante oriū
tur cum uirtute sicut n̄ales. Et in isto passu cog
noscat intellectus q̄ n̄r. D. p̄t attrahere ratioē sue
simplicitatis uirtute existente in lapidibꝝ aliqui
bus & artificialibus gūgere mediantibꝝ istis p̄ncipi
is. Quomā ois res ibi p̄orta dissoluet̄: cui dissolutio
n̄ adhibe rem que p̄portionata sit illi rei dissolute
& siq̄ quod queris & petis: & de multis unū facere & pl
us de ista mā hic nō loquimur. Nam & ist̄ modus
artificatus est in libro lapidarij. Et p̄ ea que dicta s̄t
intelligat artista & cognoscat plura in om̄i ope lapidi
ficho tangendo q̄libz cu. c. o. c. d. Et miscendo. c.
o. c. d. cum p̄ncipijs huius artis: & applicare ea que
sunt applicabilia ad q̄libz particulare: & applican

do sibi ignem p autem s'm q' magis aut minus glib
et uel esse decoctum. ¶ Et etiam p amministrazione
possunt cognoscere qualitates & accidentias sicut moll
tie duritiem: ponderositatem & leuitatem quorūlibq
Etia Caliditate & humiditate & q. ¶ Et hoc cognoscit
Intellectus miscendo. T. h. i. k. cum c. o. c. d. qd
omz est calidum magis: Aliud equalr: aliud mi
nus sicut In quarto & tertio gradu: & In secundo & p
mo. Et quodlibq differt p maiore duritie ab alio
& cruditatem Inequalitate qplexionis: & differunt
p. c. d. In pondē & colore & q. ¶ Et s'm ea que dicta
sunt cognoscit Intellectus & p mixtionez dictorum
triangulorum pncipioz huius artis regulariter i
sgnis administratione Inquo penda totum magis
terius huius artis. ¶ Et etiam est qscriptuz de li
teris croceis & azurrimis: ad designanduz q' ste
lre que assignant p illos colores sunt cause gen
erantes In. M. uel. Q.

De vndecimo pncipio quod est Colores.

Colores sunt unus pncipium arboris phylosop
halis. uel huius artis cum quo Intellectus mu
ltiplicet Intelligentie actingit & cognitione s'm qd
multipliciter reddit se esse cognoscibilem Inmagi
sterio huius artis tangendo ipam cum angulo dif
ferentie & clarificando & In refundendo unū colo
rem ab alio s'm q' p nām differentes sunt ab Inui
em. ¶ Sic Inuenit Intellectus p colorum differentia:
diuersam cognitione Inmagisterio nri lapidis. ¶ Nā
unā qditionez Inuenit p colore nigru apparente
In ope: & Aliam p azurrimum: & Aliam p croceū.

& aliam p rubeum: & aliam p album murem: & al
iam p liudum: & aliam p azurem splendulum
& sic de ceteris qd esset longum enarrare: **Niger**
est. por & durior: **Iste** color apparet in ope & sig
nuz Indicationu Intellectui q c. uel. O. gubuit cu
D. & q. D. concepit inuente embryonez & demost
ratur ad sensum. h. In illo ope. pfectionis suu ha
be finem: **Et** dum color est diminutus & appa
et albior: Tunc Intellectus intelligit naturam
initium facere de. c. uel. O. ad. M. uel de. M.
ad. Q. In quo transitu suuz attingit fine. k. **Iste**
iste color incipit diminui p maiore ignis continua
tione: & oritur color croceus: & p istuz colorem
artista scit quare membra & partes incipiunt ad
unari In nro tertio: & aggregari ad quantitatem
gtima: & tale q patitur ad sensum coadunatio
io: & colligatio membrorum nri infantis: **Quia**
Sperma diffusuz p tota substantia nri. D. post
ortum istius coloris incipit coadunari In medio
In forma rotunda admoduz cuiusdam rotundissime
line circularis gente. **Et** post euanesce ista co
lor: & oritur rubeus color: & hoc est signu demon
stratiuu Intellectus cum quo intelligit coplementu
membrorum opantiuz nri lapidis ggregari & aduna
ri ueraciter In omni pfectione & nro quadrato.
Nam & post uisionem istius coloris: scias nostru
Infante gpletum ex corpore: & potentia uegetabili.
Nam tunc teporis artista scire oportet q nuz dieuz
quibz in lapis est ductus a principio conceptionis usq
ad terminuz apparitionis coloris rubei: & ex appa

ritione coloris iamdicti: regimine successiuo & pfect
 santer exhibere parabis tantum tempus modicum viui
 acius: quo quidem ppleto: recuperabit id qd querit.
 ¶ Et est lapis durus existens in medio multarum sup
 luitatum: Sicut & foetus mulieris apparere post pa
 retum. ¶ Et a colore croceo ad rubeum pmaxime: si
 cut fines. L. I. 6. ¶ Et hoc cognoscit intellectus tra
 gendo data. L. I. 6. cum. c. o. c. d. Inqua quidez
 mixtione apparere q in finibus illorum. L. I. 6. est. c.
 o. c. absq. T. d. Ibi stetissent partes quedam cu al
 ijs minime requirunt colligari seu giungi: nec inte
 tio nro deduc. ¶ Positum est autem istud pncipi
 um in radice arboris philosophiae ut intellectus
 gstat regulatus & artificialis ad cognoscendum
 particularia & signa demonstratiua que in processu
 operationis contingunt. ¶ Et est ualde utile & neces
 sarium artis ad cognoscendum: qm est instrumen
 tum q mouet intellectum ad intelligendum pncip
 ia intellectualia: ad intelligendum pdicti plibati
 particularis magisteris. Sicut qn p istud pncipi
 cognoscit dictum particulare esse in pncipio. f. 6. h.
 L. I. aut in medio aut in fine terminationis: aut in
 fine pfectionis sicut data est doctrina superius in eadem
 declaratione. ¶ Sicut qn est in nigro. albo. croceo: & ru
 beo coloribus successiuis. ¶ Sicut qn est in nigredine co
 gnoscit intellectus ibi esse. f. h. Et cognoscit dictas speti
 es esse in fine illius coloris qn incipit euanescere & p
 sequens intelligit illos existere in medio. ¶ Aut cognosc
 it medius lapidis dum colores uidet album & croceum
 Et in fine dum speculatur rubeum. ¶ Haec quidem

est gñale pñcipiūz necessarium In omni opere lapi-
difico In quo Intellectus attingit quozūlibet lapidūz
artificiatorūz pplementū. Quo quidez Ignorato creati-
onista tendit ad q̄ dictum est opus lapidificūz: et
ad eius regimen q̄ magistrūm fieri: Sicut q̄ Impl-
eri aqua ydriam uult cum cribro: aut aqua gurg-
itis cum rete extrahere.

De Duodecimo pñcipio quod est Sepatio

Separatio est alterum pñcipium In arte ista: q̄ In
radice arborūz philosophalis: q̄ tripliciter considera-
tur. 6. quia In ipso triplex Inuenit̄ modus cognoscendi pri-
mū & Secundum Inueniet̄ In rubrica sup arborē. f. Sep-
atio &c. Tercio h̄t notitiā de magisterio In nra pñtic-
ulari gnatione: Sicut qualr p motūz ignis p actus
mouere facit. c. d. p. 6. h. i. l. o. p. ad. m. uel. q. et
hoc fit q̄ quedam pñcipia oriendo ab alijs & sepando se
ab illis Ingreduunt̄ alia. Et ex ista separatione & opati-
one trahit uirtus n̄alis & formalis a. c. uel. o. d. ad
m. et. c. o. d. In. q. reiciendo suas p̄tates mutat
suas formas simplices In. m. uel. In. q. Ipso. m. existente
de alia forma quā erant. m. de. c. o. d. In. m. et. c. o.
d. In. q. reiciendo suas p̄tates & uirtutes existens sub
forma tertia. Quomiam si talis origo & separatio nō
fiēt: Ibi nō fieret alteratio: nec gnatio: nec p̄cessio &c.
In nro lapide destrueret̄ opus n̄ale. Positum ē aut
Istud pñcipiūz In arte ista ut memoria recolat & In-
tellectus intelligat magistrūz opationis n̄alis pñci-
pioz huius artis: & etiam elementoz positorūz In ac-
tu cum alijs elementis n̄alibz existentibz In. c. ut o.
Et ut cognoscat qualr oriunt̄ quedā ab alijs & sepa-

68
vantur ab illis & ingrediuntur alia: usque quo deuenit
ad id quod querat. **¶** Valde est utile istud principium
artiste: quoniam per ipsum adhuc memoria recolat quod R. S. T.
V. oriuntur & separantur a. B. **¶** Et recolat etiam quod R. S. T.
V. que oriuntur a. B. cum. B. postea separantur a. D.
Et qui non recolit quod dicta. R. S. T. V. separata a. D. sepa-
rantur ab opere & mixtione qua facit. B. cum. C. uel. G.
Et sic totum designant quatuor colores cum quibus
est scriptum istud principium.

De Trigesimo principio quod est Potentia

Potentia est alterum principium in arte ista: et
significat per litteram. P. Sicut alteratio. quod istud
principium habet artista modum cognoscendi
magistrum huius artis secundum quod diuersimode se re-
dit cognoscibilem per angulos differentie. **¶** Primo mo-
do cognoscit intellectus quod omnia ista principia & eorum op-
positiones sunt in Chaos: & huius significat per modum
us prius declaratione. **¶** Alio modo per litteras. R. S. T. V.
sunt in potentia in. B. **¶** Et cognoscit et intellectus
quod est alius modus potentie qui est actus: sicut actus
artiste in magisterio isto: & signare ignis pactus in op-
positione per actus particularis. **¶** Et sicut alterare.
Generare. Digere. Collocare & cetera: qui sunt actus
formationis & potentie cum quibus agunt in omnibus
ex. **¶** Positum est autem istud principium in arte ista ut
artista intelligat potentias differre in modo magisterio
Et hoc tangendo quodlibet potentia cum angulo differe-
tie. **¶** Valde est utile istud principium quoniam artista per ipsum
non solum cognoscit potentias secundum quod conditionantur
in opere isto: sed etiam intelligere potest alias potentias in

opibus lapidificis sicut perlarum. Rubingis. Zaffi-
rois: tangendo potentias que sunt in passis de qu-
ibus sunt lapides: & additione se alr qz potentias
actuales existentes in passis deducit ad actum scun-
dum suu modum: applicando uirtutes naturales alioru
lapidum hys lapidibz artificialis: tale ut ois pfa-
ctionis complementum retineant artificiales sicut nat-
urales. ¶ Et hoc non possunt fieri nisi p potentia q
est actus in se. D. & plus hic dicere non curamus. ¶ Nam
dictus magister modum specificatum est & declarat
in uoluntate lapidarii. ¶ Nam et plures sunt qui la-
pides faciunt: s; naturalem uirtute minime sibi ex-
possunt: qz in eis. D. Ignorant inquit & de quo & p
quod & cum quo lapidum existit complementum & pfa-
ctionis augmentum.

P

De Quartodecimo principio quod est Operatio

Operatio est aliud principium radice arboris ph-
ylosophalis se huius artis & consistit ex quatuor
coloribus differentibus descriptum. ¶ Et designat di-
uersos opus modos differentes. ¶ Primus color desig-
nat p. D. operationem. q. C. uel. O. uel. In. O. ¶ Secundus
color q ignis p actus ad ex cum suo calefacere action-
em habet sup. D. & C. uel. O. & cetera principia uel alie-
nta naturalia & accidentalia mouendo a. M. & q. supra
M. C. D. oia dicta mouendo ad. Q. ¶ Tertius color
designat q. C. uel. O. M. actionem habent sup dic-
ta ipa. Informas ipsum. D. In. M. uel. Q. ¶ Quartus co-
lor designat operationes quas habet artista sup oia
ista occasionatue. In administratione ignis: In opatio-
ne & separatione. D. In operatione. O. & q. ¶ Et possunt etia

designare operationes quas faciunt M. uel. Q. Indubitan-
tibus ex suis suis potestates & nris: rubificando aut albifi-
cando sicut q. M. uel. Q. existunt formata p. distinctas
formas: & intelliget etiam operationes quas habet quilibet
principio huius artis in processu meo particularis ut spe-
cificatus est modus in cuiuslibet declaratione. ¶ Posi-
tum est aut istud principium in arte ista: ut artista cog-
noscat per omnes operationes cuiuslibet principij huius ar-
tis: additionando qualibet operatione cum angulo differe-
tie. ¶ Valde est utile istud principium: quoniam per ipsum artis-
ta huius artis intelligit ea de ipso que in hoc opere dicta
sunt: & cognoscit et operationes que sunt in opibus la-
pidificis: sicut intelligit & operari debet cum igne i-
mixtione materie & forme: & cum mro. D. & cum pra-
paratorijs alijs sicut cepit particulare.

De Quotodécimo principio quod est Perfectum Ens.

Perfectum ens est aliud principium huius artis:
• Et positum est in radice arboris philosophalis:
& est signatum tribus coloribus ut patet ad sensum. ¶ Et
p. M. p. q. signatum est istud principium compositum ex
eisdem coloribus: & ista colores tres in unum significant per-
fectionem & complementum. c. d. e. f. g. h. i. k. l. s. p.
t. v. In fine terminationis & perfectionis illius quod que-
rebatur. ¶ Et dicitur principium quoniam est causa efficiens
& formalis substantiarum existentium ex. ¶ Positum est
aut istud principium in arte ista ut intellectus cogno-
scat substantiam perfectam ex dictis. c. d. p. potentiam
e. f. g. h. i. k. l. o. p. r. Et videat & palpet & opera
terribilia quod dat artista. ¶ Est etiam valde utile istud
principium: quoniam intellectus cognoscit se habituum

esse de grandissima scientia sup intellectum alius ignora-
tem istam artem: & cognoscat se artistam huius artis:
Artistam esse sup alios artistas: & medicum sup omnes
medicos hanc scientiam nescientes: Inquantum non solum
& metallorum imperfectione evanescere facit: sed et corpora
nostra subito & quasi miraculose a quibuscumque infirm-
itatibus despatibus resurgere ut dictum est in Capitulo ap-
plicationis eius ad corpora humana uel nostra.

N

De Sextodecimo principio quod est fermentatio

Fermentatio est aliud principium huius artis posi-
tum in radice arboris philosophalis: & per ipsum ar-
tista regulatur ad intelligendum quale potest. M. mul-
tiplicari & in Q. transire. ¶ Et inueniuntur artista qui in
isto magisterio sunt uaria. G. h. f. i. k. l. s. ponendo
D. O. & M. in G. & positum optimum opus in istis ad-
ministratione quousque transeat per f. h. l. i. & deuen-
iat ad k. & dupliciter est differens: & per omnia agere: si-
cut in op. A. donec oriatur. Q. Inquantitate magni-
tudinis uirtutis & operationis: tam ad Rubrum quam
ad album: & ad nostri corporis sanitatem. ¶ Positum
est autem istud principium in radice arboris philosophice
huius artis: ut artista sciat quod A. transire potest in Q.
per operationem. c. O. D. f. G. h. i. k. l. N. O. p. R. ¶ Et
in isto passu cognoscat intellectus quod artista huius artis
ipsum oportet si uoluit. M. componere plus quam semel: quoniam
ipsum multiplicare potest in infinitum reducendo ipsum in
Q. & de illo alterum. Q. & de illo aliud: usque in infinitum
operando. ¶ Sed de hoc miratur intellectus & descendit ad
sensum qui uidet quod unus homo sufficit & potest ad multum
applicandum suam speciem in infinitum nunquam successiue

vnu gñando alium: & mirat^r Intellectus quò ex hoc ag
 ere potest cum In ipso nò sit uita spiritus: ¶ Et descen
 dit ad sensum qui uidet qualiter fermentum paste nālre
 multiplicat speciem suā In alia pasta: faciendo alia
 pastam existerē s^b eadem uirtute & opatione: & Illa
 pasta alia: & Illa alia usq^q ad Infinitum. ¶ Valde ut
 ile est istud pñcipiū qm p ipum Intellectus cognosc
 it se posse ex A. & mediante O. & Q. In Infinitū
 multiplicare. ¶ Et nō multj ad istud arkanū pueniē.
 ¶ **De Septimodiciō pñcipio quod est Perfectum Venenum.**

¶ Perfectum uenenum transformans est ultimū
 pñcipiū huius artis antedictæ ad denotandū
 quod ipum existit s^ms & pfectio & gplementū oīum
 pñcipioz huius artis uel arboris iamdictæ positorū
 Et hoc designat p quatuor colores cum quib^z est desc
 iptum. ¶ Nam pñm duo colores significant quatuor ele
 menta In ipso existente cum omī pfectione bonitatis ma
 gñitudinis: & et cum cōcordantia maxima actuali absq^q
 alia gñeritate pdictarū opationū ut patet p ratios
 triangulū uiridis huius pñcipio applicatj. ¶ Et etiā Inmix
 tiōe dicti triangulū cum triangulo rubeo: & cū dicto p
 nicipio. ¶ Et hoc explicare dimittimus artistæ: q. E. f.
 G. h. i. k. l. n. o. p. ¶ Et demēps cognoscit artista
 huius artis q^q istud pñcipiū p magistrū dictorū
 pñcipioz potestatem h^t multiplicandj spēs suā dupli
 citer. s. ad generando simile sibi In opatione & uirtute
 & transformando substantias exo. ¶ Positum ē autē
 istud pñcipiū In arte ista ut cognoscant artista
 ipum esse pfectius q^q A. In uirtute & opatione. ¶ Et
 est ualde utile qm p ipum artista huius artis:

32
facet mirabilia & miracula super terra intra muta-
tione metallorum: & incerta intermutatus desperata
cum in humani corporis.

De Tertia parte principali prime partis huius distinctionis
quod est de Theorica seu declaratione principiorum figure: S.
In opere minorum secundum hunc tractatum.

Ictus est de declaratione principiorum arboris phylo-
sophalis cum qua intellectus consistit regulatus
ad cognoscendum operationes & naturas eorum
secundum quas coadunantur in processu seu magisterio hu-
ius artis particularis quesitum. ¶ Nunc dicendum est de
declaratione principiorum figure: S. In opere minorum cum qua
declaratione intellectus regulabitur aliter in investigatione
dicti particularis: & primo de primis principij de-
claratione

De primo principio figure: S. quod est forma

Forma est principium primum positum in hac figura
& per ipsum significatur illud quod significatum est
in declaratione eiusdem in arbore philosophali: nisi
quia hoc est formatum: id est conditionatum ad formationem
& non. M. Q. Q. Existente differente a. Q. arboris
& conditionatum per O. C. D. E. F. G. H. I. L. O. P. Arboris ph-
ylosophalis. ¶ Et etiam per principium figure: S. ¶ Et etiam
de omnibus alijs ut in declaratione. C. arboris philosophal-
is: ¶ Et ideo istud principium significamus per. A. ad deno-
tandum quod ista operatio istius principij una conditione hab-
et hic in ista figura: & aliam in figura arboris phylo-
sophalis.

De secundo principio figure: S. quod est Materia.

Materia est secundum principium huius figure

S. & est scriptum quinq coloribus: & p quinq col
ores significant quinq substantias ab ipsa materia ege
ssas & est significatur p. B. sicut in figura arboris
Et ideo hic declarare plus no curamus eius modum.
qm satis tractauimus eum in figura arboris phy
losophalis: & ideo dic ut ibi. **N**am etia & p istud
principium habet actus huius artis cognitione di
uersam fm q differenti modo potest ipsum cogno
scere in operatione huius artis. **N**am tagendo ipsum
principium cum angulo differentie inuenit q alia
est nra que est. B. **A**lia est que est. D. **A**lia
que est. O. que in nota figure huius est. **E**t h3
diuersam cognitione qua de ipso ht: diuerso mo
do conditionat ad operandum: & regulat se principio
huius artis. **N**am inuenit q talis nra est. M. que
formatur cum. A. O. X. Y. P. ratione cuius oritur. Q. de
alijs dic ut supra.

De Tercio principio figure. S. quod est Corpus.

Diximus est alterum principium huius artis: et
significatur p. lram. C. **E**t scribitur quinq
coloribus ut patet. **E**t significant isti colores qd
M. oritur ab. S. T. V. Z. cum. D. q postea p. A.
O. X. Y. format & pficitur. **P**ositum est aut istud
principium in arte ista ut artista cognoscat que sunt
substantie ex quibz oriri potest ut format p. p. cu
A. O. X. Y. & fiat. Q.

De Quarto principio quod est Lunaria.

Vnaria est quantum principium huius figure. &
notat artiste q cum isto facere debet. E. F. G.
H. I. L. M. N. O. Q. R. mediante. K. huius figure

& arboris philosophalis. Positum est aut. Istud p
ncipiū In arte ista ut cognoscat artista significatu
illius quid & quale est. Et intelligat ipū necess
arium ad omnes supradictas lras ut ducatur ad M. Et
q post modum M. p. A. O. X. Y. deueniat ad Q. Deoib
alijs potest diq sm suūz modūz ut dictū ē de Celo.

E

De Quinto principio figure. S. quod est Calcinatio

Calcinatio est aliud pncipiū huius figure. Et
est scriptum quinq coloribz. Et designat q oia
corpora p ipsum transire debz. & considerat duplicat
sm q duplex sit eius opus supdictis corporibz. Pr
mo modo considerat. E. put sit cum mercurio vulgi
b. Istō. E. patit. X. Y. Et modus istius. E. specificat
Alio modo considerat. put sit cum sulphure & auri
pigmento. & modus est ut sit et ustum. & sub isto. E.
patit. 3. Alio modo considerat dictūz. E. ut sit cu
D. Et sub isto patiunt. S. T. V. X. Y. 3. Et pati
debent sub illis modis supdictis. ut parata sūt ad
ingrediendum. f. G. & 7.

F

De Sexto principio figure. S. quod est Dissolutio

Dissolutio est alterum pncipiū In arte ista. & est
significatūz p. f. & scriptū quinq coloribz. ad
denotandum differentia que est inter. f. huius fig
ure & h. arboris philosophalis. Nam b. f. hui
figure patiunt. S. T. V. X. Y. 3. Sub h. arboris ph
ylosophalis nō patiunt. n. c. uel. O. & M. Nam qui
que colores. f. hic positi hoc denotant q dicta. S. T.
V. X. Y. 3. patiantur. b. ipa mediante. D. Et In
isto passu cognoscat intellectus In nro ope pmas
intentiones & varias. sm q. f. pma intentione h

ad descendendum .S. T. V. X. Y. Z. alio esse prior
 Et qm p se no pot. dat se secundarie intentioni sili
 cet ut cur. D. qd est amicus dictor. S. T. V. X. Y. Z.
 possint ea corrumpere & ponere sibi sua operatione: ut
 inspiat attingat finem suum: Sicut ignis pma inte
 tionem ht ad aqua corrumpenda: & qm inmediate
 no pot. dat se secundarie intentioni. S. aeri: ut cu
 aere possit suus appetitum implere in destructione
 sui contrarij. Positum est autem istud principium in
 arte ista: ut artista intelligat qualiter unum princip
 ium fore alio operari nequit: & ut cognoscat dicta .S.
 T. V. X. Y. Z. necessario habere transire per ipsam m
 teriam deueniam ad quod queritur.

De Septimo principio figure. S. qd est Euacuatio.

Vacuatio est alterum principium huius figure
 & est significatum p. G. & est scriptum coloribz
 antedictis: ut cognoscat intellectus qd dicta .S. T. V. X.
 Y. Z. pati debent sibi actione huius principij. Et cu
 ipo: mediante meo. D. eorum spiritus occultos abstra
 hi: Qui quidem spūs est materia que formari debet
 um. X. O. X. Y. ut post formationem transeat ad Q.
 Positum est autem istud principium in arte ista ut ar
 tista intelligat dicta .S. T. V. X. Y. Z. esse materiam
 de qua meum. Q. In actum deduci debet medianti
 bus. A. O. X. Y.

De Octavo principio figure. S. quod est Multiplicatio.

Multiplicatio est alterum principium huius art
 is: & est significatum p. h. Et dictis coloribz
 quinqz est scriptum: Per istud principium artista ht
 cognitionem qd illud quod abstractum est auisceribus

S. T. V. X. Y. Z. reduci debet sup ipa. ¶ Et magiste-
rium principij huius In pratica demonstrabitur In parte
illa que Incipit. ¶ Completa ista exuberatio q. d.
Idcirco hic resumere non curamus pp. plenitudinis augu-
mentum. ¶ Positum est autem istud principium In arte
ista: ut cognoscat iterum S. T. V. X. Y. Z. reduci
de re quod antea scribitur nauseauerat.

De Nono principio figure. S. quod est Spiritus

Spiritus est alterum principium In arte ista: q. p.
ipsum habet artista notitia quomodo terra e. ena-
cuata. s. quomodo modus & regimen sit. p. ut In prati-
ca est descriptum In illa parte que Incipit. ¶ Modus li-
quefactionis. ¶ Positum est autem istud principium In ar-
te ista ut artista intelligat istud. s. esse argentum vi-
uum ab artista In op. consideratur ut patet p. figuram.

**De decimo principio figure. S. quod est Argentum
vium exuberatum.**

Argentum viuum exuberatum est principium huius
figure & significat p. L. ¶ Et p. ipsum artista
regulare pot. Intellectum qualiter se habebit In eius
cognitione & hoc ponendo angulum differentie Inter
L. & I. & operatione cuius hic dicere non curamus. Na
plene designatum consistit In pratica huius figure In parte
illa que Incipit. ¶ Sequitur modus exuberationis
& c. ¶ Est etiam aliud argentum viuum exuberat-
um q. est claritas plus ac lumen & splendor: ex aq.
& argento viuo vulgi facta ac exuberata septies
p. distillatione. ¶ Positum est autem istud principium
In hac arte ut sciat & cognoscat artista quomodo
elevator In L.

M. **¶** Undecimo principio figure. **S.** q. e. Sulphur n. e.
 Vlpur nature est aliud principium huius
 figure & est designatum p. **M.** **¶** Et p. sp. or
 tista habet cognitionem maximam in magisterio huius
 artis dirigendo se p. significationem colorum cum quibus
 est descriptum. **¶** Nam. **S.** color palidus: uiridis
 & niger: significat illud principium egredi ab **L.** Et
 color rubens significat q. p. magisterium ignis factus
 ab exhere dictum. **M.** deuenit & oritur de. **L.** **¶** Et p.
 eundem modum conditionantur colores. **L.** **S.** **H.** **G.** **F.** **E.** **S.**
T. **V.** **X.** **Y.** **Z.** significando q. p. magisterium coloris ru
 b. q. significat. **K.** arboris philosophalis. **L.** oritur ab
S. **G.** **S.** **ab.** **K.** **K.** **H.** **G.** **H.** **ab.** **G.** **G.** **ab.** **F.** **G.** **F.** **ab.** **E.**
G. **E.** **ab.** **S.** **T.** **V.** **X.** **Y.** **Z.** **¶** Et tamen modum qualitate
 & quomodo. **M.** uenit hic in actum hic dicere non cu
 ramus. **¶** Nam satis dicitur in pratica qua uideb
 is in illa parte. **¶** Completa ista exuberatione & eu
 agiatione. **S.** quo autem secuto & c. **¶** Positum est
 autem istud principium hic ut cognoscat artista ipm
M. & naturam eius: & eius originem ponendo in an
 gulo differentie. **¶** Quod si dictus angulus ponatur
 in angulo finis p. rationes huiusmet q. dictum
M. q. tunc in se differentia que est finis continuationis
 complementi filij gentis ab. **S.** **T.** **V.** **Z.** **¶** Et etia q. e. apt
 us ad se induendum uestes purpureas & albas. **¶** Et
 etiam cognoscat artista q. in **M.** quod est processus ab. **X.**
Y. est differentia que est posita in medio quousq. deue
 niat ad. **O.** Ibi cognoscat artista ipsum esse finem te
 minationis. **¶** Et in isto puncto notare debet artista de
 fectum qd est intus. **M.** qd oritur ab. **S.** **T.** **V.** **Z.** Et

Intus. M. quod oritur ab. x. y. ut p. differentiam se-
sciat regulare. In processu & opatione dictor. M. &
q. applicare sciat dicta. M. secundum suuz moduz in
pratica artis.

N

De xij. principio figure. S. quod est Tintura

Tintura est alterum principium huius artis: Et e-
signatur p. M. & est scriptum dupliciter in ti-
tula sua. Primo modo coloribz uiridi & croceo. Se-
cundo modo uiridi & nigro. Nam pma pars scrip-
ta coloribz uiridi & croceo: significat tintura cu qua
M. debz tingi dum oritur ab x. y. p. magister uiz de
E. F. G. H. I. L. M. N. principior. huius figure: aut per
magister uiz pme distinctionis. Alia uo pars que est
cum quinq. coloribus scripta designat q. M. quorumlibz
scilicet. G. T. V. I. Induere se debz dictam tintura uel. M.
ut fiat. Q. Et possz fieri q. unu. M. tantuz se induat
tali tintura: Et potestatem habebit patrem aq. dux
ut ortum uestire illa uestem: ut pater in Regali sede
possit gaudere qui a regalibus sedibz no uenit. Et si
gfederati fuerint duo. M. sicut tanq. q. uestita fuerint
quolibz duor. uestimentor. simul patres in sua sede
ponent. Illos induendo: ornando: suis uestibz: & sedere
ipsos faciendo ad mensam regiam. Et sicut dixi de
duobus. M. simul. Artista pot. intelligere sic de tribz
uel quatuor & huiusmodi specificatus est modus in
processu tabular.

De xij. principio huius figure. S. q. est. Oleum.

Oleum est principium huius artis: & est design-
atum p. O. Et est scriptum duobus coloribus
croceo & uiridi. Et significant isti colores q. orit

ab x. y. p. quod. q. est Indumentum. M. q. se Induit
 & efficitur. q. & dictum. o. p. magistrum istorum p.
 cipiorum sicut. f. g. h. i. l. M. N. uel p. magisteri
 um p. me distinctionis. ¶ Positum est autem dictum p.
 cipium in arte illa: ut artista cognoscat Indumen
 tum quod Induere debet. M. dictorum. s. r. v. z. ut
 exaltatum sit in cathedra Regia: & dyadema g.
 at sup. caput suum duobus lapidibus preciosis ornatum.

P. De xiiij^o principio figure. s. q. est Inceratio.

Incercatio est aliud principium huius artis: et
 est significatur p. p. et designatur in sua rotu
 la p. quinque colores. ¶ Nam primus color designat
 ignem & ueritatem. ¶ Alii colores designant. s. r. v.
 x. y. ¶ Et conditio eius est ut p. colores significet q. s.
 r. v. z. debeant poni in p. cu. o. g. m. to ex. x. y. et
 hoc factus mediante igne. ¶ Et istud magistrum hic
 ponere non curamus: Nam positum est infra Inprati
 ca huius figure in parte illa que incipit. ¶ Sequitur
 Modus Incercationis p. totum.

R. De xv^o principio figure. s. q. est Sublimatio.

Sublimatio est ultimum principium huius figure
 & est p. k. significatum: ut artista huius artis
 duplicem cognitionem habeat tangendo ipsum cu. an
 gulo differentie: & etiam p. mixtionem trianguli sub
 ei cum qualibet parte differentie attingit Intellectus
 quemlibet modum dicti. k. existente principium
 finis & medius. ¶ Nam primus modus est p. ut co
 siderat q. est quidam modus quo mediante cu. i. g.
 ab ex. h. i. queritur in l. & l. queritur in M.
 Alio modo consideratur istud principium pro ut quodlibet

20
istorum principiorum est sublimatus in maiori parte perfecti
onis quod aliud ut. AA. quatuor. L. & O. quantum AA. & Q.
quantum ullum istorum: Et per consequens per mixtionem linearum
dicti trianguli Invenietur quod est magis circa perfectionem fi
nem ad Inveniendum: sicut. Q. quod existit magis pro
pinquum ad istum finem quod. L. & AA. & O. Sunt princi
pia magis propinqua ad. Q. quod. L. aut aliquod ali
ud erit de medio: Sicut. Intelligendo. AA. O. que sunt
magis propinqua media ad. Q. quod. E. F. G. H. I. K. R. S. T.
V. X. Y. eo quod obstat ipsum immediate erit de principio
suo modo potest dici. s. quod dicta. AA. O. sunt principia ma
gis propinqua ad. Q. quod aliquod istorum: Et per consequens
magis sublimia erunt per rationes que possunt fieri miscendo
triangulum croceum cum rubro: & addito angulo differen
tie: & omnes rationes dictorum triangulorum: & angulorum
miscendo cum isto principio: faciet artista scientiam: et
de additionibus. R. In processu huius artis. Positum est
autem istud principium in arte ista ut artista per quod dic
ta sunt de ipso additionaretur ad intelligendum additiones
sive quas istud principium additionaretur in magisterio huius
artis: & sic de illis faciat iudicium Inpratica.

De xvi principio figure. S. quod est Lapis.

Lapis est sublime principium: & est positum Infigura
ta: & significatum per. Q. Et additio istius principii
est: ut artista specularando ipsum: recolat ipsum esse fi
nem & complementum. S. T. V. X. Y. Z. Et. A. B. C. D. E.
F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. R. In quo quidam quies
cunt sicut salamandra In igne: Et etiam quies
cunt In ipso partem In suo toto. s. tamquam bonitas: mag
nitude: Etiam partes substantie. Nam monachus artista

am huius artis: q̄ dicta p̄ncipia in Q. & p. Q. attingunt finem suū p̄marie p̄p̄ quem sunt inquetata: Qui quide finis p̄marius sunt homo & A. Talis finis p̄marius maior est q̄ secundarius ut in pluribz locis explicauimus: & Ideo nō curamus q̄ nō est de nostro p̄posito talis explicatio in arte ista. Positum est autē istud p̄ncipiū in arte ista ut Artista cognoscat quid est: Et cognoscat ip̄ū ee finem magisterij huius figure: s. cum quo & p̄ q̄d potest facere mirabilia in ope lapidifico.

De xvij. p̄ncipio figure. s. quod est. S. T. V. X. Y. Z.

Item. S. T. V. X. Y. Z. sunt principia posita in hac figura. S. Et p̄ ip̄a habet artista cognitionem q̄ ip̄a sunt res seu substantia de quibus oritur id de quo p̄ponit. Q. Quedam se habentia materialiter. Alia formaliter. Que se habent formaliter sunt. S. T. V. Z. quodlibet p̄ se uel duo si mil uel tres uel quatuor ad placitum artiste. Que uō se habent formaliter sunt. X. Y. hoc est dictu q̄ artista cognoscat. S. T. V. Z. esse substantia ex quibus trahit materia seu argentu uinu q̄d forma ei debet ut fiat. Q. Et X. Y. esse substantia ex quibus constituit forma cum qua & p̄ qua dictu argentu uinu formetur: ut ex dicto argento uino. q̄ dicta forma operetur tertiu q̄ est. Q. Posita sunt ista p̄ncipia in hac arte: ut artista cognoscat substantias in quibus materia & forma particularis nostra est exultans in potentia: Et postea p̄ magisterij huius artis sciat deducere ad actum: faciendo instrumentu de. e. f. G. h. i. k. l. m. n. o. p. r. Na

non nulli fuerunt qui panem conficerent uoluerunt: Ignorabant uero substantia de qua id quod querebat in actum deueniret. Si uero sciebant nesciebant ipsum in actum deducere quoniam ignorabant principia huius artis.

De xvij. principio figure. s. q. est. Elementa.

Elementa est alterum principium huius artis & est significatum p. yy. rubeum & additio nature in processu huius artis dupliciter. Primo modo intelligit artista q. e. f. g. h. i. l. m. n. o. p. q. r. regi debent & administrari & etiam intelligit & recollit. e. f. g. h. i. l. Meditate aqua que est. d. regi debet & mediante igne in. k. Alio modo intelligit dicti principij separationem ab. x. y. ut ex istis fiat. q. Et explicare hic non curamus modum istius separationis quoniam ipsum explicatum recipies in pratica istius figure in parte illa que incipit. Completa prima liquefactione potum. Positum est autem istud principium in arte ista ut artista se regulat in processu huius artis secundum additiones quibus in ista figura additionatur: ut cum ipso & cum alijs principijs: ipsius applicatis inde oriatur particulare quod queritur.

De ultimo principio figure. s. q. est. uas.

As est alterum principium huius figure & per ipsum cognoscit intellectus quale est uas in quo principia huius figure usque ad. q. debent regi & operari in generatione mei. q. Et quoniam satis patet per totam practicam huius figure quod habet effectum in processu huius artis: ideo de ipso hic plus dicere non curamus.

**De Secunda parte praticali que est de Pratica
huius artis.**

Item est de prima parte que est de theoria
& de declaratione principiorum huius artis: Mo-
do uidentur est de pratica in qua uidebitur qualiter
& quomodo operantur uel operantur in operatione nostri
lapidis & primo de pratica arboris philosophalis.

De Pratica arboris philosophalis.

Ompleta principiorum declaratione cum qui-
bus Artista exultat conditionatus ad intelligen-
dum uniuscuiuscumque operationem secundum modum sue
nature. ¶ Nunc de pratica que est finis & complemen-
tum Theoricæ dicemus.

De primo modo praticandi in arboze philosophaly.

Ecce Nigrum Nigrum nigro & fac de eo ut
supra signauimus in prima distinctione. Po-
stquam habueris celum meum: seu mercurium
uegetabile secundum magisterium dictæ distinc-
tionis conditionatum. ¶ Item Recipe. x. uel. y. Calcem

atum per magisterium dictæ distinctionis seu. Recipe.
C. quod est melius & facies ipsum per magisterium.
Quibus habitis seu quolibet illorum: Scias pondus dicti
D. & si fuerit tres libras: ponas de. C. duas uncias
uel de. C. ponas duplas. ¶ Et si. C. fuerit de. x. uel
y. super tres libras pone duas uncias cum dimidia. Et
si. C. eiusdem uncias duplas: & facias quicquid pondus
D. cum. C. uel C. in. G. & claudes validissime uas
cum luto facto de albumine ouis & calce uiua: & uas
sit factum admodum cuiusdam figure infra positæ
Quod uas pone in balneo marie: aut in fumo calido quod

facies sic ad angulum domus ubi triginta uel uiginti
onera finij posita fuerint. **¶** Et quanto plus tato me-
lius taliter ut semp ardeat sine adiutorio aliq. Se-
curior tamen est opera balnei timore recessus calo-
ris. **¶** Nam igne oportet suum habere actum: qd si de-
fuerit ad malum erit opus: qz siquid p. ueniat fi-
nis. **¶** Da igitur sibi ignem quouis illor. modor. uel
successiue & sine intermissione quousq. p. ueniat
ad. f. & de. f. ad. i. quod cognosces qn generari i-
cipit alius color niger. **¶** Et no arbitreris ip. colo-
rem nigrum esse ad modum enclausi: s. color il-
le admodum grani mali pumij obscuri. **¶** Et postq.
tale signu uideris intelligas. e. uel. C. d. transire p.
h. f. i. & p. q. facta est ibi colligantia amoris inter C.
uel. C. & d. Et e. uel. C. quorsum est in. d. Et d.
in. C. **¶** Deinde continuando directione sine intermissio-
ne tempore continuando in. C. d. Incipit ingredi. L. i.
& ducit. L. i. p. k. usq. ad. M. qm mortificat. Ille
color niger & p. continuatione albus. k. oritur. **¶** Et cu
C. d. ipsum. k. album **¶** Tunc est signu demonstra-
tionis q. ossibus & neruis infantis nostri qz incipiu-
nt gungi in tertio nu. i. colore: & durat ista opatio
usq. ad. k. croceum. **¶** Et postq. oritur. k. croceus
¶ Tunc artista intelligit q. corpus n. infantis est co-
pletum: & formatum: & organizatum: & incipit p.
parari ut sp. u. vegetabilis ingrediat. in ipsum: Et
durat na ista preparatione donec. k. croceus eua-
nescat: & oriatur. k. rubeum. **¶** Et dum ortum
est rubeum. k. **¶** Tunc. In corpore infantis est an-
ima vegetabilis. **¶** Et tunc artista intellige debet.

dictum Infantem esse Infine terminationis corporis
 & anime. **T**unc ueraciter artistam q̄putat dīe
 am oportet habere Inhabitum aquibz Incepta est
 generatio nostri Infantis: Quā cognosces postquā
 h. Ibi actum suū & finē q̄pleuerit: ad oculū nota
 re poterit. Et ab ip̄o tempore usq; quo q̄pleat: bis
 tantū tempus rogam sibi Incessanter administrare
 nō p̄termittas. **Q**uo tempore finito dimitte usque
 quo frigescat: quo frigidato Inuenies Infantē nūc
 rotundum ad oī modum: quē exhas: & mundab
 is: & ip̄um accipies & pones ip̄um Infuzno decocti
 onis q̄ est balneum sicut seu stupha p̄ sex dies nat
 urales administrando sibi ignem succellue p̄ unū
 modum taliter q̄ ubi steterit uas: grauit̄ possit
 Ibi Intus manū substinē. **E**t tunc exhe & ip̄ū p̄
 riosissime obfuabis ad temporis oportunitatem:
 Dequo pondus unū sup̄ duomilia sufficiens est
 multiplicare similitudinē suā In substantijs ex.
De Secūdo mō praticādi Inpncipijs arboris phyllosolalis.

Etiam est aliud ex secretis nature: & modus
 est iste. **R**ecipe libras tres dicti menstrui: Et
 duas uncias dicti. **C.** uel duas uncias & dimidias
 fm q̄ditionē p̄dictam: & de. **A.** sit solummodo p̄
 dus unius dragme: **P**er triginta dierū spatū
 totum illud conuersum est In. **Q.** faciendo ignis ap
 plicationē tempore sine intermissione regulando
 p̄. **k.** fm magis & minus: usq; q̄ uidetis cōpus
 unū modum cum rubore: & si est de albo cum
 albo metallina: **E**t hec notare habet Artista
 q̄. **k.** differt In generatione Infantium. **N**am

k. Infantis. q. rubei gditionatum est ut sup. ¶ Sed
k. Infantis albe generationis est gditionatum alia
conditione. ¶ Nam p. m. u. k. est uiride cum rubo
re. ¶ Secundus. k. quod est signu gitionis pti
net ad totum & est admodu croci mixti cu rubore
splendido. ¶ Tertius. k. q. est signu nationis Infantis
& est album & splendidum. ¶ Aliud. k. q. est signu pte
ctionis aie In corpus est album mixtum cu
k. metallino. ¶ Et cum isto colore exire debet & nasci
auentre matris: de quo vnu pondus sup. triamila s.
¶ T. potens est spetiem suam multiplicare. ¶ Et de q. sup.
Quinquemila: ¶ Et de isto. k. facere potest ut sup. ¶ Et
Extima In nullo ope lapidifico siue p. h. y. l. o. s. o. p. h. y. c. o. t. e.
pus certum fuisse: qm aliquando m. Infans oritur citi:
& hoc q. calor fuit gmunter gtimuatus: ¶ Et aliqua
do tardius p. defectum caloris: ut patet In fetu: quon
iam alij oriuntur ad menses septem: Alij ad menses
nouem. ¶ Nam & hoc gtingit pluries Iuuenibz. In q.
bus calor nalis est Intentior & fortior: & aliud In illis
In quibus est calor remissior & no uigorosus. ¶ Tame
k. est tibi signu In magisterio totius opis: & p. p.
sum te potes regulare q. est m. Infans In. h. & ha. du
uideris totum liquefactum: & Incipit oriri. k. m. g. r. u.
¶ Et scias p. m. esse In. G. & q. transit p. f. ¶ Et po
stq. uenit. k. crocum Intelligit organizationem:
& corpus esse formatu: ¶ Et postq. uenit. k. rubru
Intelligit debet artista corpus esse cum aia. ¶ Et tunc
Intelligit q. dare debet sibi igne ut sup. usq. ad ortu
& natuitatem eors. ¶ Et sicut dixi de isto. k. In gen
eratione rubri: ¶ Ita dices de. k. In gnatione & magi

Infans albi

Artis albi s'm suum modum ut sup' explicatur est
Et cum tabulis: signis: & doctrina magisterius huius
Artis secum artista operari poterit iuxta praticam et
magisterium s'm conditionem arboris phylosophalis

Et hoc respiciendo declarationes corp: & doctrina pr
tica huius Artista pfecte operans in ope phycho.

Secunda pars pncipalis de mo praticandi figure
s. & tabularum: Et pmo de pmo mo praticandi
Camerae figure. s. & pte table q' int' figura st' genti
setum est de modo praticandi p processum et
doctrina s'm conditiones arboris phylosophal
is. **N**unc dicendum est de pratica figur

s. que. s. dupliciter consideratur. **P**rimo mo s'm
conditiones tabularum quas ht' in se & ex se. Alio
mo s'motinaliter ubi est plixus & specificatus mod.

Et modus tabularum consideratur dupliciter. **T**abule q'
sunt intra figuram demonstrant & dant doctrinam
quomodo operari pot' artista de quolibet corporum
materiali p se regulariter: taliter ut. q. cuius op
us faciat sup' idem. **A**lie tabule dant doctrinam
quomodo pot' artista simul ex duobus: uel tribus:
uel quatuor ad placitum operari: ut s'm corp' conditio
nem dictorum. q. conditionetur intransmutatioe co
rum: Et pmo de tabulis que sunt intra figuram.

De pma consideratione tabularum figure. s. q' e' de q'libet
ente p se fig' ut intellectus artificis agat prudenter.

In ista parte clare doctrina p'ponimus in op
erari minorij p tabulas figure. s. que sunt in
et per tabulas que sunt extra: ut intellectus artiste
constat ordinatus ad ultimam manerem habendam

In eius magisterio. ¶ Et de doctrina dictarum tabul
arum que sunt intra talis est persecutio Incipiendo a
tabula que incipit. c. s. Ita per processum circulariter
ipsius tabule significata camere declarabimus
¶ Et secundario dictas cameras transuersaliter In
cipiendo a camera superior ueniendo per lineam rectam ad
ceteras breui sermone dicere proponimus: ut sicut dict
us est de modo que tenebimus per passionem sic de alijs
prosequamur. ¶ Nam per hanc declarationem artista
huius artis potest regulare intellectum ad practica
duz In hac arte primarum cameraarum: & secundarum: et
Tertiarum: etiam de alijs procedendo recte circulariter
aut transuersaliter. ¶ Unus est n. modus signifi
candi: & tria gliscit In ratione substantiarum differentium et
potest dici de omnibus alijs tabulis: & de eorum camer
is. ¶ Nam Camera de. c. s. Significat In hac ar
te q. s. est unum de substantijs cum quo operari h
artista huius artis: ¶ Et etiam significat In ipsa ame
ra q. s. est corpus & non spiritus. ¶ Et etiam h
intelligere
artista q. filius eius exuberat debet: qui quidem fil
ius dicitur spiritus: seu argentum unum seu materia apta ad
recipiendum quancumq. formam: ¶ Sed istum modum satis sp
ecificabimus In practica sermocinali: & sicut dixi de ca
mera. c. s. Ita potest dici de camera. c. t. & c. v. us
q. ad camera. c. y. per suum modum. ¶ Sed est differe
tia inter istos spiritus: quia quidam sunt qui dicuntur esse
formales: Alij uero dicuntur esse materiales. ¶ Spiritus
uero qui dicuntur esse formales: sunt apti nati ut ex
eis efficiantur forme & sunt qui exuberantur ab x. y.
¶ Et qui sunt ab. s. t. v. z. Isti sunt materiales: & spiritus

Hicm. filius d. spiritus
materialis seu argen
tum unum.

Ipse sunt apti nati ad formam suscipiendaz: sicut
 males ex .x. y. ¶ Uterius ueniamus ad cameras
 que inter uis sub istis sunt situate eundem processu
 habentis: ¶ Et in camera que est .d. s. incipiendo
 usq. ad cameram .d. y. non capiendos cameras tra
 sversales uel transversaliter: ¶ Significat q. quo
 dlibet pductorum corporum habet quing. cu lunaria
 ut expedit in suo uale. ¶ Quibus itaq. assituatis: al
 ie camere que ibi istis sunt immediate: quaz pma
 est .e. s. & ultima .e. y. ¶ Significat dicta corpo
 ra calcinari debere intus in suo uale cum sua lun
 aria. ¶ Et est alia calcinatio que in .v. 3. fit ante
 q. ista que fit cum lunaria: ¶ Et illa similr que
 fit in .x. y. & de hac querere in declaratione calci
 nationis in quinto principio figure .s. ¶ Qua quidem
 calcinatione facta in dictis corporibz: ¶ Alie came
 re que immediate sequuntur in istis quaz pma ca
 mera est .f. s. & ultima .f. y. ¶ Significat q. po
 stq. ista corpora calcinata sunt in uenter lunare
 q. ibi debeat dissolui ut requirit / & sub p. rati
 ca smocinalis. ¶ Quibus dissolutis: Alie camere
 que immediate sequuntur: significat q. dicta co po
 ra euacuaz debent spiritu suo ut in dicta pra
 tica explanatum est. ¶ Quibz bñ spiritu euacua
 tio ut expedit: Alie camere que immediate istis se
 quuntur: significat q. dicta corpora euacuata mu
 ltiplicaz debent. ¶ Et etiam significant q. in omibz
 istis opationibz artista se debet regulare p. praticam
 smocinale. ¶ Nam ibi de oibz istis q. listis specifica
 tus modus: & sic est finita specificatio istius p. me table.

De Secunda tabula que est Intra figuram. S.

alr. Subjectus

E Secunda tabula que est Intra figuram. S. Tra
 seamus ad aliam tabulam cuius prima camera e
 D. F. S. & ultima. D. F. Y. ¶ Et ista est substantia p qz
 artista se regulat cum opatione solutionis: Euacua
 tionis: Multiplicationis: & spūs In cognitione. ¶ Et hoc
 cognoscenda & regendo se p modum q est subscriptus
 & positus In hac tabula: quo mediante dirigunt pncip
 ia In magisterio opationis particularis qd quide est
 D. de quo substantia facimus: de quolibq uo corpore p
 dicatum: & de pncipijs alijs ibi positis mediu Influens
 & refluens: naturaz sapiens utriusq. ¶ Et de hoc exem
 plum dabimus In una camerarum: ut p ea que dicta
 & manifesta fuerint de ipa Intellectus gstat artific
 iatus de alijs cameris ipius camere sm suuz moduz
 ¶ Sicut Camera. D. F. S. cuius camere Subjectus e. D.
 pdicatum. S. medium. F. Nam ibi. D. est pncipiu
 agens In S. mediante. F. ¶ Sicut bonitas In boni
 cabili mediante fine sū quo. F. S. se redit passiu
 am nāz. F. In se recipiens. ¶ Etiam. F. est medium
 sequens nām. D. Inquantuz ab ipo pmaue procedit
 ¶ Et nām sapiens. S. qm Induit suaz simile: se ipum
 Induit similem. S. qz similez ipi. D. representat. &
 sic Lunaria est pncipium mouens & hoc cum F. ponē
 do. S. In. S. uel. h. uel. l. ¶ Et p hoc Intellectus arti
 ste gstat regulatus In significatione huius tabule. ¶ Et
 hoc intelligendo q dissolutio: euacuatio: & spūs que hab
 ent fieri Indictis & ex dictis. S. T. V. X. Y. Z. fieri hab
 et necesse cum lunaria. ¶ Nam modus istoruz triū pnc
 apioz specificatus est In pratica Sermocinali

De Tertia Tabula.

Acto isto magisterio istius tabule oportetque artis
tam transire ad aliam tabulam cuius prima cam
era est. i. s. & ultima. i. y. ¶ Et prime lre istius camere
superioris quarum prima est. i. s. & ultima. i. y. significat
q. s. t. v. z. conuertuntur in. i. ¶ Item alie camere in
mediate sequentes quarum prima est. l. s. & ultima. l.
y. ¶ Significat q. postq. dicta. s. t. v. z. conuersa fu
erint in. i. q. necesse habet artista ista querere in. l.
Et de. l. in. m. & de. m. in. n. & de. n. in. r. & de
r. in. s. ut patet p. pcessum camerarum ipsius tabu
le. ¶ Sicut camere que immediate sequuntur quarum
prima est. l. s. & ultima. l. y. significat q. trans
mutari debent in. m. ¶ Et alie que immediate
sequuntur quarum prima est. m. s. & ultima. m. y.
Significat q. m. transmutari debet in. n. ¶ Et
alie que immediate sequuntur quarum prima est. r. s. &
ultima. r. y. Significat q. transmutatio fieri debet
in dictis immediate. ¶ Quare impratica Sermocinali na
ibi horum principiorum pcessus huius tabule clarescent p
cessus est modus. ¶ Item ultime camere istius tabule
quarum prima est. o. s. & ultima. o. y. significat qd
adhuc q. ex. m. fiat. n. Requiritur q. m. transcat
p. mo sp. o. quod quidem o. ex dictis fieri habet in
balneo aut infuso fortissimij caloris. ¶ Et si forte
fuerit dux dissolutionis. Applicet. i. artista qua
dam modica quantitate mei mercurij vegetabilis
& cito Mercurius uertat in. o. ¶ Et tunc sunt for
ma & materia parate.

De Quarta Tabula. Intra figuram. s.

Ompleto itaq; magisterio huius tabule
tusta transeat ad aliam tabulam Incipit
prima camera est. D. E. S. T. V. Z. X. Y. ¶ Significa
tum istarum camerarum istius tabule: Accipiat te
ansuersale. Incipiendo a camera. D. E. S. vsq;
ad cameram. D. E. Y. ¶ Et etiam Incipiendo D.
N. S. vsq; ad cameram. N. F. Y. ¶ Nam istarum
camerarum quarum prima est. D. L. S. & ultima. D.
L. Y. medius significat q; unumq; istorum S. T. V. X.
Y. Z. transeunt ad. L. q; est medius agens illu mo
tum transmutationis q; debet esse. D. p. q; artis
ta intelligens intelligere debet q; absq; D. minime
i. In L. transire nec transmutari ualent. ¶ Alie uo
camere quarum prima est. M. Q. S. & ultima. M. Q.
Y. Significat q; L. transire debet In. M. In quo q;
dem. M. sunt ppe. Q. hoc est dictum q; sunt In pen
ultimo gradu accessionis ad. Q. ¶ Alie uo camere q;
rum prima est. I. X. Y. significat q; est aptus natu
ut sint forme. ¶ Et aliud. I. S. T. V. Z. significat q;
est aptum natu ad receptabile forme. ¶ Et ex hoc
intelligi habet artista q; necessario e q; M. de X. Y.
habet quicq; In. O. ut dictum est sup. ¶ De alijs uo
artista cura nequaquam habet debet nec etia labo
rare ut conuertant In. O. Tamen si affectauerit et
ipa fuerit transire ad. O. benequid. ¶ Et itaq;
fortius. Q. In operatione. ¶ Et modum que designat
ta tabula querere In pratica symocinali na; ibi satis
liberauimus doctrinam practice principio huius
tabule: tali q; si liquido obarrare uelis: si extiter
it facilius id q; querit uibrare lucidius intulabit.

De Quinta Tabula.

Tandem operto magisterio fm doctrina pli-
 bate tabule transitus suos opator huius me-
 tie malia tabula dirigat cuius por camera exti-
 tit. o. x. o. y. Ultima uo. o. p. M. Q. Et pme-
 camere significatur est q. ex. x. habet fieri. o. et q.
 y. habet fieri. o. p. quatuor elementor sepationez:
 Et hoc designat quatuor pucta in medio caude ex-
 istentia: Et qm iste modus est aliquale grauis
 Sufficit tibi q postq dicta x. y. transmutata fu-
 erint in. M. dictu. M. ponas in. f. q. facias si du-
 re dissolutionis fuerit ut sup dictuz est: aut pre-
 modum pmo distinctionis: quodlibq istoz modo-
 ru bonu est: Et dictu. M. soluet. r. o. Aliu cam-
 inferiores significat q. M. de. s. t. v. y. per. o.
 x. q. o. y. quiescit in. Q. In quo fine circulationis
 & pfectionis attingunt: sicut pncipia artis gual-
 is in substantie institutionem.

De Sexta Tabula.

Eximiamen artistam huius artis transier op-
 oute ad tabulam reliqua cuius pma camera
 est. s. t. q. ultima. y. z. Et p omnes cameras isti
 figure significat modus quiescentis q. simplicis q.
 sit ex ipis In tertiaz q. quide tertiaz est tantis q. id
 eratuz modis quot sunt omnes alie camere Intra
 figura istam existentes & etiam extra. Et modus
 significacionis huius tabule est talis. Na cetuz
 est q. s. t. v. x. y. z. conuertuntur in. j. g. s. q. t. M.
 j. & t. est. s. in. j. & g. est. M. in. j. v. est. s. in. j. Etia
 potest dici de omnibus alijs cameris istius figure fm

37
suum modum applicando dictam questionem ad L.
M. N. O. Q. ¶ Cognoscat intellectus quo existit. Ista co
uersio gditionata inter dicta. s. t. v. x. y. z. puer
unt in y. g. s. q. t. m. i. q. t. est. s. in. i. q. s. est. q.
in. i. v. est. s. in. i. Si nūc tertio. i. colore croceo re
sultato ex eis fm q. artifex huius artis uoluit. Et
pdictae quictiones quas fecimus ita ualent sicut si
diceret. s. t. sunt unius & eiusdem nature. Ergo
sunt idem in. i. uel in. m. n. o. q. Et pssime
hoc dici pot. in. q. q. in. i. m. n. o. ¶ Qm. q. est
substantia multiplicata ex eoz unitatibz. que d
xotute habent unaz ex oibz istis. & ex eoz multi
plicatione existit multiplicatio sua. & in ultima
unitate simpliciq. est ipa. Tantum q. nō ab alia
¶ Quā d. unitate q. libz dictoz. s. t. v. x. y. z. m.
q. quēsa essent in. q. nō habebant. ¶ Q. uero
unitas se extendit in multiplicatione principioz
ex existentibz. talē q. insubstantijs iam dictis uel su
bstantijs fiat augmentatio sue forme & opum uir
tuofoz multiplicatio. ¶ Et iam finita est doctrina
tabularū in magistro opie minoris. tangendo quali
bz tabulā & principia eius cū tangulo uicidj & p. rati
ones tangulj rubri mixtas cū eodem tangulo. ¶ In
uenit qualē principia tabularū sunt gditionata p. tri
angulum croceum. ¶ Et de hoc dabimus breuiter ex
emplum. ¶ Pone p. anguluz differentie inter ta
bulas. & inuenies qualiter. i. 60. differentie sit
nūc. qz quedam est cuius pma camera est. c. s.
¶ Alia est cuius pma camera est. i. s. q. 7. ¶ Item
etiam differunt quia quedā est que circulatione

lineas habet nigras: Alia palidas: Alia rubras: Alia
 Azuremas. ¶ Et alie etiam tabule que lineas mixt
 as habent utraq colore ut Infigura habet. ¶ Condi
 tionatis sic dictis tabulis oportet artificem corp ca
 meras gditionare p dictum angulum: & hoc satis pat
 et. ¶ Quibus sic gditionatis oportet gditionare earum
 cameras / & significata earum: & in hac gditione misce
 oportet angulum gordinant. s. quatuor dicte camere
 dictas uirtutes nūo gordinantes sunt In eade opatio
 ne: sicut sunt camere. e. s. & e. y. & q. que diffe
 rentes sunt: tamen gordinant In una & eade opati
 one. ¶ Differentia est Inter. s. & T. significando:
 ¶ Et gditionat significata dictarum camerarum Inge
 neratione naly. s. sicut gnatio que gnāt: & puatio
 que puat. Et differentia Istarū nō est nisi pp Indivi
 dua spēs: sicut gnatio hominis & leonis: plante & hē
 te & sic et de alijs: qm gnatio unū gnāt mediante
 homine: aliud mediante leone. Etiam de puatioe suo
 nō pot dici: tñ gnatio nihil aliud facit q̄ require finē
 suū pp que est de nihilo uia creationis ad esse deducta.
 sic. e. uel. h. & y. talī nō gditionatur In finibz suis.
 ¶ Quibz itaqz principijs positīs & gditionatis sub ang
 ulo dñe & gordinantis repitq̄ artista q. e. f. g. h.
 i. k. l. n. o. p. v. r. q. Vnam habent gditionē
 In. s. Aliam In. T. & Aliam In. v. & sic de alijs. &
 etiam. s. una gditionez hē In quolibz Istoz. Aliā
 cum. T. Aliam cum. v. & Aliā cum. x. & Aliā cum
 y. & Aliam cum. z. ¶ Et etia. T. una gditionez
 hē cum. s. & aliā cum. v. & Aliā cum. x. ¶ Et et
 miscendo Iras quosdam cum alijs ut modus est da

tus In tabula questionis cuius prima camera est. T. S.
& ultima. y. 3. ¶ Et etiam potest artista aliam repere con-
ditionem miscendo. S. T. cum. v. & cum. 3. uel. v. 3.
cum. T. uel cum. S. ¶ Vel. 3. T. cum. S. uel cum. v.
¶ Et sic potest multiplicare conditiones litterarum quasdam cum al-
ijs et quantis maneribus ducebis sit mixtio lite-
rarum: tantis conditionat/ conditionibus. ¶ Et ista mix-
tio bene patet in cameris que sunt ex figuram conditiona-
tis: Et reductis dictis tabulis & cameris per angulum
differentie & concordantie oportet necessario quod dictas
litteras dirigat ad. Q. per dictam differentiam & concordan-
tiam: quod Inter. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. r. q. s. r.
arboris philosophalis non sit angulus identitatis: & quod fin-
is cuiuslibet littere. finis alterius littere non contrarietur: Sic ut
finis. h. arboris philosophalis non contradicat finis. e. uel. f.
& g. Quod fieri potest si artista defecerit in eius admi-
nistratione. ¶ Item post conditionem istam Artista deducere
oportet dictas litteras per angulum rubrum conditionando quali-
bet litteram secundum partem suam rationem in dicto angulo: & hoc mo-
uendo intellectum ut discernere sciat quod est prius et
primarius principium in quo magisterium incipi debet: &
et discernendo quis & qualis est finis omnium principi-
orum in perfectione & terminatione. ¶ Sic et de medio
secundum suum modum dici potest: secundum quem eius duas species
solummodo hic artista conditionare potest. ¶ Nam ista
que orta sunt de triangulo rubro clare patent
in quatuor angulis & rotulis ad quatuor figuras an-
gulos positis: et alias rationes que de isto triangulo
fieri possunt dimmetemur artiste bene obiectat. ¶ De-
more non dictis litteris sic conditionatis per triangulum ru-

beum oportet & artistam deducere ipsas per triangulum ceo
 ceum: sicut quod quilibet lra est maior in perfectione quam alia
 Sicut. M. que maior est quam L. q. L. q. L. Et etiam sic po
 test dici de minoritate. Nam correlatiue se hab
 ent. Item oportet eas deducere per equalitatem sicut e.
 que est equalis. f. g. & f. g. & g. h. & h. i. Incon
 stitutione substantie q. est. q. Et sicut. h. que e
 liter se gmmicat oibz lris existentibz In ista figura
 sicut suu modus. Et etiam aliud q. de applicatione
 huius trianguli ad principia huius figure pot dici
 dimittimus artiste bñ intuenti causa breuitatis. Et
 etiam artista docet applicare dictas lras ad triangu
 lum moxum per qua quide applicatione artista max
 ima secreta magisterij totius phye cepit. Quia
 per additionem ipsius scit locare principia successi
 ue unum post aliud suo pro loco In prima magiste
 rij. Et hoc supponendo q. affirmando aut negan
 do. Additione principiorum sicut q. sunt affirmabilia aut
 negabilia sicut dicendo. Utrum. s. t. v. x. y. z.
 transire possint & transmutari in. l. In absentia. e.
 f. g. h. i. k. Tunc per suppositionem monstrat negati
 ua tenere qm deficiat medius locale q. est. k. s. t.
 et e. f. g. h. i. deficientibz: deficit triangulus mei
 dis per que generatio & corruptio In primis. s. t. v. x. y. z.
 oportet fieri: ut per dictam generationem & corruptionem di
 cta. s. t. v. x. y. z. transmutentur in. l. Ergo Impo
 ssibile est sicut additione huius artis: & sicut additionem
 qua additionat dicta. s. t. v. x. y. z. e. f. g. h. i. k.
 & In hoc magisterio eorum habentia. s. t. v. x. y. z. tra
 sire ad. l. Et sic pot dici de. e. utrum possit ee

25
ante .f. & g. & h. Indictis .s. t. v. x. y. z. Et secundum ordinem dictorum .e. f. g. Invenit artista affirmativam tenere posita in necessitate .s. antequam dicta .s. t. v. x. y. z. in .f. mutantur de necessitate oportet ea prout suas formas in .e. alterari. ¶ Quoniam si suas formas in .e. prout non mutaretur: minime in .f. transire possent. & hoc vult .g. & secundum quam affirmationem & negationem artista potest regulare intellectum in alijs affirmationibus & negationibus que possunt fieri de indictione huius artis principiorum .s. Vtrum opus minus possit fieri absque .m. abstracto ab .s. t. v. x. y. z. & hoc respondet quod non quia deficit medium eorum natura sapiens .m. cum in absentia .x. y. non possent transmutare dicta .s. t. v. z. in suas partes. Et hoc vult diffinitio medium quod habet esse positum de .m. dictorum .s. t. v. z. quod de .o. x. uel .y. ut sit .q. quodam medium mentis sapiens utroque taliter quod dictum .q. ratione recordantur quod habet cum dictis .s. t. v. z. dicta .s. t. v. z. dent sibi locum per omnes suas partes taliter ut Indictorum partes minima sit pars minima. ¶ Quod ratione sue subtilitatis penetrat. ¶ Et quoniam materia illa .q. subtracta est a dictis .s. t. v. z. Et formata est per omnes suas partes: & colligata forma exteriori: unculo inseparabili: & potestate vegetabili quam alimaria recipiunt dicta .s. t. v. z. ¶ Forma informat taliter quod minima parte predictorum .s. t. v. z. est vere & realiter minima pars ipsius forme: Deponendo formas antiquas ipsorum que actu erant impotentia quod dum eas .s. t. v. z. mutantur in .x. uel .y. ¶ Et secundum suum modum recipiet artista huius operis mister

rum omnia rationem per negatiua existeret. & eius co-
 trariuz per affirmatiua est negabile quod opus minus
 non possit fieri absque. *¶* dicto. s. t. v. z. ut patet
 et rationibus supradictis. *¶* Non autem est sic in opere
 maiori. & hoc uult ydritio mei mercurij uegetabilis
 quod est medius recordans cum quocumque istis. *¶* Et
 per ea que dicta sunt de dictis triangulis qd sunt artus
 ta regulatus & artificiatuz in ope isto & in ope ma-
 iori ydritando istos triangulos in eo sicut in suis mo-
 dum putat ydritantur sunt in hoc loco. *¶* Et cum dicta
 applicatione principiorum triangulorum ad dicta magiste-
 ria: & dictorum rationes: artista habituatus erit de ma-
 gna scientia ad quam forsitan modici perueniunt. *¶* Po-
 suimus autem dictas duas questiones sicut modum causa
 breuitatis: eo quod istam artem breuiorem alijs artibus
 quas fecimus uolumus facere. In quibus artibus pli-
 xius & extensius de his magisterijs tractauimus
 sicut in testamento & codicillo & Arte magna in
 quibus figuras fecimus qd i. & tabulas. *¶* Nam ista
 res respectu artis philosophalis considerat id quod
 dicte artes considerant & quodcumque plus. *¶* Nam hic
 modus dictus uibrare est clarius. *¶* Nam in ali-
 is materia de qua me mercurius ducit ortum minime
 posuimus. *¶* Hic uero etiam ut artista ualebit notare
 ad sensum per prima distinctione & per arborem philoso-
 phalem reuelauimus. *¶* Et artista huius artis
 per applicationem qua fecimus dictorum quatuor ang-
 ulorum huius artis notare potest: & per se ipsum faciet
 multas alias operationes sicut quod multimode dicti
 trianguli in ista arte ydritantur: cum quibus appli-

34
cationibus & gmixtionibus quibusdam ab alijs diff
erentibus diuersas hnt conditiones s'm quas ipum regula
re oportet In magisterio huius artis quas minime
diximus causa breuitatis. ¶ Et q' ipe p'ea q' dic
ta sunt regulari pot ad alias rones Inuestiganduz.

De Tabulis abstractis a figura. S. que sunt extra

¶ Icto de magisterio tabularu & de earum signi
ficatione In quibus et artista de figura. S. ma
gnam scientia facere pot. ¶ Dicendum est de Tabul
abstractis ab illa que sunt tabule existentes extra.

¶ Et modus ductaruz tabularu que sunt ex solution
ant' s'm moduz tabularu que sunt Intra In omni sua
designatione. ¶ Nisi quia In tabulis que s't Intra do
ctrina dat' ad elyxiu p'ponendum de. m. s. r. v. z. Et
hoc dicto. m. existente exeto tatum ab. s. uel. r. uel ab
v. uel ab. z. tantuz. ¶ Tabule que sunt ex dant mod
um opandi duo tantu uel de tribz uel de oibz quatu
or ad artiste placitum s'm q' duo uolunt ex eis gditio
nare. ¶ Et etiam p' eis datur modus quale sit. o. x.
o. y. et omiz istarum unus est modus p. e. f. g. h.
i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. k. arboris phylosopha
lis: Nisi q' si duo uoluis giunge pones eas simul
In. e. mediante. d. & postea In. f. g. h. i. k. l. m.
n. o. p. r. Et sic est. x. uel. y. ¶ Postq' fuerint
In. m. dictum. m. ponat' In. h. & si fuerit. m. du
rum In. h. mcte sibi de sanguine menstrual; &
m. quetet' In. o. ¶ Nom respiciat tabulas & ob
iectet eas & faciet elyxiu s'm q' sibi placuit. ¶ Na
valde g'ualis est ista ars: & plura g'mq' In se partic
ularia que nuc hic no dicimus ut intemus p'lix

77
tatem: qm̄ artista bñ Intuens p̄ doctrinā huius scien-
tie Inuenire poterit.

**Secunda pars secunde partis p̄ncipalis Tertie distincti-
onis de pratica Sermocinali In ope minorij**

¶ Primus de modo & doctrina figure. S. & ta-
bularū ab ea exitarum. Nunc de doctrina q̄
habetur s̄m̄ praticam s̄mocinalem resare Inten-
dimus: que uere speculuz est op̄is phylosophalis
minoris p̄ quā quidez artista expressam habet do-
ctrinā ac notitiā ad praticanduz & elyxyr: aut
q̄ phōrum artificialiter gponendum.

Quomodo debz fieri calcinatio In opere minorij.

¶ It̄ aut̄ calcinatio cuiuscūq; corporis uol-
ueris p̄ moduz antedictum: ut expressatū
in prima parte: Et In declaratione p̄ncipij: ubi de
calcinatione tractatur.

**De mō praticandi ultra post calcinationem que est de
modo liquefactionis cuiuscūq; calcis corporis**

¶ In Nomine dñi n̄ri yhu xpi. ¶ Recipe
Calcem cuiuscūq; corporis uolueris & pon
In una ampulla que habeat collum longū
& suppone de succo lunarie qui sup natet
quatuor digitis: & postea pone sup cineres
& bulliat leuiter p̄ unū diem n̄alem: Et post bu-
llitionē pone In fimo calido uel In stupha p̄ duos di-
es n̄ales: ut melius digerant & separentur partes
subtiles a grossitate sua. ¶ Transacto termino ex-
trahere ampullā Inclinando ip̄am: ut aquā possis ca-
ute extrahere. ¶ Recipe aquā illam clarā In bona
ampulla uel cucurbita & caueas ne feces tux betū

ratione Inclinationis uasis: ¶ Et Incontinenti coho-
peri cucurbitam istā cū suo copculo: & pone Infirmo
uel stupha sicut prius fecisti: Vase tñ bñ opturato: qd
facta euacuatione Infunde alia aqua similes pme-
ita ut sup natq ut prius: & fac bullire: & pone sub
fimo: ¶ Et istas operationes reiterabis donec corpus
alius spiritibz euacuetz que gmentz In euacuatione
figuras & tabulam ut hic est. ¶ Et si tibi aqua
defuerit: Sume cucurbita In qua sunt omnes li-
quefactiones: & sup pone alambicum: & distilla aq-
ua lento igne. s. p balneum In tantuz q habeas du-
as partes liquefactionis: & istam aqua pone su-
per matiam corporis que est In ampulla usque
ad quantitate predictam. s. quatuor digitoz: et
sic reiterabis donec terra sit uacua q sic proba-
bis. ¶ Accipe modicum de illa & sicca ad solem: q
desiccata pone eam sup laminaz igneaz uel igni-
tam: Et si faciet fumum reiterabis donec terra
sit uacua q sic probabis ut ē donec dictas operati-
ones donec uideas q non fumet: Tamen teneas
semp tuas liquefactiones In loco calido & humido
quia melius qsuant. **De mō qd terra subtiliatur.**

Vm annua ista pfectione compleueris & signū
predictum assecutus fueris: Tu extrahas mat-
eriam tuam ab ampulla cum aliquantulo de per-
dicta aqua: & pone In una cucurbita: & sup pone alāb-
icum ut desiccet mō: Qua desiccata scias eius pon-
dus: & eo scito habeas lunariā poptime retificatam
In vase circulationis: Et de ipa tria pondera ipi tē-
re suppone: & tam cito pone alambicum & claude bñ.

iuntur: & cum lentissimo igne distilla: & completa distillatione dimide refrigerari: & cum iudicio q terra est boni siccitatis: iterum pone aqua noua in simili gradu reificationis exsistentis sibi pondus predictum: & de aqua istas quas a terra sic exhesit pone ad partem in ampulla boni obturata donec terra in puluerem subtilissimam: & in palpabilem sit redacta.

Modus exuberationis aque extracte a terra.

In imbibus hys paratis. Recipe vas in quo sunt omnes operationes uel liquefactiones: & suppone alambicum: & distilla aqua per balneum donec uideas in fundo uasis matrem ad modum terre fuse uel mellis. Et tunc remoue balneum refrigerari: quo refrigerato micta de super de illa aqua qua mo a terra extracta est tantum q super natat per quatuor digitos: & pone ad inhumandum in fumo uel in stupha per unum diem uase optime obturato. Quo transacto pone alambicum: & distilla aqua cum igne medioce: et pone ad partem. Facta ista distillatione quate refrigerato pone super matrem in fundo remanente de ipsa aqua a terra extracta: & super eminent quatuor digitis: & pone ad humandum ut super: & distilla ut super. Et omnes istas operationes continue reiterabis donec tota ista materia per alambicum fuerit distillata. Hec enim materia de Agentium unum exuberatur uel lac Xoginis.

de Cere

Modus reductionis istius aque exuberate aut mellei super corpus suum.

Completa ista exuberatione scias pondus predicti pulueris subtilissimi: & inbibe eum cum medietate sui ponderis aque exuberate & pone ad

Inhumanduz & nutrienduz In calore huius & nouem
dies & In fine Istorum nouem dieruz Inuenies materi-
am tuam nimis humidam: Et suppone alambicum
& desiccat illam cum lentissimo igne recipiendo aquam:
¶ Quia desiccata Incinere cum modicamine Iterato fac
pondus: & pondere noto: reponere aquam quam modo recu-
pasti: & de illa aqua exuberata fac complementum ad
medietatem sui ponderis: ¶ Et omnes istas tales In-
bibitiones & Inhumationes: & calcinationes reitera
donec terra bibat de tali sua humiditate quadrag-
inta partes sui: & hoc cognosces ad tale signum: & si po-
nas modicum de ipsa super laminam ignitam & euolauit in
fumum factum est: Sin autem reitera Inbibitiones In-
umationes: & Calcinationes donec assequaris signum pre-
dictum. ¶ Quo autem habito pone super cineres & da ignem
primo lentum: & paulatim fortificando donec materia
tota ascendat superius & ad latera vasis. ¶ Et dum
oblinitum fuit dicitur Corpus exaltatur In sale mir-
abili quod philosophi clamant lapidem & sulphur na-
ture. ¶ Inceram ipsum cum oleo linte donec fluat &
tunc est medicina perfecta. ¶ Et prohibe unum pon-
dus supra Centum dum sal factum fuerit de Jone
Et si sal est de Saturno prohibe unum pondus supra
500 Saturnum & erit opus perfectissimum omni nature
ali melius. ¶ Oleum autem linte habet uirtutem fix-
atiua & dat fixationem leuem super omnia Salia facta.

Modus faciendi Oleum de quouis corpore.

Modus generalis faciendi: & quale sit Oleum linte
uel cuiuscumque corporis: & primo de prima liquefac-
tione. ¶ Recipe unciam unam linte limate: uel foliate:

& calina ut scilicet: Qua calinata extrahas sua humi-
ditate. i. suum argentum. Vini cu succo lunare ut su-
perius est dictum. ¶ Qua humiditate abstracta p mo-
dum liquefactionis ut sup est narratur: Suppone
Alambiccu: & p balneu distilla totam humiditatez
ita tamen q materia remaneat liquida ad modu
mellis distillati.

De Liquefactione cum Lunaria.

Ompleta pma liquefactione lune ut dictum
est & vase frigidato. Infunde sup materiaz
liquida de lunaria bene retificata ita q supra
sit p quatuor digitos: & pone ad inhumandu in
fimo vel instupha p unu die nalem: Et succasti-
num exhe & pmete infrigidare: & quod dissolutum
fuerit p modum liquefactionis accipe in alio vase.

¶ Quo facto pone desup alembicu in balneo tepidu-
simo: & miaz desicca: qua desiccata reponere ista aqz
desup: & de alia lunaria recenti retificata da topl-
emtum cum tali modo q emineat quatuor digit-
is: & pone ad inhumandu p unu die ut sup: & facta
inhumatione: fac euacuatione tua ut sup: ¶ Et ista
operatione reiterabis donec tota materia sit in aqua
am quersa. ¶ Qua operatione facta pone ad inhumanda
dum p octo dies: quibz transactis: accipe vas: & sup
pone alembicu: & inde extrahas elementa p ut
sequitur. ¶ Et pmo p balneus igne suavissimo recipia
aqua humatam quatum p illum calore voluit dis-
tillare. ¶ Et cessante distillatione dimicte infrigid-
are: & infrigidato pone totum illud qd distillaueit
sup feres: & optura vas bn & pone septem diebz sub

fimo uel Inbalneo. ¶ Et postea pone inter cinis & fac igne de seratura: uel pone Infurnellum Inquo sunt duo foramina: & uno clauso distilla humore sine oleo & custodi ad parte Inampulla postime opturata: Tamen si calor unus foraminis non erit sufficiens ad hoc aperiri aliud foramen. ¶ Et facta distillatione per mictu Infrigidari: quo refrigerato aperiri uas: & ponere illud & distillauerit ad distillandum Inbalneo & distillabit aqua clara: & remanebit oleum In fundo quod erit elementum aeris. ¶ Et iterum illam aquam que distillauit ponas super miaz In fundo remanentez que erit aqua: quam per balneum receperis: & pone ad Inhumandum per septem dies: & postea distilla per ignem tepidissimum: & recipe totam aquam quam per illum calorem extrahere poteris. ¶ Denique ut super recipe oleum quod erit ignis: & pone in alio vase primo calore suato. Verumtamen non putes quod sic debet esse Incolore olei: sed aque aliquantulum spissior prima. ¶ Et per istum modum operaberis donec tota humiditas sine argenti viuis cum aqua distillet: & partes sic remaneat In fundo vasis admodum pulueris Impalpabilis & maior pars aque Inoleum sit conuersa.

De Reductione super Terram.

Equus modus reductionis predictae humiditatis argenti viuis uel menstrui super terram sua sic. ¶ Facta euacuatione tu scias pondus predicti pulueris. Quo bene noto perfecte subibes ipsum cum medietate sui ponderis humiditatis argenti viuis ab ipso per emeres abstracti. ¶ Et facta inhibitione In vase bene opturato & perfecte pone ad digerendum sine Interandum In fimo

53
uel sulphura p nouez dies: ¶ Omnia p huc sicut
suprema reductione est ordinatum. nec plus n
venius: nisi q quilibet materia habeat suum
argentum viuum.

De Modo Dissolutionis

Equitur modus dissolutionis In aqua
claram que dicitur oleum: sublimatione pfecta
Recipe totum istud quod sublimatum est tam
ad latera vasis q infumitate bene & caute infusa
cucurbita pone & cohoreci euz suo cohoreculo
& iuctura fortiter obtura: ¶ Et iterum infuso
calido uel balneo marie p octo dies pone: ¶ Sed
si poms infuso sit magna quantitas fimi tali q si
mus de quarto In quartus dies sit renouatus: et
si infuso illor octo dieruz no erit dissoluta dimi
de magis stare donec materia penitus sit in aq
uaz resoluta: & tunc dicitur oleum & unguentus phy
losophorum: ¶ Et si forte erit durus & fortis resolu
tione pone modicu de sale meo bis uel ter dissolu
to & coagulato In celo nostro uel lunaria quater
retificata: ¶ Et cito resoluetur totum: Et sic fac in
omnibz tuis resolutionibz si necesse tibi fuerit: sic
habebis opus pfectum.

De Modo Increrationis.

Equitur modus Increrationis Salis uel sul
phuris. In principio dicti euz oleo modo
dato. ¶ Accipe pdictum Sal cuiusuis metalli fa
ctum: totum uel aliqua quantitas puru: & pone in
cucurbita: & sup cineres calidos situa ipsum: & du
erit aliquantulus calidum pone de dicto oleo qu

2
tando guttam ad guttam donec sit inspissitudine
mellis frigidi: et tunc remoue ab igne: et duz erit
frigidum accipias de massa illa modicum & pba ad
flamma candeles: & si leuiter fundit factum est: sin
aut reuera Inceratione ut pus donec leuissime flu
at ante mercurij viij fugam. ¶ Pratica & labora &
Inuemes pfectionez sine fallo deo grās. ¶ Nam p ist
tam Inceratione potes cum quinta essentia solis & lune
agere In dicta Inceratione. ¶ Nam hoc pdictuz oleuz
dicitur Oleum Incombustibile & non aliud.

Secunda pars de Pratica figure Individuorum

¶ Icto de ordinatione tabularum abstractarum ab
Arboze philosophali: & a figura. S. ¶ Nūc di
cendum restat de figuris Individuorum: & pmo de
modo significato supma tabula qualiter noster me
curius exhibetur a quolibet nouez Individuorum desi
gnatorum phal tras. b. c. d. e. f. g. h. i. k. ¶ Nūc
dicemus quate noster mercurius extrahitur ab illis
sm q est Impotentia In alijs rebus nālibus.

**De prima tabula abstracta ab arboze phali & afig
ura Individuorum.**

¶ Ictum est de magisterio figure. S. & tabular
rum abstractarum ab ea: & de pratica ser
mocinali ubi satis declarauimus sm eoz doctrina

¶ Nunc est dicendum ut ordinauimus de tabulis
abstractis ab arboze philosophali: & a figura Indi
uiduorum: & pmo de modo designato supma tab
ula qualr noster mercurius ab istis lris extrahitur
b. h. k. dicta figure Individuorum.

Modus extrahendi Mercurium ab Individuis.

Et tandem modus .b. q. k. unus in magisterio
 abstractionis. & modus est ut ponas .b. q. k. in
 o. arboris phalis. & facias deinceps secundum magisterium pri-
 mi distinctionis. ¶ Quo magisterio operto. r. s. t. u. ar-
 boris phyllosophalis descendunt ad yma simul. ¶ Noster
 autem sanguis menstrualis desuper natus. ¶ Et hoc significat
 primum & secundum cameram sic per lineam rectam discurrendo sicut
 a camera .b. d. usque ad cameram .b. u. ¶ Sed in came-
 ris que sunt immediatæ est altera doctrina per quam al-
 ter artista se regulare debet in magisterio & extractione
 nostri mercurij ab .h. figure individuum. ¶ Suprema ca-
 mera significat quod noster mercurius est impotentia
 in .h. & ad hoc ut ipsum extrahere possimus. ¶ Arti-
 stam dictum .h. ponere oportet primo in furno utri-
 usque tribus diebus naturalibus. & sit multa quantitas
 quam parva quantitas efficitur ad modum lapidis: quod
 .h. moles subtilis. & ipsum pone in .f. g. uel .h. arboris
 phyllosophalis in marmore in loco frigidissimo. & coho-
 peas per puluerem. & .h. querat in .t. quod .t. distilla
 artista per phileum in uase utreo. ¶ Et postquam artista
 habuerit .t. ex .h. sit paratus noster mercurius adco-
 t. extrahi dupliciter per magisterium in prima distinc-
 tione huius nostri voluminis declaratum.

De Secunda Tabula que est designans modum.

Icto de modo & qualiter habet maneries & doctri-
 na per tabulas: qualiter artista huius artis se po-
 test regulare ad exhibendum noster. d. ex .b. h. k. ¶
 Modo dicendum est de secunda tabula que est subiectum
 designans artiste modum secundum quem dictum .d. extra-
 here potest a. c. d. e. f. g. i. ¶ Separantur elemē-

ta. ¶ Et modus est ut declaratur *Impzima* distinctione
s. ut adictis. c. d. e. f. g. i. separantur elementa & d
re dictis. r. s. t. v. accipiatur solūmodo. r. & dictum
psequat magisterium in. r. sicut in. b. k. Et sic hab
ebis mēsuram in mea summa exaltatione parat
um. ¶ Et hoc significant omnes camere directe trans
uersale usq. ad cameram. d. o. g. f. i. ¶ Et ista came
ra de. d. o. g. f. i. significat mixtionē. d. & o. &
in ista camera. d. habet duplicē significationē. qm sig
nificat. d. de. b. uel. k. & d. de. c. uel de. d. uel de
g. & sic de alijs lris figure Individuorum. ¶ Itē. i. Ist
ius camere duplex hē significatur. ¶ Nam ipzū sig
nificat equalitatem sūm doctrinā artis gñalis. ¶ Et
am significat suū pūm significatur p ut accipit
in arbore phali. & p ut equalitatem significat. hab
et artista cognoscere & intelligere. g. quodaz fieri
de. d. de. b. k. h. & de. d. de. c. d. e. f. g. i. d. g. fi
eri habet in hoc magisterio sūm equalitatem ponderis.
¶ Deinde dictis. d. d. sic in. g. equalē potest in. k.
figure. s. q. est uas utrumq. ad hoc aptū qd tign
are hē dictorū. d. g. sūm pondus dictatum supra
Impzatica arboris phalis. sic p pcessum pcedendo
s. dicta pratica quousq. deueniat ad. m. ¶ Et
hoc ortum dum fuerit. m. fiat altera mixtio de
d. d. p additionē dicti. i. artis gñalis manifestam.
¶ Deinde. m. ponatur in. g. eorum iuxta pondus q
signatu est Indicta pratica arboris phalie. ¶ Et
demēp Impzatica huius particularis p oia pcedē
sicut Indicta pratica dicta arboris. ¶ Et sic. m. t
nstat in. q. quod uō. q. pot sua spetiem multiplic

are Insubstantijs que sunt ex bisq. bis milibz. ¶ Ni
 mis magnū ualde est magisterium huius tabule.
 qm p ipum artista facere pot. mirabilia sup. terraz.

De modo Praticandi fm. tertiam Tabulam.

¶ Icto de modo praticandi fm. secundā tabulā
 abstractam ab arbore philosophali: & a figura
 Indiuuoz. ¶ Nunc de pratica que habet fm. secun
 dum tertā tabulam dicere propomimus. ¶ Modus
 autē praticandi p. magisterium huius tabule & sig
 nificationis est iste ut habeas. d. de. b. uel de. k.
 & d. de. r. & de. s. de quauis istarum lraz. c. d. e.
 f. g. i. uel de. h. extractum p. magisteriūz prime
 distinctionis. ¶ Quibz itaq. habitis & pactis opōtā
 artistam obiectare dictam tabulam: & abstrahē
 significata camerarum. ¶ Nam p. artistaz op
 ortā obiectare p. mā cameram: & fm. eius gditionē
 regulare. se In principio opis particularis huius
 tabule. ¶ Nam p. mā camera que est. b. c. d.
 cū pūcto palido significat q. Artista habet p. nē
 ¶ In. g. Tamen. d. de. b. uel de. k. uel de. h. per
 magisteriūz p. me distinctionis & de quolibz. Istoz
 cū In. g. In. ¶ significat q. g. dictoz hē fieri fm
 doctrinā. g. de. d. ¶ arboris phalis: & hoc In. k. d.
 k. artistam obturare fortissime oportet ne forte
 d. amantibz & uisceribus dicti. k. effugiat. ¶ Et
 etiā In balneo ponē: & fm. In. m. lione coque p. di
 et sup. Istāz camera gsignatos. ¶ Deinde ipum. k.
 apic. In. tū. cū. ¶ d. ponet. d. de. ¶ s. & quauili
 bet aliaz lraz: & claudē seu obstruere fortiter opō
 tebit ut p. us: & d. de. s. Oportebit tantū esse Inquati

tate In .g. dictoris .d. .o. sicut uicelimat pas de .d. &
sterum decoquat p alios dies tantos sicut prius. ¶ Et
significat oes camere que secunt usq ad camera .d. .o.
Et .o. d. b. ¶ Finitis naq dictis diebus decoctionis succ
essue & sine intermissione p alios tantos dies sicut prius
apere oportet .k. & de .d. de .r. quarulibq lra p bis
tantu pone In .g. de .o. d. de .b. uel de .k. uel de .h.
gditionatu ut dictum est quatu fuit d. de .g. Ibi pos
ito & obstruere fortiter .k. quatum plus poterit & de
coquere sine intermissione usq ad alios quideciz di
es. ¶ Hoc artiste significat omnes came immediate
sequentes pmas .a. camera .r. .o. .o. c. d. b. usq ad ca
meram .r. .s. .o. d. b. qm no sunt posite nisi ut desig
nent diuersam mixtionem In hac arte. ¶ Et diuersitate
hanc pot cognoscere artista In qualibq cameraz pon
endo .ingulus differentie. Et sm moduz quo dictus
ingulus In dictis cameris gditiona iudicare de com
ixtionib. ¶ Completo igit Ito magisterio dicta .g. tra
smutari Incipiunt In .m. & hoc designat quilibq ca
merarum Inferiorum sm suuz moduz differentez
p ut gditio substantia ex quibz est .d. abstractum
est different ab alio. ¶ Nam quelibq Istaru cam
erarum positaru ac situatarum In hac tabula .o. d.
b. usq ad camera .r. .s. i. .o. d. b. m. Significat su
am opatione differente sm sua differentia sbiecto
rum ex quibz oritur .d. et hoc stat ad artiste placi
tum. ¶ Exciter hac oia regulare habet artista p .k.
reboris usq quo lre quarulibet dictaz camerar
um transcant & transmutent In .m. qd erit in
tuosius omni alio .m. huius artis. ¶ Nam potens

est speciem suam multiplicare in substantiis ex trece
tam milibus sui ponderis. ¶ Cum m. huius tabut
magisterij huius artis artista remedia nō nulla
exhibere quibuscumq. infirmitatibz puenientibz exco
ruptione quantucumq. sint graues nisi infirmus
sit in ultimo termino ultimo ente signato.)

De notitia praticandi figure Individuorum.

Am diximus de declaratione & pratica artis orb
oris phalis: & figure. S. & eorum tabulis: & artifi
cialiter significauimus obmare principia huius artis q
dam com alijs ut artista huius artis clare hoc magiste
rium comprehendere possit: ut scilicet principiorz conditiones
& declarationes & figurarum & tabularum praticas
iudicia faciat ad particulare quesituz affirmado uel
negando ut datus est modus superius: talis ut declar
ationes principiorz & principia ipsa magis pateant euz
affirmatione: qm scilicet affirmatiua conditionatur per se
huius artis. ¶ Et si magis cum negatiua et persequatu
scilicet negatione. ¶ Et iam Individuorum figura nec in hac
not declarabimus: qm per declaratione qua de ipsis facies
artista intelligere poterit multa secreta huius artis: qm
ipam & alijs artibz supradictis minime significauimus

**Quali exhibitur in mercurius & In quibus Individuis re
pit propinquus uel remotus aut magis aut minus.**

Scilicet andem hoc aliud de secretis nō ut artista
huius artis cognoscat & reuera habeat notitiaz
de Individuis In quibus in mercurius repletus est propin
quissime. ¶ Quare sciat artista huius artis In o elem
entato in mercurius repletus: tamen est in aliquibz
tam longe q. uita hois anticiparet: amq. artista huius

67
artis ipsum p[er] ut expedit statim possidere. ¶ Quia
In ista figura reuelamus illa que ipsum p[er]p[er]uallissi-
me possident ut huius artis artista sup[er] omne
alios artistas sit sciens atq[ue] philosophans & mira-
cula. ¶ Inope philosophico sequatur p[er] qua dedu-
cta est In hac uia qm In hoc est finis p[er]maris. ¶ Et In
tentio q[ue] istam artem vixit euangelicis reuelamus.
¶ Est uera Individua ista sunt. b. c. d. e. f. g. h. i. k.
ut In figura patet a quibus huius artis mercurium
modico t[em]pore: & loco expedienti haberi pot[est] ut finis
sequatur totius magisterij huius. ¶ Ego de no
uerit artista plures scientes meum mercurium uegeta-
bilem In omni re elementata consistere: & hac de causa
uolebant ipsum a lapidibus: a palis siliginis: a floribus:
a lignis abstrahere: & ante uita illorum rumpebat: q[ui]
Ipsi In actum deducerent. ¶ Reuera aliqui cu[m] p[er]p[er]-
uallissimis Individuis opati fuerunt: & ignorauerunt
principia huius artis: & magisterium extractionis eius
sicut ad opus appetit particulare: quapp[er] artes de se-
cretis nature balbutizare dixerunt. ¶ Nam. b. c.
d. e. f. g. capiebant: & de succis eorum p[er] balnei uel fumi
magisterium meum mercurium In colore: pondere: quantita-
te: qualitate sicut est vulgi mercurius deducebant: q[ui]
arbitrabant se grande secretum ualde repositos fuisse.
¶ Postea sublimabant ipsum cu[m] magisterio: & deduceba-
nt eius n[on]a In corruptione & finis p[er]uatione: q[ui] no[n] fin-
em magisterij assequerant. ¶ Sed si mercurium no[n]
vulgi putali spectis quersum uel mercurium vulgi accep-
is: & ipsum sine aliquo m[er]iali In aquas reduxeris: q[uo]d
fieri pot[est] cu[m] flemate madij: si aer eius sibi dederit

Infra v. s. q. septies p. alembicu distillamus: habebis lu-
 men plaze q. est pars earum eterogenea: qd. uere no-
 est de gditione tres lapidis. ¶ Est ergo cautela max-
 ima ut artista huius artis mercurius Individuorum
 Intalem speciem minime querat: qd. si egerit ad ma-
 lum est magistrum: qm. sequet. puatio finis p. mar-
 ij ex defectu finis secundarij. ¶ Quare dico tibi q.
 si uis ad finem gditionis hoc magisterium opari: Ipsum
 ab Individuo exhas penes huius uoluminis magist-
 erium: q. finis puatio minime sequet. ¶ Nam egdes
 sunt aliqua Individua In quibus me. mercurius liber-
 um habet actum aliqualem. ¶ In uno uo Individuo
 dictus mercurius una habet opatione libera solumo:
 In alio duas: q. hoc rectissim facit oportet ut potius
 certificet. In hac arte: q. eius p. ma. uisat. ¶ Na. k.
 est illud Individuum In quo solumodo me. mercurius
 una h. opatione liberam In ipo. m. k. existente ut
 patet In opatione aurifabrica. e. In eius dealbatione
 Sicut e. In. 3. est aliquod modicum de. y. si. 3. pona-
 tur In dicto. k. auisceribus. 3. q. eius demonstrati-
 one sensualij ad superficiem deducit. ¶ Et In hoc re-
 uelatur uinculum concordantie Inter y. q. nostrum
 mercurium. ¶ Et q. fortius est etia si accepis de. h.
 q. Intus ponas. k. q. sibi extmiseris. 3. q. trahit ad
 quandam albedine. ¶ Et ego uidi. 3. p. dictis exti-
 ctionibz ita album q. erat nigrum: s. illa albedo
 no. est p. manens: qm. deficit ibi subiectum substan-
 tiale fixum. ¶ Est alia opatio qua faciunt hij q. fer-
 rum p. similare appetunt. Nam In. g. dictoz. b. k.
 extinguunt illud uicibus quapluurimis: q. q. trahitur

ad mollitiē quandā q̄ p̄simulat̄ si for̄ q̄ uel y.
¶ Et aut̄ v. ualde siccū & remotū amercūo p̄
uq̄. f. t. x. y. 3. Et omnis siccitas est de ratione vac
uitatis: quia v. in sua vacuitate recipit mēz mēcur
iū q̄ est ualde humidū: q̄z ip̄e humiditate ipsius cō
trahitur ad quandā mollitiē. **¶** C. uō est alterū indi
uiduū in quo existente nro. d. duas opationes h̄t libe
ras. **¶** Nam p̄ma est q̄ si in ip̄o artista huius artis
posuit carnes / pisces / fructus / folia / panē & c. dictū
d. in sp̄m sub qua est querit̄ realē: q̄ est signū euid
ens ac mirabilis potentie uegetabilis: rōne cuius pot
entie transmutari habent in alias. **¶** Cognoscat ergo
artista q̄ ip̄o abstracto & denudato a forma. C. q̄ alia
formet̄ forma: quid opari poterit. **¶** Est et alia op
atio eiusdem: qm̄ si. C. sup̄ portidū solem aut lunā
fortiter artista truerit quousq̄ redigat̄ ad modum
cuiusdam malgane: qua in panno posita mercuriū
realē ab eis abstrahit. ratio est: qm̄ mercurius exis
tens in x. uel. y. p̄ se mouet̄ ad mercuriū existen
tem in. C. Et mercurius existens in. C. p̄ se moue
tur ad mercuriū existentē in. x. uel. y. & colligā
tur in angulo q̄cordantie: ita q̄ in. x. uel. y. multi
plicatur. d. nostrum: quare mercurius existens
in. x. uel. y. resistere nō pot̄: & eius nexūs solui
tur: & dicta x. uel. y. deducunt̄ ad amalgamē
sp̄tem: hoc aut̄ uult diffinitio q̄cordantie & fin
is. **¶** Et etiam in alijs indiuiduis gignari pot̄
runt plures opationes n̄e. d. quas diuinitus
causa breuitatis: qm̄ hec que dicta sunt sufficiunt
ad artistę declarationem. **¶** Sed finis magisterij

totius huius artis est: ut noster mercurius sit inspi-
 ram celicam positus: quia aliter artista rete ista non pot-
 erit bene uti. ¶ Sed miratur intellectus quod noster mercurius
 in loco supercelesti positus non retineat colorem: pondus
 quantitatem: labilitatem cum omnia ista sint de natura eius.
 ¶ Sed descendit ad sensum qui per se uirtuosissima
 uidetur quod elementum ignis est inelementatis cum suo
 calore: leuitate: & luciditate: tamen uidetur quod ratio
 illa in qua est pondus quod est contra leuitatem: & frigiditas
 contra caliditatem: & obscuritas contra luciditatem: & ama-
 ruz contra dulcedinem. ¶ Cuius ratio est quoniam ibi mercurius
 existit remissus & fractus: & positus super altera
 forma que est rei uel indiuidui cuius est. ¶ Etiam
 miratur intellectus quod noster mercurius sicut habet dul-
 cedinem suam in celo celico: quia ita in ipso & alia eius
 accidentia actu non existunt. ¶ Sed descendit ad
 sensum qui uirtute uisibili sentit & uidetur quod inspet-
 rebus elementorum & elementatorum diversificantur
 operationes elementorum ibi existentium: ipsis retinentibus
 ut in uno elementato operatione unius accidentis et
 in altero alterum. ¶ Sicut patet inspetere aloe in quo aier
 habet predominium: & tamen sapor habet amarum contra suam naturam
 et frigens contra diaphanitatem. ¶ Et est leuis que quod
 leuitas est de ratione uacuitatis quod est contra aere qui
 est plenarius: solum ibi non retinet de ratione sui act-
 uitate nisi humiditatem. ¶ Et in crystallo solum accid-
 entate diaphanitatem habet. ¶ Etiam in aqua fontis du-
 lcedinem: diaphanitatem: humiditatem: & completionem.
 ¶ Per ea que dicta sunt in ista figura intellectus arti-
 ste constituit regulatus ad faciendum sciens in practica

huius artis.

De modo mixtionis trium principiorum trium figurarum.

Primum de Individuorum figura & eius explanatione cum qua artista huius artis consistere potest abitus de eis que necessaria sunt in opere phylosophico & per que notitia habet de Individuis & speciebus in quibus noster mercurius existit propinquius. ¶ Et etiam declarat sibi qualiter in omnibus istis unus & idem est ut patet per transsubstantialitatem trans in figura existentium. ¶ Tunc de mixtione principiorum huius artis & figuras tres designabimus: a quibus inde multa particularia habere potest que applicari possunt ad practicas huius artis. ¶ Quare prima erit de mixtione principiorum arboris phalis tantum. ¶ Secunda de mixtione principiorum cum principis phyce. ¶ Tertia erit de mixtione principiorum & per de pha.

De mixtione principiorum arboris phyce cum figura. T.

Onditio huius figure est quod in qualibet Camera ponatur haec figura artis generalis cum quolibet quatuor triangulorum. ¶ Et conditiones quas artista huius artis habet per triangulos conditiones quas enumerare possit. ¶ Sicut conditiones quas habuit anima camera per quas intelligit multipliciter formam differre in arte ista. S. forma que est homo que est tamquam instrumentum cum quo non oritur particulare necesse: ut patet in locatione principiorum huius artis & applicatione eorum ex quo facit necessarium practicabilem. ¶ Et forma que est celum que est principium generans: nutrens & elementa mouens ad generationem particularem: sicut celum maius ut patet in eius declaratione. ¶ Et est forma formalis particularis: quod situm quia per formam vegetabilem sibi nexu

86

Indissolubili quictam & ligatam multiplicare facit In
 stantibus que sunt ex. Et sic de ceteris formis quapl
 ormis que abscondite sunt In processu huius artis quas
 artista pot cognoscere p effectus quos faciunt In particu
 lari gnatione: sicut quictio: mensuratio: locatio: pa
 tuum habitatio: &c. que artista cognoscet p operationes
 diuersas quas In processu huius artis faciunt: ponendo
 Indicta camera figuram T. aequalibz sm trianguloz
 um additione hauriendo illud quod significat sicut
 forma que est homo est pncipius medius respiciendo
 additiones & nam quatuorlibz formarum quas habent
 In processu particulari: Et sic de triangulo croceo qd
 In hac camera significat hominem maiorem formam q pnci
 cipalem: & formam que est d. equalem. Alie uo sunt
 minores istis: Et etiam In hac camera triangulum
 croceum cu lapide miscendo haurit artista additionem
 sm qua intelligit Inter istas formas esse necessar
 iam maiorem absq. quictate Inequalitate finis
 ultimam. Item et In ista camera triangulum ingruu po
 nendo haurit artista multas additiones supponendo:
 affirmando. uel negando additiones huius camre dic
 endo. Vtrum artista huius artis praticare poterit
 alia istarum formarum pncipalium deficiente: qua
 que hanc posita In pma specie regule: b. Inuenit arti
 sta sm dictam dictarum formarum tenere negatiua
 qm si forma deficit: causa dirigens huius artis pnci
 pium deficit: Cuius puatione pncipia nalia uel p
 tentualia no possunt moueri: qm deficit motus In p
 uertualitate d. deficit ca dirigens regens: & gubernans
 elementa 3. se mouens cuius defectu. m. uel. q. gene

vay: nutrix: crescere non possent. **¶** Et etiam qm in
ope quozlibqz istoroz deficiat pncipuz substantiale:
que necesse ht ee pars substantialis dictoz. q. uel. no
Item si forma altera deficiat elementa deficient q. d. in
se ipo esset ociosum: & etia deficiat sibi ma qua moue
habebat ad. m. uel. q. p uiaz gnationis: Sic no posse
esse gnatio & opatio in magisterio huius artis. **¶** Etia
sequeret q. d. posse esse in. q. absqz ma q. est impossi
bile & absurdum dicitur sm rationem que sm conditione huius
artis demonstrat: g. sm ipas uel dictas rationes pcessus
artis p negatiua existere. **¶** Et etiam demonstratu p
dictas tres rationes formales fore necessarias in magi
sterio particulari. **¶** Qm horum puatione impossibi
le est. m. uel. q. in essentia deduci. Et hoc intelligit
ut artista fore impossibile absqz istis. m. uel. q. in es
se deduci sm conditione huius artis. **¶** Sicut supposita
absentia intelligentie orbis: & elementoz. **¶** Et sicut
diximus de hac camera dicere poteris de alijs camer
is huius figure respicendo declaratione cuiuslibet
pncipioz ponendo in medio figura artis gnalis. **¶** Et
hic plus de hac figura no dicemus ea breuitate: qm
longum eet dicere conditione camerarum oiu: & reducere
p triangulos & species corp sm p ea que dicta sunt de
Ista camera intelligere pot artista de alijs cameris
sm suu modum que sibi applicare dimittimus dicere.
**De mixtione pncipioz arboris phye cum pncipio
is phye: & figure. T.**

Totam Ista figura conditionat sicut pma s. q. in
qualibet cameraru ponat figura sua artis gnalis
& adictis cameris hauriat conditiones sm q. in dictarum

camera cum ingressu dicta figura abstrahatur
 sicut in camera forma intelligentia in qua inuenit
 artista quod dicta camera additionatur forma forma
 figure precedentis: & asserit esse uerum quod in declara-
 tione forme designamus. **¶** Item de camera mat-
 eria intelligentia que additionatur sicut in declara-
 tione arboris phalis diximus ubi explanauimus
 de declaratione huius tabule camere & omnes ame-
 rarum que sunt plene rectam in camera forma
 intelligentia quod in declaratione principiorum arboris
 phalis quod ibi satis plene explicauimus ea que de illis
 cameris dici potuerunt: & modus est iste. **¶** Vnius
 querere declarationem prime camere huius figure uel
 se uel tertie. **¶** Incipias in declarationem prime si uel ter-
 tij principiorum & secundum quod ibi dictum est tibi: iudicabis de
 additione huius camere. **¶** Item de Camera motus
 forma potest dici quod motus est principium quoddam un-
 uersale temporis in principijs huius artis & quod omnia
 principia sunt mota ad quod uel ad que sicut forma &
 mota per omnia principia faciens omnia principia esse mota:
¶ Et omnia ista principia sunt ad inuicem mixta: combinata:
 & ad inuicem formata habens in se habere aliorum
 similitudinem: & tale quod nulla est principij pars que se-
 cundum similitudinem aliarum partium omnium aliorum principiorum
 non habens quolibet ingrediente in alio cum de potentate
 iuxta: ueritas huius quod dicimus consistit in ame-
 re motus forma usque ad camera alteratione uenerunt.
 Item est in camera principiorum duplicatorum habet notari
 artista quatuor: **¶** Principia ista duplicata sunt ut
 per illam duplicationem diuersimode notitia habeat de

Illo principio ponendo Inqualibz camerarū angulos
differentie & concordantie que sunt camere forma:
forma: mā mā: & sic de alijs cameris duplicatis:
& de hoc querat artista in eoz declaratione sicut si ca
mera forma forma: qz si uult querere additione huius
camere: querat de declaratione forme: ¶ Et si ē mā
mā: debz querere declaratione materie & sic de alijs
¶ Et cum ista additione artista huius artis se regulare
potest ad cognitione figure habendaz. ¶ Item ē in ist
ta figura oportet artista misere alios tres angulos: ut
regulz se Inqualibz camerarū ut pfectam possit acqu
irere scientiam uel attingere Inphorū lapidis gposit
ione sūm additiones camerarū & angulorū sic ut In
qualibz Camerarū ponendo angulum maioretatis In
uenit artista quomō quedam principia sunt maiora
q̄ alia sicut forma & mā que sunt principia substan
tialia que sunt maiora q̄ alia principia accidentalia
sicut colores: alteratio: digestio. ¶ Et ueritas huius
rei quā dicimus demonstratur In .m. ueloz Inqu
orum partibz substantialibz plus capit q̄ humano
Intellectu representatur plus debz significare simili
tudine Inmensitatis q̄ In partibz accidentalibz. ¶ Item
etiā demonstrat iste angulus q̄ quodlibz principium
sūm pō fine magis existit q̄ illud qd est sūm fine alio uis
sicut mā que maius principium existit In ratione nou
ere q̄ nā eius: ¶ Et sic de minoritate rōne qua am
principia existunt minora In fine aliquo que est pō
principij pō alicuius. ¶ Item ponat artista angulū
equalitatis Inqualibz camerarū: & Inueniet q̄ oīa
Ista principia equalia sunt sūm sūm modum Inq̄ntuz

equatū solutiū. m. uel. q. Ip̄s p̄ncipijs habituatibz
 dicta. m. uel. q. de suis p̄is similibz de quibz. m. ut. q.
 sūt instrumenta cum quibz extendunt sua simil
 itudines similes insubstantijs que sunt ex. **I**te etia
 oportet & artistam ponē angulūz rubeū Inqualibet
 cameraz: & q̄ p̄us conditionē angulūm p̄ncipij p̄
 omēs cameras: & s̄m conditionē qua dictus angulus ing
 redit̄ In om̄i ista figura Inueniē celum: forma: elemen
 ta p̄us habē esse Inpositione. m. uel. q. q̄ alia p̄ncipia
 auz ista de necessario habent esse. **A**lia nō posteriora
 Inquarē absq̄ istoz p̄positione In arte ista. m. uel. q. et
 oīa alia p̄ncipia nihil esset qm̄ deficiēt s̄iectuz ḡnāl
 is substantie s̄m quo stare nō possunt. **C**oncluditur
 ḡ q̄ dicta p̄ncipia p̄ora habent esse Indicta p̄positōe: et
 hoc ut dicta p̄ncipia possint esse fons unde Indicta arte
 dicta p̄ncipia sunt orta & Inpositione custodita & fort
 ificata. **I**tem intelligere artistam oportet q̄ quodlibet
 p̄ncipiorū retinē p̄oritatem s̄m suūz finēz p̄p̄iūz.
Quare est sicut forma cuius p̄us est Informare q̄z
 mā: elementa & cetera p̄ncipia. **E**t colores cuius
 p̄us est colorare q̄ oīa alia: & sicut de istis dicimus
 ita huius artis opitex de oibz alijs ordinare potest:
 Resp̄tendo q̄ceta essentialia cuiuslibz p̄ncipiorū
 In quibz q̄libz p̄ncipiorū de necessario p̄us h̄t ēē quā
 alijs similibz. **I**tem s̄m conditionē mediū camerarū
 Inxtarū cum ip̄o Inueniē artistā q̄ q̄libz est mediū
 p̄ q̄ unus transit ad aliud Induendo aliud p̄ncipiū de sua
 similitudine: Unde ex Influētia & refluētia cū oibz
 causatur. q̄ p̄horū qui existit In medio oīū: Qui quidē
 est mediū riale In quo oīa p̄ncipia sunt sustentata: &

ate ista

20
ip̄e. q. p̄hoz est gūctus de ip̄is p̄ncipijs & oīa p̄n
cipia sunt gūcta in illo. Et ip̄e. q. est p̄ oīa. Et oīa
illa sunt p̄ ip̄um. ¶ Item et s̄m finis gditionē & oīz
camerarum inueniet artista quatr q̄libz p̄ncipioz
sub rōne finis est gditionatus & hoc tripliciter. ¶ p̄mo
s̄m finē p̄ quē sunt. ¶ Secundario s̄m finē quare sunt.
¶ Tercio s̄m finē existente in quolibz p̄ncipioz. ¶ Nā pri
mus finis est intelligentia: qui in ista arte significat ho
minē s̄ quo oīa alia p̄ncipia quiescunt. ¶ Item alius finis
est. q. p̄hoz in quo quiescunt et oīa p̄ncipia alia s̄bli
tuendo ip̄um & ponendo de se ip̄is. Qui s̄ q. agit s̄ illo
rum rōne quolibz istorū remanente hoc q̄ est sub p̄n
cane. ¶ Item et alius finis est existens in quolibz istorū
um p̄ncipioz: sicut naturare q̄ finis est naturantis
& naturabilis. ¶ Digē que est finis digerentis & digesti
bilis suo mō dici pot. ¶ Item et oportet artista in quali
bz camerarū huius figure ponē tanguluz mōzū: ut
s̄m dubitationē: affirmationē: & negationē scientia in
hac arte facē possit. ¶ Et de hoc unā rōnez facimus
exemplū ut p̄ illa se regulz artista de alijs que fieri po
sunt s̄m gditionē huius artis. ¶ Dicit cū querit ut
rum absq̄ motu p̄ncipia huius figure p̄ alia transi
re transire possint ad m. uel q. s̄m gditionē p̄nci
pioz huius artis. ¶ Inueniet artista negatiua esse ue
ram. ¶ Nam Motus in hac arte est unū p̄ncipiū gūctū s̄
cuius rōne oīa p̄ncipia se mouent ad suas opationes p̄n
¶ Sicut ip̄e Motus p̄ se ip̄um se mouet cum alijs p̄tati
us: & sic est motus ut esse ualeant oīa alia p̄ncipia: & qd
m p̄ alia se moueant s̄m suā p̄am rōnem. Et cū hoc
et gordinatiz habent s̄m ea que diximus. ¶ Tunc que

sunt p[ro]p[ri]a rectam quatuor p[ri]ma est motus forma & vlti-
 ma motus uenerunt s[ecundu]m quatuor aditione significat q[uod] mo-
 tus est de esse essentiali hoc q[uod] est ut p[er] sua n[atu]ra o[mn]ia alia
 p[ri]ncipia que sunt p[ar]tes. m. uel. q. sint mota & mouentia
 Et q[uod] m. uel. q. s[ecundu]m r[ati]one illar[um] possint esse mota & mo-
 uentia In se ip[s]is & ex se. ¶ Nam & concreta essentialia
 ip[s]ius motus sunt o[mn]ia In alijs p[ri]ncipijs ut possint esse
 mouentia & mota. ¶ Et hoc est s[ecundu]m modum que p[ri]ncipia
 quida[m] habet In alijs quolibet p[ri]ncipio existente moto et
 mouente In quolibet alioz cui[us] est motus s[ub]st[an]tialis In s[ub]st[an]t[ia]
 s[ecundu]m p[ri]ncipia sua q[uod] s[un]t p[ri]ncipia q[uod] s[un]t In m. uel. q. existantia. It-
 em et q[uod] motus e[st] circumscrip[ti]us suis p[ar]tib[us] essentialib[us]. i. cu[m]
 c[on]stis p[ri]ncipijs que s[un]t p[ar]tes. m. uel. q. cu[m] motu habet dispo-
 sitione[m] In suis op[er]ationib[us]. sic mot[us] q[uod] h[ab]et dispositio[n]e[m] illor[um]
 qui d[icitu]r refert e[ss]e motu[m] cu[m] intelligetia: forma est mot[us] cui[us]
 intelligentia: forma: m[ati]a: cel[us]: s[un]t quib[us] In hac arte e[ss]e no[n]
 pot[est] h[ab]ere o[mn]ia alia p[ri]ncipia absq[ue] motu existere neq[ue]unt. Ip[s]i
 q[uod] p[ri]ncipijs existentib[us] mouetib[us] & motis: Et hoc e[ss]e no[n] poss[et]
 si affirmatiua esset & uera. ¶ Et q[uod] e[st] sequet[ur] q[uod] p[ri]ncipia s[ub]-
 stantialia possent e[ss]e In m. uel. q. p[er] g[en]eratione[m] & alteratio-
 ne[m] & q[uod] absq[ue] motu q[uod] est impossibile & absurdu[m] dicit[ur]. ¶ Co-
 cludit[ur] ergo negatiua dicte co[n]clusionis esse uera. ¶ Hac-
 tenus p[er]tinet o[mn]ia alia p[ri]ncipia aditionare p[ot]est s[ecundu]m mo-
 dum que diximus de motu respiciendo aditione[m] & n[atu]ra[m]
 cui[us]libet: p[er]uestigando eor[um] p[ro]p[ri]etates & n[atu]ra[m] cum r[ati]onib[us]
 de eor[um] anguloz quatuor s[ecundu]m quas quedam aditionat[ur]
 In alijs cum quib[us] q[uod] aditionib[us] artista huius artis scien-
 tre facere p[ot]est Inponere. & p[ro]p[ri]os & magister uo quod
 sibi p[er]uestigare dimittimus c[on]tra breuitatis
 De mixtionib[us] & aditionib[us] Tertie figure s[ecundu]m p[ra]ctica aliar[um].

¶ Condicio huius figure est sicut alias conditiones
1. q. Inqualibet Camera eius ponatur ha figura ar-
tis generalis: & q. ipsa camera deducat sibi sibi nodum
p. dictos triangulos & eorum species: s. q. deducenda alia
cameras duarum figurarum designatarum supradicta
figura deducendo: & huius figure principis applican-
do sibi q. Indicta applicatione dicta principia sibi totas
Ingradi possunt. ¶ Et cum dicta applicatione & declara-
tione dictorum principiorum & tabularum figure. S. Artista
huius artis de magisterio huius figure scienter facit pot.
Finis & Conclusio tentorum in libro.

¶ Primus de modo mixtionis principiorum huius artis
p. figurat tres sibi quarum conditiones totum magistrum
huius artis lucet. ¶ Et regulas generales dedimus in aliq-
bus raro Camera sibi quas quedam principia in aliis con-
ditionant. ¶ Cum quo quidem mixtionis modo: & camera-
rum aliquarum declarationibus Artista huius artis se po-
test regulare in magisterio. q. p. huius maioris & minoris
Ideo date sunt explanationes omnium principiorum sibi in q.
dicta sunt potest potest artista.

DEO GRATIAS AMEN.

Sanctissima Virgo Maria Mater Domini Nostri Ihesu Chri-
sti filij Vniuersi & Eterni Dei patris: Tua Solita Clementia
deprecare pro me Misero peccatore: Tu Xpo Sanctissima que
In partu: Ante: & Post partum Virgo fuisti: Et que Spiritu
Sancto Cohorante Eundem genuisti amen.

70
Incipit Liber qui dicitur figura Lata. Septem rotarum
quod in aliqui dicunt esse sequelam Tertij libri uel
Tertie distinctionis anscripte quate essentie.

Rotundus ut ars & scientia transmutatoria
qua precedenti voluit diximus: Sicut
Alkemia dicitur ante multimode re-
rata: hunc breuem tractatum praticum ten-
dimus: In quo figuram septem rotarum continua-
tione edificabimus: In qua omnes alie huius ar-
tis figure comprehendimus. ¶ Per qua uero intell-
ectus rectus huius artis consistit quietus: & mu-
lta sapientia imbutus. ¶ Cuius uero non solu ope-
ra transmutabilia mineralium in se perfecte conti-
net: Sed etiam ipsorum lapidum preciosorum sic
ut Carbunculoz: Rubinoz: Adamantinoz
& Margaritarum veram scientiam demonstrat.
¶ Est igitur opus operatoris qui dictos calculos
affectat nostrum lapidarium habere: & eius do-
ctrinam & processum que tenemus in eode ma-
gisterio ut hanc habeat in habitu: Ut uideat
qualia principia huius artis ad predictorum lapi-
dum opusculum conditionabimus. ¶ Et tunc la-
tere poterimus reuoluendo rotas: & applicando
principia in reuolutione secundum que per doctrin-
am lapidarii applicantur cuilibet lapidi. ¶ Et tu-
c facit magnam scientiam. ¶ Nam etiam in re-
uolutione qua continetur generalem reuolutionem
omnium tam mineralium quam predictorum lapidum
est multiplicata: ¶ Quas etiam reuolutiones expli-

atque posset per modum quem tenemus potestatem de
functione: & etiam in nostro lapidario. ¶ Nam cui
cumque uolenti esse artificem transmutandi res
ficticiales per artificium nostrum est duas lecturas
habere: quoniam sine eis atque arte & labore cum effec
tu parabitur. ¶ Et presens liber diuiditur in par
tes sex: ¶ Prima est de additione principiorum sibilis
phye: ¶ Secunda est de additione principiorum figurarum
s. & solutione questionum principiorum per eadem pr
incipia: ¶ Tertia est de modo soluendi questio
nes per principia arboris: ¶ Quarta est de magis
terio disputandi in alchimia metallorum per noua
fallacia: ¶ Quinta est de modo soluendi questio
nes alchimie metallice sylogistice: ¶ Sexta est
de modo soluendi questiones in arte lapidaria.
¶ Et primo de prima dicendum est & tractandum
de Constitutione figure:

figura Lata Septem Rotarum.

Item lata figura habet Rotas septem ut per
signamus quarum tres prime sunt de fi
gura principiorum s. ¶ Alię tres ultime sunt de
principiis arboris phye: ¶ Et rota in istarum
medio: que quidem continet leas azurreinas est
de principiis phye: ¶ Nam rotam istam in medio
istarum sex edificabimus ut cum orbibus aliis co
ditionarij possit secundum suum modum: ut sit in
qua medius coniunctionis quingens principia unius
figure cum altera. ¶ Nam si bene attendat ar
tista principia unius implicite sunt in altera: et
modus unius circulationis est iste. ¶ Nam per

in aruon tum rotarum pncipioz s. due sut
immobiles. Alia uo mobilis. ¶ Ultimaru trium
que sunt post rotam habentz lras azurcinas
glumles: qual omnes tres rote ultime uident mo
biles. ¶ Et rota pncipioz phye est mobilis quia
gditionari pot modo utriq. ¶ Unde imprimis rot
ulis circularibus capiend. A. superioris rote que
est mobilis: & sub. A. ponas. b. rote sequentis: & sub
b. rote secunde ponas. c. rote tertie: Et sub. c. po
nas. b. pncipiorum phye: Et habebis sexdecim
cameras. a. b. c. b. est una camera. b. c. d. e.
est alia camera. ¶ Etiam gditionabis omes lras
tertie rote & pncipiorum phye ad. A. pme: & b.
secunde. ¶ Deinde ponas. c. secunde rote sub. A.
prime rote: & sub. c. ponas. d. Etiam st alie sex
decim camere. A. c. d. c. est una camera et dem
ceps. ¶ Deinde sub. A. pme rote & c. secunde rote
rotabis omnes lras tertie rote & pncipioz phye
Silicet ubi nuc est. d. tertie ponendo. e. uel. e. ei
usdem: Et ubi est. d. phye ponendo. e. eiusdem
quousq. puemas cum. d. tertie rote & c. pncip
iorum phye. ¶ Et tunc pot facere de alijs circul
ationibus asupioris circuli existente immobili ul
q. ueniat cum. A. Circuli maioris ad. p. Circuli
mediocri: ad. q. rote tertie & p. pncipioz phy
losophye. ¶ Et tunc erit pma camera. a. p. q. p.
& ultima. q. o. p. o. Et tunc erunt sexdecim
¶ Sz & p hanc circulatione gstitit artista regula
tus ad faciendum multa opa: & argumentatio
nes: & formare artista: & respondere de questio

inibus sibi propositis In opere minorj respiciendo ro-
tam arboris phye cum rota principiorum arboris ph-
ylosophye ut infra docebimus facta ista euacuot
ione figure. S. ¶ Deinde Inuenies ad rotam princip-
iorum phye. Cum principijs arboris phye. Et faciet
sic rotam pma principiorum arboris phye stabit imm-
obilis & huius rote capias. A. & sub. A. ponas. b. ro-
te immedio existentis: & sub. b. rote immedio exis-
tentis pone. c. rote inferioris. Et sup. a. pme-
rote ponas. b. principiorum phye: & tunc erunt sex-
decim camere. b. a. b. c. est una camera. c. b. c.
d. est alia. ¶ Deinde cu. A. rote immobilis arboris
phye & b. alterius subsequentis conditionabis
omnes lras artis inferioris & principiorum phye
Siliaq ubi nuc est. d. rote inferioris ponat suu
d. & ubi est. b. principiorum phye: ponatur suu
c. etiam demceps quousq perueniat ad. a. rote
maioris & b. rote inferioris cum p. rote princip-
iorum phye: & q. circuli inferioris. ¶ Dem sub
a. rote maioris ponas. c. rote mediocris: & sub
c. ponas. d. rote inferioris: Et sub. a. rote ma-
ioris ponas. c. rote phye. Et tunc erunt alie
sexdecim camere. c. a. c. d. est una camera: et
d. b. d. e. est alia. ¶ Demceps cum. a. rote maio-
ris & c. rote mediocris discurrent omnes litte
rote inferioris & j. rote phye quousq pueniat
circulus inferioris & rote minoris & c. rote me-
diocris & c. de oibus lris rote mediocris & rote i-
ferioris & rote phye aciculis maioris existente
immobilis: Tunc formant alie sexdecim camere. S.

q. Camera cum quibus simili artista facere pote
 st hoc quod de alijs dictum est. ¶ Et potest facere
 etiam columnas siue tabulas si affectantur. Q. q.
 euacuare potest argumenta solutionis obiectan
 tibus. q. ope qua artista huius artis p. doctrina hu
 ius circulationis habebit sic intellectu obiectante
 p. me. circulationis. Et euacuare alia inueniet
 A. multipliciter differre necesse esse in ope isto. et
 b. q. Confimili. c. ut patet in eorum explanatiom
 bus. Et b. p. principio physe. ¶ Que signat in par
 te ista artistam huius artis qui est tamq. causa
 p. ma in hoc opere instructus nales p. principio cum
 quibus q. cordant in opere.

Secunda diuisio figure de mixtione principiorum
 artis cum principijs phylosophye.

Prima questio in ista Camera. b. intellig
 it q. est necessaria forma & materia & con
 iunctio earum. ¶ Quarum non una coniunctio exi
 stit occasionato modo. b. q. etiam medius quin
 gent nales formam & materiam est. A. q. orit
 ex. b. quod iungit. v. ortum ab. s. t. v. z. co
 iunctuz. c. z. A. de. x. uel. y. cum quo. b. g. uer
 unt ad hanc quictionem. e. f. g. h. i. k. l. m. n.
 o. p. q. r. ¶ Item etiam secundaz camera obiecta
 do inuenit q. b. est materia ex qua trahit. d.
 q. nulla alia mediante. c. Rote physe. Quod non
 fit mediante. b. physe q. s. arboris physe. In q. d.
 secundum q. significat ista camera habet pon
 c. figure. s. hoc est. t. v. x. y. z. ¶ Item tertia
 camera significat q. c. q. e. participant p. me

28
dium quod est .d. ad quod .q. e. c. habent Instru-
mentu niale p. d. q. c. querso. Item etiam quae-
ta camera significat q. c. existente in .e. debet
transire ad .f. q. hoc p. d. mediante motu caeli
maioris: existente .e. medium inter .d. q. f. et
in isto passu cognoscit intellectus q. omne .c. pr-
mo in .d. transit ante q. p. f. Item in quinta
camera inueniet artista q. postq. c. est in .f. qd
necessario habet uenire ad .g. f. existente medi-
um inter .e. q. g. In quo .e. g. alteram recipit fo-
rmam particularem p. motum f. Note physe. It-
em sexta camera significat q. c. existente in .g. op-
orte transire ad .h. Tunc .g. est medium inter
f. q. h. que participant ad inuicem p. naturas
q. operationes concordantes. Et sicut diximus
de predictis cameris: Ita pot. dici de omnibz res-
piciendo declarationem principiorum & tabul-
arum. Et et querit quo quodlibz existit indu-
ctum in altero. Et p. predictas cameris pote-
st artista soluere questiones ut sup. diximus:
Ut si dicendo: Vtrum Corpora possint transire
ad dissolutione absq. calcinatione: qua question-
em ppositam in angulo dubitationis trianguli
migi. Inuenit artista tenenda esse negatiuam
Et p. huius questionis solutione accipiat came-
ram .d. e. f. e. Nam si corpora possent disso-
lui anteq. calcinari: Tunc sequeretur q. calcinat-
io esset superflua: & orbis posset mouere corpo-
ra ad dissolutione p. d. sine partium exgregat-
ione. Et In quo uera motio no esset corruptio

neq. nec alteratio: Et etiam corpora in .d. coru-
 non possent neq. p. g. sequens dissolui. ¶ Item came-
 ra .e. f. g. f. significat .i. q. sicut .e. est medium in-
 ter .g. & f. ex quo sequitur q. si corpora possent
 dissolui in dicta conditione quod medium est
 et superfluum & esset principium & finis possent
 quiescere aliquo actu sine medio. ¶ Preterea
 vacuitas rerum naturalium est bona: plenitudo uero
 mala: q. vacuitas esset si affirmatiua esset uera
 ¶ Et iam forma uel deficit in formis particulari-
 bus qui non defectus ex hoc q. esset contra ordinem
 nature in quantum stare facit & incorporeis diss-
 olui absq. corruptione: generatione: alteratione
 partium: & aggregatione. ¶ Preterea esset possibile
 unum & idem corpus in eodem instanti dissolutum &
 solidum q. est impossibile. ¶ Item incarnata .f. g. h.
 g. demonstrant necessario negatiua esse uera in qu-
 antum affirmat plenitudinem esse necessariam
 accidentibus: qua plenitudine posita negatur
 vacuitas: & p. g. sequens huius questionis affirma-
 tiua .f. non possit transire ad .h. nec p. g. q. est
 medium: nec sequeretur q. una & eadem materia po-
 sset uno & eodem tempore stare sub formis diuersis
 Sicut .c. q. posset stare in eodem instanti in .f. et
 g. & in .h. i. k. l. m. n. & q. q. est impossibile. De-
 monstratur ergo huius negatiua esse uera: quia se-
 queretur confusio omnium principiorum naturalium et eo-
 rum accidentium specificatorum. ¶ Et sicut app-
 licamus has cameras ad solutionem huius questi-
 onis: sic possent applicari alie. Et et ad plures

alias ut iam diximus & dedimus modū ad so-
luendum questiones p̄ figuras tertie distinctio-
nis. ¶ Nam p̄ solutiones quas hic fecimus qu-
libet artista potest alias facere & quāplures deter-
minare: declarare: & pponere: Respicendo actus
p̄prios cuiuslibet p̄ncipij & declarationes & succes-
siones eorum. ¶ Etiam sicut diximus de camere
ut p̄me Rote: sic possumus dicere de camera secū-
de: & questiones solvere: & ponere & declarare: et
si questio fiat. ¶ Vtrum alchimia uel questio sit
possibilis absq; & in absentia menstrui uegetabilis
qua questione posita in angulo p̄mo nigro in ang-
ulo inueniē artista ueritatem p̄ negatiuam consist-
ere p̄ cuius solutione p̄ma capiat camera rotati-
onis silicet. b. a. b. c. ¶ Nam si affirmatiua es-
set uera irregulariter esset. Inter. b. & a. patet ne-
cessario p̄ma differente: Ratio huius est q̄ obiect-
io quā. d. fecerit in a esset confusa eo quia deficiat
in giunctione operationi & actui nāliū p̄ncipiorum
huius artis cuius defectus b̄n esset medium ex
q. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. abstrahi possit
ab. a. ¶ Et qm̄ nō possit esse medium: nō esset in-
tellectus alchimie nec dicta transmutatio fieri possit
p̄ b. c. d. operatione: Ratione cuius ignorantie alc-
himia est impossibilis secundis effectibus. ¶ Con-
cludit/ q̄ q̄ alchimia nec dicta transmutatio fi-
eri potest absq; mercurio uegetabili. ¶ Item ou-
lla forma possit esse sine materia: qz si possit: seq-
ueret/ q̄. c. esset uniuersale p̄fectionis absentia:
eo quia sub. c. nō esset. d. & esset. c. actu absē

tia patientis: & tunc est impossibile: & tunc esse
 mixtio. c. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. absq. d.
 Item certum est q. ex mixtione. c. d. oriuntur al
 ia principia. ¶ Nam. g. est fons ipsoz unde sit
 & in opatione custodita. ¶ Nam & si. d. defice
 ret & g. cuius defectu alia principia exire non
 possent. ¶ Preterea significare q. si affirmatiua
 esset uera q. gnatio: & dissolutio & c. possent ee
 in alchimia absq. motu: & opatio eet aliqua ad
 m. uel ad. q. cum defectu dictoz principiorum
 q. est inconuenient. ¶ Item Camera. c. b. c. d. si
 gmficat q. ad quacumq. transmutatione de una re
 ad aliam: requiritur motus potentie uegetabilis
 cum nulla possit ee alteratio de una natura ad
 aliam: nec ipa mediante: q. ee posse: si affirmati
 ua esset uera q. est impossibile. ¶ Et qm hoc e. nece
 sarium secundum cursum nature: fuit dicta ca
 mera q. necesse habet esse in alchimia: & transmuta
 tione: Nam adhuc fine alchimie sue repta q. medi
 ante corpora inuentee alchimie attrahant: digge
 rant: retineant: & ab eis supflua expellant: & ad
 omnem transmutatione omnes isti actus requir
 unt: quibus absentibus no posset fieri transmu
 tatio. ¶ Item certum est q. potentia transformal si
 bi opetio nulli alio absq. d. & ipi competit trans
 formare absq. d. & c. si transforeretur essent pta
 tes alchimie & omz alioz principioz que ee ualet
 absq. suu esse essentielle que naturali giunctione
 esset ibi attractio: digestio: & expulsio absq. uege
 tatiua in quibus esset actus uegetans p. pdicta p.

22
cipia absq. agente coessentiali quod est impossibile,
sicut ignificare absq. igne. ¶ Preterea esset motus
generationis: dissolutionis: potentie: & operationis ab
sque mouente in quibus esset actus sine ppo sub
iecto. ¶ Item etiam q. fieri possit generatio & c. p. forma
absq. materia que generatio esset uacua sine forma
& materia quod est impossibile in rebus creatis. Itē
si possit esse absq. alteratione & p. consequens absq. pri
uatione: corruptione & sic deficerent inferiora cu
quibus alchimia agere debet. In substantiis extra qu
ibus deficientibus non sequeretur effectus. ¶ Conclud
it. q. p. negatiua ueritatem consistere. ¶ Item ca
mera. d. c. d. e. significat q. artista miscere debet
in alchimia: quā uero mixtionem intelligat in tantum
esse necessariā q. est impossibile q. c. absq. d. in
m. uel in q. transire possit qm. absente. d. nul
la est dissolutio in c. etiam neq. generatio. ¶ Preterea
elementa naturalia in c. existentia non haberent appe
titum ad quantā essentia quā ita appetunt sicut
elementa maiora celum maius. ¶ Preterea nul
la est concordantia p. appetitum eorum ad m. uel ad
q. non uidetur actu qm. materia eorum deficit in m.
uel in q. non q. suare habet. ¶ Item etiam camera. e.
d. e. f. g. significat q. habet appetitum ad d. sicut c.
maius uel x. ad celum maius: ratione cuius crea
tur inconcordantia inter c. & d. cuius ratio est. f.
de. d. mouet. e. naturale de. c. & accidentale ad m.
uel ad q. qm. deficiente. d. talis motus esse non
possit. ¶ Item camera. f. e. f. g. significat q. mi
xtio. c. d. in operatione est effabilis ratione cuius

f. universalis alterat. c. nāle & accidentale in. d.
 In corpore hñs alteram formam diversam q̄ e. m. ut
 q̄ nā si ductor g. sit fallibile sequeretur q̄ forma
 universalis possq̄ alterare dictum. e. & ipsum mo
 uere ad. m. uel. q̄ i absentia. d. In qua alteratio
 ne esset corruptio absq̄ gnatione digestiua: re
 tentiua: expulsiua q̄ est impossibile. ¶ Preterea
 esset dissolutio: potentia opatio absq̄ dissolvente
 potente: & opante q̄ est inueniens & c. ¶ Preterea
 materia esset euacuata Instantū q̄ euacuare nō poss
 et speciem suam. ¶ Sic uō soluimus p̄dictam qu
 estione p̄ dictas cameras ut possent solui p̄ oēs
 cameras circulares respiciendo diffinitiones p̄i
 cipiorum & explanationes eorum: Et respiciendo
 nāz particularium cui dicta p̄ncipia sunt applica
 bilia admiscendo p̄ncipia secunde figure actis
 gnalis: & etiam regulas p̄me figure p̄ncipiorū
 si necesse fuit ut facilius concludat̄ id q̄ hab
 et. g. d. ¶ Sic ex p̄dicta questione p̄ solutiones
 antedictas quibus pot̄ homo applicare p̄ncipia
 p̄me figure ut dicendo. ¶ Omne. d. In opere
 alchimie est bonū: qm̄ p̄ ipsum habet lapis p̄hor
 potestatem alterandi substantias minorū. ¶ Et si
 nō esset. d. In opere iam dicto esset malum: qm̄ seq
 ueretur p̄ratio potestatis: altationis: nobilitatis In
 qua p̄uatiōne esset finis atq̄ perfectionis uacui
 tatis. ¶ Item qm̄ absq̄. d. m. uel. q̄ essent gtraxij
 ipsi deo & artifice Inquantū essent uacua p̄fectioe
 & uirtute: & plena imp̄fectione & uicio: que uacu
 itas est gtra plenitudine bonitatis magnitudinis:

durationis & c. ¶ Preterea est corp[us] instinctus d[omi]n[us]
natus dicendo id bonu[m]. d. & dicendo maius alio
ut nec est in se. Et hoc esset cum .d. ut haberet
correlativa uirtuosa ad agendum bona opa et
uirtuosa: Alias nec haberet in rebus extractione:
neq[ue] p[er] g[ra]sequens dicta substantia posset pati subli
ip[er]is: neq[ue] opari in hijs: huius r[ati]o est q[uod] n[on] est
et de sua forma & materia q[uod] sic amitteret in
eis p[ri]ncipia secunda formalitatis: quantitatis: q[ua]n
titatis: & temporis: Instrumentalitat[is] q[uod] n[on] habe
ret modu[m] opandi seu alt[er]andi p[er] defectum inste
ument[is] q[uod] est .d. cum quo habet omnes p[re]dictas
operationes & cum defectu cuiuslibet omnis defec
tus. ¶ Et in isto passu cognoscit intellectus q[uod] alc
hymia e[st] impossibilis absq[ue] uegetabilibus. ¶ Et q[uod]
est bonu[m] plura argumenta: & modu[m] demonstrat
ionis ut intellectus actus g[ra]stet habituatus de se
ientia grand[is] ad respondendum: soluendu[m]: obicie
dum & c. ¶ Etenus uolumus dare in h[ab]itu[m] mo
dum & doctrina[m] argumetandi p[er] noua[m] fallatiam
qua[m] facimus & p[ri]mo sic ¶ Vtrum alchymia sit
possibilis. ¶ Nulla alchymia est possibilis. ¶ Qu
edam alchymia est possibilis. ¶ Ergo quedam alchymia
est possibilis. & n[on] est possibilis: maior est duplex
q[uod]niam alchymia p[ro]p[ri]a sine uegetabilib[us] est impossibilis:
& finis est uerus: & sic secunda defuit secunde p[ri]me
item Vtrum alchymia sit figmentu[m]. ¶ Omnis alchymia
est figmentu[m]. ¶ Aliqua alchymia est figmentu[m]. ¶ Ex
go a contrario nulla alchymia est figmentu[m]. ¶ Aliqua
alchymia est figmentu[m]. ¶ Ergo aliqua alchymia est

figmentum & aliqua no. ¶ Maior est duplex qm al-
chimia que componit cum: d. no est figmentum: Sz que
componit ab q. d. est figmentum. ¶ Item nulla alchimia
est uirtuosa: ¶ Aliqua alchimia est uirtuosa: ¶ Ego al-
iqua alchimia est uirtuosa: & non uirtuosa: q no sit uir-
tuosa patet qm deficit sibi origo bonitatis forme qua
habet omne substantia extra: cuius defectu no facit
opa uirtuosa. ¶ Etiam nullus b. gnāt. d. & no gnāt
d. nā. b. maior est duplex qz b. lapidis no generat
d. Sz b. tertie distinctionis corp gnāt: Sz maior si-
pliciter est uera. ¶ Item in arte ista argumenta possūt
fieri sum comune regula laycorū & sylogistice uel p
aliquā speciem argumentationis: ut si questio sit
Vtrum lapis phycus transmutare possit corpora
mineralia in suam speciem. ¶ Ad probandum istam
conclusionē arguitur sic. ¶ Omne ens uegetabile pot
transmutare individua dispersa in suam speciem
Sz lapis phycus est uegetabile: ergo lapis phycus
transmutare pot individua dispersa in suā speci-
em: Maior est necessaria: qz no sequeretur ociositas
as indigestiua que esset extra magnitudinē opati-
onis uegetatiue in qua ociositate apparet pau-
tas boni & magnitudo mali & bonorum probatur sic.
¶ Omne ens habens in se uegetatiuā est uegetabile.
Sz lapis phycus est: huius g. maior probatur sic. ¶ Nā
dictus lapis habet in se menstruum uegetabile: ergo
habet in se uegetatiuā: & si negaretur adpositio men-
strui sequeretur positio negatione: Et arguitur sic
Vbi cumq. sunt essentialia potentie alicuius entis:
ibidem est ipsum ens. ¶ Sz in menstruo sunt potentie

essentielles vegetatiue: ergo menstruus est vegetatiuus
 & sic maior est necessaria: qz si no: sequeretur etia qz in
 aliquo possent esse potentie essentielles alicuius rei
 i absentia illius rei qz est impossibile: qm fm illud
 possent esse visus: auditus & c. In aliquibus sensitiva
 ¶ Etia aliquod ens posset audire uidere & c. qz no est
 sensitiuus breuit pbat sic qz patet ad sensum qz ac
 trahit ad se uirtutem omz rez elementatarz: que
 attractio fieri no possit: neqz ipas res digerere supe
 fluas: no pmutaret. ¶ Nam dictas uirtutes acce
 dit: & expellet. ¶ Semp g ad compositione men
 strui vegetabilis positio negatiua: est ergo in ipso
 lapide vegetatiua: Et sic gcludit qz transmuta
 re pot Individua sibi concordantia in sua specie
 Et etiam qz artista vitia: & uirtutes sentire pot
 qz no solummodo menstruus vegetabili est vegeta
 tiua agens: & etiam in aliquibus Individuis aqu
 ibus origine producit sicut est aqua ardens uel
 potissime mel nouu. ¶ Nam pmo in aqua ardet
 est uirtus & potentia attractiua: & p consequens dig
 estiuu actuali cum una no possit esse sine reliq
 ua. ¶ Et in melle gstitit gsimile. ¶ Nam oem carn
 em: fructus & c. querit in sua speciem. ¶ Nam in o
 nibus istis: menstruū iam dictum fortius se hnt: cu
 sit qz istius sit pus & nobilius est: qz q vegetatiua
 no est ita remissa: et quia tractus est gualis: min
 eralis: & lapidificalis: Ideo questiones in lapidificis
 Ideo questiones in lapidificis quotiens facimus: sps
 facimus ut artista huius artis consistat regulatus
 ad disputandum de arte lapidifica pretiosa & pri

No hic.

Ima sic **¶** Vtrum lapides artificiatu possint habere
 virtutes sicut minerales: **¶** Sz aliqui lapides arti-
 ficiatu possunt virtutes sicut minerales: **¶** Et al-
 iqui lapides minerales possunt artificiatu possunt
 habere: & no possunt habere virtute sicut minerales
 Maior est duplex: quia lapidibus quibus no datur
 forma cum mestruo uegetabili: no possunt habere
 virtutes sicut minerales: **¶** Sz alij quibus datur fo-
 rma cu dicto mestruo. **¶** Si autem intellectus hoc
 intelligit qd no sunt p reductiones p suam materia
 facere de pluribus unu: Sicut facere de pluribz
 margaritis una: Ex pluribus diamantis unus
 Item Vtrum lapides artificiatu no possint gponi
 ex .s. t. v. x. y. z. Ergo aliqui lapides artificia-
 ti possunt componi & no gponi ex .s. t. v. x. y. z.
 Maior est duplex: qm lapides qui sunt p reductionem
 em illos insua pma matiam no gponunt ex .s. t.
 v. x. y. z. **¶** Sz aliqui lapides quos gponimus ex
 vniuersa matia: Componimus ex .s. t. v. x. y.
 z. **¶** Item Vtrum forma possit dari lapidibus arti-
 ficiatis absq mestruo **¶** Ige & q. **¶** Maior est duplex
 qm lapidibus sicut sunt rubini: Carbunculi: Sm-
 aragdi: Jacinti: Cornuole: Mandine: Calcedoni & q.
 qui no nascuntur in mari no pot dari forma & q.
 ut patet superius no pot dari forma absq mestruo
 Sz corporalibz margaritis dat forma absq mens-
 tro. **¶** Item Vtru magistru lapidum artificialiu
 sit different: **¶** Nullum magisteriu est different
 Sz aliquod magistru lapidum est different: **¶** Ige
 & q. **¶** Maior est duplex quia magisteriu respectu

materie vnum & idem est. S3 respectu forme na
est idem. ¶ Item quia magisterium p reductione
est differens a magisterio vniuersali materie: p
nulli lapides sunt qui nō reducantur in puluerem
subtilissimū in mortario eneo: ¶ S3 aliqui lapides
sunt qui reduci non possunt in puluerem subtil
issimū in mortario calibro: s3 & c. ¶ Maior ē
duplex quia adamantes nō possunt puluerizari
nisi cum melleuo sanguine hyrcy uel aqua san
guinis: s3 & omnes alij. ¶ Sic p omnes istas que
stiones facimus & applicamus facillime est art
iste huius artis cum ipis fallatis secundis lapid
ibus facere & formare: respiciendo principia tert
ie distinctionis quare gēmata existunt in nost
lapidario cuiuslibet lapidis magisterio: ¶ Et lite
facies magnā scientiā. ¶ Valde utilis est iste tra
ctatus cuiusq; de mineraliū transmutatione
& lapidem disputare uolenti. ¶ Nam plura hic ex
plicauimus que implicata erant in p̄p̄is huius
artis ad laudem dei & utilitatem christianorū amē.
¶ Deo ¶ Gratias ¶ Amen

Incipiunt Questiones Arboris Philosophye.

¶ In ista parte intendimus soluere ques
tiones que fieri possunt in arte ista: Et
dabimus doctrinā quomodo Artista huius
artis possit eas soluere p figuras camerarū & fig
mēta earum in p̄ncipiis huius artis Applicando pr
incipia artis gēralis & regulas sūm q litteris sig

significabit faciendo cameram de duabus litteris
 fut appareat in figuris. In arte etiam ad placitū suū hz
 q melius habere solutionē questionis significabit.

Vestio pma: ¶ Verum alchymia sit ens reale.

Solutio. c. d. e. huius questionis solutioni
 applicare debemus pncipia artis gñalis & regu
 las sūm q magis solutioni uidet̃ quemre. ¶ Max
 imis alchymie est aurificare: Argentificare: & Veg
 etare: p quod uere demonstrat̃ q alchymia sūe sū
 actum alchymie est sūe habet eē qpositum ex Auro
 Argento & menstruo uegetabili: hoc aut uale pnci
 pū diffinitio: qm sicut ignis se habet calefaciendo
 ante omnia in ratione: Sic & aurum in ratione aur
 ificand: & argentum argentificand: & Vegetatiua
 in ratione uegetand. ¶ Cum gō finis alchymie sit
 aurificare: & argentificare: & uegetare: Oportet
 inspa esse aurum: & argentū: & uegetatiua: hoc est
 dictum q alchymia sit sūiectum in quo uegetati
 ua sunt sūiecta: & sūiectus alchymie est aurifi
 care: argentificare: & uegetare: absq̃ auro: argento:
 & uegetatiua: diffinitio pncipū esset falsa: qz nullū
 pncipiū ratione alicuius potentie se habet ante
 illud q est impossibile. ¶ Quod si insubiecto alch
 imie esset aurum & argentum & uegetatiua: & nō
 aurificare: uel argentificare esset falsa. ¶ Prima
 falsitas p pma localitate significatiua: qm esset
 aurū & argentum & uegetare actualit̃: ubi ens
 qe nō competit aurificare: argentificare: & ueg
 etare q est gtra cursum nature: qm pateretur
 sumaz uacuitate quā uacuitate nā sufferet nō

potest. ¶ Concluditur 2° q^d Alchimia necessario ē de
auro argento & vegetatiua que sunt entia realia
& uera & non ficta. ¶ Igitur demonstratur p^rincipi
ia eius realia q^d ipsa est ens reale uerum.

Vestio Secunda: Petrum .c. debet ingredi sic
crandum aut euacuandum. ¶ Solutio .c. e.
p. e. nō pot ingredi eo q^d cum ipsa sit mixta terr
estritatis cum aereitate dāpnata. ¶ Oportet
euacuare & q^d istud q^d ascendit in aludel capiatur
Residuum aut tamq^m inutile phiciat. ¶ Nam dixit
superius q^d oportet artillam corpora deducere ad sui
primā matiam: quia alias nō posset esse concordia
medietatis inter .c. & d. quia impediret p. s. dāp
natio: ratione cuius .m. uel .q. ex tali .c. compo
ite nō habere potestatem speciem suā multiplicā
di substantijs que sunt ex: s3 cum igni exponeret
fugeret cum tota sua specie ex eo q^d finis fuit impedi
tus p^r mediū coniunctionis: q^dcludit q^d .c. crudū in
opus nostrum ingredi nō debet p^r maiorem aliquam.

Vestio Tertia Quomodo Aurum: argentū & uer
gibile menstruum coniungunt in unitate numeri
vltimati: ita q^d aurum remaneat vegetatū. ¶ So
lutio. j. h. Aqua mixta cum vino: manet aqua
vinnificata: & vinū aquificatur. ¶ Et carnes & her
be posite in melle quertunt in speciem mellis: & mel
manet sub sapore rerum sibi applicatarum: ita q^d
minima pars cum minima parte miscetur. ¶ Item
vegetatiua est planta uel elementatiua: & sic
in quolibet elemento est vegetatiua in actu uel in
potentia. ¶ Nam sicut flamma ignis que gbur

et q̄ dedit ad actum. Sic Flamma impotentia
in auro: ¶ Nam est sicut uegetatiua auri que p̄
omnes partes auri existit: ita q̄ aurum q̄ uegeta-
tū erat potentiale existit: & postq̄ deducta est ad
actum actualiter existit: ita q̄ aurum q̄ uegetatū
erat potentiale: Tunc et existit actualiter uegetatū
mouente se aurificatiūū potentiale ad aurificati-
uum actuale q̄ e conuerso et de uegetatiua & cetera.

¶ Preterea consistit in eo p̄dicto intertio nūo mouē-
te aurificato: que iuncta aurum uegetatū q̄ est iu-
nctū: Mensurum uegetabile moueat suū men-
surū uegetabile ad aurificandum: uegetandum.

¶ Et e conuerso uegetatiua mouente que est iuncta me-
surū uegetabile ut aurificatū q̄ est inter aurū
& uegetatiūū: Cum tam aurificatio moueat suū
mensurū uegetabile ad uegetandum & aurificandū.

¶ Et reuelatum est q̄ unitas in unitate numeri
dicto existit p̄ modum mixtoꝝ circulatorum
coessentialium & actionis & passionis eorum.

Vestio Quarta. Quomodo lapis phisicus ē ueg-
etatus cum nō recipiat augmentū ab ext.

Solutio. b. c. Inuegetabilibus: & uegetatiua mu-
ltipliciter differens: & p̄ q̄ sequens nās sū p̄tates
subiectoꝝ in quibus est plantata. ¶ Etia in aliqu-
bus unice nō pot̄ nec p̄pū radicale humidum
subiecti in quo est plantata q̄ sūctur ad recipiend-
um augmentationē ab elementis q̄p̄tis. ¶ In ali-
erum nō unit: licet augmentationē nō recip-
iat subiectum in quo est plantata: q̄ est ita q̄ for-
mis & iuncta humido radicali: & calori nālī illi.

q̄ nō morit̄: licet aliquid in se nō recipiat. Sicut
est in melle in qua clare patet ea q̄ supra dixim̄
us. Tamen si sibi aliquid applicetur vegetatū tra
smutat in speciem mellis: & augmentat substanti
am subiecti in qua est plantata. ¶ Etia ē de modo
lapidis: & habet motū nālem cū in se retineat nāz
vegetatiue: nō ea q̄dione qua arboris: uel nālia
aīalia: s̄z h̄t ip̄a p̄ modū quo hūidū radicale in
calore nāli suctum est cū vegetatiuitate & uege
tabilitate: & uegetare. Intantū q̄ augmentū
nō recipiat: nō p̄p̄ea morit̄ sicut de melle di
ximus supra.

Vestio Quinta ē. Quando .c. est aptum ad
ingrediendum magisteriū. ¶ Solutio. Q. d.

Q. Ista camera significat questionem solutionem. Na
d. effectus in. Q. est sicut maior quāta essentia in
ferioribus inter que. Q. d. nulla esset opatio si in
ter illa nō esset q̄cordantia. ¶ Nam quantū forma
est nobilior: Tanto nobilior indiget materia: q̄ per
q̄sequens q̄cordantia & armonia maioris nobilita
tis: & q̄n reuelatur artiste q̄ quantū nā magis
propinqua est simplicitati: tantum est magis
apta nata ad quingendum se cum forma que ē
magis de simplici nā: Sicut clare uidemus q̄ ce
lum q̄ est .d. maiorem habet q̄cordantia cū pri
ma mat̄ia q̄ cum elementis: & maiore cū igne
q̄ cum aere. ¶ Cum igitur nostrum magister
ium oporteat esse p̄ summā q̄cordantia forme cū
materia. ¶ Oportet. Q. & d. q̄nēt q̄ est: q̄ artis
ta deducat ip̄um ad maiorem simplicitate q̄

oportuerit sup matiam recipere: & tunc. Q. est
aptum In ingrediendo ad compositionem que simpl
icitas est q. queratur In x. ¶ Si eiz aliter esset: tu
ne ibi esset mutua. resistentia q. opatione p. pu
rum & impurū: qua rone esset destitutuz me
dium quictionis nalis Inter. Q. d.

Vestio Sexta est Vtrum metalla pfecta habe
ant necessario querti In elementa ut possint
esse materia nostri lapidis absq. hoc q. diuidatur
p elementa. ¶ Solutio. c. e. Necessarium ē q. me
talla resoluantur In elementa: ex eo q. eoz materia
ppinquior sit ad suū genus q. est pima eoz ma
teria: Et tunc realiter cum tali mā: talis mat
ia est magisteriuz sufficiens ad nouā regeneratio
nez: ¶ Alias eiz quantū elongatur ab. e. tantū
elongatur a sui pma matia: & p. q. sequens a noua
regeneratione artificiali q. est mediū p. q. meta
lla ad. d. terminari debent In m. uel In. q. Con
stat igitur. Affirmatiua ē ueram.

Vestio Septima est quomodo fiat fermentuz
compositum. ¶ Solutio. c. f. fermentum
composituz sit ex pma matia & natura metalloz
& cum oleo guttando guttam post guttas. ¶ Etia
post modū. c. cum mercurio nro naturali Inuer
atione q. est mediū quingens ipūm: cū dicta p
cipia: atq. eiz potentia: & opatio deficerent In la
pide. Ratio cuius posset potentia In alio habē
pot. ¶ Hoc uō q. artista Inhumettet: Inducet:
donec fiat sicut gūma: Tunc uō p. modū istum
est factum q. positum fermentuz q. dicitur Gum

ma: que potentia habet tanta querendi quantaz
sufficiet sue nature.

Vestio Octava est quid est fermentum simplex
& compositum. ¶ Solutio. c. ¶ Fermenta simp
licia sunt illa in quibus non est admixtum sicut
sunt elementa per se simpliciter sumpta. ¶ Fermenta
composita sunt quando quedam cum alijs miscentur. ¶ Qua
re sit actus reuelatur quod si corpora perfecta specta
luer nescit reduci ad sui primam materiam non poter
is habere neque fermentum simplex neque compositum.

¶ Et si quis dicta fermenta non habuit: etiam non ha
bebit lapidem. ¶ Preterea sua qualitas substantia
tis extra non posset habere individuum.

Vestio Nona est. ¶ Utrum Imagisterio sit ne
cessaria mixtio. ¶ Solutio In declaratione ist
ius per quod designatur per camera. c. g. Alias non
posset esse concordantia inter. c. d. neque inter fe
rmenta simplicia & Composita.

Vestio Decima est. Quare Solus in meo op
ere requiritur necessario. ¶ Solutio. c. h. In
ista Camera reuelatur solutio ipsius questionis
Nam necessarium est quod actus per artificem hab
eat corpora corrumpere: & ipsa per corruptionem
ad sui primam materiam reducere. Que & corrupt
io oportet se iuuare per solutionem & disgregationem
partium: & Successive per minimas partes traha
tur a corporibus suis primordialibus materia: quod fieri
non possit absque dissolutione: eo quod deficeret med
ium cum quo corruptio & contrarietas unitatis
corruptibilis se iuuare dicunt contra concordantiam

101
vntatis corruptibilis & destructibilis: que vntas
no deuenit ad no esse p corruptione: nisi se ipam
corruptum suuaret p dissolutiones.

Vestio Undecima est cum quo sufficit lapis ph
ylosophorum ad dandum pondus: quantitate: qu
alitate: colore: & similia: substantijs alterabilib
us p eum. ¶ Solutio. c. 1. ¶ Generatio est illud
p quod creantur forme noue: Que gnatio esse no
possit sine corruptione p qua priuantur forme ant
ique. ¶ Nam quelibet formaz spem nāz specific
am hnt: cum qua nā sicut spēs auri que ē forma
auri: format matiam bn gplexionatā & dispo
sitam in humido radicali: In calore nāl: In pondere
& mollitie: resistentia ignis: & colore citrino: & for
mā ueneris format leuem: male gditionatam:
cum feribus terreis: cum alijs metallis: Tūc patz
q matia gditionat/ gditione forme p gnatione:
Et ab ipa recipit uirtutē: & appetatē. ¶ Et alia
matia formata a natura humana recipit gdi
onē illius forme. ¶ Etiam existit nā alicuius
cum alio pondere: quantitate: qualitate: colo
re & c. ¶ Etiam de singulis rebus gnabilibus
corruptibilibus: quoz mā gditionat/ gdition
forme qua nouiter est formata. ¶ Etia gclud
it/ q lapis phycus sufficit substantijs pdictis de
formali nā que est forma: suuare se ipō cū transm
utatione: cū gnatione: ad pondus nouū: mollitiē:
bona gmixtionē & c. ¶ Et cū corruptione ad p
uandum eoz gtrazia. ¶ Et conuerso sicut lapis:
cum fuit mala spēs formatus & c. que forma

mouet matiam ut ipsa influat sua nam cum
dictis duobus instis: sicut faber qui mouet ma-
teria ferri cum matello in miaz clauu: & illon
corumpit qn uult: Et illam miaz format
in forma cultelli: ¶ Sic metaphorice & multo
melius lapis phycus operatur ut dictum est.

Vestio duodecima: ¶ Quales sunt colores
apparentes in opere: ¶ Solutio. c. k. Que-
libet quatuor principalium causarum habet colore p-
prium quod similitudinem apparet in elementis: et
diximus in tabula generalis qd quilibet maior
habet concordantiam cum alia uel contrarietatem cum quo
sunt colores qui apparent per differentiam & con-
cordantiam: ¶ Alii per concordantiam & contrarietatem ut
inducta tabula generalis diximus & tractatu. ¶ Et
quia dux quilibet suppositum elementum predictarum
quatuor causarum mixta per successionem unum
invenit alteri: Etiam quia lapis phyl-
osophicus in sua perfectione nam simplicis ignis
similem habet colore concordantem cum igne qui
color p-est est rubens: Et quia ante qd perveniat
ad speram ignis: oportet per speram aeris trans-
ire: Unde ante rubedinem apparet color dyapha-
nus cum citrinitate: qd ex quo ignis cum aere
est mixtus. ¶ Et qm anteqd perveniat ad spe-
ram aeris oportet transire per speram aque: Id-
eo ante colorem aeris qm lapis transit per speram
aque: In aqua apparet color aque proprius qui est
albus: ¶ Et quia Terra est proximior per quam in-
cipit ascentio dux lapis est in sua spera apparet

In eo color niger qui est proprius color terre. Sunt igitur colores causati a principalioribus causis apparenter In lapidis generatione a primis causis & Niger Albus: Citrinus: Crocus: uel Rubens: ¶ Per hoc intelligere habet Artista quod unus plus alio successu sine ordine & regulam sperarum habet uenire destruatque medium coniunctionis quoniam unus color est medium inter unum & alium. ¶ Alias si prius appareat rubens quam albus uel niger uel crocus &c. Est destructa operatio naturalis: & hoc pro defectum uirtutis & concordantie causatiue triangularis quod inuenire poteris In .x. & exibat .s. t. r. remanebit admodum olei albedinis. ¶ Et si ille color non sufficit: pone uas In .y. & separabitur .s. de .r. ¶ Demum sensualliter .r. ad partem: & .s. pone super .x. & pone ad humandum per decem uel quidam dies: deinde exhibe .t. distilla .s. p. x. uel p. y. & .r. pones cum alio inuale suo: ¶ Etiam reiterabis purificationes et dissolutiones donec non uoluerit plus de .r. exire: quod cognoscere poteris quod erit tam modica quantitas de .r. quod erit quasi insensibilis: & de .r. erit niger sub rubeo: Et sic formatur illa figura quadrangularis d. s. v. x. y. Cuius medium est .x. ¶ Deinde In parte illa uolumus quod .a. significat aërem ignis: Et quod .b. significat aërem aeris: Et quod .c. significat aërem terre: ¶ Deinde capias .s. & pone In .x. per decem dies: postea pone .s. In .y. & distilla quantum poterit distillare per illum calorem: Deinde reitera illud quod distillauerit super feces suas: & pon ad inhumandum per octo dies In .x. deinde distil

la p. y. & reuera illud q est distillatu sup feces &
tunc facies usq ad tiam distillatione uel septima
reuerando Inhumationes & distillationes ita q pte
tia humatione sit In. x. p quatuor dies In alijs uo
p tres. ¶ Hic etia formatur alia figura triangular
is de. s. x. y. In cuius medio est. O. ¶ Dem sicut fe
cisti de. s. conuertendo ipm In. O. Ita similiter per
casdem opationes. s. humationes: distillationes per
x. facias quersione de. r. In. O. Et sic formatu
alia figura triangularis de. d. r. s. In cuius me
dio est. O. ¶ Et iam finita est rota elementaliz &
fixio & exuberatio elementoz p corruptione et
gnatione. ¶ Demde capias. v. & euacuabimus
ipm p magisteriu q te docuimus In practica qua
breuem cognominauimus donec sit exiccatu & de
populatum: & tunc formabis alia figura de. b. d. x.
y. In cuius medio erit. O. ¶ Et tunc erit finita
rota corruptionis cuius Instrumenta sunt. d. x.
3. y. cuius Intra ta sunt de. y 3. y. ¶ Unde postq
finita est rota corruptionis oportet sequi rotam
gnationis. ¶ Ideo uolumus q hic. O. significet co
positum. r. s. & quod. O. significet qpositus de. s.
x. ¶ Unde ad faciendum composituz de. r. s. q con
uenit ad aurum: decem partes de. r. & cum eis
miser tres partes de. s. & pone ad humanduz p
quiddecim dies: distilla p x. & reuera humatione
& distilla p x. donec p x. noliut aliquid distill
are: pone. r. s. In y. & distilla & huma don ma
neant In fundo vasis admodum olei splendidis
simi & tunc. r. s. sunt quersa In. O. ¶ Eode dog

mate de .s. r. facere te cogimus In eozp quesiōe
 In .O. & tunc formantur due figure quadrangula
 res: pma est .x. s. x. y. In cuius medio est .O. Secū
 da est .s. r. x. y. In cuius medio est .O. ¶ Deinde
 accipe .O. & cum ipō misce .d. ad sex partes: & pone
 ad humandum p tres dies uel triginta: & format
 alia figura triangularis de .O. d. x. In cuius med
 io ē .O. Et similr facies de .O. miscendo cū ipō du
 as partes cū una parte de .d. Et tunc formature
 tria figura triangularis de .O. d. x. In cuius med
 io est .O. ad album. ¶ Si autē uoluīs misce .d.
 ut euitem laborem: sic satis capias .O. & incera
 ipsum cum .O. donec fluat sicut cera: & hirma
 p quatuor dies: deinde reuera inceratione cum
 gutta post guttam donec uideas q̄ facile cure
 at sicut cera: & tunc hanc m̄az m̄cte incuere
 buta philosophical: & pone In .3. p quideciz di
 es: ¶ Tunc exhe hoc q̄ factum est p modū q̄ te
 docuimus In arbore phyē qm̄ sic est m̄a incera
 tio: Et psequere ut tibi exemplificatū est ibide
 existit. ¶ Et talis modus est iste p̄e p quod artis
 ta se regulare debq̄ Inope. ¶ Sz attende bñ q̄ inc
 ratione facere potes cum igne & aere diuulim abs
 q̄ eo q̄ ante inceratione redigant. ¶ Etiam fin
 ita est rota gnationis p quā habebis quod optat
 ¶ Recordare igr q̄ fms magisterij est q̄pletus p
 gatione trianguli rubei: p rotam corruptionis
 In fine rote gnationis: Etiam cōrumpendo vna
 figura Ingnando aliam: Et cōrumpendo .c. et
 gnando .v. & cōrumpendo .v. & gnando .x. s. & c.

quousq. orit. m. uel. q. per sua media uel puta. x.
 y. z. q. est mediu p quod. t. querit. In. v. q. x. z.
 y. est mediu p quod. v. s. queritur in. r. s. q. ou
 no. v. est mediu inter. t. q. r. s. ¶ Postea. x. y. z. e
 mediu p quod. v. s. querit. In. a. b. q. tunc. r. s.
 est mediu inter ipuz. v. q. a. b. Deinde. x. z. y.
 d. est mediu p quod. a. b. conuertit. In. c. p. &
 sic. d. est mediu inter. a. & b. & c. & p. ¶ Itz. y.
 & p. q. t. est mediu p quod. c. p. giungunt. cu. c.
 Etia. c. p. est mediu inter. a. b. & m. uel.

¶ Diximus de questionibus figure abstracte ab arb
 ore physe in quibus plurima diximus & soluimus
 que circa artis pbatione & magistrum resaban
 tur p causas. Et eius causas. Et in qualibz cla
 ram praticam pausauimus artiste. ¶ Nunc dicen
 dum est de questionibus quadrangularis figure per
 qua claram notitia habebit artista.

¶ Diximus de questionibus figure & Arboris phal
 is in quibus plura reuelauimus. Nunc dicendum
 est de Questionibus figure Quadrangularis & q.

Versio pma. Vtrum deus sit causa pma
 huius opis. ¶ Solutio. b. s. Deus est pma
 ria causa. Breuius mundus est eius effect
 us. alr fili sequet. q. alr esset eius effectus. & p se
 quens mundus est eternus. Et sic essent due etmit
 ates. & duo dii quoz quilibz est finitus. Cum de
 ratione magnitudinis eternitatis sit una sola
 eterna singularitas. Cum etmitas sit solum una
 finitas. ¶ Aut sequet. q. si mundus est eternus. q.
 ipse est. & no est effectus dei. & quicquid in illo con

timet eam nāle q̄ artificiale. Concludit igr q̄ affi-
rmativa huius questionis est vera: Et q̄ prima
causa tanq̄ forma principalis mouet intellectum. i.
nam artistam ad intelligendum & recolendum subtilitate
& difficultate huius artis. ¶ Et in isto passu remin-
iscit̄ artista q̄ si concordantia est inter ipm & ca-
usam p̄mā absq̄ contrarietate: q̄ primus motor mo-
uet intellectum p̄ lineā rectā ad uerā intelligentiā
& recollectionē: q̄ patet sibi id q̄ est collectus, huius
gisterio huius artis.

Ratio secunda. Quem modū tenebit artista ut
sequat̄ nām p̄ artificium. ¶ Solutio. ¶ Tenere
huius figure modus est iste ut significat̄ p̄ hanc
camerā q̄ artistam p̄mo oportet obiectare p̄ncip-
ia que sunt nā & forma: Secundo oportet obiectare
elementa simplicia: Tertio elementa Composita. Qu-
arto Individua elementa. Quinto potentia & opatio
nō sup̄dictorū que facere possunt post mixtionem
Sexto mixtionē: Septimo dissolutionē. Octavo gene-
rationē. Nono colores apparentes in op̄e. Decimo di-
gestionē quā p̄cedunt cerationes In quæstionibus p̄-
mie figure explicatis. Undecimo ipm lapides. Duo
decimo fermentationē: Tertiodecimo cū quo opari deb-
et fermentationē & multiplicationē quantitatiuā
uel uirtuale tantū: uel quantitatiuā & uirtualem
simul. Quartodecimo ipm ultimū lapidē fer-
mentatū. ¶ Unde nota bñ ea que tibi hic dicimus
Nam nā corruptens aliquod Individuū putrefa-
cit illud: postea sepat elementa q̄p̄ta que sunt
Individua magis p̄p̄qua: Postea uō ad primā

reducit illa. ¶ Ex hinc uero postquam finita est rota
ta corruptionis: Incipit rota generationis Incip
iendo a materia prima: Postea ad elementa simplicia:
Postea per mixtionem elementorum simplicium oriun
tur elementa composita: Et ex elementis posi
tis oritur elementatum. Subiectum secundum quam speciem
et formam sub qua attrahuntur elementa ad illius co
positionem. ¶ Si bene hoc intellexisti datus est modus
quem artista sequi debet immo magister. ¶ Unde no
tare debet quilibet inquisitor ueritatis quod ipse incipere
debet ubi non terminauit per rotationem corruptionis
et cetera. ¶ Modus per triangulum rubeum Incipiendo a fine
postea cum medio et sic successive usque ad principium
Hoc autem habet facere artista cum principis figure cor
ruptionis que sunt Caloratio: Dissolutio: Putrefactio:
Diuisio: Purificatio: Per omnia illa principia Incipit lapis
corruptio. ¶ Et deinde sequi oportet Generationis rota
de qua artista oportet instrumentum facere ut cum eo
gnet lapidem regendo principia sua successive secun
dum quod magistrum exigit: que principia sunt Mi
xtio: Inceratio: Ista enim principia si debite regantur
sunt instrumenta generationis singularis naturalis: quia
quadrangulum naturalem medium unde fieri flux
um acuti anguli contra influxione anguli recti
est contra esse et perfectionem quod esse. ¶ Et perfectio esset
destruenda per influxum in naturalem triangulum quod contra
dantia habet cum defectu et non cum esse. ¶ Quare opo
rtet artista ita regere et gubernare ignem praece
dit uel per actus quod sequatur quadrangulus dictorum
colorum rote ut explicauimus in preteritis. ¶ Alias

105
emini nō habebit ſubiectum cum quo ſe regulare
poſſit ad mixtionē lapidis phoſp: qz qñ arbitra
ret ipſum Ingeredi digeſtionem eſſet crudus uel
gbiſtus p Inordinationē colorum qui ſunt me
dij demonſtratiui.

Veſtio Tertia Quare Sepatio eſt: ¶ Solutio . c. g

L. ſinis ſepationis ut mā pma auegetabilibus
p minima trahat p prius ut in Vino p retificationē
& gtmua diſtillationē & circulationem ¶ In alijs
ut p ſepationē elementoz: ſz prius oportet qz put
refiant abſq quoz ſepatione lapis nō potest
fieri: ¶ Et eſt Sepatio ut ſepetur mundus abſolu
do: Subtile a groſſo: Leue a graui: ſicut elementa
Aqua a Terra: Aer ab igne & c. ¶ Aqua ab aere & c.
Terra fructifera acineze & c. ¶ Alio eiz eſt qz deſtru
cta amabilitas concordantie ſupradictarum rerum que
habent eſſe partem nri lapidis p pſum & pma
mixtionē & ordmē in niales qui ſit ſi hoc pncipiū
& eius ſinis conditionis artiſta in ſuo opere non
deſiderat.

Veſtio quarta. Cum quo cognoſcat artiſta q
lapis phycus gnat ex pncipualij Vini uel al
terius Vegetabilis: & auri: & argenti mā. Sol
utio . c. f. ¶ Potentia eſt illud cum quo agens
attingit obiectum ¶ Nam Viſus videt q nulla
generatio de una natura in alia fieri pot: niſi
res alfabiles diſſoluant & p minimas pates
deducant de forma pncipualij uſq ad pma ma
teria: ſecunduz q appetitum hē ad hanc formā
uel ad illam: qz ſi aliter eſſet impoſſibile qz re

manete si forma illa esset possibile si alia: & habet
conditiones naturales illius absque eo quod a prioribus corrumpere
et. ¶ Sicut piper existente si specie pipis non posset
stare si specie alij absque eo quod piper corrumpere
quoniam sic & si sua propria forma specifica stare posset
si specie elementi aque & alijus elementij: & quilibet
eorum posset & queri in elementa absque eo quod corru-
peretur a propria virtute quod est impossibile. Intelligit
autem cum potentijs intelligibilitatis intelligit
cum quibus mouet artificium: & assumet naturam
quod dictas potentias mouet & intelligit quod id quod causa
facere non potest: nec homines facere sciunt: quia
sicut natura generare uel materiam alterare sciamus: & ea ponere si
alia forma noua non potest: nisi illam ad primam mat-
eriam reducat. ¶ Sic nec ars similiter & minus illud
facere potest cum sit eius effectus. ¶ Et in isto passu
errant multi truffatores obsecrati lapides componere
intendentes absque reductione rerum que habent
esse partes illius ad sui primam materiam. ¶ Et quia nesci-
unt spoliare primam materiam: nesciunt in partem nouam
formam inducere: eo quod materia non uult relinquere suam
primam formam: & quia non uiuat naturam que appetit esse
in tanta perfectione per corruptionem: nesciunt ipsam
naturam uiuare cum generatione. ¶ Habet igitur artista
dicta etiam questionem per ueritatem existente in aliquo
specie que generatur: ponendo ipsas si sua specie per red-
uctionem illorum ad sui primam materiam: quas in sua specie
queri non possent. Et ille per minimas partes di-
soluunt: & subtilitate: & magis propinqua simpli-
citatem capiunt querendum in suam speciem. ¶ Et

Idcirco est causa quod ab animalibus tante metuentia
facit ut per egestionem: per orina: & per sudorem &c.
¶ Et in arboribus per gummas que sunt earum res reg-
enerabiles & ad sui primam materiam reducibiles.

Vestigio quinta. Vtrum diuisio elementorum aqua
omniumque elementato artificialiter sit possibilis. Solu-
e. G. hic facimus unam rationem negatiuam. Alia affir-
matiuam. ¶ Si diuisio elementorum per artificium esset
possibilis: possibile foret quod elementa per se ad primam
materiam & simpliciter naturam existerent. Aliter enim non essent
diuisa. immo essent mixta: & sic artifex uel ars pos-
set habere simpliciter aerem ad partem in quo non esset ca-
liditas & sic de igne &c: ratione cuius demonstra-
tur quod unum elementum non posset sine alio: habente
quolibet suam primam qualitatem naturalem iunctam cum al-
iis quod non habet appetitum ad suam speciem multiplican-
dam nisi solum ad essendum hoc quod est quod est impossi-
bile & contra ordinationem. ¶ Quare. A. posuit in eleme-
tis & corporibus naturis cuius ratione uoluit quod unum sine
alio esse non possit: ad hoc ut esset generatio & corruptio
in metallis: & species gummarum & in indurandis. quod
esse non possit si elementum quolibet per se per primam quali-
tatem separatim esset ab alio. ¶ Postea est destructi-
us triangulus uiridis & uirtus actionis & passio-
nis &c. ¶ Demonstrat quod id quod natura sufficere non
potest: Artificium operari est impossibile. Sed hanc di-
uisionem in suo opere prius minime intelligit eleme-
ta ad partem separare non sic simpliciter & absolute
sicut de ratione superiorum. ¶ Sed intelligit dicta
Compositio & Mixtio modo tali separari: quod ubi

fuit directum qd ipse ignis uocat: qd ipse magis sit
de simplicitate ignis qd de alio altero. Et sic de ai
ere ubi sit magis de humiditate qd de igne: Et sic
de terra & aqua: Talis ignis licet sit compositus &
sua simplex qualitas immutat & querit partes al
terorum elementorum que magis cum ipso participant
ut sua potestas sit maior similitudo: Sic de aere
qui altera qualitate que magis cum ipso partici
pat aerificare possit cum alijs elementis suaz si
militudine multiplicare: Et sic de aqua & te
ra. Hanc igitur distinctionem non considerat artista
absolute ut superius diximus: Sed considerat ipsam
mixturam & artificialiter quilibet elementorum compositum
trahere taliter qd sint magis propinqua simplicitati
qd esse possint per artificium. Si igitur respiciatur
explicite est intentio artis qd ignis que in libro
philosophie designauimus in capitulo qd incipit in
ter igne & artificem magna & c. Et sic ma
net pars affirmatiua ipsius ueniens. qd diuisione
elementorum aquocumq; elementato est possibile
per artificium humanum.

Uoluo Sexta Quare metalla minus habet
de corruptione qd aliquod aliud corpus ele
mentatum. Solutio. c. m. l. Induratione finita
naturaliter est corruptio: Vno intellectu est perfectum ens
qd formaliter in se potest esse generatio absque corruptio
ne. Et ideo Elementa habent appetitum ad finem ad
que creata sunt: hoc est qd sunt in aliquibus corpo
ribus composita cum maiori dominatione generatio
nis sine corruptione. Et qd non metallorum

est magis disposita p dicta concordantia pp corrup
tione Inmetallis In quibus est minus de corrup
tione q In aliquo alio corpore q poluto ex qua
tuor elementis: Ratio huius est q totum corp ele
mentatum Indiget magis rebus extrinsecis q met
alla: ¶ Item Metalloz corpora pp sui simplicitate
& solutione melius solent pot Indurationem q
corpora mixta pto ex generis.

Vestio septima Quatr elementa hnt maio
rem concordantia Inmetallis q In aliquo alio
rum corpore elementatoz sicut animalia vegetabilia
plante &c. ¶ Solutio. c. f. i. Generatio que In
metallis no habet mediu q elementa p Instinc
tum nalem Ipa metalla gnant sine hoc q unus
aliud gnet sicut est In animalibz & plantis: q unus
aliud gnant: & una planta alia. ¶ Et q gnatio
metalloz est mediante Influxu In Iplis metallis
p causas principales que sm nas pas forme sunt In
corruptibiles: ¶ Ideo ipa metalla no sunt ita levi
ter corruptibilia sicut cetera: ad significanduz
etna & Infinita gnatione In qua nulluz est medi
um nisi solus deus Infinitus & etnus: ¶ Ex hoc re
velat? artiste q ex eo q unus Intellectus aliu no
gnat q quidez no sunt In alia.

Vestio Octava. ¶ Quomodo artista intellige pot
Intelligibilr In alio gnare ex eo q na unus In
tactu a na altius remota q quedam In alijs no st
mixta. ¶ Solutio. c. g. esse In alio dupliciter consid
erat? aut actu aut potentia. ¶ Primo mo meta
lla no sunt mixta sicut plumbum q sm sua paz

nām actualitē nō est. In auro neq. In argento q. qd
est q. opinione phoz. qui dixerunt q. quodlibet est
In quolibet. ¶ Nec eq. Aurū est In actu Inptubo. qmā
si sic: quoddam ens q. nec esset neq. ad aurū inque
ad plūbum absq. aliqua utilitate esset & cū uacuit
ate finium auri uel argenti. ¶ Et qm tale uacuum nā
sufferre nō pot. Ideo In alijs mixta quedā nātr nō p
mittit. Bz ipa metalla potentialitē sunt quedā pre
omnia: & omnia p. vni. s. sicut una spēs que pote
tialitē est p. omnes alias spēs: & omnes p. vna: et
nisi vna spēs In omibz esset & omnes In vna: nā In
diuidualis existens potentialitē In aliquo ente ge
nerabili nō posset q. nēq. formari actualitē
ab illa spetie. ¶ Sicut caro humana potentialitē
existens In pane & vino nō posset actu formari ab
spetie humana: & sic de alijs rebus hys similibz. Et
hactenus p. Nam mixtionē potentialēz artista hē
modū intelligendi q. est potentia vni ad actum
deducere mediātibz. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l.
m. n. o. p. q.

Uelutio Nona Quō Artista intelligit q. lapis ph
ylosophicus necessario nō poterit componi ex
alio pter q. ex metallis & mēsteno uegetabilibz. ¶ Sol
utio. c. f. n. est metalloz finis & uegetabilis
mēstrey. ¶ Et necessitas mediū mouet intellectū
artiste ad intelligendū q. ex alijs rebus nō pot. fi
eri: eo q. artista artificialiter aurificare intendit
uel argentificare uegetare q. iungere extrema p. me
diū sapiens nām utriusq. q. mediū dr. ab alijs cō
poribus eleuatur In Sulphure nature q. dicitur sal

phydimo uel mercurius uegetabilis quinget oia
extrema ad unum fine. ¶ Et in isto passu cognosc
it intellectus qd nisi elementa sint nata extrem
um cu extremo quinget no possq aduegetanduz sicut
elementa quersa interra sua: qz alterata potestate
no habent respectu medij. ¶ Est ige actus pncipi
orum id qd quod artista intelligit. ¶ Oportetq necessa
rio ab istis rebus fieri q no ab alijs.

Uelut decima Verum sicut plumbū mutat
In aurū: etia mutantur accidentia plumbi In
accidentia auri: hoc modo q mutantur quatitates:
qualitates: relationes: actiones: passionēs: quan
do: ubi: situs: q habitus: molliet: color &c. ¶ So
lutio. ¶ Probatum ē q sup pbatū est q lapis uege
tabilis q uegetans: Respondeo ige ad questionem
Sicut uegetatiua qstituta est de uegetatiuo uege
tabili q uegetare: q uegetatiuū uegetabili ppriū
querit uegetabile remotum. s. p mixtionē elemen
torū In qua uegetatiuū Inuegetabili ex nato hab
ebit suū effectū: Et sic querit essentia In natāz
In essentia natam. s. natā rei: Ita q forma Infor
ma: mā In māz: q accidentia In accidentia queritū
tur. ¶ Et sic se habet fieri gñatio transmutatione
spēi In spēm hoc est In diuiniū vniū In alterū: et
ha fit p separationē forme a forma q materie a mā:
Bz qtra hoc obici potest: Si lapis phycus plūbuz
mutat In accidentia: sequit q effectus mutat ca
usam p hoc q lapis tempus: quatitate: qualita
tem &c. habet ab artificio ipius plūbi: ¶ Plum
bum aut oia ista a nā recipit ratione cuius hē

tempus nāle q. d. **H**oc aut est impossibile q. d. cū
sum nature ratione uidet q. nullus quid nāle p. q. d.
accidentale queri pōt: cū se habeat sicut superius
ad artificium. **C**ontra istā obiectiōne que nihil hē
realitatis oportet artista deducē. **T.** dicendo differe
ntia existit inter nāle & artificiale. Nam prius
suppositō p. me rōnis est falsa que supponit que lap
idem entitatē habē solum p. artificium & nō a natura
Cuius ratione & suppositione uel sit artificium q. p. p.
habeat esse nātum: Et post sequens nāle. **B.** q. lapis
habet entitatē nālem: Ideo mutat entitatē artificia
lem rōne entitatis nālis In illo existens In entitate
sue forme nāliter que aggregata est uel fuit p. artificium
Et sic tempus nāle mutat tpus nāle In tpus natura
le Inuante artifice: eo q. nā nō habēt instrumentū ad
alia p. se solam agendum: nisi mā administraret p.
agens instrumentale sicut est artista. **S**icut apparet
et In electuario de siruppo & vino q. nā nūq. p. ficere
posset nisi debito modo administrarentur media
Et simplices medicine partem humanā. **S**ic natu
ra nō habēt discretionē sumendi: nisi medicus mo
do debito nature patientis administrare q. ut patet
p. galienū In tractu negategni. **Q**uā nā est opare
ix: Medicus nō minister.

Vestio undecima. **Q**uid est pfectum ens. Sol
utio. c. m. pfectum ens est lapis phycus nō fr
mentatus In uirtute & quantitate.

Vestio duodecima. **D**e quo est pfectum ens. So
lutio. d. m. est pfectum ens de sua bonitate
simplici & de partibus suis solummodo. c. d. e. f.

109
g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. Et etiam est artista
componens illum.

Questio Tertiadecima. **Q**uoniam quo est in ultima boni-
tate positum. **Solutio.** c. h. p. perfectum ens est
positum in ultima unitate per modum quem habet
artista intelligendo & ordinando principia ad princi-
pia: & principia ad perfectum ipsius per processum & doc-
trina huius artis. **Est etiam sua ultima boni-
tas** in esse posita cum naturis tactis. c. d. e. f.
h. i. k. o. p. r.

Vestis quartadecima. **Q**uid est fermentatio.

Solutio. **F**ermentatio est principium significans
duplicem multiplicationem. & quantitativam tantum:
& virtutalem tantum: Virtutalem & quantitativam simul.
Quantitativa non est que gerit multiplicationem
quantitatis: & defectum virtutis. **Virtutalis**
non per contrarium & que significat multiplicationem
virtutis & defectum vel detrimentum quantitatis. Al-
ia non que gerit multiplicationem virtutis & quan-
titatis simul. **Prima** non fit cum medicum vulga-
re ut relatum existit in testamento nostro Incipit
Incipit. **Sed** tu capias omnia una de dicta
medicina multiplicata in virtute & q. **Secun-
da** non fit ut expressum est in eodem libro Cap. qd
Incipit. **Quando** habes quatuordecim medicinas: et
de illis facies punctionem & q. per totum. **Multi-
plicatio** virtutis & quantitatis revelatur in prae-
sentia arboris phalis in parte illa que incipit. **Est**
et aliud ex secretis nature quo de. m. q. potes
facere & q.

Vestio quīta decima. ¶ De quo est fermentat
io. ¶ Solutio. d. n. fermentatio est de suis
partibus sine quibus esse nō pot. ¶ Puta fermen
tatiuū: fermentabile & fermentare: q. est de. c. d.
& de mercurio vulgariter Intellecto.

Vestio Sexta decima. ¶ Cum quo fit fermenta
tio. ¶ Solutio. k. n. & quicquid quantitatis
fermentationis.

Vestio Decima septima. ¶ Virum Operatio. ato
Operatio sit ad opus. ¶ Solutio. p. c. Manifest
ta est veritas huius questionis: & q. s. h. p. affirm
atiua: qm̄ si lapis phycus ēē posset absq. ope. ut
ione uel aliquo suoz pncipioz: sua nā nō hab
uisset appetitum nisi tantūmodo existerē & nō
agere. Et sic quodlibet corp est ocium: Et simul
ipoz uacuis ratione cuius vnu pncipiū appeti
tum nō habet ad aliud. Et si sic esset: esset destr
ucta concordantia p. quā omnia pncipia huius artis
concordant ad unū finē: Et eius absentia esset co
trarietas p. quā sequi nō pot. ¶ Est igitur opat
io pncipiūz necessariūz in arte ista: & inde sequ
itur plenitudo finis p. omnes operationes phylo
sophicas omīz pncipioz huius artis: sicq. opa
tio arte in arte p. c. b. c. d. e. f. g. h. i. k.
l. m. n. o. p. r. q.

Vestio decima octaua. ¶ Qualis est modus huius
que totius finis magisterij habet complementum
¶ Solutio. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n.
o. p. r. q. s. t. v. ¶ In ista uolumus q. x. signif
icā calore finis. f. primi gradus. c. uō signific

est calose furni secreti qui est calor secundi gra-
 dus. y. uo significat ignem cineris qui est calor
 tertij gradus: unde modus est iste q tu obiecta
 mas de. h. que est. c. d. q nata supius p qua-
 tuor digitos & ponas ipm in x. 3. p sex dies na-
 les: exinde. c. conuertetur in d. & sic format un-
 am figura que est de. c. d. x. triangulariter in
 cuius medio est. T. ¶ Deinde accipe uas & euapo-
 ra aqua p. y. & t. guctetur in v. Et inquade
 angulo dute figure format unu triangulu de. y.
 t. v. ¶ Deinde sup. u. pone. d. q nata desup per
 tres uel quatuor digitos & ponat in. x. p menses
 cu dimidio ad putrefaciendu. ¶ Deinde extrahere
 uas & pone igne. 3. x. & dimide distillare donec
 plus no distillaunt: dem pone uas in y. & exhibet
 aqua spissior pma qua aier dicimus ee. ¶ Deinde
 sup fices reuera de. d. p certum pondus & stet p
 tantu tempus sicut pms: & distilla ut prius: & ext-
 rabe aierem donec nolunt plus distillare p. y. qd
 scire potis qn modicu distillabit & sic format
 aliam figura quadrangulare de. u. 3. y. in cuius
 medio sit. s. ¶ Deinde accipies. s. & mcte sup
 u. qd remansit in cucurbita & clande uas cum
 suo coptorio & pone in x. p quatragenta dies: &
 Deinde extrahere & pone uas in. y. & exhibunt ille-
 res simul: ¶ Caueas tamen ne rubefiant fices
 p magnu igne: & sit. x. s. lapis: & sic pot artista
 formare alia figura ex duobus circulis immo-
 bilibus quoz primus sex pncipia supradicta
 ht: & uocat rota corruptionis: ¶ Dem in alia

circulo Inferiori ponat unū t'angulū cū dictis
 tribz pncipijs: & iste circulus uocat' rota gene-
 rationis. ¶ Quado uo artista cū debita mā istas duas
 rotas fecerit habebit qd optat: In cuius medio po-
 nat. o. q' uolumus significare finē & compleme-
 tum op'is. ¶ Et iste est modus quē artista tenē opo-
 tet per artificium.

Vesho decianona. ¶ Qualis est consideratio quā hō
 habere debet de pncipijs huius artis. Solutio
 tota figura. ¶ Forma considerat' t'plicit' pmo pro
 ut est pma causa. Secūdo p' ut est artista. Tertio p'
 quolibz alioz pncipioz. ¶ Materia considerat' t'p-
 liciter. Pmo p' c. d. de quo sic mercurius trahitur
 Secūdo p' argentū viuum. Tertio p' sulphur nature.

Celum ¶ Celum h't t'plice consideratione. Pmo mō p' ut cel-
 um maius: Alio mō p' ut est mercurius vegetabi-
 lis. Tertio mō p' ut est anima metalloz. ¶ Eleme-
 ta considerant' dupliciter. Pmo mō simpliciter. Secū-
 do mō p' ut. ¶ Potentia est differens totiplicit' quo-
 triplicia sunt pncipia. ¶ Mixtio h't quadruplicem con-
 siderationē. Pmo inter. d. c. Secūdo inter. b. &
 t. Tertio inter. t. & x. Quarto inter. s. t. x. v. diu-
 idim' uel quinctim. ¶ Dissolutio h't unā solam consi-
 derationē que est inter. c. d. ¶ Generatio h't dupl-
 icem considerationē. Pmo p' ut gñant' semēta: Se-
 cūdo p' ut ex illis gñatur lapis. ¶ Colores habent
 duplicem considerationē. Prima est in euacuatiōe cor-
 poris & elementoz retificatione. Secūda in lapidis
 gñatione. ¶ Digestio h't unā considerationē que ē in
 gñatione lapidis. ¶ Perfectum ens: h't unā solā conside-

ratione out patet ad sensum. ¶ Fermentatio h̄t t̄pl
icē in cōsideratione. Prima est Virtualis: Secunda
Quantificatiua. Tertia Virtualis & quantificatiua
simul. ¶ Separatio h̄t multiplicē cōsiderationē. Prima
est inter elementa: Secunda inter putrefactionē & fi
xationē illorū p̄t separare mundū ab immundo: &
Alio mō inter mercurium uegetabilem & fecul. ¶ Op
atio h̄t t̄plīcē cōsiderationē quatuoruplicia. R̄ huius ar
tis p̄ncipia. ¶ Venenū transformant h̄t unicā cōsid
erationē quā artista debet habē de p̄ncipijs hui
us artis.

fermentatio

opatio

Opatio

Venenum

Vestis Vicissima. Qualis est modus salubrior hu
ius opis. ¶ Solutio. p̄ totam figurā Modus s̄bi
lior habetur p̄ reiterationē figure corruptionis im
metallis: Que reiteratio h̄t fieri isto modo. ¶ Capto. c. &
posito in. d. & inhumato & dissoluto & euacuato p̄
magistrum pr̄tice quā breuē cognominamus usq;
dirigatur in sulphur n̄. ¶ Tunc in metallo ē finita
rota corruptionis. ¶ Tunc reiterat̄ ponendo tere
am s̄blimata in. d. & dissoluere: & putrefacē: diu
idē purificare: Et postq; aqua & ignis fuerint eua
cuat̄ redeat artista iterato p̄ totam cōruptionis
cū suis p̄ncipijs ut sup̄ diximus: Et hic est mo
dus s̄bilior & nobilior: s; ducat ad ḡnationē lon
ginq̄. ¶ Et h̄c sufficiant de ista figura cā breu
itate: Nam artista plura alia secreta elicere p̄t
si uere intellexerit ea que p̄p̄nt̄ libro reuelam̄z.
¶ Diximus de Questionib; figure Quadrangularis
in quibus reuelamus plura secreta. huius art
is. Nunc dicendum est de Questionibus figure

abstracte a figura .s. Secundum quas multipli-
cem dabimus modum ad ueritatem Cognoscen-
dam & c.

Vestio prima Quomodo fit Conuersio Inter .s.
t. v. x. y. z. Sicut demonstrat p. prima se-
cundam. Tertiam. Quartam. Quintam. Sextam
& Septimam cameram transversaliter ad
oblonge. ¶ Solutio. Omnes septem camere. Conuer-
sio q. istorum .s. t. v. x. y. z. Sicut p. sua media q.
queruntur cu eis que sunt. d. e. f. g. h. exte. qu-
sq. queruntur In .i. q. de .i. In .l. q. de .l. In .m. q.
sic. d. e. f. g. h. sunt media Inter .s. t. v. x. y. z.
& .l. ¶ Et .l. est medius Inter d. e. f. g. h. Et .l. e.
medium Inter v. & m. ¶ Vnde cuilibet Inquisito
q. ueritatis diximus q. ad querendum .s. t. v. x.
y. z. In .m. q. oportet ipsum Illa p. sua media tras-
ferre p. querendo ipa In .e. postea In .f. postea
In .g. & sic .f. est medius Inter .e. & g. Vnde .s.
t. v. x. y. z. nunq. queruntur In .g. nisi p. f. & de
f. querit no pot In .h. nisi p. In .g. Conuersta-
tur. Et sic de alijs medijs dici pot. suo mo. Qua-
uo nam medijs artista necessario intellige opo-
tet. Et sic conuersio supradicta fit p. successionem reg-
ulatam principio huius artis.

Vestio Secunda Quid est forma lapidis phylolo-
phorum. Solutio declaratio .c. Arboris phyl-
lophorum. A. figure .s. fm camera de .A. huius
figure Inuenit forma dupliciter differre sicut
In simplicij & Composito fm prima additione ee sin-
gular & de se ipa. Ergo & non de alio. ¶ Et secundu

patia additione diffinitur sic. **¶** Forma lapis phorū
est suam quatuor camerarum principalium unio.

• Vestio Tertia De quo est mā lapis phorū. **¶** Solu-
tio Declaratio huius principij est. b. arboris ph-
ylosophye: & Camera de. b. b. huius figure p qua
camera significat/ q mā lapis est de quatuor elem-
entis simplicibus & signat/ p lras pma: & lunaria
& positione uel significat/ p aliam & c.

Vestio quarta. Vtrum corpora metallorum sint
nobiliora sū sua simplici specie existentia: aut
sub specie lapidis. **¶** Solutio. c. c. Aut artista istam
nobilitatem gliderat sū esse iporū tantummodo: et
sic nobiliora sunt ipis existentibus sū sua specie
quātū ad se ipā q̄ sub specie lapidis. Alias seque-
ret/ q ens maius nobilius esset In alio q̄ In se ipō
q̄ est impossibile nāl. **¶** Si aut sū fine maiora
sunt sū specie lapidis ex eo q̄ maiora sunt In fine si-
cut mus & bos qui maiore fine habent sub hum-
ana specie q̄ sub sua propria.

Vestio Quinta. **¶** Quid est menstruum vegetabil
• Resolubile & Resolutiuū corporis. **¶** Solutio. Di-
cendum est Menstruum multipliciter de. **¶** Quoddā
enī est resolutiuū: Aliud resolubile. **¶** Resolutiu-
um ē duplex: qdam est celeste: qdam uō nō. **¶**
¶ Resolubile menstruum diffinit/ sic. **¶** Menstruum est
vapor potentialis existens. l. In quocumq; corpore
metallico quāgens sulphur & argentum vniū qd
nō nisi p resolutione deducit/ ad actum. **¶** Cele-
ste menstruum diffinit/ sic. **¶** Menstruum est quinta
essentia aquino uel tartaro abstracta cuius nā cum

211
resoluitur ad actum deducitur. Aliud non diffinitur
sic. ¶ **Menstruum** est aqua adestis perfecte retificata
anino orta: cuius uirtute omnia metalla diuidun-
tur: & terra exaltatur. Insale mirabilis sua uirtu-
te attractiva: Qui non aliam aquam arbitrantur: Ignari:
& Insipientes sunt & nunquam deueniunt ad effectum. Itē
Menstruum diffinitur sic. ¶ **Menstruum** est medium quic-
tionis existens inter s. t. v. x. y. z. & lapidem pnc-
ipaliter aquo omnia alia media deriuantur & cantur.

Vestio Sexta. ¶ Cum quo fit dissolutio corporum.

Solutio. ¶ **Declaratio de Lunaria:** Et camera
de. f. Inqua significatur q. d. est medium p quod omnia
corpora habent transire ad ipsum. f.

Vestio Septima. ¶ Cum quo fit calcinatio corporum
metalloz. ¶ **Solutio.** E. est declaratio huius qu-
estiois.

Vestio Octaua. ¶ **Quare est euacuatio corporum?** Sol-
utio. c. g. Euacuatio est ut separetur mundum
ab immundo: & ut corpora deueniant ad suam pma ma-
tiam: & inde cauetur noua creatio: & ut sit magna
concordantia & proportio inter sulphur & argentum viu-
um: & inter elementa & miaz pma ad unum finem
ultimatum.

Vestio Nona. **Quid est Multiplicatio?** Solutio. c.
h. Multiplicatio est rei euacuatae super terram
reductio ut per sublimationem spiritus mundi efficiatur.

Vestio Decima. ¶ **Quid est Spiritus corporum?** Solutio
c. i. Spiritus corporum est res que per resolutionem
a corporibus lunaria mediante euacuatur.

Vestio Undecima. ¶ **Quid est Argentum viuum exube-**

raturum. Quid est Sulphure nature? Solutio. l. m.
 Argentum viuum exuberatum est terra corporis cum
 lunaria simul transiens per alambicum. Sulphur
 nature est spiritus corporum sublimatoz quiescit
 interra foliata que est prima & proxima materia
 metallorum.

Vestio duodecima. De quo fit tintura? Solutio.
 c. n. Tinctura lapidis est de Aere & de Igne.

Vestio Tertiadecima. Quid est Oleum? Solutio
 c. o. Oleum est Elementa fixa ad Cerationez.

Vestio quattadecima. Quot modis fit Ceratio? Solutio.
 p. Ceratio fit tot modis quot modis fit
 combinatio elementoz inter se intera sua vel alia.

Vestio Quintadecima. Quomodo fit ista Solutio? Solutio
 est declaratio huius principii.

Vestio Sexta decima. Quare est diuisio elementoz

Solutio. y. Rubeum Solv. Diuisio Elementoz
 est ut sint gradualitate & proportionalitate quicta
 terre sue sue sue aliene: quia alie fieri non possent
 noua regeneratio: neq. per artificium sequi natura.

Vestio Decimasextima. Quales colores habent
 Elementa? Solutio. s. y. Nam dictum est q. ele
 menta habent colore aque splendide. Non arbi
 tratur artista q. diuersos habent colores sicut
 sonant aliqui philosophorum sophysticoz qui dixerunt
 Igne habere rubeum colore. Et aere habere Cite
 riuu. Nam sicut est ordinatum a natura q. ignis
 rubedine non habet actu: sed in potentia & uirtute
 habet rubificare. Sicut Piper non est actu form
 aliter calidus: sed in uirtute & potentia est tale. Et

311
Isto modo possent saluari phy dicentes qd in Eleme-
tis sunt colores. ¶ Color est passio mixta ex ele-
mentis.

Vestio Decima octava. De quo est ignis nostri
lapidis. Solutio. ¶ Est de igne coessentiali co-
porum: & de igne coessentiali menstrui vegetabi-
lis ex quibus componitur unus ignis qui in instan-
ti quiescit oia corpora metallica iuvante se dicto
igne cum vegetativa potentia. ¶ Et in isto passu
cognoscit intellectus qd elementa corporis tot vi-
cibus distillari debent cum menstruo etlico ad
magnum lapidem quousq; sint fixa: ¶ Et nisi me-
struum cum eis appareat actualiter ut ex dictorum
coniunctione oritur ignis in conditione & petat sul-
phureis repente & impuise generans quodlibet me-
tallum imperfectum: & subito aliam formam pro-
ducens in esse.

Vestio Vigesima. Quomodo cognosci possunt
Elementa ex eo qd sunt in colore confusa? So-
lutio. y. Jam dictum est Calor primi: Secundi: &
Tertij gradus: & Magna questio figure liuore.
Quia p calore primi gradus datur doctrina ad co-
gnoscendum aqua: Et p Calore secundi datur mo-
dus cognoscendi aierem: Et p Calore Tertij da-
tur modus cognoscendi igne ex quo vnu uult
p vnu calorem ascendere: aliud non: Aliud min-
ime. ¶ Sicut Aier qui distillat p calore secundi
gradus & non primi. ¶ Et ignis qui distillat p cal-
ore tertij gradus: & non secundi nec primi. ¶ Et il-
le est modus secundus que artista pot cognoscere

elementa.

Vestio Vigesima prima. Quomodo Artista applica-
bit principia huius artis. Quot modis sit mul-
tiplicatio inope. Solutio Quot sit figure abste-
acte ab arbore phylosophali.

Vestio Vigesima secunda. Quomodo Artista app-
licabit principia huius artis ad lapidem compone-
dum. Solutio a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n.
o. p. q. r. y. Modus est iste q tu accipias. c. & po-
nas in. d. in suo vase. & pone in. t. q hic volumus q
significet calorem pmi gradus & dimicte p septima
na: Sz in q. c. ponas in. d. facias ipsum querit in. e.
Et sic. c. transit ad. f. Et euacuata est figura de. f.
& significat q ortum est de. c. d. t. p triangulu sic
vult na. Posito uo vase in quo. c. est queritur in. f.
ponas in. t. & f. amictet. d. & conuertat in. n. q uo-
lumus hic significare terra. Tunc accipe. n. & po-
ne sup posidum & postime cu lapide demollito si-
cut demollit. & quicquid & cohopi pp puluer. Et si
n. fuit ualde siccum inuota ipsum euz. d. & post te-
et dies q n. rotundu incipit querit in. o. q uolum-
us hic significare aqua compositam in qua sunt quat-
uor elementa. Distilla g. o. p phyltru lane & re-
itera demollitione & dimicte stare quousq. uideat
tibi bona. & itas de. o. Distilla p phyltru & reit-
era demollitione. Et si. o. fuit siccum inuota ipz
cum. d. Et sic facias reiterando distillationes ult-
imas. & demollitiones & inuocationes in frigido loco
quousq. n. totum queratur in. o. Et sic euacu-
ata est alia figura triangularis de. t. f. d. pmius

medio est. **Q**. Inuenis uentre ponas **Q** quando de **Q**
oritur. **Q** Capias igitur fili **Q** sicut est Inuenio recepta
culo & ipsum ponas In **Q** & **Q**. annidet. d. & sic
Q. conuertetur In **Q**. **Q** q. hic significat lapide qd
est Elixire: & sic euacuata est alia figura trianguli
laris de **Q**. t. d. In cuius medio est. p. & mole sub
tiliter & pone Inuenio receptorio & pone ad putrefaci
endum q. **Q**. Conuertetur In **Q**. q. significat Oleum
In quo sunt quatuor Elementa: **Q** Dande ut tibi
reuelauimus Imagina figura abstracta ab uerbo
re phye: quibus diuisis purifica illa: **Q** Terram
purificabis p. magisterium practice qua breuiter cog
nomnamus: **Q** Et etia alia elementa p. modum & desi
gnatum In dicta questione. **Q** Igitur applica elementa ad
terram p. mo aqua: s. o. aere. Tertio igne p. modum ex
tensum declaratum In hoc uolumine: & habebis qd
optas. Iste est modus In quo p. principia huius artis
applicantur ad compositionem lapidis phorum.

Vestio Vigesima tertia. **Q** Que dicitur Inter elixir
& lapidem: Solutio. Quia Elixire est medicina
composita ex aqua: aere: & terra: **Q** Aut Elixire des
cet a lapide sicut coctum & crudum Inter se.

Vestio Vigesima quarta. **Q** Quales colores habet: cum
fuit confectum In **Q**. **Q** Solutio. Si C. est rubens
habebit colore malignam: postq. d. **Q** Si In **Q**
& **Q**. **Q** Et si est album est viridis coloris: postq. d. **Q**
ingredine dum est conuersum In **Q**.

Vestio Vigesima quinta. Quomodo Inpiti artis
errant In magisterio lapidis: **Q** Solutio. Tota figu
ra & processus eius. **Q** Errant. Artiste plurimum p. mo

q̄ nesciunt p̄ artificiu sequi natura. Secundo q̄
fantasticam habent intentione lapidis eo q̄ q̄n in
cipiunt arbitrantur t̄m̄e: & sic error dictorū multarū
confusit p̄ falsam consuetudine t̄ angulū ruberū in
latitudine op̄is: q̄ quilibet inquisitor veritatis nota
re debet q̄ compositio lapidis maioris durat p̄ duos
annos illi qui nūq̄ exptus est. ¶ Si uō fuit exptus tu
ne durat p̄ annu. & tres menses. ¶ Alique tamē medi
cine in quatuor: Alique in sex mensibus fuit: quas inue
niri potuit artista p̄ op̄is latitudine ut notat in
p̄cedis Secmocali.

Vestio Vigesima sexta Vtrum celum moueat elemē
ta uel r̄ḡ. ¶ Solutio In declaratione figure quad
rangularis: Nam motus in hac arte usq̄ ad illam p̄tē
que incipit. ¶ Et hoc esse non posse.

Vestio Vigesima septima Vtrum celum sit p̄nci
pū ḡnāle. ¶ Solutio. ¶ Item d. camera motus for
ma usq̄ ad illam partem que incipit. Veritas cuius
quod diximus.

Vestio Vigesima octaua Vtrum mercurius uege
tabilis possit ḡnare. Q. absq̄ auro & argento.
¶ Solutio. e. est aurum uel argentum forma dāne
esse lapidi p̄p̄is existens p̄ncipiū efficiēs & forma
nē. Q. cum qua forma. Q. habet esse q̄ est. & p̄ gli
bā p̄ncipiū. ¶ Existit p̄ modū p̄ que unū transit
ad aliud p̄. Q. ¶ Ideo dictus mercurius ḡnare non
pot. Q. in absentia auri & argenti: quia deficit sub
iectum influens & p̄sequens. Q. ¶ Et quia si ḡnare
posset. Q. cōt̄ dictam q̄stionē: & p̄sequens formare
q̄ dicta formatio esset p̄p̄ietas p̄pria mercurij

vegetabilis que auri & argenti & aspernata & est sal
lum fm explanatione & declaratione formarum.

Vestio Vigesima nona ¶ Vtrum In. Q. sit necess
aria pluralitas principiorum. ¶ Solutio. In decla
ratione figure quadrangularis y. & Cum hac
etiam concordantia habent. Et etiam usq; ad
Illam partem. Concluditur g & d.

Vestio Trigesima ¶ Quare Mercurius est vege
tabilis. ¶ Solutio. d. est mercurius vegetabilis
per se ipsum. Et qz ex proprijs partibus coessentialia
libus sibi ptinentib; que sunt concreta coessentialia
alia ipsius auri. ¶ Ratio est In hoc specifico.
¶ Fines ¶ Deo ¶ Gratias ¶ Amen.

Dicto de Medicina & Magisterio Quinte Essentie
Ad humana Corpora prosequi intendimus de
eius applicatione ad Artem Transmutator
iam cuius In exordio Libri hac tractatione
promissimus. Unde Incipit Tertia Distinctio
Seu Tertius Liber huius Voluminis qui sic inti
tulatur. Deus cum tua magnitudine & Afflu
entie Largitatis Incipit Tertia distinctio Seu
Alius Tertius Liber huius Voluminis qui est
de Alteratione metalloꝝ ad te sume diligendū
Et ad tuam Sanctam fidem Magisterandum &
Est secretata Sensualia filijs ueritatis patefiant.

Et est Tertia distinctio: seu Tertius
liber huius Voluminis: Que uel qui
est de Metallorum cura & istorum magis-
terio in compositione lapidis philosophi-
corum in opere maiorum & minorum: &
Ratio seu intentio quare istius distinctio-
nem reuelamus consistit ut in titulo presentis dictum
est: ¶ Et ut per istum librum facilius intelligatur
tota librorum Volumina que super hanc
artem composuimus. ¶ Et ut etiam in tempore
modico vera habeatur cognitio de Metallorum
transmutatione. ¶ Et ut etiam Artista huius ar-
tis scandere possit nature secreta artificialiter in
conditione principiorum aliorum huius artis. ¶ Et ut
Euentus mendacia & figure phorum sibi quibus se-
cretum istud occultauerunt: Taliter ut filius uer-
itatis in fine etiam fructum nequa tangere: non et
intellectus humanus cum suis essentialibus pote-
tibus inde quicquam ueritatis potest attingere. ¶ Repr-
obamus in hac parte dicta illorum tamquam principia
circumuentibilia: & nullius & nullius ueritat-
is huius artis: sed sui contrarij causatua: ¶ Inter
quos uere obamus dicta Ortilani: Alexan-
dri: Archilaj: Alberti: Gieberti: Pythagore: & om-
nium aliorum: propter librum Salamonis qui dicit
ad edificium altaris sancti scorum que videmus Ath-
enis scriptum litteris caldaycis nostris inque uer-
nulla est fallacia in hac arte. Qui post aduen-

tum Alexandrij in Ierusalem transportatus fuit
In greciam in civitate athenarum & ibidem sigillis
commendatus. ¶ Precomibus itaq; repbamus Aucto-
ria qui p. vobis in mandatis se inuoluit. Ex q. fili
intellige scriptura que dupliciter in hac arte gerit
sensum: ne habet p. scriptura. Cum iam in hac
arte oia competant lucida & clara. **De principali**
Tractatus diuisione. s. In theoricā & praticā. Et pmo
de diuisione t. p. l. i. q. s. p. i. u. s. Theoricæ.

¶ Presens diuiditur in duas partes principal
et. s. In theoricā & praticā. ¶ In theoricā ut reia
facimus. ¶ Pmo damus declarationē & cognitio
nē cuiuslibet principij. ¶ Secundo pomimus decl
arationē illius p. operationes nāles qual h. ¶ Ter
tio pomimus intentionē quare quodlibet eorum
est positum in hac arte. Et ipsum in hac arte po
nimus: & praticā declaramus: qualē ista pncipia
huius artis adinuicē gbment. In hoc magisterio.
Et magisteriū practice diuidimus in tres partes pr
incipales. ¶ Prima exiit p. praticā quā breuē ut
fundamentale cognominamus. ¶ Secunda exiit
ut p. praticā quā maiore dicimus. ¶ Tertia exiit
p. questionēs & processus theoricales que valde lāga
est & diffusa p. hoc uolumē: atq; p. figuras & Tabu
las: & eorum tractatus ex quibus quidem omnib;
artista sui intuens hinc optatum attingere potest.
Nisi fuit rudis & ignarus. ¶ Quare ne glulimus il
lis ita utq; ista arte: mltipus uolcanē nāz noster
artis siue principia: ¶ Duxu est quippe Alimuz
ordine Stamen: Et Leon quereat Calculū figure

gite. ¶ Penes quippe rationes qual diximus surgit
 unum magisterium huius artis. ¶ Et fili noueris
 q. oia corpora sunt reducibilia ad quinta essentia
 samam missa ad illud q. ex omnibz principijs huius
 artis oitus pduxit ad qua quippe se mouent sicut
 ferrum ad Adamantem.

**De Alphabeto Arboris Phylosophalis & litterarum
 Significationibus**

Rationalium principiorum quidem duo assignamus
 Alphabetum: Ut p quamlibz lraz signifi-
 catione sui pncipiū: ut inde Compendiosam artem ex-
 damus: nō aut prolixam: Quorum q. alphabetorum
 pncipium existit

- A Significat formam.
- B Significat Mathiam.
- C Significat Corpora.
- D Menstruum sive Lunarium.
- E Calcinationem.
- F Dissolutionem.
- G Euacuationem.
- H Multiplicationem.
- I Spiritum.
- K Alambicum.
- L Argentum viuum Exuberatum.
- M Sulphure nature.
- N Tincturam.
- O Oleum.
- P Increrationem.
- Q Lapidem.
- R Sublimationem.

S Saturnum
 T Iovem.
 V Martem.
 X Solem.
 3 Venerem.
 Y Lunam.
 YY Elementa.
 Item Secundum Alphabetum Tale est.
 A Significat Chaos.
 B Materiam.
 C Formam.
 D Menstruum & Resolutivum & Resolubile.
 E Elementa.
 F Potentiam.
 G Mixtionem.
 H Dissolutionem.
 I Generationem.
 K Colores.
 L Digestionem.
 M Perfectum ens.
 N fermentationem.
 O Separationem.
 P Operationem.
 Q Venenum transformans.
 R Lymos.

Ex premissis uero principiis figuram facimus circula-
 rem in qua unicuique principiorum rotulatione
 propria signamus. In quibus quidem rotulis pri-
 cipia sunt scripta cum suis propriis coloribus. Quae
 principia artis permixtae. ¶ Secundario instituta

itur Radix arboris philosophalis: Que non radix so-
 lummodo constituta est & ex antedictis principiis. **¶** Mo-
 do declarare designamus ut intellectus cognoscat
 quilibet secundum modum in alterum ingredi: Ex uirtu-
 te quoque & operatione constituitur & indiuiduat unita-
 tem. r. m. e. In quo quidem. r. m. q. habent uirtu-
 tem unam ex omnibus principiis ortam. **¶** Et hanc
 uirtutem & proprietatem. r. m. q. de una uirtute sub-
 stantiali multiplicat in multitudine dictorum prin-
 cipiorum ratione cuius habet in se multiplicationem
 & operationem substantiis que sunt ex. **¶** Et hic qui-
 ppe tibi demonstratur: tum per dicta figurae cir-
 cularem: & per arborem: & alias figuras & tabulas:
 & tractatus earum ut in suo loco dicemus. **¶** Prete-
 rea ista mixtio est radix & fundamentum artis hu-
 ius artis: adeo ut intentus super illam cognoscat ar-
 tificem: & per ipsam inquirat modum operandi in ma-
 gisterio lapidis philosophici maneris multimoda secundum
 conditionem mixtionis. Taliter ut inde particulare &
 queritur de potentia ueniat ad actum: **¶** Cum qua
 natura per ipsam intellectus cognoscat modum secundum quem
 substantia spiritualis crescit. uiuit: & nutritur. **¶**
¶ Tandem sciendum est quod substantia prelibata deduci
 de potentia in actum minime nequit: Si aliquod
 istorum principiorum in sua operatione secundum eundem ab-
 sentia: uel si sit habitus de aliquo fine contra-
 rio: Ut si per uino sumatur aqua: uel per metallis sumat-
 ure lapides & alius nature. **¶** Secundo si mestr-
 uum non sit acutum cum vegetabilibus: uel non sit
 bene rectificatum: Et terra non fuerit bene & perfecte

Alimata. & digestio fuerit habituata de cruditate.
Que oia ista contingere possunt per errorem administr-
rationis per actionem. ¶ Fili scias si aliquod istorum
principiorum defecerit: quolibet dictorum modorum: defi-
cient oia: & non fiet quod queritur. ¶ Quippe not-
andum est quod istorum principiorum secundum conditionem huius
artis sunt: que sunt sensualia. Alia intellectualia.
¶ Alia Sensualia & intellectualia simul. ¶ Sensualia
non sunt oia principia figure fundamentalis usque ad
R. intelliguntur. O. Tamen Sensualia sunt oia principia
radicis arboris propter potentiam digestionis & opatio-
num que sunt intellectualia. ¶ O. tantum Sensualia:
Intellectualia & Sensualia simul sunt. m. x. q.
¶ Preterea quodlibet istorum principiorum retinet suam pro-
prietatem suam pro ratione differentie quarum & proprieta-
tum: Alie sunt nature: Alie sunt perfectionis. Prin-
cipia non proprietate retinentia nature sunt Corpora
metallorum: & vinum: & mestruum: & alia principia fig-
ure Individuorum: que non principiose habent tamquam
forma Universalis & materia prima vel natura ratione posita
ante dicta: quia ex istis principijs oriuntur sine falla-
cia oia alia principia mediante artifice naturali & ignemoso.
Sicut a forma vili & anima materia oriuntur Individua el-
ementata mediante natura. ¶ Et reuera hanc materiam
per prius declarare promissimus per principia figure fun-
damentalis tamquam per principium & fundamentum inc-
ipiens. ¶ Secundario vero declarabimus principia
arboris tamquam finem fundamenti operis &c.
De sua parte Theoricali que est declaratio cuiuslibet
principij per eius operationes naturales figure fundamentalis.

A

Orma est principium in hac figura & per
 ipsum causatur id quod p. m. c. radice arb
 oris significabit. ¶ Est autem dra qz p. gditione
 huius principij causatur. r. & p. naturaz alijus
 causatur. m. q. r. existente differente p. gpositio
 ne unitatis gpositione. m. q. p. gbmationez qua
 artista facit de istis principijs silice. Oleum. Arge
 tum. Vinu exuberatum. Sulphur nature. ¶ De om
 nibz alijs dico s. m. declaratione huius principij in
 arbore. ¶ Et ideo istud principiu significamus per
 A. Ad denotandum dram istius principij opus pra
 ctice figure fundamentalis. Et practice Arboris
 philosophye.

B

Attercia est id quod patitur sub forma. ¶ Secu
 dum istam diffinitione demonstratur q. lapis
 omnis habet componi ex agente & patiente. ¶ Unde
 fili sciendum est prius quid est agens & quid est
 patiens in hac arte. ¶ Et dicimus tibi fili q. omnia
 principia sunt agentia s. m. sua p. am ronez. ¶ S. p. p. e
 in arte ista agens est artista huius artis. ¶ Patiens
 est ipsum principiu. ¶ Est aut istud principiu s. m. in
 hac figura gscriptum quinq. coloribus: qui q. color
 es suant quasdam substantias ab. a. b. c. d. s. t. v.
 x. y. z. egressas & p. ductas inesse ut inferius dice
 tur in pratica. ¶ Per istud quippe principiu habet ar
 tista quid est ma lapidis & cognitione s. m. q. differe
 ti modo pot. ipsum cognoscere p. naturas diuersas
 in quibus esse substantamentum. ¶ Nam fili tang
 endo ipsum cum angulo differentie inuenit q. alia
 est ma que est. b. & alia que est. s. t. v. x. y. z. Et

Alia que est. d. Et alia que est. c. l. m. n. o. ¶ Et
sum istam diuersam cognitione fili potes te condit
ionare in operatione huius magistrey usq. sequar
is finem optatum.

C Corpus est substantia composita ex forma &
materia corporalibus & accidentalibus uisi
bilibus. Ista diffinitio est gñalis. ¶ Sed si m q cor
pus consideratur in hac arte diffinitur sic. ¶ Corpus
est ens metallicum in quo uirtus mineralis spiritus
quiescit. ¶ Secundus Ista diffinitione fili dem
onstrat tibi q omnis lapis artificialis quatuor
us gponit ex spiritu metalloz: qui quide spūs
dicitur mineralis uirtus in quo naturer metall
orum quiescant. ¶ Positū est Istud pñcipū in
hac ^{arte} ut artilla cognoscat q metalla sunt id ex
quoru spiritu omnis lapis componit.

D Instruum est Resolutiuū. Seu lunaria ē id
ratione cuius corpora metalloz nali disso
lutione dissoluantur: & spiritus eoz de potentia
ueniunt ad actum uel deducunt. ¶ Secundum
Istam diffinitione fili demonstratur tibi q diss
olutio metalloz nō debq fieri nisi cū dicto pñ
cipio. Et si alr fia nihil uenit in effectū. ¶ Est
igitur Istud pñcipū de ratione cuius fit. e. f. g.
h. i. k. l. m. n. o. k. mediante r. arboris phye.

E Alomatio est id ratione cuius Corpora me
talloz uel quoduis aliud corpus redu
citur in calcem. ¶ Est autē Calcematio pñcipū
necessarium in hac arte: ut corpora in calcem et
puluerē subtilissimū reducantur ad finē ut me

Item facilius agat in partes minutissimas
 in partes solidas & indivisibiles. ¶ Et principi-
 um istud consideratur tripliciter. ¶ Primo mo-
 do in x. y. que hnt calmarci fm doctrina canon-
 is pmi libri qui tractat de Calmatione. ¶ Secun-
 do modo in s. t. v. 3. Et fit solum modo cu lun-
 aria in menstruo. ¶ Et in ista calmaratione intel-
 liguntur v. 3. ¶ Alio uo modo fit p limaturam
 & dissolutione mēstrui. ¶ Et fili positum est ist-
 ud pncipiu in hac arte ut Artista intelligat q dic-
 ta s. t. v. x. y. 3. pati debent sub illo ad ingredi-
 endum. f. g.

f. Dissolutio est id ratione cuius corpora elemē-
 tantur & dissoluntur. ¶ Est autem dissolutio ut
 corpora metallica in hac arte reducantur in aqua ad
 finem ut artista huius artis reducat ipa metalla ad
 sui pma miam: qz fili si corpora no dissoluntur: no
 possunt subtilizari ut ex ipis trahatur spūs de consider-
 atione alchimistarum quod dicitur mercurius qui dici-
 tur pma & pima natura considerata in hac arte. ¶ Et
 in ista parte cognoscit intellectus pmas intentiones
 & secundarias inentibus nālibus: quia. f. pma
 intentione hnt ad extrahendum. d. de s. t. v. x. y.
 3. quia. f. est sibi contrariū: quia dicta s. t. v. x.
 y. 3. ducuntur in purificatione. Et quia p se ipsos
 d. q. est amicus ipsoz uel dictoꝝ: q hoc triplici in-
 tentione: ut possit ipm corrupe & ducere in puri-
 tione et pcorus. Et dictū. f. in eis sua habent opat-
 ione. ¶ Sicut ignis qui pma intentione habet ad co-
 rumpendum aqua: Et quia p se solummodo non

pot. dat se secundarie intentioni de leui: ut cuius
aere qui amicus est aque appetitum suum implere
possit In destructione sui generis. ¶ Positum est aut
hoc principium In hac arte ut artista intelligat qua
liter vnu principium sine alio opari nequit: Et ad
finem ut cognoscat artista dicta s. t. v. x. y. z. p. p.
um transire an q. deueniat ad id quod queritur.

G

Vacuatio est p. ratione cuius Argentu viuū seu
Mercurius de consideratione alchimistarū ameta
llis euacuat. ¶ Fili ista diffinitio nō est extensa nisi
ad arte istam: secundū quā diffinitione habet notas
duo. Primo q. lapis qui vis coponit ex spiritu oau
lto In quocumq. corpore metallico. ¶ Secundo q. dictus
spūs habet cū dicto principio In actu deuenire media
tibus. f. q. ¶ Iste nāq. spūs vno mo de lūmus de
fectus qui fit p. sublimationē ex aere duorū corpō
um ut habetur In primo libro In canone qui incipit
Verumtamen. ¶ Secundo uō modo considerat p. ut fo
rma cum. a. de. e. x. y. qui est spiritus formā et
tingens ut transeat & conuertatur In. x. ¶ Fili po
situm est istud principium In hac arte ut intelligat
q. dicta. s. t. v. x. y. z. transire debent & hoc p.
principiū: ad finem q. spūs iam ductus trahatur ex
eis: qui uō spūs est argentu viuū consideratū p. alc
himistas ex quo gponūt plura & diuersa opa: qui
Alias de penna & penna metallorū mā.

h

Vltiplicatio est reductio Mercurij sup terrā
suam: Vel Multiplicatio est id rōne cuius
medicina uel lapis multiplicat In quantitate ut
In virtute: Vel In utroq. modo. ¶ Fili pma diffin

ita competit in pnti: Secundum quā notare potes
 qd spūs qui a corporibus existente euacuatione hē
 redit sup̄ terrā ad hoc ut si aliquid de spiritu re-
 mansit in terra (uel cum terra: qd dictus sublimet
 & quertat) in terram foliatā que dicitur quātā essen-
 tia terre metalloꝝ: & ab aliquibus phoꝝ de argētū
 viūū seu mercurius. ¶ De hac uō terra plixē dixi-
 mus in Vade meū de nūo phoꝝ in Capto quod in-
 cipit Pactus uō terre. ¶ Et infra dicitur imprati-
 ca figure fundamētalis.

I Proptus est id qd immediate euacuatum est a cor-
 poribus. ¶ Est igitur necessarium queri corpo-
 ra in spiritu ut ex ipis lapis phoꝝ gponat: uel qu-
 ius alius lapis preciosus. ¶ Perterea ex ista diffini-
 tione notare poteris necessitatē que principiū ist-
 ud te necessitat. ¶ Et potes p spūm fili habere notit-
 iam qn terra est euacuata ut impducta pratica ui-
 dere poteris.

L Regentū viūū exuberatum est illud quod exub-
 erat cum mēstruo p sublimationes alambicci
 istud uō argentū viūū nihil aliud est qd spūs distil-
 latus cū mēstruo simul. ¶ Ex quo fili notare pote-
 ris qd nihil videlicet est spūs nisi in argentū viūū
 exuberatum reducat. ¶ Est autē argentū viūū
 mēstruū cū quo gponitur ple qdō vniū est argent-
 um viūū vulgi ad gponendum de conchilibz marin-
 is. ¶ Aliud quod in pmo libro diximus. ¶ Est autē
 fili necessariū qd spūs exuberet: ut trahat ad mai-
 oꝝ subtiliationē qd sua nā recipere potest: ut sic p
 gradus subtiliationis trahatur materia nri lapi

dis ad tantā subtiliationē: ut sicut fulgur operatur:
sic operetur Insistentiis extra.

M.

Vlphur nature est spūs metalloꝝ post exub
erationē Inter terrā foliatam queritur p subli
mationē ignis tertij gradus. ¶ Est autē necessar
ium q spūs exuberatus querat Inter terrā foliatā
p sublimationē ut sepetur mūdus ab hūmido: sub
tile a grosso terrestrē. Et ut spūs vniūficās trahat
ur Insistentiā substantiā uel māz: ut Immetal
lis minus pfectis agat sicut visus basilisci In animalib
us: & fulgur Infusione metalloꝝ. ¶ Ex quo fili pa
tet clare q opus alchimicū nō est opus triū die
rum: nec subitum. ¶ S3 est opus nobile ductū In
actum s3m q uult natura. ¶ Natura eūz nescit
aliquid opari: nec agere: nisi cum minimis suc
cessionibz tempoꝝ: qz nullus p hūc est: nisi artem
meā ignorare: pot aliquē inextinguibz lapide fa
cere uel componere: ex eo qz agitat natura ultra
suā ordinationē: qz finis opis ductus In puationē:
& nō esse: tūc spūs Ignorantes Imponūt culpaz arti:
tamqz rei pmitiose: nō autē obscuritati sui Intellect
tus qui decipit p falsam obiectabilitatē & Ignora
ntiam.

N.

Inctura est compositio lapidis Ignis & auris: au
ri & argenti. ¶ Vel tinctura est corpus tingent
ortum & compositum ex igne & aere: sicut ex duobz
elementis auris ad Rubrum: & Argenti ad Albū.
¶ Et fili: Iste diffinitiones sunt p ut tinctura In hac
arte cōsideratur: secundū quas fili potes notare q
omnis tinctura alchimica necessario habet esse ex fa

dictis metallis: quia fili simile producit simile in
 natura naturali: & artificialiter. ¶ Nam fili Au-
 rum ita est principium omnibus aurificabilibus: Qui
 igitur aliquis significare uult non querat lapide uel pl-
 anta: sed igne qui est principium significationis. ¶ Igitur
 fili si aliquis uoluit aurificare metaforice: non
 querat sulphure nec alumen: nec arsenicum: sed qu-
 erat Aurum quod est principium aurificantis. Etiam de
 Argento suo modo dicitur. ¶ Non est ergo considerandum
 quod tintura lapidis phospha componatur preterquam
 ex auro & argento. ¶ Qui non habet aliam consideratio-
 nem non sequetur finem.

Oleum est limositas omnium metallorum nata su-
 per menstruum post dissolutionem illorum. ¶ Est
 autem necessarium ut corpora in oleum conuer-
 tatur: quod si non quæritur in se ipsis solida remanebunt:
 et quod querimus non fiet quia sequeretur priuatio om-
 nium principiorum huius artis. ¶ Istud oleum fili mu-
 ltiplex habet considerationem in hac arte scilicet quod sit mul-
 tiplex eius multiplicatio ad diuersos lapides sum-
 quod primo resauimus. ¶ Est ergo necessarium antequam
 metalla transcant in lapides quod transcant in naturam
 olei. ¶ Et postea reducantur in spiritum & in limum destitutum:
 & putrefiant: & impregnentur uirtutibus celestibus: sic
 quod reducantur per principia huius artis usque ad ultimam
 finem. ¶ Hec est autem generalis regula ad omnes lapides
 et: ¶ Sed fili noueris quod quedam specialiter fiunt in op-
 is latitudine que in modico tempore ueniunt ad ef-
 fectum ut apparebit per proceßum huius libri ex
 quibus multa & diuersa opera componere poteris

cum sollicitatione ad tui placitum.

P

Necratio est coniunctio corporis tringentis cu ter
ra foliata super igne gramine. ¶ Ista diffinitio
competit p una opandi manerie: s; alie diffiniri
pot. ¶ Incruratio est coniunctio elementoz Indurabi
lium: conuelabilium & fixabilium. ¶ Ista di
ffinitio qpetit magisterio fm qua fili nota q qu
edam elementa sunt que Indurant: fixant & co
gelant: Et quedam que Indurant: fixant: & co
gelantur: ¶ Et fili duplex est qsideatio in hac arte
Silice Componere ex dona natura vnus metalli
duos liquores contrarios Incopositione. & vnus q
uirtutez habeat fixante: ggelante: & Indurantez.
Et alteru q sit uolatilis: Infusus & mollis. ¶ Iste
uo liquor secundus fissatur: Indurat: & congelatu.
Per pzmū ex quibus ambobus liquorib; resultat
vnus lapis ggelatus fixus & Induratus: qui uirt
utem habet ggelandi nō ggelatum: Et Indurare mo
llificatum: Et fixare Infusum: Et nobilificare vile.
Et altera manerie habet uirtutem sicut lapis mi
neralis ut in pmo diximus libro. ¶ Eapp fili Si
lapidem phycum uis reducere ad subtilem gmate
ria: Et q opetur Inmetallis sicut visus basilis
q In animalibus: Oportet te terram foliata In
liquem reducere & spaz uirtutib; celestib; graui
dare sicut terram: ¶ Et similiter elementa duo
s: igne & aerem simul fm pondera qpetentia r
mixta sup terram p annum Integration: Et Inde
facere p omnia sicut diximus in pmo libo In Can
none de copositione lapiduz In guali. ¶ Et fili e la

plerique in instanti metallum in suam naturam querit.
R Ublimatio est purificatio rei subtilis: tam di-
 solutione facta quam non facta. ¶ Secundum
 qua diffinitione nota quod necessaria est puri-
 ficatio in opere alchimico: ut subtile a grosso:
 Mundum ab immundo: Aerem spiritus a corpori:
 Ignem a materiali purificetur & separetur: & sic
 Corpora metallorum ad sui primam materiam sunt redacta
 ad nouam regenerationem lapidis. ¶ Fantasticus est
 ergo qui aliquem lapidem preciosum componere inte-
 dit sine dicta purificatione. ¶ Non igitur oportet ut
 em istam in manibus ignorantium cadere: ne propter defe-
 ctum phyce cadant in paupertatem & miseria: & sequ-
 atur illusio & priuatio finis artis. ¶ Spera igitur
 fili tu qui es ueritatis inquisitor Mundum ab im-
 mundo: subtile a grosso: Rarum a pulso: ¶ Tunc non
 dabit tibi plus quam postulare scis.

Apud est corpus compositum ex quanta metallo-
 rum essentia que alias de argento vivo de eo-
 rum essentia uel potentia in actum per magistrum
 omnium principum huius artis. ¶ Ex qua quippe dif-
 finitione clare reuelatur materia lapidis que-
 cumque uis. ¶ Quia componitur ex argento vivo me-
 tallo: & non componitur ex argento vivo vulgi secun-
 dum quod aliqui deceptores posuerunt in libris su-
 is. ¶ Quam autem materiam igitur quilibet inquisitor uer-
 itatis querat de additione alchimistarum in nat-
 ura bonis cuiusque corporis metallici. ¶ Et tra-
 hat ipsum per magistrum principum huius ar-
 tis in actum: Et exinde componat lapidem que-

us tam phycum q̄ preciosum. ¶ Si fili bñ adde-
teris ad ista que tibi diximus siue dicimus: ex-
rare nō potis incognitione argenti viui alchim
istarum in quo stat totum.

S.T.V.X.Y.3.

I fili m Plumbum: Stagnum: ferum:
Aurum: Argentum: et Venus: sunt p̄ncip-
ia ex quibz trahitur argentum viuum de p̄ntenti-
one alchimistarū. ¶ Sunt ḡ metalla ip̄a p̄ncip-
ia que secundu sua natura argentū viuum hab-
ent specificum. ¶ Nam Aurum h̄t suū argentū
viuum: Et istud argentū viuum est bonū ad una
opationē q̄ illud ad aliam. ¶ Consideret igr sup
q̄ metallum vult opari: Et tale sumat argentū
viuum formatū cū argento viuo auri & argenti:
Iteum consideret q̄ vult componē lapidem
Etiam ministret argentū viuum vniū cū argento
viuo alius metalli: tam de terrestri q̄ de aereo
Et p̄sequat igr secundu magisteriū lapidariū & Cano-
nis p̄mi libri huius uolūis qui tractat de lapidis
compositione: Et sic fili constat q̄ in metallis est ut-
rumq̄ magistrium in potentia: & non in aliquo alio
minerali in natura.

yy.

Elementa sunt p̄ma metalloz m̄a in qualitate
concordantes: & contrariantes: ¶ Fili ista diuisio
dicta est s̄m q̄ elementa cōsiderantur in hac arte: ex
qua quidem diffinitione demonstrat q̄ argentum
viuum duorū luminarū auri & argenti h̄nt in ele-
menta diuidi ad compositionē lapidis p̄hoz: Nec
aliquis pot̄ componē dictum lapidem: nisi dicta
duo metalla diuidat in elementa ad finē ut de

igitur magis: & de alio minus ponat Incompositivum: In
 gnatione secundum quod color postulat. Item Elementa po
 sunt diffiniri aliter. Elementa sunt liquores
 producti a metallis & conuersi In limos dectos diu
 ersas habentes operationes. Fili ista diffinitio spe
 tit lapidibus preciosis: ut manifestum existit In Cano
 ne primi qui tractat de compositione lapidis In genera
 li. Ex quibus & diffinitionibus clare patet per magis
 trium omnium lapidum quod consistit In diuisione eleme
 torum: & duplicis liquoris. Qui vero ad altem pro
 cedere volunt sine prelibatis diuisionibus fantast
 uam habent Intentionem.

R Lembitum est vas cum quo fit totum mag
 isterium: Sublimando: Separando: decoq
 uendo. Ex quo fili clare demonstrat quod alembic
 cum est vas necessarium In utroque magisterio. Ale
 bicum est commune omnibus vasibus alchymicis: sic vas
 circulationis hermetis qui alias dicitur Pellicanus
 Corpus cum capite naso & rotundo: & receptorijs
 suis que habebant annos septem In quibus vasibus
 uetus mineralis deportata fuit per artificium usque
 ad finem ultimatum.

Incipiunt principia Arboris phye: Diximus de prin
 cipis figure fundamentalis & eorum diffinitionibus:
 declarationibusque: Cum quibus fili exis regulat ad In
 telligendum naturas & potates illorum secundum quas additiona
 tur In magisterio particulari que sit. Jam dicendum
 est de diffinitionibus principiorum Arboris phorum et
 eorum declarationibus cum quibus Intellectus alia maniera
 regulabit In Compositione lapidis phorum.

A

Haec est generalis confusio in qua prima
huius artis exultant potentialiter. ¶ Et ig-
itur fili ars alchimie confusa: & obscura. Ut
igitur fili ab hac confusione lumen abstrahere se-
ias: Investigare te oportet essentia: simile & deno-
tatione universalesque principii. ¶ Secunda ratio te op-
ortet investigare operationes illorum. In uno ex omnibus
transcultato. ¶ Quare te oportet investigare simili-
tudinem aggregatam ex omnibus. ¶ Fili in sim rationem
cause finalis prout te oportet investigare quid est huius
compositio vis: & que est operatio illius: que sua volun-
tas vult fieri in subiectum extra. Tunc a confusione
trahas talia principia ex quibus talis sequatur op-
eratio in rebus naturalibus: ponendo in intellectu quodli-
bet dictorum principiorum sub sua ratione & operatione di-
fferentij: intellectu possibili. ¶ Sicut namque orbis prin-
cipia quatuor universalis ponit in eo sub ratione uni-
versalisque qualitatis & operationis ad unum finem hoc
est ad unum elementatum componendum. ¶ Sic fili me-
thodice oportet te extrahere plurima principia
diversarum operationum ad unum lapidem compon-
endum: & quia principia sunt talia: & talis: & tale compo-
situm ex eorum mixtione & combinatione talis lapis
in actu deducatur. ¶ Et nisi principia fuerint talia si-
cut natura postulat: minime sequetur effectus. ¶ Si ergo
fili principia fuerint talia. Competentia magiste-
rii: facies ex eis instrumentum similitudine ope-
ris huius ad componendum hunc lapidem aut
illud sim quod diversimode fuit facta combinatio p-
ncipiorum. ¶ Sicut fili namque ex quatuor principijs

In uersalibus facit instrumentū ad pponendū
 hoc Includū aut illud: Quia dicitur angulus
 lucidus aut rōnalis figure affirmat metaphorice
 possibile & affirmabile quoduis deuenire Inesse
 p uirtutem & pōmatione pncipiorū competentium
 Et p totum q facere mouendo dicta pncipia omēs
 lapides ueniunt Inesse p ordinatione pncipiorū
 que sup ipos existunt. ¶ Posuimus fili Istud p
 ncipium In hoc libro ut de confusione extraheret
 & clarificare scias q libq pncipiorū sū suā p pāz
 essentiā: operatione: uirtute: & Similitudinem
 Exemplum tibi damus fili: ¶ Considera finem
 quare alchimia est: & Inuenies q eius finis est
 gnāre Aurum & Argentum In quocumq corpō
 metallico. ¶ Tunc fili quere pncipiū aurificans
 & argentificans: Et Inuenies q nullum aliud est
 pncipiū aurificans nisi aurum: & Argentificans
 nisi argentū. ¶ Sunt g Aurum & Argentū pnci
 pā potentia sū alchimie: Et quia fili aurif
 icare uel argentificare nihil aliud est nisi tras
 mutare & subtilare: ad quod est necessarium nos
 trum mēstrum uegetabile: ¶ Et sic fili scies q
 Mēstrum est pncipiū ppetens sū alchim
 ie: Etia de omnibz pncipijs Successiue pot dici
 ¶ Prterea fili me de ista Inuestigatione nō cura
 mus: q q libq p se resuatum est In libro. ¶ Et q
 nō ppetit nisi illi qui phylolophare de suo capite
 vult. ¶ Tunc quippe Inuestigatione habuerunt
 phy qn Incipunt Inuestigare pncipia natural
 ia: & eorum similitudines & effectus. ¶ Positiū

Nō Exemplū

est aut istud principium in hac arte ut de infusione
sciat intellectus abstrahere principia confusa: li-
cut ab universalis particulari abstrahit: tan-
do quolibet principium secundum suum primum actum cum tribus
speciebus differentie: quibus singulis quolibet misce-
atur cum alio secundum opus lapidis componendi.

B.

Ateria est principium quod sub forma patitur
Est igitur materia principium passuum sub forma
sili materia potest esse subiecta multis passionibus ex se
ipsa recipere impressione multorum principiorum secundum
suum modum & naturam principii. ¶ Etiam soli potest
multas passiones recipere. ¶ Que vero passiones
converunt ad esse unum ens tale compositum ex mu-
ltis actionibus & passionibus ex quorum unitatibus
oritur una unitas simplex composita ex mate-
ria & forma. ¶ Ista ergo materia quadrupliciter co-
sideratur in hac arte. ¶ Prima ergo materia est pass-
ibilitas uniuscuiusque principii in actione aliorum prin-
cipiorum. ¶ Secunda materia est id ens a quo me-
streum solutivum trahitur quod est vinum. ¶ Tertia ma-
teria est metallum sive metalla que sunt materia lapidis. ¶ Qua-
ta materia sunt vegetabilia que menstruum acciunt. ¶ Pos-
itum est aut istud principium in hac arte: Ad finem ut co-
gnoscat materia: Cum quibus & ex quibus nostrum compo-
nat magisterium: Et ut quolibet materia secundum suam rationem
sit cognita & manifesta.

C.

Quinta est subiectum patitur materia: Est aut quivis
lapis componendus ex forma & materia. Cum nihil
quod sit naturale possit habere esse sine forma & materia: quoniam si
esset: non esset subiectum successione quod est impossibile

Unde huius forma quadrupliciter diffinitur in hac
 arte. Primo forma est artista huius artis: qua ra-
 ne principia illius diriguntur in operatione lapidis.
 Et in isto passu cognoscit intellectus quod principia naturalia
 concordantia habent cum principijs occasionatis ut id
 simile patet in principijs medicine & electuarij: Et prin-
 cipia sanitatis existentia in infirmo impotentia: Et prin-
 cipia infirmitatis existentia actualiter in dicto co-
 pore infirmo. **A**lia forma est quilibet principiorum quod
 in alterum agit. Tertia forma est potentia cum qua
 lapis agit in substantijs. Quarta forma est illa quae
 am habet quilibet lapis: si sit rotunda uel quadrangula-
 ta: uel quouis alio modo facta. **P**roterea notandum
 est quod forma esse habet necesse esse in quocumque lapide. Et in
 isto passu cognoscit intellectus quod unumquodque simplex per
 se operari nequit id quod cum alio in operatione operatur: ut se-
 sualiter patet quotidie in apothecarijs: & et in alchim-
 istarum doctrina: quia Aurum per se non potest in aliquo
 metallo generare aurum: nec argentum generare argentum
 quod facit argentum & aurum in compositione cum principijs
 huius artis: Etiam de alijs rebus similibus istis.
Postquam est autem istud principium in hac arte ut inte-
 lectus inde erudatur artificiatum ad cognoscendum quod
 praedictae formae sunt lapidibus quibusuis necessarie
 per quas & cum quibus omne desiderium in hac arte ue-
 nit in actionem: Et ut cognoscatur intellectus quod cum uno
 sine reliquo necum magisterium extrahere nequit.
 Ideo huius scientia huius principij est ualde utilis.

Menstruum est liquor vegetabilis cum quo dissoluitur. Vel atr. **M**enstruum est aqua ardens

23
q̄ retificata: & acuta cum vegetabilib.
fit metallorum dissolutio n̄alis. ¶ Vel Menstruum
est quinta essentia qualificata admo orta. ¶ Vel Me-
struum est liquor mercurij existens In quocumq;
metallo resolubilis p̄ quod menstruum resolutu-
um deducitur ad sensum. ¶ Item Mercurius
Menstruum est Argentū uiuū existens In quac-
umq; re elementata. ¶ Et fili menstruum ē liq̄
In quo q̄suat̄ spiritus Individui. ¶ Fili omnes iste
diffinitiones illi competunt vno mō sp̄tiale p̄ ut
diuidit genera aspectibus: Alio modo gn̄aliter. ¶ Fi-
li s̄m diffinitiones iamdictas: Menstruum ē Immine-
ralibus & vegetabilibus. ¶ Menstruum qd̄ est Inueg-
etabilibus est liquor cum quo dissoluūt̄ metalla.
¶ Et menstruum qd̄ est Immineralibus dissoluitur aue-
getabili. ¶ Prīmū d̄r aqua ardens acuta. ¶ Secundū
dicat̄ argentū uiuū de essentia metallorū. ¶ Ex ist-
is quippe duobus tamq̄ de m̄a & forma Componi-
tur lapis quīuis tam phycus: q̄ p̄ciolus. ¶ Et fi-
li menstruum uegetabile habet n̄am sicut mulier
is menstruum ex eo q̄ Inuentee eius euenit mens-
truum minerale p̄ dissolutionē: & componit̄ artif-
cialē sicut n̄a uult: ex quo uere menstruum uirt-
utē accipit transmutandi: & deducitur In alia s̄b-
tili m̄a In tanta simplicitate p̄p̄inqua q̄ In actu
oculi gn̄atur metallum In metallo. ¶ Preterea ad-
icto menstruo uegetabili: Menstruum minerale
recipit dissolutionē s̄b q̄suatione sue sp̄tici: Et ac-
cipit potestatem gn̄andi simile suis partibz: uel ac-
cipit etiā uirtutem sicut p̄ciolus lapis cuiuscumq;

Mercuri: Cum virtus mineralis sit commune genus la-
pidibus & metallis. ¶ At fili Magnū secretum est in
istis menstruis tantum q̄ si ignorarentur nihil po-
tēt fieri inope transmutationis uel lapidifico. ¶ Fi-
li istud menstruum dixerunt antiqui qui p̄ncipia
naturalia ignorauerunt Aquā fortem ḡmune uul-
garem factam ex vitolo & sale nitro: Et uerū est
q̄ aqua talis metalla dissoluit: S; fili talis disso-
lutio nō est s; conuersione sp̄etis mineralis. Qua-
re talis liquor nō est s; ḡuacione alchimistarum
naturalū. ¶ Item Aliqui cognominauerūt Menstru-
um aquā mercurij uulgi factam p̄ se solam: ex eo q̄n-
iam metalla dissoluit & perlas. ¶ Tamen fili istud
menstruum nō est de ḡsideratione lapis phos; Ideo p̄p-
senti nō curamus eius solutione reuelare. ¶ Et q̄ de
presenti menstruo eius dissolutio fit ut dictū ē p̄p-
mo libro post canone q̄q. qui tractat de metallorum
dissolutione. ¶ Fili ista dissolutio de ḡnālū dissolutio.

fotentia est id ratione cuius possunt existere
p̄ncipia huius artis hoc q̄ sunt: & agere hoc
q̄ agunt s̄m specificas illorū naturas. ¶ Est ergo po-
tentia p̄ncipia substantialia p̄ncipijs/stantijs
ḡnālibus & specificatis ratione cuius quelibet stan-
tia est & agit s̄m suā naturā: Sicut aurū p̄p-
stantia ratione potentie sue specificę agit & exist-
it: etiam de alijs stantijs. ¶ Preterea p̄ istud p̄n-
cipiū habet quilibet indagator ueritatis cognitionem
de potentijs rerum mineralium & uerbabilium
in eis existentibus in potentia: ¶ Et cognitione quā
de sua met potentia que possunt mouē dicta p̄u-

capia ad hunc unum: hoc est. Istius lapidis aut. Illius
In cognitione qua habet singularium rerum: & mixtum
Illorum ad unam reducendam rem que potentia una
cognitione habeant ex pluribus potentis pluribus prae
incipiorum mixtorum ad invicem. ¶ Simile per principium
Istud te potes regere In potentis rerum actualium
& eorum que sunt In potentia Inentibus elementalibus
Regendo te ipsum cum potentis principiorum que sunt
illoz actus & sic de alijs.

F Iteratio est principium cui proprie appetit al
terare. ¶ Est etiam Alteratio ens In principijs hu
ius artis cuius ratione principia secundum suas na
turas alterant substantias: Sicut menstruum
per rationem huius principij metallorum corpora alte
rat In aqua: Et Aurum per alterat metalla In au
rum & Argentum In argentum: dum sunt reducta
& alterata In alchimia. ¶ Etiam natura que alter
at unum colorem In alium: & unam virtutem In aliam: & dona
quantitatem In aliam: Et unam qualitatem In aliam: etiam de
alijs rebus similibus istis. ¶ Item per Istud principium
habetur quilibet Indagator veritatis cognitionem de
pluribus alterationibus tangendo dictas alteratio
nes cum generali alteratione: & natura illius cum
differentijs & principijs.

G Ixtio est coniunctio liquorum alias res fixan
tium: Indurantium: & Congelantium: Et Elem
entorum fixabilium: Indurabilium: & Congelabil
ium. ¶ Et filii Elementa mei corporis non sunt
nisi liquores In similitudinem aque ametallica ex
tracti. ¶ Et quia Ista distinctio est generalis & ad

lapides preciosos & philosophicos: & non est bene qua
 reserata per dictam diffinitionem. **Compositio** illo
 rum inspectali. Ideo diffinitione huius principij
 inspecte designamus quoniam filii nostri diuersas est eorum
 compositio per combinationem principiorum que sit secundum
 diuersas eorum naturas. Unde prius ipsum diffinim
 us. **Mixtio** est compositio elementorum fixantium
 & fixabilium. **Ista** diffinitio filii operetur lapidibus
 physicis: ex qua clare patet quod in lapide physico
 consideratur diuisio elementorum inspecte: quorum duo
 sunt fixantia: alia fixabilia ut per practica demoste
 abimus satis diffuse. **Item** filii nostri aliter diffin
 itur mixtio secundum aliam manerem operandi. **Mixtio** e
 duarum aquarum coniunctio: vnius fixantis indurantis:
 & congelantis. **Et** alterius fixabilis: indurabilis:
 & congelabilis. **Ista** quippe diffinitio operetur lapi
 dibus preciosis qui componuntur ex duabus aquis sine
 omnium elementorum diuisione. **Quare** filii nostri demoste
 atur quod lapis preciosus ex subtiliorum materia habet fieri uel
 esse compositus quod lapides preciosi. **Ideo** in lapide
 physico consideratur elementorum diuisio & non in alter
 um compositione: eo quod aliter generantur metalla in
 metallis & isti non generantur: quod quod notat uirtute hu
 manum corpus generante. **Non** autem generantur in
 metallis sumite suis partibus: ex quo reuelatur quod
 non sunt tam eminentis materie: nec tam simpli
 citati propterea sicut lapis physicus siue physicus: quod
 nota similitudinem existentem in compositione lapidis
 phosphi & preciosorum. **Filii** in ista parte istud posuim
 us principium ut sit instrumentum directum ad co

gnosendum mixtiones particulares huius operis
quas indagatio huius artis facere potest multas
aqua cum aqua: & lymu cum limo: Etia de ali
is rebus similibus istis. ¶ Est autem scientia huius
operis valde utilis ex eo quod per ipsam habet artista cogniti
onem quod lapides habent ex singulis azibus componi:
Ex eo quia alias istud principium esset sine evacuatu
In hac arte: Cum mixtio nequid est nisi ubi sunt
plures essentie.

h

¶ Solutio est ens existens in meo magisterio cuius
ratione menstruum corpora dissoluta metallo
rum: uel quodlibet aliud corpus elementatum. ¶ Ex quo
quippe diffinitione cognoscitur quod nihil aliud potest
corpus dissolui nisi in isto principio principiente quod
oportet esse partem illius ut totum cum illa parte faci
at instrumentum ad faciendum opera secundum suam conditionem
& naturam partis: Sicut substantia que sua bonitate
que est una pars illius facit opera bona: Sic similiter
menstruum cum dissolutione que est pars illius di
ssoluit entia dissolubilia: & de alijs rebus simili
bus istis: & totis partibus suis.

f

¶ Generatio est id cuius ratione forme tam anti
que quam nove in quibuscumque rebus generabilibus.
Et sic filii corruptio est id per quod corrumpuntur
forme antique: ¶ Et primatio est id quod preuat ut
rasque formas: Et sic filii in unoquoque magisterio
lapidis sunt necessaria ista principia generalia: quoniam
¶ Filii in si forme antique non preuarent nec cor
rumpuntur: natura principiorum sensualium in se
ipsa manet sola: sicut Auri in natura: & argenti

& generat: Et et sequeret? p[ri]uatio finis p[ri]ncipio
 cum o[mn]i artie q[ue] est Inguemens. ¶ Et q[uod] necesse
 q[uod] forme auree & argenti p[er]uentur in formis alioz
 p[ri]ncipioz sensualiz: Et q[uod] Indagator ueritat-
 is faciat Ineis deuenire formas nouas ex vna
 forma corrupta & p[ri]uata. Et Inesse p[er]ducatur
 magisterium usq[ue] ad ultimū finem In forma vna
 noua posita: qui nō finis est In isto lapide. Secun-
 dum q[uod] sit g[en]eratio & p[ri]uatio o[mn]i p[ri]ncipioz. hoc
 aut[em] clare patet Indifferentia mixtionis & g[en]eratio-
 nis p[ri]ncipioz huius artie ad finē quēlitū: Et ut et
 diximus In p[ri]mo libro In Canone de Compositioe
 lapidis In g[en]erali. ¶ Et fili posuimus Istud p[ri]ncipiū
 In hac arte ad denotandum q[uod] Istud est In p[ri]ma nec-
 cessarium cum alijs duobus p[ri]ncipijs Immediate
 sequentibus.

k Olores est p[ri]ncipiū r[ati]one cuius p[ri]ncipia ge-
 nerabilia: & corruptibilia: sive uisibilia:
 colorata est: color g[en]erabilia sunt uisibilia. ¶ Et q[uod]
 fili in In nost[ro] ope magno p[er] sensum cognoscit In-
 tellatus esse necessarium Istud p[ri]ncipiū In hac ar-
 te cū q[uod] colores Iudicet? finis p[ri]ncipioz In lapidi-
 bus ut p[er] rubrum: album: & nigrum: Et etiaz
 p[er] alios colores quāplurimos qui cōcumpuntū
 queniūt In esse utq[ue] In eo compositione: cum
 n[on]nullus Inquisitor ueritatis curet nisi de t[er]m[in]i-
 dictis In quibus ponat t[er]m[in]ulū rubrum: q[uod] fili
 p[ri]mus color est niger: & apparet In p[ri]mo lapide
 hoc est mixtione aquarū seu elementorū aere-
 orum: & Elementorum terre inorum: & Istē

color dicitur primus. ¶ Alius color est albus: & apparet
in prima decoctione aeris & ignis celestis. Solus
iste color dicitur medium: ex quo lapis tunc est in
medio perfectionis sue. ¶ Alius color est Ruber
Et in secunda apparere decoctione qui fit cum igne
communis interpede archano: Et iste color dicitur
finis: quia in fine magisterij apparere. ¶ Filius iste ruber
color prelibatus solum competit operi philosophico
maiori. ¶ Et in alijs operibus particularibus
que fiunt in latitudine operis: Non ergo operis
lapidis preciosorum quia in eis apparet colorum multitu-
do quot possunt videri: Qui vero colores ad dicto
regimine discrepant ut apparet in mixtione
aeris & terre & terrestrium: In compositione lap-
idum preciosorum: Et mixtione elementorum cum ter-
ra foliata: Et elementorum cum elementis: Etiam
de alijs rebus similibus istis que videre poteris
in compositione illorum in latitudine magisterij: si
cum sollicitatione quesieris vel querere volue-
ris in praticando. ¶ Et filii isti colores sunt me-
dia directiva ad finem questum per quod ultimus
color in fine terminationis qui est medium directi-
vum per quod cognoscitur terminationis istius lapidis vel
illius: Sicut lucidus color qui significat finem
Et terminationem in pluribus. ¶ Et color lucidus qui
est finis terminationis Carbunculi: Et Viridis: Sm-
aragdus: Etiam de alijs coloribus aliorum colorum lapidu-
um tam preciosorum quam philosophorum. ¶ Et filii posuimus istud
principium in hac arte ad finem ut veritatis inquisi-
tores sint solliciti & sapientes in colorum apparitione.

Et ut sciant se regere secundum primum medium: et
omnes cognitiones que cognitio habet per Colores
jam dictos.

L Digestio est principium primum cui operatur dig-
erere. **¶** Fili secundum istam definitionem demost-
ratur quod digestio est unum medium per quod colligu-
tur principia que sunt in aliis proportionibus lapidis.
Ex quo patet quod lapides de potentia in actum deve-
nire oportet. **¶** Est igitur principium in hac arte necessar-
ium ut sequatur finis quem querimus. **¶** Et fili istud
principium consequitur attractio que sunt principia gene-
ralia inentibus naturalibus: sicut patet in digestionibus
aquarum terrestrium & aeriarum. **¶** Quare semper
attractio influentiarum corporum supercelestium et
corpo retentio: & digestio unius principii cum altero
in attractione illius: & retentio illius similitu-
dine. Etiam in mixto opere: vel in quocumque alio natu-
rali sequitur ratio rationis & corruptionis rationis:
per digestionem & attractionem & retentionem. **¶** Posit-
um est istud principium in hac arte: ut per illud quod est
generale cognoscantur digestionem que generales sunt
& artificiales. Tangendo dictas digestionem cum trian-
gulo viridi in compositione istius lapidis aut illius.

M Extractum Cuius est Lapis phycus non mult-
iplicatus nec quantitativus: nec Virtual-
iter. **¶** Et fili istud principium secundum suam declara-
tione dicit. Ideo hic plus dicere non curamus.

N Cementatio est id ratione cuius fuerunt
fermenta simplicia & Composita. **¶** Et
fermentum simplex est cum nihil admiscetur. **¶** Et

fermentum compositum est quidam resultatum
ex coniunctione duorum elementorum uel trium uel quatuor.
¶ Et fili necessarium est cognoscere ista fermenta
que dicuntur fermenta lapidis: quia sine eius
cognitione nihil boni potest fieri in magisterio huius
artis. **¶** Utile est scientia huius capituli uel principii
in hac arte: quia per ipsum deueniunt philosophi in cognitione
fermentorum que dicta fuerunt per dictos
philosophos. Cum philosophales que postea
in lapides phycos querunt uel preciosos.

Operatio est principium cui per se competit se
parare: Sic separatio est similis quod querimus: quia
separamus mundum ab immundo: subtile a grosso: ra-
rum a spisso: Et quia ista non possunt fieri sine separa-
tione est istud principium in hac arte necessarium in
utroque magisterio: & sine separatione absque cuius
non nihil potest bonum in hac arte fieri.

Peratio est id ratione cuius principia huius
artis: & quolibet ens naturale operatur secundum suas
naturas. **¶** Est operatio ut sint obiecta extrinseca
deducta ad unum finem qui finis cum partibus suis &
similitudine principiorum: & operatione illorum resultat
in unitate que transmittit similitudinem ex
se: uel in metallis: aut in animalibus. **¶** Quare con-
uenit artistis scire operationem per quam uniuscuiusque
principii. **¶** Sicut operationem menstrui aurum & argen-
ti: & aliorum principiorum: quas operationes si ignore-
uerit nihil eueniet de potentia in actum. **¶** Et
ista impotestas insurgit ex ignorantia & falsa
obiectione artistarum.

Quoniam transformans est Lapis qui tra-
 smutat antiquas rerum naturas in eis ef-
 fectibus in potentia: in virtutes actuales: & Anti-
 quas ponit. Item lapis qui de transmutans
 venenarum sic diffinitur. Venenum transformans
 est lapis artificiatum ex metallis: qui sic agit illis
 sicut fel leonis pardi in animalibus: & visus Basili-
 sci: & etiam fulgur infusione metallorum. Sic Ven-
 enum transformans est lapis compositus per artifi-
 cium qui virtute transmutat in animalibus: & spiritus in eis co-
 suat. Filius iste tres imitationes competunt huic
 nomini Venenum transformans in re: scilicet. Et secunda
 petit lapidi phoro in speciali & explicite. Si fili
 omnes iste diffinitiones competunt unicuique lap-
 idi in generali. Item fili in potest simile dari alia di-
 ffinio que magis magisterio practice videtur con-
 gruentior. Venenum transformans est lapis com-
 positus ex prima metallorum natura per artificium humanum
 non multiplicatis virtualiter vel quantificative:
 vel utroque modo. Ex qua diffinitione nota
 fili quod lapis phycus tripliciter multiplicatur:
 Primo modo fit per reiterationem. Note Corruptionis
 ad primum: hoc est corrumendo lapidem per disso-
 lutionem & putrefactionem & elementorum divisionem.
 Et per totam generationem: hoc est elementorum iunc-
 tione: & inhumationem in aere vel in terra: Et ap-
 prehensione & retentione cursuum supercelestium in
 elementorum virtute si est ad opus maius: & per deco-
 ctionem aeris & ignis communis. Et si ad altera
 opera particularium per iunctionem elementorum cum

terra foliata: & decoctione ignis communis
inhumatione firmi. ¶ Item multiplicatio in q
ntitate fit per admixtionem medicine inter solo cu
argento viuo vulgi: quod est argentum viuum per
admixtionem lapidis conuertitur in puluerem rub
rum vel nigrum. Et iterato quod inueniat de isto
puluerem argenti viui super aliud argentum viuum
& iterato queritur in puluerem: & sic facies reitera
tiones pulueris argenti viui super aliud argentum
viuum donec argentum viuum non queratur in pulu
erem: sed quod maneat querendum in metallum per
fectum: & hoc fit fili quod fortitudo medicine temper
ata est cum additione argenti viui: & pondera
lapidis philosophorum ad multiplicationem quantitatis tu
per te ipsum cognoscere potes inueniendo unum pond
us post aliud. ¶ Sed nos prima examinatio
posuimus unum pondus lapidis super mille argen
ti viui quod conuersus fuit in puluerem rubrum.
¶ Et de isto puluerem rubrum misimus super mille ar
genti viui aliud pondus: & conuersus fuit in pul
uerem. Et de isto hoc puluerem misimus unum pond
us super alia mille argenti viui: & querita est in pul
uerem. Et sic fecimus usque ad centum multipli
cationes. Etiam habes centum pondera: Ex quibus pon
dere quorum centum milia pondera. Quinquaginta
milia pondera unum pondus aliorum habere potes
tate. Centum milia uniuscuiusque metalli in perfectum
in metallum perfectum. ¶ Alia vero quinquaginta
milia tu ex parte potes quia non sunt tam fortia
in operatione. ¶ Et quatumcumque mille appropinqua

iure ad tantū multiplicationes: tanto minus sunt
 fortia Incoꝛuectione metalloꝝ: hoc est q̃ tanta pon
 dera possunt nobis mutare Inmetallum p̃fectū
 Item vtraq; Multiplicatio fit simul Si ex medic
 ina multiplicata Inquantitate duxeris adduc
 tas duas Rotas & feceris sicut dictum est sup̃
 Nam sili quātumcūq; medicina transit adduc
 tas duas rotas ad finem terminationis: Tantū p̃
 multiplicat In uirtute: p̃ m̃āz que ad tantā sub
 tilitatem ducit: ex quo spūs exultens putali m̃ā
 multiplicat similitudine sua sicut simplicitas
 ignis exillens In aialib; rōne cuius suffocat ca
 lor nālis vniuscuiusq; aialis: Sicut Lux ignis q̃
 p̃ lucem solis extinguit. Item quippe multipli
 cationes omnes latitudinis op̃is op̃etit In gñali
 s; nō putantā quātitate sicut manus opus qd̃
 ducit p̃ phos Opus Regale: S; Omne opus
 latitudinis concordat In hoc s̃m magis & minus
 Fili utilis est scientia huius p̃ncipij & multūz
 quērit In arte ad sciendū Multiplicationes la
 pidum phoꝝ ut eunt Labor & fatiga In prati
 cando & c.

Explicat pars p̃ma libri Tertij. Sequit̃ Pratica
 Arboris fundamentalis.

Diximus de p̃ma parte que est Theorica & de diffi
 nitioib; figure fundamentalis p̃ncipioꝝ & Arboris
 philosophoꝝ. Nunc Dicendum est de pratica
 fundamentalis Inqua potes uidere quomodo con
 bmanitur sua p̃ncipia ad Executionem ope
 ris & Primo Sic.

N CHRISTI Nomine yhu Cuiuscū
que corporis Imperfecti Recipe calceꝝ fact
am p modum Canonis pmi libri qui tra
ctat de corporis Calcinatione & pone in ampulla
cum collo longo: & sup pone de menstruo alch
imistaruz In quantitate duoz uel triuz digit
orum: & pone receptorium sup cineres secundū
modū canonis pmi libri qui tractat de aqua
euz dissolutione quantū ad redigendū corpo
ra In aquā: ¶ Post hoc extrahē de cineribz & po
ne In fimo equi p duos dies nāles ut melius di
geratur materia & subtile sepet agrossitie sua
Transacto termino ampullam extrahē: Et uideb
is limositatem metalli ad modū cuiusdā tele In
clina ampullam tuā paulatim trahēq feces ne
minime turbentur: ¶ Et iam distilla aquā illā
In qua est limositas metalli dissoluta p phyltrū
In uase altero uitreo: Et sup feces que remāse
runt mictat aque uel menstrui & ponat sup
cineres p octo horas gtuas: Et hys octo horis
opletis extrahē limositatē ut prius p dissoluti
onē phyltricā donec totum metallum sit con
uersum In limositatem: Et terra sine valore
manserit In fundo vasis sine spiritu: qd uide
poteris si ex illa modicū acceperis: & posueris
sup lamina ignitā: & nō fumauerit: Et tunc
sua bñ tuos liquores In uase In quo sunt.
*Exuberatio Terre euz mēstruo Que dē Stiliatio
Terre: Et diuiditur sic grossum a subtile: &
ponderosum a Leui.*

Vm dictas lymositates a terra extrahere:

Et signu pdictum assecutus fueris: Tu exte
 ahe mas tua ab ampulla cum aliquantulo de pre
 dicta aqua: alias exire non posset: Et pone desup
 alambicum & matia desiccat. ¶ Quia desiccata
 pone sup terram de menstruo retificato ad pon
 dus terre: & dimcte stare in humanatione simi
 p una diem nalem: Et iterum suppone caput al
 ambici: & distilla in igne secudi gradus: ¶ Tunc
 reiterabis inhumanationes: & distillationes donec
 tota terra uel quantitas transeat cum aqua uel
 menstruo p alambicum: ¶ Et seruabis omnes
 aquarum distillationes in uno vase ad partem.

De Divisione Menstrui aqua cētia metalli

Sic quippe finitis paratis uel peractis: Recipe
 vas in quo sunt omnes liquefactiones & super
 pone alambicum & distilla menstrua p igne pmi g
 dus donec uidebis matiam in fundo vasis admod
 um cere fuse tunc dimcte in frigidatq.

De Sublimatioe argenti vni exuberatq

¶ Ompleta ista exuberatione tu mcte de mens
 truo supdicto ad quantitatem terre q stat
 in vase admodum cere fuse: Et pone ad in huma
 nandum & nutrienduz in calore simi uel in igne
 pmi gradus p octo dies. ¶ Post hoc pone desuper
 alambicum & distilla aqua illam uel menstruum
 cum igne secundi gradus recipiendo illud cum
 maximo moderamine: & sup terram reitera ta
 tum de menstruo sicut prius: Et in huma in fio:
 uel in balneo: & distilla: Et tunc reiterabis in bib

ationes & dissolutiones donec terra biberit de men-
struo triginta uel quatuoraginta uncias si terra fuer-
it una libra: q̄ scire poteris si iuua ampulla po-
sueris sex uel septem libras mensuri p̄ illud q̄ det-
erit Indistillando: Vel fili q̄ certius erit tibi sign-
um: Si modicu de terra b̄n desiccata posueris sup
Lamina ignitaz q̄ fumauit: tunc est: Si nō fumaue-
rit adhuc intelligenduz est q̄ nō biberit pondus p̄-
dictum. ¶ Postq̄ consecutus fueris signū p̄dictum:
Et terrā b̄n desiccaueris: cohopias vas Inquo est
illa terra succē p̄dicta cū cohopitorio rotundo & p̄on
ipsum vas In igne tertij gradus: & ascendet mater-
ia tua In culmine vasis & ad latera: Et dūz sub-
limata fuerit: ¶ Hoc dicit exaltatum In sale mi-
rabili quod phy clamant Sulphur nature de quo
latius diximus In clausula testamenti quod ēr vad
mecum de nūo phōp In capitulo q̄ Incipit. Part-
us uō terre fit p̄ m̄miaz Ablationez Inuentre
& q̄ p̄ totum capitulu. ¶ Et fili hoc est terra In q̄
sunt oīa elementa operis maioris & minoris: si
talis terra est auri uel argenti: ¶ Si uō nō: vocat̄
p̄ma metalloz mat̄ia que appetitum h̄t ad istaz
formā uel ad illam. ¶ Tunc fili n̄ si uoluīs plus
perdere p̄ latitudinē op̄is Intende unā brancam
arboris & Inceza istam cum igne auri aerificato
uel cum igne lune aerificato. ¶ Fili ignis aer-
ificatus cū miscet̄ cū aere p̄ certum pondus
& humanatur & retificatur simul uel singula-
riter: Et postea miscetur & humat̄ hoc est p̄mi-
xtione ponderum In fino equi p̄r quadraginta

dies. Et tunc fiat incineratio super carbonem ignitos
 in albot gutta post guttam: terra prius bene pulueri-
 zata: donec uideas quod est in similitudine mellis. Tu-
 ne dimicte quiescere & mitte unum pondus supra
 Centum metalli cuius fuit terra incinerata: & er-
 it aurum uel argentum sicut de minera. **¶** Similiter
 facias de argento vivo vulgi si unum pondus super
 centum posueris. **¶** Et sicut fecisti de terra vini: uel
 duorum: uel trium: uel quatuor simul si mi-
 sceantur & incinerentur. **¶** Fili omne opus quod respicit
 incinerationem dicitur minus quia super minora pondera
 metallorum faciunt transmutationem suam.

**De Modo Quale diuiduntur elementa metallorum
 ad partem uel ipsa possit habere ad utrumque magisterium
 & ad hoc opus latitudinis Magisterij.**

Elementorum uero diuisio fit modo triplici. Pri-
 mo modo quod diuidantur a terra ablaque & conuer-
 tantur in sulphure nature. Et iste est modus mag-
 istralis: & melior sed tardioris motus. **¶** Capias igitur
 quancumque istarum terrarum & mitte desuper de men-
 streo quod natum est desuper quatuor digitis: & pone
 ad inhumandum in calore fimi per sex dies naturales: po-
 stea extrahere & uidebis menstruum tuum in colore
 cerasi si terra fuit aurea: **¶** Et si fuerit arge-
 tea erit in colore uiridi sed nigro: pone igitur super
 ampullam caput alambicij & distilla aquam
 cum igne primi gradus donec terra queratur
 in puluerem: dimicte in frigidarij & super terram pone
 tantum de menstruo sicut prius & cohere per ual
 & pone in fimo per mensem cum dimidio ad putre-

efaciendum. ¶ Quo finito extrahere vas tuum: & dis-
tilla aqua cum igne primi gradus. ¶ Itē sup se-
ces reuera tantundem menstrui & pone ad calo-
rem fini p decem dies nales: Quibus finitis ex-
he ampullam uel cucurbita qz p eadem intelligi-
tur: Et sup pone caput alambici: & pone ad dis-
tillanduz In igne si gradus: & exibit aqua & aer
cum ea simul: Et gtimetur distillatio donec ter-
ra sicca fuerit: Et pone aqua illa ad parte: ¶ Itē
sup feces ponatur tantuz de menstruo sicut prius:
& infini calore p alios decem dies nales pone: &
bus finitis pone sup ampulla caput alambici
Et distilla aqua In igne tertij gradus & distilla-
bitur aqua simul cum igne: & pone ad parte. Nu-
nc fili p sunt elementa corporis p se diuisa ad par-
tem: qz ex una parte habes aerem & aqua: ex al-
tera aqua & terram: & ex altera aqua & igne: Ex
go sic fit diuisio aque ab aere & ab igne. ¶ Accipe
Cucurbitas In quibus sunt simul vnaqueq collo-
cata: & colloca caput suuz & pone ad distillanduz
In igne pmi gradus: & exibit aqua cuiuslibet
orum In sua cucurbita: ¶ Aqua pdicta aquolibet
stoz In sua cucurbita distillet admoduz aq que
p illum calore ascendere no possunt. ¶ Et fili cu
istis elementis potes ante rectificatione illoz ter-
ram qua prius diximus Incerare miscendo vna
partem aeris & decem ignis In albo. In Rubro vn-
am aeris & viginti ignis & ponendo ad Inhu-
mandum p quadraginta dies: Et tunc fiat cera
uo qua premisimus: que si fiat cu elementis

retificatis eorum pfectiue immobilitate transmuta
 di. ¶ Fitq; alie diuifio ignis a terra cum aere fuppo
 nendo illum ficut de aqua fecifti simul in igne & in
 igne uel distillatio debet fieri cum igne fecundi
 gradus. ¶ Fili auez q; ignis huius magisterij nō
 funt nisi liquores in similitudine aque clariſſi
 me atq; splendidiffime. Qui nō liquores cognosc
 unt p gradus istius caloris aut illius.

Diximus de Pratica fundamentalis figure in q
 continetur Principium doctrine & fundamen
 tum totius Latitudinis Magisterij. Nunc dice
 dum est de pratica arboris phalis tamquaz de fi
 ne magisterij v3.

Pratica arboris phalis & maior & Secunda.

Etificatio quidem elementoz ad partes di
 uifionu & in regali opo est necessaria p spi
 tum subtiliffimuz quo indigemus subtiliffima
 materia ad penetrandum in corporibus metallo
 rum ficut uisus balciliſci in animalibus. ¶ Capias
 ſex fili in xpi nate igne & distilla quum toties per
 igne factum p curſuz tertij gradus donec nolue
 rit plus distillare. ¶ Tunc ſimile de aere indi
 stillatione ignis fecundi gradus reiterando ſem
 p id q distillauerit fup teres tuas. ¶ Et duz vi
 deris q nihil aliud niſi modicu aſcenderit ſci
 as ſta duo elementa eſſe retificata & apta ad
 totam opis latitudinem tam ad particularia qz
 etia ad opus Regale. ¶ Fili ſtae retificationes
 elementoz inuenies p viam extenſoria ut oſt
 enſoria in vade mecum de nūo phoz in capto

quod Incipit. ¶ Cum aut Mercurius diminuit
us fuerit a corporibz p[er] lam dictā solutionem.
¶ Sz fili totum Istud Capitulu[m] secundu[m] Indiget
scientia rei: hic elucidat[ur] in breuior[um] discursu.
¶ Et ideo si sp[iritu]s nō habu[er]is nō erit tibi curand[um].
Item depuratio quippe terre sit p[er] moduz q[uod] t[ibi] dix
imus prius usq[ue] quo querat[ur] Sulphur natur[um].
¶ Post hoc uō accipe de quinta essentia vini que d[icitu]r
Menstruū celicum Intanta quantitate sicut est
Sulphur n[aturu]m & pone ad humananduz p[er] viginti
dies Infimo equino: Quibz finit[is] pone sup[er] apul
lam caput alambicq[ue] & distilla menstruū p[er] ign
em p[ri]mū gradus donec uideas q[uod] terra remane
at sicut oleum: ¶ fili dimide Integridu[m]: & sup[er]
hoc quiesce.

**De modo Qualr fit Lymus uel sunt lymi deserti
ex Elementis Corporum.**

Lymi deserti sunt vapores orti aduobus elemen
tis quinctis simul. e. Igne & aere: uel aere
ris & aque facte ex sulphure nature q[uod] dicit[ur]
aphys terra foliata. ¶ Vnde fili m[un]i ad p[ro]ponen
dos dictos lymos facias sic q[uod] tu accipias decem p[ar]te
tel aque facte ex sulphure nature cum mēstr
uo celyco ut sup[er] diximus & unā p[ar]te quae
sit equalis vniue illius decem de aere & mi
sce simul & pone ad humananduz p[er] tres dies
Item accipe viginti p[ar]tes ignis & vna aere: et
misce simul & pone q[ui]similiter ad humananduz
Infimo p[er] alios tres dies: ¶ Quibz transactis pone ca
put alambicq[ue] sup[er] utramq[ue] ampullā ignis & ai

et ita q̄ pone ad distillandū igne tertij gradus. Et
 Ampullam aereis q̄ aque exhe a terra in igne secun-
 di gradus q̄ distilla aqua que de lymus destul
 In utroq̄ receptorio. ¶ Et postq̄ nihil distillauit di-
 mite interigidarij. ¶ Fili tu habes hic lapides phoruz
 diuisum in partes duas que sunt due aque quarū
 vna fixat: Inducat: & congelat. Alia uō fixat: In-
 ducat: & Congelat. ¶ Fili istos lymos facere poteris
 absq̄ eo q̄ elementa retificent: S3 Interest q̄ lym
 retificent sicut diximus sup̄ de elementis. ¶ Quip-
 pe isti lym dicunt: Sulphur & argentuz viuū.
 ¶ Lymus fili dicitur quia ortus est ab aere & ter-
 restri aque: Sulphur q̄ Congelat Inducat & fi-
 xat. ¶ Alr Lymus de argentuz viuū q̄ Congel-
 atur Inducat & fixatur. ¶ Et in isto passu not-
 et quilibet inquisitor veritatis q̄ Sulphur et
 Argentum viuū de alchimistarum cōsideratio-
 ne nō est Sulphur & Argentū viuū vulgi scūdv
 q̄ ignorantēs putant. ¶ Habitis itaq̄ tuos lymil
 claude ampullā cū massice uel Olibano calido
 cuz gluda sup̄. Et pone ampullā lymī aq̄ fac-
 te ex Sulfure nāe In quodaz orto subtus terrā
 am p̄ omis cubiti quantitate. Et cohoperatiue
 vndiq̄ passim cum terra talr q̄ nō frangatū
 ampullā: Et sup̄ os ampulle ponat aliq̄ res
 taliter q̄ lapis non accedat. ¶ Iterum Alter
 lymus qui factus est ex igne & aere pone in
 ampullam suspensam in aere uel in ethē ta-
 liter q̄ nullus lapis possit accedere. ¶ Et fili
 quelibet istarum ampullarū dimittatur pilo

co suo p annu3 cum dimidio. ¶ Im aut sufficiat
tibi unus annus Integer. ¶ Quo finito facies mo
lles tuos ex cera alba ut dictu fuit p canone pmi lib
21 qui tractat de compositione vnu3 lapidu In gene
rali. & tunc discopies ubi est lymus que3 sepelli
sti In terra. Et mitte molles tuos Intus que Imp
lebunt aere Inuisibili aque terrestre. Et du3
molles Intus fuerint Insuper lymu natas. Stati
cohopies vas tuu3 cu3 suo copulo. Et dimitte
sic stare p quātam partem vnius hore. Quat
ransacta aperi uas: qz In illo tpo3 Impgnant3 mo
lles uapore fixatiuo: cōgelatiuo: & Induratiuo: q
ascendit & Ingredit3 molles Inuisibiliter. ¶ Et ex
trahes mollem unā. Et Imple eam lymo ethreo: & mit
te ubi prius erat: & dimitte ibi stare videlicet In lymo
ethereo: & sic fac de omnib3 alijs mollibus vnaz post al
iam: donec omnes sint plene lymo ethreo. ¶ Et fili oēs
tuas molles extrahes cum forciabus aureis uel argen
teis deauratis. Et caueas qd nō sint alterius metalli.
¶ Hactenus Impletis mollibus cohopies statim vas
cū suo copulo. Et dimitte sic stare p quāta pāte
vnius hore: p quod q tempus lymus ethereus con
gelabit3: Indurabit3: & fixabitur & fit q gumma. ¶ Et
fili scias q cum aere lymu terrestris congelabit3
argentu vnu vulgi In aureu uel argentu tā bo
num sicut de minera cū oib3 suis virtutib3. ¶ Dū
q3 ppleueris tempus iam dictu3: Aqua etherea erit
congelata In spūssitudine gumme. ¶ Hae uō gummas
cognominauerūt phy elyxir. q sonat lapis Impt
ectus: hoc est lapis non Induratus. ¶ Tu quippe cū

Elyxir quid

fortificabis tuos graves molles alupius ad inferius
 tale q^o lymus ethereus qui quersus est In gummas
 tangat superficiem aque Indurantis: Et dimicti stat
 p^o tres dies ad solem vase statim coopto: Et finito te
 pore extrahe molles tuos extra vas: & dimicti deli
 citas p^o spatium unius Ave maria: & unius credo i
 deum: quo spatio transacto exhe lapides tuos ext^o
 ceram qui exunt In colore nigro sicut granu malige
 anati. ¶ Tunc fili tu habes pretium cui nullus mu
 di thesaurus adequat^r: Et minera qua tibi & fil
 io veritatis p^omittit deus mediante natura.
**Sequit^r p^oma decoctio lapidis que fit cu calore ignis ce
 lestis hoc est cum Calore Solis.**

Illi p^oma decoctio ignis celestis fit dupliciter. P^oma
 fit sic: q^o tu accipias lapides tuos & pone illos In
 ampulla una accipiendo illos cum dictis fortificibus
 absq^o eo q^o aliquo mo no tangas illos cum manu: Et
 coopti illos In v. s. ampulla tua cum aludel: & pone Il
 lam ad solem Inestuo p^o viij. dies In loco securo alapi
 dibz. Et ibi fili fit decoctio p^oma cum qua lapides ac
 cedunt ad pfectum fine In qua decoctione appareb
 it multitudo coloru accidentalium In ventre nig
 ri coloris iam dicti. ¶ Et finita p^oma decoctione
 p^o dies iam dictos abstrahere lapides tuos cu forti
 cibus ab ampulla & pone illos In vase qd alchim
 iste nuncupant Appetitus cuius forma apparebit
 et claude fortiter vas cum aluda.

Seqt^r secunda decoctio q^o et fit cu calore ignis celestis.

Secunda decoctio tale habet fieri q^o tu accipi
 as ampulla una magna de vit^o tali sicut de

ignis operas 7°

Venetis maiore & tenuissima & inuenire possis
Et imple illa aqua q: & pone ea ad radium solis ab
hora tertia usq; ad tres horas ante occasum solis
Et implete illa interiori ubi est magna caliditas so
lis que transit p ampullam ponat / vas optetum
Et stet ibi in illo calore usq; ad tempus iam dictum Et
sibi oportet te ibi semper stare ut cum sol graui ser
ruit / tu graui optetum vas ad claritatem illius
Et sic continuabis istam decoctionem p viii dies. Quib
us transactis est finita secunda decoctio.

Sequitur Tertia decoctio que fit cum igne communis

Tertia decoctio que fit cum igne q: e. q: tu ac
cipias vas supradictum in q: sunt lapides & locab
is illud in tunc archano in olla habebis ibi designa
tus extitit p figuram unam in primo libro posuimus in loco
eius: & dabis sibi ignem de lignis sicis continuo p nouem
dies. Quibus finitis dimittes in seigida & trahella
pides tuos: & multiplica illos in quantitate aut in diti
te uel in utroq; & tunc utere ad metallum perfectum.

M

Multiplicationes sibi tu facies ut tibi designatum est in
declaratione ultimi principij arboris phalis ubi sit
et diffuse tractauimus de utraque multiplicatione. Et
ideo hic sumus de intentione plus de multiplicatione
non dicere ut vitemus prolixitatem. Et sibi silymul
terreus tanta habet uirtute ut redigat mercurium uiuum
vulgi in metallum perfectum sine adiutorio ignis communis:
Quid facient lapides ubi sunt spiritus ignis forti
ficati in blum & subtili matia p artificium in uirtu
te cursus supercelestium. Utter g sibi isto ope appl
icando ipis ad A. b. y. Contra. v. 3. Et sibi iste litter

sunt de arte demonstrativa que significant dig-
nitatem eius cui sit honor & gloria Inlecta Sectorum.
Diximus de utraque pratica sibi quas sibi tu potes
habere sine quaesito. Nunc vero sumus de Intenti-
one ut dicamus de doctrina tabularum figure funda-
mentalium que includit In eius pratica ad fines ut
possis cum illis praticare sine libro per Significati-
ones litterarum In latitudine Magisterij Vn-
Sequitur.

Iura ista diuidit In sex partes principales
Et quilibet utrumque diuidit In tot partes quod
sunt camere. Prima pars istius partis principalis
demonstrat quot sunt corpora ubi est materia & forma:
Lapis quod sunt .c. s. t. v. x. z. y. Et secunda pa-
ris istius partis demonstrat eorum calcinationem. Ter-
tia pars demonstrat eorum dissolutionem. Quarta pars
demonstrat euacuationem materiarum a corporibus. Qua-
ta pars demonstrat multiplicationem & reiterationem
terre euacuate que dicitur spiritus super terram suam ut me-
lius terra euacuetur a spiritu suo. Quia sibi In ista mu-
ltiplicatione non est uis. Pars prima prime partis In-
cipit .c. s. & finit .c. y. Secunda incipit .d. s. et
finit .d. y. Tertia incipit .e. s. & finit .e. y. Qu-
arta incipit .f. s. & finit .f. y. Quinta incipit .g.
s. & finit .g. y. Sexta incipit .h. s. & finit .h. y.
Prima pars secunde partis & hinc principalis que
demonstrat .s. t. v. x. y. z. habere quatuor In spiritum per
euacuationem. Et secunda demonstrat quod spiritus est argen-
tum viuum exuberatum. Et tertia sicut quod post argen-
tum viuum exuberatum quatuor se In sulphure natu-

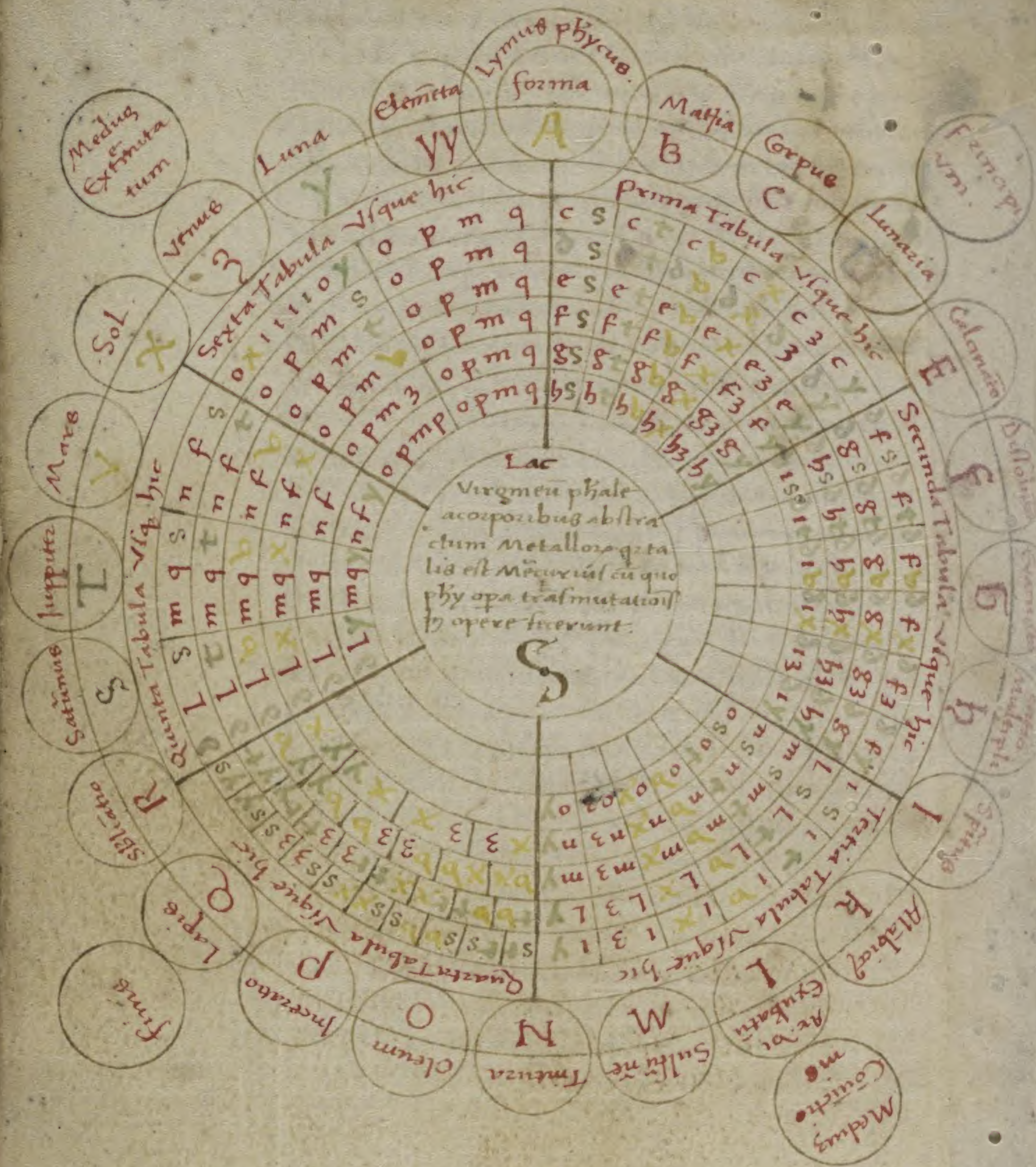
re p sublimationez. ¶ Et quarta pars seruat qd
Istud argentuz viniu exuberatur: seu sulphur natu
re est matia apta admitturaz. ¶ Et quinta pars
seruat q ex corporibus pfectis habet fieri oleu qd
est lymus. ¶ Prima pars Istius secunde partis inci
pit Incamera .i. s. & fmit Incamera .i. y. ¶ Et secu
da incipit .l. s. Et fmit .l. y. ¶ Tertia incipit .m.
s. Et fmit .m. y. ¶ Et quarta incipit .n. s. & fi
nit .n. y. ¶ Quinta incipit .o. s. et fmit .o. y. ¶ Se
pma pars tertie partis pncipalis significat q metallo
rum dissolutio debet fieri cum mēstuo de alchim
istarum consideratione: & nō cū aqua facta ex vi
triolo & sale mētro. ¶ Etiam sa pars suat q metall
orum euacuatio habet fieri cum dicto mēstuo ne
cessario. ¶ Tertia pars suat q multiplicatio similis
habet fieri cum dicto mēstuo necessario. ¶ Quarta
simile suat q corpora habent conuertere cum dco mē
stuo p distillatione. ¶ Prima pars pme partis inci
pit Incamera .d. f. s. Et fmit Incamera .d. f. y. ¶ Se
cunda incipit ibi .d. g. s. et fmit ibi .d. g. y. ¶ Tert
ia pars incipit ibi .d. h. s. Et fmit ibi .d. h. y. ¶ Qu
arta incipit ibi .d. i. s. et fmit ibi .d. i. y. ¶ Et quarta
pars pncipalis seruat conuersionē metalloz p totu
p principia huius artis In generali. ¶ Prima pa
rs incipit ibi .s. t. Et ultima .y. s. ¶ Item Qui
nta pars pncipalis eius pme partis significat
pnam conuersionem metallorum In sulphur natu
re ex eo quia sunt sulphur nature. ¶ Prima
pars huius partis incipit ibi .d. l. s. & Ultima
d. l. y. ¶ Item secunda pars huius partis seruat

conuersionem que fit in argento vivo exuberato. **P**rima pars huius partis incipit ibi in camera .m. q. s. Et finit ibi .m. q. y. **T**ercia pars huius partis incipit ibi seruat q. Sulphur nature debet redigi in dissolutionem ad faciendum tinturam. **P**rima pars incipit in camera .n. f. s. Et finit ibi .n. f. y. **I**tem Sexta pars huius figure que ultima est significat quod Sulphur nature diuidi debet per elementa secundum doctrinam superiorem. **E**t secunda pars huius partis significat q. Ceratio et finis operis debet fieri cum elementis: et eorum mixtione cum Sulphure nature uniuscuiusque metalli imperfecti: ut que conuertatur in lapidem philosophicum de latitudine operis. **P**rima pars huius partis incipit ibi .d. x. Et finit ibi .o. y. quatuor puncta in medio que sunt quatuor elementa que diuidi debent a metallis seruatis uel significatis per .x. y. **S**ecunda pars huius ultime partis principalis incipit ibi .o. p. m. q. Et finit ibi .o. p. m. q. **E**t sic fili mi finita est figura fundamentalis doctrine quantum ad opus singularetatis metalli. Unde sequitur figura.

Volue & Videbis forma figure

140
Diximus de doctrina figure fundamentalis. qu
aliter Magisterium breuiter p eius doctrina possit
haberi. Nunc de Tabulis abstractis ab illa dicez
que doctrina respicit duplicibilitate metallor.

Doctrina tabularum. p. A figura supradicta
Consistit in duplicatione & triplicatione et
quadruplicatione sulphurū nature metallorum
Prima Tabula cuius Camera pma est. s. t. d. e. Et
ultima. s. t. d. q. Significat magisterium & lapides
qui fieri potest ex Saturno & Ioue. ¶ Item Secunda ta
bula cuius pma Camera est. s. v. d. e. & ultima. s.
v. d. q. Significat magisterium & lapides qui componuntur
ex Saturno & Marte simul. ¶ Item Tertia Tabula cui
pma Camera est. s. v. t. d. e. Et ultima. v. t. d. q.
Significat lapides qui componuntur ex Marte & Ioue. ¶ Item qu
arta tabula cuius pma Camera est. s. z. d. e. Et ult
ima. s. z. d. q. Significat lapides qui componuntur ex
mixtione Saturni & Venere. ¶ Item Quinta Tabula
cuius pma Camera est. v. z. d. e. Et ultima. v. z. d.
q. Significat magisterium & opus quomodo componitur ex
Marte et Ioue. ¶ Item Sexta tabula cuius pma
Camera est. s. t. v. d. e. Et ultima est. s. t. v. d. q.
Significat qualiter componitur lapis ex Saturno. Ioue.
& Marte simul. ¶ Item Septima tabula cuius pr
ima Camera est. s. t. v. z. d. e. Et ultima Cam
era est. s. t. v. z. d. q. Significat ratione secun
dum quam componitur lapis minor ex Saturno
Ioue. Marte & Venere. ¶ Est autem practica o
mni istarum tabularum vna & eadem p huius
artis principiorum discursum. ¶ Est dicitur indupli

catione uel triplicatione Illius metallice sulphuree
nature aut illius: Et sic Quadruplicatione: Et om
ne Illam doctrinā reuelauimus In practica funda
mentali.

Vnde Xosus

Qualem dissolue Euacua Multiplica Si uis
Redige In spiritum argentum uinum exuberatum
Et nature Sulphur fac diuideq; Elementa.
Lymūq; Condias plures respice cursus:
Regali ad minus cera siue planetarum.
Distillatione transacta habebis q; optas
Saturnus Inppr: Mars: Sol: Venusq; Luna
Consentia huius simul coniungantur.

Et fili mi In istis versibus Comprehendit; latitudo
artis & magistrū: p quā quidem postq; Semel pra
ticaueris nō Indiges alia scriptura nisi q; ducas te
cum figuram fundamentalem & tabulas illius: et
arbores: Et erit tibi p hoc sufficienter reuela
tum totum magistrū. **¶** Et fili Intentio qz
Istas figuras posuimus In hac arte est: ut doct
rina illius possit facilius memorie commendari.

¶ Nam Intellectus magis gnālis est p illam q; p oem
scripturā ex eo q; facilius possunt memorie com
mendari.

Itē de discursu figure fundamentali

Et Tabularum ab ea abstractarum. **¶** Nu

nc restat ut dicamus de tractatu arboris i
generalitate eius: Ut Intellectus artificum
consistat habituatus de magisterio huius
artis: Et breuius q; poterimus: ut inde li
brum compendiosum reddamus & nō prolixis.

de istius discursu tractabimus: ¶ Et primo
autē ab arbore tabulas abstractas a figura
supra situauimus arborem istam post pre-
libatas tabulas situabitur tamquā fime
& pfectio totius magisterij.

De diuisione Arboris.

Arbor ista diuiditur In duas species prin-
cipales. s. In theoreticam & praticam. ¶ The-
orica uō diuiditur In duas partes que sūt
principia cum suis diffinitionibus & decla-
rationibus. ¶ Pratica uō diuiditur In duas
partes. ¶ Prima est de rectificatione mēstrui
¶ Secunda est de diuisione elementorū ametal-
lis pfectis. ¶ Item Secunda pars diuiditur
In quinque partes. ¶ Prima pars est de com-
positione lyri deserti terrestris & Etherei
¶ Secunda de impregnatione planetarum: & re-
tentione uirtutum illorū & signorum. ¶ Tertia
de Compositione lapidis. ¶ Quarta de deco-
tione tripliū illorū. ¶ Quinta de tripliū
multiplicatione que fit In lapidibus phyl-
osophis. ¶ Secundum istam diuisionē fi-
li existit totum magisterium omnium lapid-
um tam phylosophorum q̄ preciosorum.

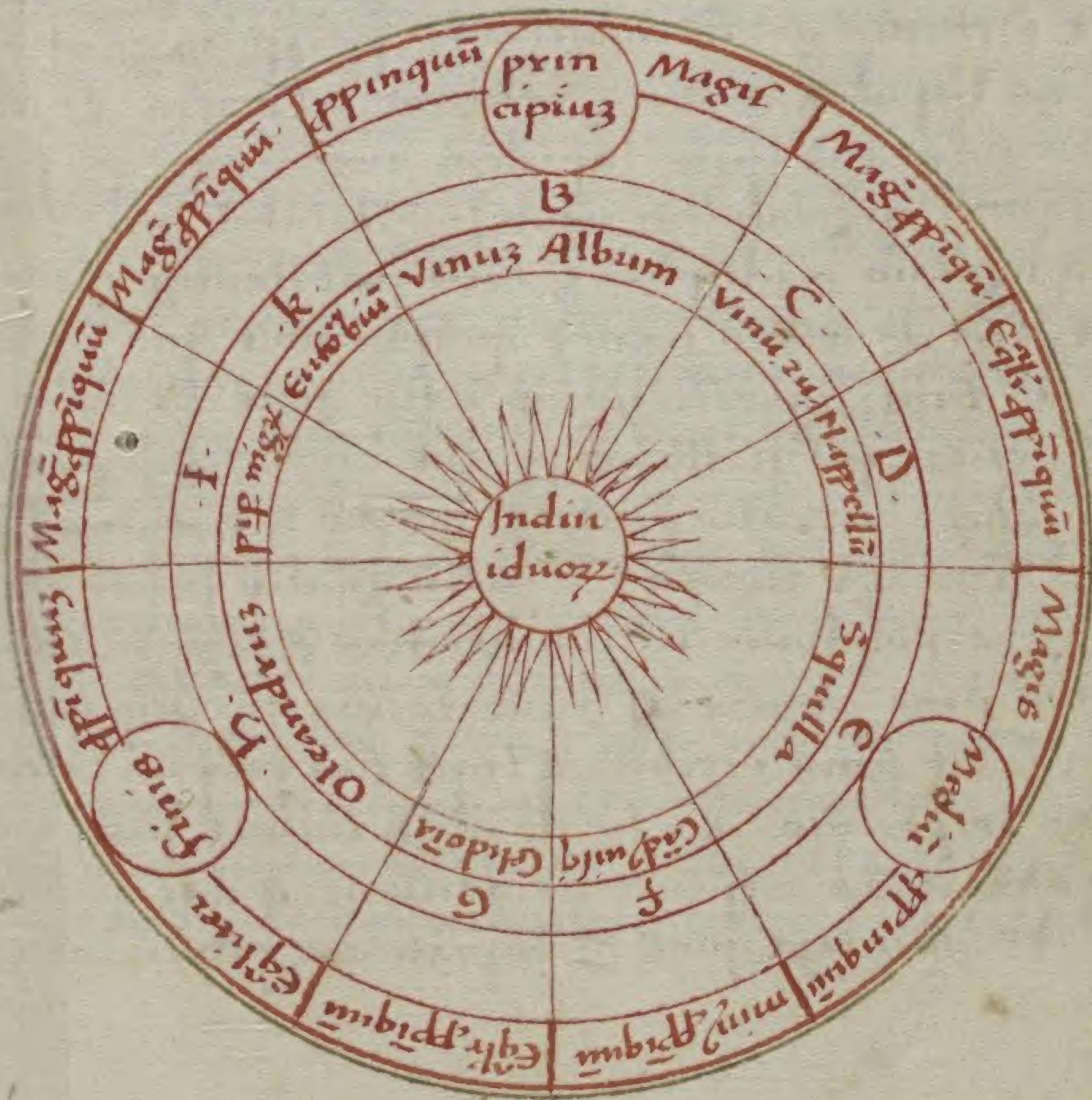
Hec est figura Arboris.

C

Et figura ista diuidi potest in tot partes quot sunt
 principia apparentia. **¶** Isti figura fili ista ind
 uindua sunt simplicia. qz quedā sunt aquibz out me
 steum: Alie nō sunt cū quibz acuit me steum ad dis
 soluendū metalla. **¶** Prima nō duo sunt. B. Vinuz
 albu & rubu. **¶** Alia nō sunt Nappelluz. Squilla:
 Solateuz: Cardus uici: Celidoma: Oleandru: Pip
 ingruz: Euforbū: Cantaridel. **¶** Tamen nō ē tibi
 necesse ista omnia habere simul ad adueniendū
 acurndum: **¶** Bz si habuīs hoc oīa fortius qui
 dem erit hoc magistrium in operatione dissoluti
 onis. **¶** Et fili qui ignorat istam figuram: ignore
 ant totum magistrium: qz non facient dissolutio
 nem sicut conuenit nature.

De Mixtione principiorum Arboris philosophice cū
figura .T. p alia Compositionem ut patet.

Figura ista est abstracta ab arboris phalysq di
uidit Intot partes quot sunt camere. Et cō
ditio huius figure est q Inqualibet Camera pon
atur secunda figura artis gñalis cū quolibet qua
tuor triangulis. Et conditiones quas artista hui
us artis Inuenit pñāz tangularis enumerare posset
sicut conditiones quas haurit apzima camera per
quas Intelligit multiplici forma differri In hac arte.
S3 forma que est artista huius artis que est Instru
mentuz occasionatiuū p quod nā principiorū
locatione huius artis & applicatione eoz quam
facit ad pcessum totius latitudinis magisterij.
Et forma q est mensuriuz: pncipiuq gñatio
nis lapiduz quousq veniunt ad finem: Et al
ia formans hunc lapidem aut illum: qm p
forma uegetabilem nexu Indissolubili quictam
& ligatam multiplicare facit substantijs extra
Et sic de ceteris forme quāplurimis que Impli
ate sunt Inpessu huius artis: quas artista co
gnosce pot p effectus pprios reuelatos Inpessu
practice: Ineratio partuz: locatio & habituatio.
Posita igit figura .T. artis gñalis In hac ca
mera pot haurire conditiones & significatio
nes pme camere. Sicut forma que In sua
nāz est ppiū mediuq & finis sua propria ratio
ne respectiue: Et sic de alijs forme Iudicaz
pot artista respiciendo yditionē & nāz quax
libet formaz quas hē Inpratica & pcessu latit

ultimo magisterij. ¶ Et sic de triangulo Cro-
 ceo qui in hac arte significat qd artista est ma-
 ior forma & principalis alijs omnibz formis. ¶ Et
 et omnes alie forme que possunt esse equales in
 fine unū: et p istum duci debet totum magisteriū
 Item si triangulus Croceus cū viridi melleat hauri
 uel fili qditione & necessitate finelle finis magiste-
 rij: que inter omnes istas formas seu principia opo-
 tet esse maioritas qdiantie sine qtravertate in respe-
 ctu finis ultimat. ¶ Item fili si in hac figura po-
 nis triangulū nigrum hauriet qditiones suppon-
 endo: affirmando: Alia negando qditione figure et
 camerarum eius uel illius. ¶ Est aut fili suppo-
 sitio ut principio supponat de unaquaq cōclusionē:
 Vtrum Veritas illius qdistant p affirmatiua aut ne-
 gatiua in tali suppositione oritur dubitatio: Et
 quomodo intellectus p talem suppositionē aut dub-
 itationē inuestigatur p principia huius artis inue-
 nire rerum ueritatem alia p affirmatiua uel ne-
 gatiua qdistant: ex eo qd hnt p utraq parte termi-
 nos p quos possit ueritas rerum quousq habe-
 tur cōne dubitationis. ¶ Sed si intellectus ante
 suppositionē iam dictā affirmat aut negat al-
 iquid de re tali est obstinatus: & nō pot habere
 terminos p quos possit ueritas scientiarum intell-
 igē. ¶ Quare fili uolumus qd cum tali de arte ista
 nō disputet. ¶ Vnde fili in ad pma camera
 huius figure applicando talem questionē orit
 ista conclusio. ¶ Vtrum Alchymista praticare
 poterit p totam magisterij latitudinem deficien

te qualibet formarum. ¶ Que uero conclusio posita
ab prima specie regule artis generalis. Inuenies fili mi
sine nunc formarum iam dictarum & sine desideranti
ueritatem pernegatiua consistere. ¶ Primo si hoc
deficiat causa dirigens huius artis principia et
sit Inpuatione: ratione cuius prima Intellectual
ia non possunt moueri: quia motus esset Inpncipi
um per entia principiorum sensualium quorum motu. m.
q. & x. habet In actu deuenire. ¶ Item fili mi defi
ciente menstruo deficiet dissolutio Inmetallis cuius
absentia nihil fieri potest In latitudine magisterij. ¶
Et si forma que aurum & argentum est deficere
et In magisterio: deficient elementa naturalia que
necesse est oriri ab eis solimodo: & non ab alijs
metalloz naturis. ¶ Que quidem elementa
mediente Virtute menstrui: & corporum supercelest
ium moueri habent ad generationes Istius lapi
dis aut illius prima generationis quod est Imposs
ibile. ¶ Est ergo Veritas huius conclusionis pre
negatiua & falsitas per affirmatiua que affirm
at per Inpuenientia eorum que super diximus. ¶ Et
quod alchimia Inuenerit potest generari: & potest
ri sine huius: & menstruo: & metallo quod est Inco
ueniens. Ut que per diffinitiones forme & meste
rii & metalloz: & explanationes diuisionum. ¶ Est
autem hoc Impossibile fieri sine istis: Sicut sup
posita elementa absentia prime cause celi & eleme
torum. ¶ Et sicut diximus de hac Camera: Ita
potest dicere de affirmatione uel negatione omnium
aliarum Camerarum respiciendo Inpuenientias

que pot sequi p tale rōnem factaz: ¶ Et queme-
tia illoz que sequi pot particulare. ¶ Sic respice-
do quementia diffinitionuz & necessitatez que nec-
essitat talia pncipia adesse opi. Et impossibil-
itates quas aut gerit secunduz absentia ipoz pnc-
ipioz & singuloz & oīz: Ex eo qz uno pncipio
pncipiantur omnia. ¶ Et deducendo cameras oīs
cum suis significatis & ppetatibz illoz p figura. T.
artis gñalis. ¶ Sz p hec que diximus de hac figu-
ra pot sumit de alijs dici sm suū modū qz tñ
mi explicare dimittimus cā breuitatis. Quia
artem hanc valde plixam redderemus si de vna
quaq camera faceremus deductionē per dictaz
figuram. T.

De Mixtione pncipioz Arboris phylosophye
cum pncipijs phyē & figura. T. p aliam cō-
positionem.

T figura ista est composita cum figura pce-
denti & figura phyē. Et diuidit̃ intot pates
quot sunt camere. Et conditio huius figure est
sicut conditio aliarz cameraz. s. qz in qualibz ca-
merarum ponat̃ secunda figura artis gñalis.
¶ Et qz iudicat̃ sm differentia suoz pncipioz
in concordantia sine contrarietate istoz: hoc ē qd
fines huius pncipij nō sit qreus finj alijus
intota latitudine magisterij: & qz iudicat̃ de ca-
mera sm diffinitiones illoz & explanatiōes
illoz pncipioz suatoz p lras incamera des-
ignatas. ¶ Sicut incamera intelligentia forma
Inqua suet̃ p differentia qualitatis. ¶ Pncipia

causa mouet Intellectu: Memoria: & Voluntatem
artiste ad intelligendum: amandum principia huius
artis: & eorum convenientia: Et mouet illum ad
ignorandum: & obliuiscendum: & odiendum gratia
principia istius: & quoniam principia huius art
is. ¶ Mouet et illum ut regulare sciat principia
iam dicta ad hunc lapidem aut ad illud per totam
latitudinem magisterij: & cum omnibus fuerit illi qui
creauit illum ex nihilo. ¶ Item ha Camera que
est intelligentia materia in qua significat quod omnia
principia huius artis patiuntur sub prima causa superdicta
tamquam sub suo creatore in qua demonstrat quod ipse
deus debet intelligi: recoli: & amari ab ipso artis
ta: Et sic potest de his omnibus cameris dici secun
dum suum modum in quibus est intelligentia cum princip
ijs huius artis. ¶ Item fili si uis facere sciā
in hac figura requirere principiorum explanationem
et huius artis: Et explanationes principiorum phy
losofice: & respice concordantiam: Tunc de alijs iu
dicabis. ¶ Item de Camera Motus forma in qua
significat quod motus est principium quoddam universale
existens in principijs huius artis per quod omnia prin
cipia sunt mota & mouentia ad m. r. & q. Sic
forma que mota est per omnia principia faciens omnia
principia per suam similitudinem mota & mouentia r
Tunc omnia ista principia in latitudine & processu ma
gisterij sunt ad invicem mixta: & combinatur una
habita aliorum similitudine: tale quod nulla est pri
ncipij pars in qua non sint mixta omnia alia principia
quolibet magnitudine per altero cum omni similitudine.

& proprietate & inuirtute. ¶ Veritas huius q̄ dixi-
 mus consistit p̄ totam istam figurā & camerā illius.
 Item et de camera duplicatis habet notare q̄ ista
 principia duplicantur ad denotandū simplicita-
 tem & oppositionē principiorū: ponendo in qualibet
 camera triangulū viridem: Sicut camera mā
 mā: Elementa Elementa Et sic de oibz alijs cameris
 duplicatis: q̄ oportet prius ista principia ēē sim-
 plicia s̄m specificā unitate & opposita cum altera
 cum mixtione: q̄ denotat necessitas mixtio-
 nis principiorū huius artis ad esse finis optati.
 Mixtio elementorū mensurū & metallorū. ¶ Et in
 super querat declarationes principiorū signatorū
 cum p̄ camerā. ¶ Quippe oportet artistāz miscere
 alios tres triangulos in camera huius figure
 ut perfectam possit habere doctrinā de figura
 ac de magisterio significato p̄ illā s̄m q̄ misc-
 entur camere cum triangulis iamdictis. ¶ Sic
 fili si in qualibet camera miscrat triangulū
 lucidū inuenies quō quedā principia sunt
 maiora alijs: Sicut forma & mā que s̄t p̄nci-
 pia substantialia que maiora sunt alijs p̄nci-
 pijs accidentalibus: sicut colores: Alteratio:
 Digestio: Generatio & c. ¶ Et veritas huius
 q̄ diximus demonstratur in .m. x. q̄. in q̄
 libet arborū lapidum in quorū partibz substā-
 tialibus plus capit humanus intellectus: et
 plus representat de significatōe & similitudine ent-
 itatis q̄ in eorū partibus accidentalibus. ¶ Itē iste
 Anglus demonstrat q̄libz principiorū s̄ sua p̄p̄tione

maius: alio existente sic nā que maior est. In nāre
q̄ forma: hitus & q̄: et motus q̄ maius p̄ncipiu
est In ratione mouēdi q̄ nā: etiā de alijs rebz sili
bus illis: et de minoritate pōt diq̄ suo mō nā cōr
latue se h̄t. ¶ Sic fili ducas agulū equalitatis pē
qualibz camerarum: & inuenies q̄ oīa ista p̄ncip
ia s̄t equalia respectu ḡstitutionis s̄me optat q̄
equatē ḡstitutus ex v̄nitatibz oīuz p̄ncipioz hui
figure fundamētalis rōne cuius h̄t v̄nitatē spe
cificā In nūo pō que nō est ḡstituta & custodita de
oibz v̄nitatibus: Inqua q̄ v̄nitatē q̄libz p̄ncipio
ruz sup̄dictoz pōnit suā similitudinē cū que
ruz similitudinibus iste lapis uel ille agit p̄ su
am nāz & modū specificū. ¶ Et fili applicatū ē
angulis iuridis & c̄rcci h̄uc magisterio: Applicat
anguluz rubrum cū suis ḡditionibus: Et inuenies
ḡditionē p̄m anguli & sulphur nature: & elemētuz:
& linū: & mēstruū sunt p̄ncipia efficiētia Inquan
tū necessitas sue prioritatis causat oīa alia p̄ncip
ia: ex eo q̄ oīa alia nihil essent si ista nō foret: Et q̄
ista p̄ncipia sunt p̄ora: et oīa alia effectus illoruz
sue p̄sentia eoz causat Inlatitudine magistre
q̄. ¶ Item fili iste angulus demonstrat q̄libz p̄ncip
ioz habere prioritātē unā s̄m suā essentia: et
nāz: si forma que est p̄ior In formare q̄ Incolora
re q̄ aliquod alioz: & sic de oibz alijs s̄m modū
suiuz: Et respiciendo ḡcreta essentialia uniuscui
sq̄ p̄ncipij Inq̄bus q̄libz p̄ncipioz p̄us h̄t esse q̄ In
ḡcretis alioz. ¶ Item fili s̄m ḡditionē mediū inue
nies q̄ q̄libz est mediū p̄ quod unū transit In

+
hitus & elementa
et color qui ē p̄or
A

alterum: Sicut Calcinatio q̄ est mediu p qd
 metalla transeunt ad dissolutionē. Et dissolu-
 tio q̄ est mediu p qd corpora calcinata transe-
 unt ad euacuationē. Et Euacuatio q̄ est mediu
 p qd corpora dissoluta transeunt ad multiplica-
 tionē uel spiritum & sic de alijs medijs que po-
 ssunt considerari in latitudine totius magisterij: ex
 qua q̄ influentia mediorū oritur iste lapis aut
 ille qui est mediu existens in oibz principijs huius
 artis in quibz substantatus est ipse lapis: & est quic-
 tus ex illis: & oia sūt p illū: & ille est p oia. Item
 fili sūm cognitionē anguli tertij rubri: Inuenies
 qualē oia pncipia huius artis conditionat/ In la-
 titudine magisterij sub rōne finis: & hoc tripli-
 citer. ¶ Primo sūm finē p que st: ¶ Secundo
 sūm finē q̄ sūt. ¶ Tertio sūm finē existentez
 in quolibz illorū. ¶ Nam p̄mus finis est intellig-
 entia que in arte ista unū significat. ¶ Secundus finis
 est lapis iste aut ille in quo quiescunt oia pncip-
 ia tamq̄ cā in effectu suo: q̄ constitutus est de illis
 & agit sua rōne illorū quolibz in se ipā t̄nna-
 te hoc q̄ est. ¶ Tertius finis est actus vniuersui
 usq̄ pncipij: sicut nāre q̄ est finis nāntis & nā-
 bilis: Et digerere q̄ est finis digerentis & dige-
 ribilis: Et hāc habiturare q̄ est finis habituantis:
 & habitabilis: Et sic de oibz alijs dici pot̄ huius-
 modi modū. ¶ Propt̄ istū quippe t̄ngulū: et
 illius doctrinā cognoscere potuitates principio-
 rum: & media: & illorū fines: & actus: & virtutes:
 tangendo ipā ex cō & eius sp̄s applicato t̄ngulo

rubro/vidi & croceo/ad latitudinem magister xij
applicamus triangulum in grum: Et hinc dubitationes
& affirmationes & negationes possumus dubitare et po-
sumus affirmare aut negare conclusionem factam ex prin-
cipijs huius artis & c. **¶** Et de hoc dabimus exemplum
de una conclusionem ut per illam te facias regulare de
alijs que fieri possunt & conclusio sit ista. **¶** Vtrum
absque motu principia huius artis quedam per alia transi-
re possint ad perfectionem istius lapidis aut illius
¶ Unde hinc principiorum natura demonstratur iudicium negativum
esse verum: & hoc ista ratione. **¶** Nam motus in hac ar-
te est unum principium generale. Et cuius ratione omnia princi-
pia essent immobilia quod est impossibile. Et ipse mo-
tus per se ipsum se mouet cum aliorum proprietatibus: tunc est
motus ut esse valeat. **¶** Nam alia principia & que per
alia se moueant ad unum finem hinc sua propria ratione.
Alia omnia principia esse non valerent quod non omne quod dic-
tum est oportet quod motus esse quod moueat ad primam
causam tamquam ad finem primarium. Et sic quilibet illor-
um esset in se ipso otiosum quia non habet cum quo se mo-
ueret ad finem proprium & operationem extrinsecam: & sic pri-
maria causa esset insipia quod est impossibile. **¶** Preter-
ea si principia mouentur: & mouetur per motum: essent
mota per aliquod aliud motum: & quidem quod in natu-
ra esset principium aliquod quod habet duas proprietates pro-
prias: & altera quod non habet aliquam quod est impossi-
bile: quoniam sequeretur quod unum esset duo: & unum esset nullum
¶ Etiam deus Creator superfluum & diminutum creasset
in natura. Et cum hac concordantia habent omnes camere huius
bus motus existit locatus: Secundum quatuor conclusiones

significat q^d motus est de se ipso essentialiter: hoc est
 ut p^{er} sua nam oia p^{ri}ncipia huius artis sint mo-
 uentia & mobilia In se ipsa: & extra se ipsam natur-
 am: concreta essentialia ipsius motus sunt In ali-
 is p^{ri}ncipiis ut possint esse mouentia & mo-
 ta. **¶** Et hoc et est s^{ecundum} modos quos quedam p^{ri}ncipia
 hnt In alijs: quolibet p^{ri}ncipio existente moueti
 & moto In quolibet alio ratione cuius motus abste-
 tatur In isto lapide aut In alio. **¶** Item qm motus
 est cu suis partibus essentialibus: & cuz ceteris p^{ri}nc-
 ipijs huius artis que cu motu hnt dispositione qua
 refert: Sic est motus cu intelligentia: forma: ma:
 & mestizo sine quibus In hac arte ee no pot: sicut
 nec alia p^{ri}ncipia preter intelligentia absq^{ue} motu ex-
 istere ualent: q^{uia} sic essent sine motu: & p^{er} consequens
 sine successione: Essent sine loco: Et p^{er} consequens sin
 t^{em}pore: **¶** Et sic p^{er} defectum loq^{ue} essent infinita: et
 eterna q^{uia} est impossibile: qua impossibilitate affir-
 mat affirmatiua no obstante negatiua cu ueri-
 tate. **¶** Hactenus artista Inuestigare pot & g^{ra}tra
 dictionare s^{ecundum} moduz q^{ui} de motu diximus resp
 uendo q^{ui}ditione & nam cuiuslibet Inuestigando
 eoz p^{ro}prietate & nam cu diffinitione: & nam cu di-
 finitionibz p^{ri}ncipij & explanationibz diuisionu: & cuz
 rationibus dictoz quatuor anguloz: & eoz sp^{eci}i-
 es: Cuq^{ue} quibz quide oibz sciaz facere pot Inprati-
 ca latitudinis magistriz: **¶** Equidem tibi Inuestig-
 are dimittimus causa breuitatis: Quia et Inuesti-
 gatione satis habebis de scientia figurarum.
Diximus de scientia que p^{er} figuras haberi potest

Nunc dicendum est de vltima parte huius
libri que est de Questionibus secundum quas mu-
ltam doctrinam potes habere in latitudine magisteru
huius artis per quas multa opera secreta et reuelab-
itur. Et primo de Questionibus figure fundam-
entalis incipiemus.

Prædamus tibi doctrinam per questiones ad finem
ut possis illas quascunque que sunt in hac arte
soluere artificialiter per figurarum cameras et eas
secreta principia huius artis. Etiam applicando
principia artis generalia et regulas secundum quod sunt existentes
in camera significabunt: faciendo camera ex duab-
us lineis quibus potest addere aliam lineam quouscam-
que si congrue feceris ad propositum: et solutiones qu-
estionum melius significauerit.

Prima questio figure fundamentalis.

Questio prima utrum Alchimia sit ens reale
an sit figmentum. **Solutio.** e. d. e. huius qu-
estionis solutionem applicamus principia huius artis
per lineas figuratas: Et principia artis generalia et regul-
as que magis solutioni uidentur conuenire. **Nam**
Alchimie finis est Aurificare et argentificare et vege-
tare seu transmutare: secundum conditionem istius signifi-
cationis demonstrat alchimia esse ens reale: et non figm-
entum quod habet esse proposita ex auro: argento: et menstre
uo uegetabili. **Hoc** quippe coartat dissimulatio
principij: quoniam sicut ignis est principium in ratione
calefaciendi: Sic aurum est principium sue pri-
mi in ratione aurificandi: et argentum argenti-
ficandi: et uegetativa in ratione uegetandi. **Cum**

Ige finis alchimie sit Aurificare. Argentifica-
 re: & vegetare oportet esse aurum: Argentum: & ve-
 getativa: Et hoc est qd alchimia est subiectus
 in quo vegetativa e plantata: Et si alchimia
 aurificaret: Argentificaret: & transmutaret: et
 ipsa no esset aurum: argentum: & vegetativa: di-
 stinctio principij esset falsa: Ex eo qd nisi princi-
 um an aliud se habet in ratione alicuius proprietat-
 is: & oia haberet solum vna potentate: & sic vn-
 um esset plura in nro qd est impossibile. ¶ Et si
 in alchimia esset aurum: argentum: & subiectus veg-
 etabilis: & no aurificat: argentificat: & no transm-
 utat pma quantitate p pma localitate: suat: ret-
 falsa: Ex eo qd esset aurum: argentum: & vegetativa:
 Essent in aliquo actuali ista ubi eis se no oportet
 aurificare: & argentificare: & transmutare qd est
 contra aurum: no: qd sic sequetur qd esse posset ali-
 quod locus in na ubi principia naturaliter possent ee-
 in na vacua: qd na sustinere no posset qd est qd
 sua diffinitione: Cum na sit id p quod an nate-
 sit plenu. ¶ Ex quo patet qd nullus est inq nate-
 possit sequi alicuius principij finis vicinitas. ¶ Ex
 quo fili gelude qd alchimia est de auro: argento
 & vegetativa entia realia & vera: ¶ Igitur ipsa
 Alchimia est ens reale & vnu: Et qd est ens real-
 non est fragmentum.

Vltio Secunda quo fit questio an s. t. v. x.
 y. z. ¶ Solutio. Conuersio oim istorum
 sit p sua media sicut demonstrat p quartaz
 tabula figure fundametalis que media sunt

241
d. e. f. g. h. existente quousq; dicta s. t. v. x. z. y. conuertantur in. f. Tunc est mediu inter. m. & y. Vnde. Cuilibet Inquisitorij ueritatis reuelamus ad querendum dicta s. t. v. x. z. y. in. m. oportet p. sua media transire: & q. p. uis querantur in. e. Postea in. f. Postea in. g. Et tunc. f. est mediu inter. e. & g. Vnde dicta s. t. v. x. z. y. nunq; quererentur in. g. nisi p. uis in. f. essent querela. Et de. f. no. possent ad. h. transire nisi q. p. uis conuertantur in. g. Et cum his medijs potes dicere de oib; alijs suo mo. ¶ Que uo media & naz illorum artista scire oportet: Et sic questio supradicta fit p. regula successionu principiorum huius artis.

Vestio tertia. Quid est forma lapidis. ¶ Solutio. ¶ Declaratio huius principij est declaratio. s. figure fundametalis & Camera de. A huius figure. ¶ Forma differt inter se q. que e. simplex: & que composita. In simplicitate de. In itur sic. ¶ Forma vniuersalisq; lapis est vntas abstracta atq; sui ee singularitas: que de se ipa tantum est: & no. de alio. ¶ Secundum uo q. positione diffinitur sic. ¶ Forma lapidis phosphi est lymphe oris ex elementis vno ultimata post tertia decoctione. ¶ Etia forma lapidis phosphi est vno resultata ex permutatione elementorum & sulphuris nature. ¶ Et forma lapidum purosorum est duorum lymphe separatorum acorporibus sine elementorum diuisionibus vno resultata post induratione ignis communis. ¶ Etia pot. sic diffiniri. ¶ Forma lapidu est oium causarum suarum vno.

Vestio quarta De quo est m^a lapidum. ¶ Sol
utio. ¶ Explanatio huius p^rincipij est. b. ar
bonis phalis. Et camera de. b. huius figure. Po
t^{est} quedam camera suata p^rima l^{ine}a q^{ue} copositioe ut
suata p^r alia. Etia huc applicare pot^{est} declaratione
s. t. v. x. y. z. que demonstrat q^{uod} m^a o^mnⁱu^m lapidum
artificatoru^m ee^{nt} de corporib^{us} metalloz.

Vestio quinta Verum metalloz corpora sint nob
iliora s^{ed} sua specie simplic^{iter} existentia. An si
ut nobiliora s^{ed} specie lapidum. ¶ Solutio. e. r. aut
ista nobilitas consideratur respectu ip^sorum tantummodo
q^{uod} sic nobiliora sunt ip^si existentibus sub sua spec
ie q^{uod} tum ad se ip^sos q^{uod} s^{ed} specie lapidum. q^{uod} uel loqu
eretur q^{uod} est maius & nobilius esset in alijs q^{uod} in se ip
s^{is} q^{uod} est inueniens p^rincipijs n^{at}alibus. ¶ Si autem
consideratus rectus finis: maiora sunt s^{ed} sp^{ec}ie lapidu
m q^{uod} in se ip^sis ex eo q^{uod} maiora sunt in fine sicut aues
q^{uod} s^{ed} os que maiora sunt s^{ed} specie humana q^{uod} sub su
a speciebus.

Vestio sexta. Quid est menstruum? ¶ Solutio. d.
d. duplex est quia Aliud est resolutiuum
menstruum: Aliud resolubile. ¶ Resolutiuum
menstruum diffinitur sic. ¶ Menstruum est
aqua vedens p^rfecte retificata admodum orta cu
ius uirtute & uegetabilium mixtoz cum illa
o^mnia metalla dissolunt^{ur}: putrescunt: & purifica
tine: & elementa ab eis diuidunt^{ur}: & terra ex
altatur interra foliata q^{uod} dr sulphur natur^{ale}
sua uirtute attractiua. ¶ Et Menstruum resolub
ile quinta essentia metalloz deuenit in actum

¶ Fili qui aliud arbitrantur esse menstruum Ignari sunt
& nunquam deueniunt ad finem. **¶** Item menstruum resolu-
bile diffinitur sic. **¶** Menstruum est uapor potentialiter ex-
istens In quocumque metallo In cuius solo odore coe-
tit argentum In metallum. Cuius causa est quia non
nisi resolutionem deducit ad actum. **¶** Item Menstru-
um In generali diffinitur sic. **¶** Menstruum est me-
dium quictionis sicut Inter s. t. v. x. z. y. & la-
pides principale a quo omnia alia media derivantur
& causantur.

Vestio Septima Cum quo fit dissolutio corporum
Solutio Camera. d. f. explanatio de menstruo
in quibus significatur quod d. est illud per quod fit. f. In
Corporibus.

Vestio Octava Cum quo fit Calcinatio Metall-
orum. **¶ Solutio**. E. declaratio huius principij.

Vestio Nona Quare est euacuatio metallorum. **¶ So-**
lutio. E. G. est metallorum euacuatio ut sepe dicitur
dum absumendo: & ut corpora deueniant ad sui primam
materia: ut causari possit noua generatio: Et ut sit magna
concordia Inter sulphur & argentum viuum: Et Inter elem-
enta & prima materia que dicitur terra foliata: Et Inter lym-
um & lymum.

Vestio decima. Quid est multiplicatio. **¶ Solutio**. C.
h. Multiplicatio est rei reductio euacuata super
terram suam. **¶ Vel** Multiplicatio est Magnitudo me-
dicine extensa In quantitate uel uirtute uel In ut-
roque.

Vestio undecima Quid est spiritus. **¶ Solutio**.
1. Et spiritus est spiritus metallorum: & est res que

p resolutione trahit/ menstruo mediante.

Vestio duodecima. Quid est Argentum viuum exuberatum: & quid est Sulphur nature. ¶ Solutio. 2. m. Argentum viuum exuberatum est terra corporum cum menstruo simul transiens p. alembicum. ¶ Et sublimare nature est spiritus metalloꝝ sublimatus & quiescens interra foliataz que est prima & extrema metalloꝝ materia.

Vestio Tredecima. Tintura de quo est. ¶ Solutio. c. n. Tintura est lapis de aere & igne. Vestio Quarta. Quid est Oleum. ¶ Solutio: Oleum est Elementum fixum ad cerationem. Vel Oleum est Lymus ortus ab elementis.

Vestio Quinta. Quot modis fit ceratio. ¶ Solutio. p. est declaratio illius. Ceratio fit cu tota modis quot fit combinatio elementoz cu terra sua: uel aliena p totam magisterij latitudinem.

Vestio Sexta. Quomodo fit Ceratio. Solutio. p. est declaratio illius.

Vestio Decima septima. Quare est Sublimatio. Solutio. r. Sublimatio est ut terra ametallicu euacuetur: & sulphur ne sublimetur.

Vestio decima octaua. Quare est diuisio elementoz. ¶ Solutio. y. rubrum diuisio Elementoz est ut ipsa sint gradualiter & proportionaliter quicquid terre sue uel aliene: Et ut sit lymus ex quo pponitur lapis phos magis: qz alias non posset fieri noua regeneratio neqz p artificium sequi natura.

Vestio decima nona. Quales Colores habent Elementa. ¶ Solutio. y. iam dictum. Elementa habent

colore splendidum. ¶ Ex quo fili reuelat/ tibi q/ elementa metallozo no habent diuersos colores sicut fusticozo fustici assunt: ¶ Sicut ignis que dixerunt habere colore rubeum: & aer que dixerunt habere colore citrinum: Nam sicut ordinatum est a nra q/ ignis rubeum no h/ actu: s/ q/ habeat potentia rubificandi cum actu.

Vestio vigesima quomo cognosci possunt ex eo q/ sunt incolore confusa: ¶ Solutio. y. est calo primi & si: & tertij gradus. ¶ Nam p calore primi gradus datur notitia ad cognoscendum aqua. ¶ Et p calore secundi gradus cognoscit/ aer & motus eius. ¶ Et p calore tertij gradus datur modus ad cognoscendum igne: Ex eo fili q/ q/ lib/ elementuz vult p vnu gradus caloris ascendere: & p alium gradum caloris minime. ¶ Sicut auez qui distillat/ p calore si gradus: & no p calore tmi: quia p calore primi no valet ascendere: Et ignis qui distillatur p calore tertij gradus & no p calorem pmi nec si. ¶ Idem scriptum est In vademecum de nuo phoz In Caplo q/ Incipit. ¶ Cum aut p/az dictam solutione Mercurius diminutus fuerit a corporibus: ¶ Et et Inquito qui tractat de separatione ignis a terra cum magno igne: et Ille est modus Im q/ elementa possunt cognosci.

Vestio vigesima pma Quo retificant/ elementa ¶ Solutio. yy. Est terra pmi opis regalis q/ Incipit retificatio quide elementoz diuisorum ad partem p totum Capitulum.

Vestio vigesima secunda. Quomo fit multipl

icatio. ¶ Solutio. c. h. s. est explanatio ultimi p[ri]ncipij arboris phalis.

Vestio vigesima tertia. Quot modis sit multipl[icatio]. ¶ Solutio dicta declaratio in Capitulo q[uo]d p[ri]ncipit. ¶ Ex qua quide[m] diffinitione.

Vestio vigesima quarta. De quo est ignis lapis phos[phorus]. ¶ Solutio. y. q. Ignis n[ost]ri lapis est de igne essentiali metallo[rum] p[er]fecto[rum] ip[s]ius lapis. De igne essentiali m[en]strui vegetabilis ex quib[us] componitur unus ignis qui instanti co[n]uertit o[mn]ia metalla in metallum p[er]fectum iuvante se dicto igne cui[us] potentia vegetativa. ¶ Et in isto passu cognoscit intellectus q[uo]d elementa totiens retificari debent cum m[en]struo celico: quousq[ue] sint separati: & nihil m[en]strui cu[m] eis appareat actuali ut sit p[er] dictas retificationes ignis lapis intam sublimi m[od]o q[uo]d habeant p[ro]p[ri]etate fulguris recente & improviso g[er]mentis quacumq[ue] t[em]p[or]e antiqua metallo[rum] imp[er]fecto[rum]: Et subito in alia forma de nouo oriri faciat.

Vestio vigesima quinta. Quo applicabunt[ur] p[ri]ncipia huius figure ad fundamentu[m] huius magiste[re]. ¶ Solutio. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. y. z. ¶ Modus est iste s[ecundu]m q[uo]d licet re[sp]ectu solutionis questionis fuerit: & fiat sic: q[uo]d Capias iniquatitate. c. & facias ip[su]m transire p[er] e. Et post q[uo]d q[ue]sum fuit in. e. ponit[ur] e. in. t. q[uo]d hic volumus significare calorem p[ri]mi gradus. Et sic. c. q[uo]d conuersum fuit in. e. queretur in. f. Et sic euacua[ta] est figura de. c. e. t. ex quibus orit[ur] f. ¶ Postq[uam] uo. c. est in. f. quersum: duas semitas habere pote

Et aut ad istos aut ad illos lapides. ¶ Dicamus ergo ad
semita lapidu phoz. ¶ Post hoc uo uas in qua e. c. con
uersum in f. pone in t. q. hic posuimus huare cal
ore secundi gradus q. f. admict q. d. q. queret q. in
n. q. hic uolumus significare terra corporo post
dissolutione causata immediate. ¶ Tunc accipe. n.
q. pone sup portidum q. mole illud cu lapide molati
onis sicut molitur azuruz. q. cohopi pp puluem
cum pano lneo madefacto in aqua tale q. pan
nus sit eleuatus p terr uel quatuor digitos ut ta
gat portidum. Et si forsitam. n. fuerit valde sic
cum rora ipuz desup cum. d. Et transactis tibus
diebus. n. incipit queret in o. q. hic uolumus sig
nificare aqua coposita in qua sunt quatuor elem
enta. ¶ Et si ista dissolutio que fit in n. fit suc
essue p dies. Distilla ergo. o. p phylteuz lane q.
reitera demollitione q. d. m. te stare quousque
tibi uideat bona quantitas de o. Et distilla o
phylteuz q. reitera demollitione. Et si. n. fuit
siccum reitera q. rora ipsum euz. d. q. sic faci
es reiteratione distillationes q. reiterationes putri
gido loco. donec. n. totum q. in o. sit q. f. l. u. z.
Et euacuata est alia figura triangulazis de t.
f. d. p. f. q. d. ¶ Preterea Copias. o. sicut est
huare suo q. pone desup alembicuz q. pones
o. in t. q. ibi admictet. d. q. sic. o. Conuertitur
in q. q. hic sunt lapides qui no sunt elixir n
medicia. Et sic euacuata est altera figura tri
angulazis de. c. d. in cuius medio est. x. A
inde accipe q. mole subtilissime q. pone in reit

torio suo ad putrefaciendum in loco frigido & solur-
 tue in q. q. fuit oleum in quo sunt quatuor ele-
 menta. ¶ Deinde feli sup oleum inde de quinta
 essentia celica aut de menstruo altero in tanta qn-
 titate sicut est. o. & pone ad putrefaciendum p me-
 sem cū dimidio. ¶ Transacto quippe isto tpe diui-
 de elementa p magistrum capituli q incipit. ¶ Et
 feli elementoz diuisio & c. ¶ Quibz diuisis rectifica
 & fixa illa ut sup diximus in Caplo q incipit.
 ¶ Rectificatio d elementoz & c. ¶ Tunc tps qui
 gant/ duo elementa silica & ignis & Aier & fiat vn-
 um corpus. ¶ Et si elementa sunt rubra sit ig-
 nis quatuor pondera & aieris unū: & postea pon ad
 humanandum p quindenz dies: Et postea purifica. n.
 ut datus est modus sup in practica fundametal/ do-
 nec puritate in m. ¶ Tunc terrā cum elementis po-
 ne in tripede archimoz p nouē dies & habebis quod
 artus medicina pfectus. ¶ Tunc euacuata ē figura
 de. o. d. t. y. in cuius medio est. z. q hic uolumus
 significare lapidē pfectum. ¶ Et iste est unus modoz
 sūm que applicant/ pncipia huius artis & huius figure
 ad magisteriū. ¶ De altera uō semita ad quā
 applicant/ pncipia huius artis te remittimus ad ca-
 nonē pmi libri qui tractat de compositione lapid-
 um in generali.

Vestio Vigesima sexta. Quot sunt lymp. ¶ Solu-
 tio. yy. Lym sunt tres. ¶ Primus qui fit ex cō-
 iunctione aquaz absq elementoz diuisione: ¶ Sec-
 undus lymus est qui fit ex iunctione elementorum
 illud corpus q resultat ex mixtione illor. ¶ Tertius

lymus est q. oritur ex secundo p. distillatione.

Vestio vigesima septima. Que dra est inter lapi-
dem & elixir. ¶ Solutio. u. q. r. Elixir est
guma resultata ex lympo ethereo & terrestri & me-
aliqua triuz decoctione. ¶ Lapis uo est postq. tr-
ansit p. omnes tres decoctiones. ¶ Etia elixir co-
uertitur in lapidem.

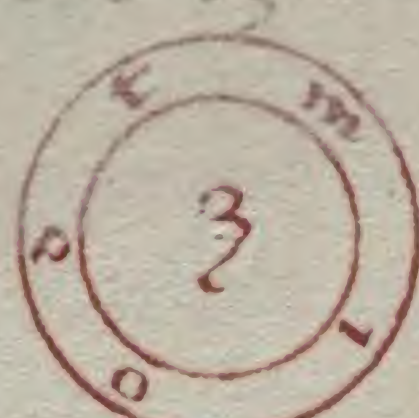
Vestio vigesima octava. c. quales colores ht
postq. quertitur in p. & in o. ¶ Solutio Si
c. est rubeum ht colorem malignanati obscuri.
Et si c. est album est uicidie coloris cu nigro
mixto. ¶ Fili multe questiones possunt fieri in
hac figura: Sz redderemus librum valde plix-
um. Ideo fili ca breuitatis sufficiant pte questio-
nes que dicte sunt quatuor ad hanc figuram. ¶ Et h-
li ex magna questione supdicta oriuntur figurat
in quibz cotinetur unus modus opandi explicit
in magisterio latitudinis. ¶ Prima figura est de
c. in cuius medio est. f. ¶ Secunda figura est de
t. f. d. in cuius medio est. n. in cuius uentre e-
est. o. ¶ Tertia figura est opota ex prima & secu-
da: q. ht inter. o. d. t. m. i. in cuius med-
que q. figues sunt iste que sequuntur viz.

Solutio

Reductio

fixio

Diximus de Questionibus figure abstracte & fig-
ura fundamentali cum quibz habuisti magna

scientia in fundamento opus. Nunc dicendum est de
 Questionibus figure abstracte ab arbore philoso-
 phali. Et questiones huius tot sunt uel possunt
 esse quot sunt camere inter se differentes & c.
 Incipiunt questiones arboris philosophalis.

Vestio prima Vtrum menstruum moueat meta-
 lla. ¶ Solutio. c. d. Menstruum metalla mouet
 ad f. & de f. ad oia alia principia: ¶ Et similiter
 metalla mouet menstruum ad producendum ignem in
 lapidibus.

Vestio secunda Vtrum menstruum generare possit la-
 pides absq. auro & argento & alijs metallis. ¶ Solu-
 tio. c. c. est aurum & argentum & oia metalla: Idem
 lapides sunt esse existentibus in dictis metallis mater-
 ia de qua componuntur & inducuntur: ¶ Et quilibet prin-
 cipiorum existit medium per quod unum transit ad alterum
 Ideo dictum menstruum generare non potest lapides in abse-
 tia metallorum.

Vestio tertia Quare est menstruum. ¶ Solutio. d.
 e. Menstruum est per se ipsum: Et quia est ex partibus
 coessentialibus sibi pertinentibus que sunt ingretha esse-
 ntialia quorum ratio est in numero specifico po-
 situs: & hoc de suo proprio odore & colore: quia oia deter-
 minantur & specificantur ipsum: Et est menstruum ut
 sunt omnes sanitates & dissolutiones metallorum:
 & euacuationes.

Vestio quarta De quibus rebus oritur menstre-
 uum. ¶ Solutio. d. d. Duplex est menstre-
 uum: Vnum Resolutiuum: Aliud resolubile. ¶ Reso-
 lutiuum menstruum est de principijs indiuiduorum.

Resolubile uō oritur de .s. t. v. x. z. y.

Vestio quinta. Quid hñ menstruum in metallis. lo-
lutio. c. d. Menstruum hñ in metallis suū pūz
actum & opationē cū quibz dissoluit illa: & uēget
at pūates illorū quia Vegetat Aurū & Argentū
& partes mercurij In unū mercuriū q̄ est menstru-
um sūstentatum q̄ est sūctum suūz pūz: Et se-
cundūz q̄ditionē huius artis hñ se ipūz sūct. Et
facit ipā esse uegetabilia: ratione cuius dictūz
Aurū & argentū multiplicat⁹ suas similitudines
In substantijs extra: Et sic menstruum hñ in meta-
llis actionē & passionē: p Actionē hñ se ipūz liber-
um & simplex: liberū ualde: ¶ Et p passionē hab-
et q̄positionē sū qua stat captiuatus & q̄tract⁹: ut
possit esse ignis & uegetabilitas lapidūz phorūz.

Vestio Sexta Vtrum Calx Corporis sic ingredi
habeat menstrui In cerationē sine aliqua opati-
one: ¶ Solutio. c. e. f. Calx Corporis nō potest
sic ingredi cerationē: cū In ipā sit mixta terre-
itas cum aereitate: Stili cum grollō: Spūs cum
dāpnato puluē qui p phos de Scoria & sex. ¶ Et
Ideo ante necessariūz est q̄ calx q̄uertat⁹
figurā: Et q̄ euacuet⁹ uentre eius spūs de alch-
imistaz q̄siderationē: & q̄ sūblimetur & conue-
tatur In sulphur nñ: capiēdo id q̄ est In uirtute
sūblimatorij & ad latera & q̄ de puluē que In feri-
us residit nō curetur & dimittat⁹ tamq̄ pul-
uis dāpnatus: scoria: & sex quos nullatenus
Indiges In magisterio. ¶ Nam supius dixim⁹
oportet artistam corpora deducere ad sui pri-

ma mēz: qz alia nō posset esse concordantia int
 er lyinos & sulphur nē qz impedirent p gtracur
 tatem mercurij dāpnati. i. sūrie: cuius ratioe
 pte lapis de. h. nō ueniet Inesse. ¶ Preterea si al
 iquis uenire nō habet potestate spetie suaz In
 metallis multiplicandi uel In aialibus: qz cū ta
 lis lapis igni exponēt fūgerq cum tota sua spet
 ie: Ex eo qz fuit impeditum mediū gūctiōis. ¶ R.
 are geluct qz si calx corporis sit sine operatiōe
 nō est apta magisterij Incerationis Ingeredi.

Vestio Septima. Quō Aurūz & argentūz & o
 streūū vegetabile gūngunt In vntate nu
 meqz ultimati ita qz alterum manqz uegetatum
 & econuerso. c. d. i. s. ¶ Iste camere suant solut
 iōne questione. ¶ Aqua mixta cum vmo sit aq
 vniūficata: Et vnu sit vnu Aquificatū. ¶ Et
 Carnes: herbe posite In melle gūctant In spetiem
 mellis. Et sapor mellis aliquatū gūctitur In
 sapore rerū simul appositarū. ¶ Item vegetati
 ua ē plantatū In elementatua ratione cuius
 In quolibz elemento est uegetatiua aut In actu
 In potentia tanta est vniuersitas pncipiorū
 illorū. Nam sicut flamma ignis qui lignū cōb
 uret & deducat ad actum flammę que stat In po
 tentia ligni: Sic Vegetatiua existente In potentia
 In auro uel In argento. ¶ Preterea sicut Vegetatiua
 existit In potentia p omnes partes auri uel ar
 genti: Sic postea actualit existit. Et sic de uegetat
 iua & aurificatiua: Et sicut Aurūz existit ex ip
 sis potentia: p actem uegetat potentialiter sicut

postea existit actualiter mouente se aurificatiuo
auri aurificabile menstrui & menstruale uergetat
se moueat ad deaurandum: & uegetanduz & econ
uerso mouente se uegetatiuo qd est intra mensu
ru ad aurificatiuū qd est intra auruz: Et uege
tatiua cū aurificatiuo moueat suuz menstrua
bile uegetabile ad uegetanduz & ad deaurandū
Et sic reuelatum est qd ultimatj numeri dicto
rum .d. x. y. p moduz mixtionis correlatiuo
rum essentialium: & actionis & passionis illorū.

Uelut Octaua Quo lapis phycus est uegetat
us: cū nullā recipiat augmentationē ab ex.

Solutio. b. c. Inuegetabilibus est uegetatiua: si
militer differens: & p gliquens substantie in quibz
est plantata: Unde in aliquibus uideri non
pōt nisi p augmentationē extrinsecā huiusmo
di radicalis substantia gsuetur: quā accipit ab
elementorū gpositione. **Item** in aliquibus ut sic
et augmentationē ab extra nō recipiat substantiam
in quo est plantata: qz est ita gformis calorū nālī
illius & humido radicali qd nō moctur: licet aliq
de elementorū cōpositione in se nō recipiat
Inmelles. Illa que sup diximus: Tamen si aliqui sibi
applicat uegetatiua transmittit illud in speciem
mellis: & uegetatiua augmentat speciem in qua est
plantata: Et sic gsimiliter inmellesuo qui transmittit
omne elementū in suā speciem. **Sic** uere ē de ph
ylosophorū lapide qui hē nālem modum cū reti
net in se nām uegetatiua: **Nam** illa gditio sic
mel & menstrui & p modū quo suū humidū radō

icale est calori nali giunctum cum uegetatiuitate & uegetabilitate: & uegetare. Intantum q̄ licet augmentatione nō recipiat extrinsecam: nō ea ppter uegetatiua in illo morat̄ sicut de melle & menſtruo diximus.

Vellio Nona. Quō calx corporis est apta ad ingrediendum magisterium. **Solutio.** c. d. Istacamera fuit quauis solutione. Nam d. est efficiens Incalce sicut maior quāta essentia in inferioribus utriusq̄. c. d. una esset opatio nisi mediante concordantia. **Nam** fili quantuz forma ē nobilior tanto nobiliori indiget materia: & p̄cōsequens maioris nobilitatis & concordantie. **Ex quo** reuelation est q̄ quāto magis est simplicitati propinqua: tanto magis quingunt forme que sūt de simplici nā. **Sicut** uidemus p̄ celū q̄ maiorem concordantiā h̄t cum prima m̄a q̄ cū elementis. Etiam maior concordantiā h̄t cum igne q̄ cū aere: & de alijs similibz rebus. **Item** cū ista tota latitudo magis recte oportet esse p̄ sumā concordantiā forme & materie. **Oportet** calcem esse aptam in illo mō q̄ sumā concordantiā h̄t p̄ lapidibz & eoz partibus: hoc ē q̄ calx deducatur ad maiore simplicitate. Tunc erit apta ad ingrediendū omne magisteriū. Que simplicitas est ut querat̄ uno mō in lymū sine elementoz diuisione ad lapides preciosos: Alio modo q̄ queratur in elementa & inde fiat lymū sine distillatione post eoz fixationē. Alio mō q̄ fiat lymus destius ex elementis p̄ distillationez adopus maius si aliqua esset ibi mutua resistentia p̄

purū & impurū: qua rōne est destructūz mediūz cōiū-
tione inter formā & māt lapide.

Vestio decima. Vtrum metalla nēq lapidibz aut
alioz quorūvis lapidibz pōz sunt apta ad in-
grediendum absq eo q elementa diuidant. ¶ Solutio.
c. e. Necessariū est q metalla diuidant p ele-
menta ut māt illoz appropinquet ad suū gen-
us q est pma illoz māt siue natura. Et tūc tem-
poris talis māt est magisterio sufficiens ad nouam
regenerationē. Alias n. quātūcūq metalla appro-
pinquaretur apma sui nā: & pglequens anoua re-
generatione artificiali q est mediūz p quod metal-
la terminari debent in lapide. ¶ Constat igit affi-
rmationē eē veram.

Vestio Undecima. Quomō fit fermentūz cōpositū-
um. ¶ Solutio. c. f. Fermentūz cōpositūz fit
ex pura metalloz māt: & sulphure nature: & ly-
mo elementoz. ¶ Etia fit ex duobus ly. & vno
ethereo: Et altero terrestri. Et ista est mixtio natur-
alis magisterij omz lapidibz: Alias eūz potentia defici-
ret & opatio in lapidibz ratione cuius nō posset po-
tentia habere in alio. ¶ Post hoc fili q in hū. & c. & c.
vel donec fiat sicut gūma. Tūc nō est factūz fer-
mentū cōpositūz quod dicitur gūma: que post la-
pidificationē tantam potest habere potentia con-
uertendi sicut sufficit sue nature.

Vestio duodecimā. Quod est fermentū simplex:
& fermentum cōpositūz. ¶ Solutio. c. g. fer-
mentū simplex est illud cui nihil administra-
ture sicut sunt elementa p se simpliciter supia.

Fermentum compositum est cum unum elementum cum aliis misceatur. **Q**uare sibi sit reuelatum quod si corpora simpliciter nescit reducere in elementa que sunt sui prima causa non poterit habere nec fermentum simplex: nec compositum: Et si dicta fermenta non haberet: essent lapidis potentie vacue potentia: & sua qualitas extra non posset habere dominium.

Vestio Tertiadecima. Vtrum in latitudine magister erigat mixtio necessaria. **S**olutio. **E**xplanatio huius principij: quod alias non posset esse concordantia inter fermenta simplicia & composita.

Vestio Quattadecima. Quare in nostro opere dissolutio requiritur necessario. **S**olutio. **c. h.** In ista camera reuelatur que uis soluit: Nam necessarium est quod artista per artificium habeat metalla corrumpere ut ipsa per corruptionem deuenire faciat ad sui primam materiam: quo uero dissoluto se oportet sumere ut sit destructio unitatis per dissolutionem & disgregationem partium per minima successum ut trahatur a corruptionibus sui primordialis materiam: quod uere fieri non posset absque dissolutione corporis: quod deficit medium cum corruptione & raritate se sumere debet contra concordantiam unitatis destructibilis: que uero unitas non deuenit ad non esse per corruptionem nisi se ipsam dissolutio sumeret cum corruptione & e contrario.

Vestio quattadecima. Si sufficiat lapis phorum ad dandum pondus: qualitate: quantitatem: colorem & similia metallis per eum alterabilibus.

Solutio. **c. i.** Generatio est id per quod causantur

forme noue. Que nō causatio esse nō posset sine cō
ruptione p quā puantur forme antique. ¶ Nam que
libet formacum particulariūz proprias nāz q specifi
cam hnt: cum qua nā materia que in ipsa forma
subiicitur sicut auri spēs que est forma auri nā
multū optime gplexionata in hūdo radicali: et
calore nāli in pondere q mollitie: resistentia ignis: et
colore citrino. ¶ Et spēs cupri formet suā materi
am male gplexionatā: q leuē: cōbustam cū secibz
suis terreis: Et sic de plumbo q stagno: q ferro: q
ratione speciei sunt male gplexionata respectu
ad argentū q aurū: ¶ Ex quo patet q mā gditio
nat gditione forme p gnationē q ab ipsa recipit
omne gditionē illius forme: Et sic exōstis mā
olei cū alio pondere: colore: qualitate: quātita
te q c. Et sic de alijs rebus similibz generalibz
q corruptibilibus quaz mā gditionat gditione
forme quā nouiter est formata p gnationē q cor
ruptionē. ¶ Et h dicta q lapis phycus sufficit
pdictis de forma nāli: qua inuante si ad transfor
mationē: q gnationē: ad pondus nouū: mollitiē
nouā: q gplexionē: q cū corruptionē p. ¶ Et
cōrumpendi hōz q cōuēto. ¶ Sic si lapis fuit
ut mala forma formatus: etiā que forma mou
et mām ut in ipsa influat suā naturā cū gnatiōe
q cōruptione: ¶ Sicut faber qui mouet mater
iā ferri cū clauū uult facere: q illā mouet cor
rumpendo: q mām clauū format forma cultelli ut
alius rei. ¶ Sic fili metaphorice q multo melius
lapis phycus pparatur ut dictum est.

Vellio sextadecia Quales sunt colores apparen
 tes in opere. ¶ Solutio Explanatio huius pñci
 pij est. c. d. k. sili quelibet camerarū quatuor
 principalium sunt. Id est pñm colorē hē quorū
 similitudo apparet In elementis ut in tabula
 diximus que cognominat⁹ gñalis sñm q̄ quelib
 et hē maiore concordantiā cum tali re uel q̄trare
 vetat⁹. ¶ Cum quidam sint colores qui apparet
 p̄ dictā concordantiā. Alij p̄ cōcordantiā & q̄trazi
 etate. ¶ Et q̄ dum supposituz elementuz p̄dic
 taz quatuor causarum mixtionē. Et p̄ succe
 ssione actionē & passionē. Una s̄mictit⁹ alte
 ri. Et sic de suo colore. q̄ unus color s̄mictit⁹
 alteri. ¶ Et q̄ lapis phycus In sua p̄fectione hē
 nām ignis simplicis. Simile colorē hē ignis cuius
 pñs color est rubeus. ¶ Et q̄ ante q̄ pueniat ad
 ignis speraz oportet q̄ p̄ speram aeris transire. Ideo
 Ante ruberū colorē apparē color dyaphanus cum
 cōmitate quadā p̄ mixtionē ignis & aeris. ¶ Et
 q̄ anteq̄ pueniat ad speram aeris lapis transit
 p̄ speram aque & Ideo hē colorē p̄prium aque qui
 est albus. ¶ Et quia Terra est p̄ncipūz p̄ quod
 Incipit ascentio. Dum lapis est Ineue spera hab
 et colorē p̄prium terre. ¶ Sunt igr̄ colores quat
 uor causati a quatuor p̄ncipalibus massis appa
 rentes In lapide gñatione. Sicut Niger. Albus.
 Cytrinus. & Rubens. ¶ Sunt quippe alij color
 es qui gñant⁹ ex mixtionē illorū de quibus fili
 curare non debes. ¶ Et sili isti colores apparet
 successue sñm q̄ lapis additionat⁹ In triangulo ru

beo. ¶ Preterea isti colores sunt taliter conditionati q
unus est medius inter unū & aliū: Sicut albus colo
inter nigrum & ceterū: Et Citermus color qui ē me
dium inter album & Rubrum. ¶ Et in isto possum
li potes errore intelligere sic: Si Colores nō appare
ent ordinati: Sicut si color albus appareret antequā
color niger: Rubrus anteq̃ croceus: Quia sic esset
destructa ordinatio nālis medioꝝ pp defectū uirt
utis concordantie: Et Causatio trianguloꝝ etiā
ēēt q̃ nām & q̃ quadrangularitate nāles: Unde
sic influxum anguli q̃ influxum recti angly que
est certa: ēē: & pfectionē: quod q̃ ēē & pfectio esset de
structū pp influxū in nāles triangulare & concordantie
habet euz defectū puationis & nō ēē. ¶ Quare fili nō
queunt multū nāle ordinare pncipiū huius artis
ad ppositionē lapidū pphoꝝ: & regulare ignē gmu
ne et in parte explanauimus.

Vestio decima septima. Quare est Sepatio. ¶ Solut
io. c. g. l. finis separationis est ut pma mā aue
getabilibus & mineralibz p minima trahatur: Et
in uino p canonū distillationē: & alambici retific
ationē: & uasis circulationē. ¶ In mine. Libz uero
p elementoz separationē: & corp purificationē: et
fixationē: & hoc quidā lymus illoꝝ. ¶ Et ē Sepatio
ut sepetur mundū ab immundo: Subtile a grosso: Ra
rium a spisso: Leue a ponderoso: Sicut Elementa: Te
rra ab aqua: Aqua ab aere: Air ab igne: Ignis a
terra: Sulphur nē qd p phos dicit̃ terra fructife
ra a cinere & puluere dāpnato sepata: ¶ Alias ē
esset destructa amicitia istaꝝ rerū que habeo.

esse partes nri lapidis pofusam & impura mixtionē.
Inordinatione nalem que fit li fine illius pncipij
ne glideraretur impratica huius artis.

• **Respo de octava.** Cum quo cognoscit Artista
q omnes lapides generantur ex pmoziali natu
ra metallozo: & rerum uegetabilium: **Solutio.** c. f.
m. Potentia est id cum quo agent attingit obiectum.
Nam uisus uidet q nulla gnatio de una nā pncipiam
fieri pot: nisi res alterabiles omnino dissoluantur p
minima & reducantur de forma pncipiam usq ad sui pri
mā mām que appetitum hē ad hanc formā uel ad illā.
Si eūz alē esset: **E**sset possibile q remanente sub forma
una: possē ab altera spetie stare: q habē nāz illius absq
eo q ipso forma cōrumpet: **S**icut existente ab spē
Artis uel pncipij absq eo q nā illius pncipij exaluta. est
et p cōruptionē alia pma spē: q est pncipiens: quia
si pncipij spē existente hoc q est: posset habere nāz ariet
is: & reuocato. **P**reterea Metalla ipis existentibz sol
idit ab sua vnica forma & spetie: stare possent sub spē
aque uel alterius elementij: **E**tiam qlibz illis possē
pncipiens quēti absq eo q cōrumpentz appropriā
tate q est impossibile. **I**ntelligas ista Artista
q potentis intellectiuis: intelligibilitatis & intell
igere cum quibz moue artificium ut nā nature ass
imiletz. **I**ntelligendū est q illud quod causa fac
ere nō potest: nō pot eius effectus facere: **S**ic natu
ra que nō pot gnare: nō secunda mām alterare: et
ponere ab alia forma noua: nisi res gnales ad sui p
mā mām deuenire sciatz. **S**ic nec ars qnmliter
alchimica quā nā cum sit eius effectus. **E**t pncipij

to passu errant aliqui sophiste qui alchimiam
cōponē Intendūt absq̃ reductione metallorū ad
suā p̃mā m̃āz. ¶ Et quia fili nesciūt m̃āz expol-
iare a forma antiqua: Nesciūt In sp̃am Inducere
nouā formā: ex eo q̃z m̃ā relinque nō uult suam
p̃pam formā. ¶ Et q̃z nō Inmutant/ ñāz p̃ cōrupti-
onē: nō Inuat ip̃os ñā cū g̃natiōe. ¶ Habet etiam
Artista cognitiōe p̃ vegetabilia existente s̃b aliq̃
sp̃e g̃nat Individua extēseca faciendo ip̃a stare
sub sp̃etie cui est s̃bmissa p̃ reductione illorū ad p̃-
mā m̃āz suā: Que uere In suā sp̃etie deduc̃ n̄ des-
erere possent: Si illa ad suā p̃mā m̃āz p̃m̃as
trahere p̃ dissolutionē: q̃ partes s̃tīlissimas q̃ pu-
rissimas querit In suā p̃mā sp̃etie. ¶ Et Ideo fili
hic est cā q̃z ab aialibus tante emittunt/ egestio-
nes: q̃ vr̃ne q̃ sudores. ¶ Et Arbores qui tantas
gūmas emittunt que sunt eorū sup̃fluitates. ¶ Re-
are fili Intelligendū est q̃z quacūq̃ g̃natiōe natu-
rale Inimul est necessaria res g̃nālis q̃ cōruptib̃
illis ad suā p̃mā materiā reduc̃

Vestio Decianona. Vtrū diuīso Elemento-
rum amētalīs sit possibilis artificiali. ¶ So-
e. g. ¶ Fili hic fuerunt p̃cise opīones Int̃ ph-
ylosophos. ¶ Unde fili ut ueritas patefiat In hac
questiōe duas rationes facere Intendimus: Vn-
am p̃ parte affirmatiua: q̃ Alterā p̃ parte negati-
ua: ut uideat/ que rō magis queat p̃ncipijs
huius artis q̃ cum bonitate q̃ magnitudine: vñ
posita dicta cōclusionē p̃mā sp̃e t̃ anguli m̃-
gri dubitat Intellectus q̃ deducat cōclusionē p̃o-

prima necessaria: & primo per negatiua & dicit sic.
 Si diuino elementorum per se potest esse ad patet: quod
 per am nra simpliciter existente: alias non est diuina
 ydne essent mixta & sic Alchimista posset habere
 simpliciter aere ad partem quod non esset lucitas: & sic
 de alijs ratione cuius significaret quod unum elemen-
 tum esse posset sine alio: & quilibet habet qualitatem
 unam per am nralem cui non miscentur alie qualitates: quod
 uero qualitas non habet appetitum ad suam speciem multip-
 licanda: nisi per se ad eundem hoc quod est: quod est impos-
 sibile: & per ordinationem quam deus posuit in eleme-
 ntis & naturis eorum: qui uoluit ab exordio unum sine
 alio esse non posse: nisi quod unum habet unam qualitatem
 per am: & semper mixta alijs per actionem & passionem
 ut est generatio & corruptio in elementis: & quod omnes
 species generantur in indiuiduis: quod quod esse non posset
 in elementa quolibet per se secundum suam per am rationem lepa-
 tum esset ab alio: & nunc cum altero non est mixtum.
 Preterea esset destructus triangulus uiridis: &
 Rubens: & virtus actionis & passionis. Reuel-
 atur per se illud quod non sustinere non potest: Artifici-
 um operis est impossibile: Quare intentio al-
 chimistarum est falsa: & nihil habet realitatis: & per
 consequens ars alchimie non est reale nec ens rationis.
 Recurret autem hic cum fortis obiectione Triangulus
 niger autem rationalis per intelligere recolere & odire:
 Consurgit angulus Luidus per intelligere recolere
 & amare rationem affirmatiuam qui supradicta rat-
 ionem destruit & dicit sic: Quadrangulus Rub-
 ens simile supponit & diligit quia Alchimista

non intelligit elementa separe sic simpliciter & ab-
solute sicut quadrangulus supponit. Sed alchim-
ista intelligit ipsam compositionem & mixturem non ad
inuicem diuidere: hoc est quod ubi fuerit effectus & igne
uocant sit magis de propria qualitate quam de alijs ele-
mentorum qualitatibus: Et sic de aere ubi sit ma-
gis de humiditate quam de caliditate: Et sic de terra
ubi sit magis de siccitate quam in igne. Et sic de aqua
ubi sit magis de frigiditate quam in terra. ¶ Valis ig-
nis licet sit compositus sua simplex qualitas ignea
conuertit per partes alteratorum elementorum quod mag-
is cum ipsa participant ut sua potestas sit maior
in virtute: Et sic de aere que partes alteratori-
um elementorum que magis cum ipsa participat aer
ificat: ut possit in alijs sua multiplicare simili-
tudinem: Et sic de aqua & Terra. ¶ Hanc igitur di-
uisionem considerat alchimista ut super diximus abso-
lute: Sed considerat ipsam mixturem artificialem: quod
libet Elementorum compositorum ab elemento trahit
in figura liquoris. Tale quod Elementa in illis liquo-
ribus sunt magis propinqua quam per artificium esse poss-
ent. ¶ Per hanc autem rationem explicata est generatio
alchimiste & ignis que in felici designauimus
in Capitulo quod incipit forlix petit aquodam philosopho
Si alchimia est ars in qua incipit inter ignem
& Alchimistam que magna fuit questio: ¶ Et sic
Triangulus niger affirmat quod diuisionem elementorum
in metallis & alijs rebus ex elementis compositis
est possibilis per artificium: Cui Occurrat Qua-
drangulus lundus per intelligere Recolere & Ocu-

prima rationem: Et amare: intelligere: recollere: & rationem que cum virtute habet concordantiam. ¶ Iste huiusmodi occurrit quadrangulus rubeus per obliuiscere rationem primam: & credere: scilicet quod concordat et in perfectione.

Vestigio vigesima Quare metalla habent minus de corruptione: & lapides quod aliquod elementatum. c. m. i. Induratione infinita & eterna nulla est corruptio: ymmo putatur est perfectum ens quod formaliter suspensum potest esse generatio sine corruptione: Idem elementa appetitu habent ad finem ad quem creata sunt: hoc est simpliciter in aliquibus corporibus compositis in maiori concordantia durationis sine corruptione quod sua natura esse possit. ¶ Et quia metalla sunt magis disposita ad dictam concordantiam quam generantur & corruptione: huius de causa gliscunt in metallis & lapidibus in quibus est minus de corruptione quam in alijs corporibus elementatis. ¶ Ratio huius est quod omne corpus elementatum indiget magis rebus exterioribus quam metalla & lapides. Et ideo metallorum corpora & lapidum melius subsistere possunt induratione quam aliquod aliorum corporum.

Vestigio vigesima prima. Quare elementa maiorem habent concordantiam in metallis & lapidibus quam in aliquo aliorum corporum: sicut sunt animalia plantae herbe. ¶ Solutio. c. f. i. Generatio que est in metallis non habet medium: quia elementa generant illa per instrumentum naturalem absque eo quod unum metallum generet alterum sicut fit in naturalibus plantis & herbis quia unum non est in aliis mixtum. ¶ Solutio. c. g. esse in aliquo dupliciter consideratur: quia aliter actu

aliter. Aliter potentialiter. Metalla uero actualiter non sunt mi-
xta generaliter quedam in alijs. Sicut plumbum quod sine purius mi-
nimis non est mixtum naturaliter in auro nec conuerso. Etiam de
alijs metallis que actualiter non sunt mixta naturaliter cum alijs.
quod sic ex mixtione omnium resultat unum quid quod non est
plumbum nec aurum nec argentum quod quod est sine utilitate &
cum vacuitate finis auri & argenti & omnium metallorum. Et
quod talem vacuitatem non susterre non possit. Ideoque in alijs
actualiter naturaliter esse non possunt mixta. Sed si ipsa
metalla sunt potentialiter unum per omnia: & omnia per unum
mixta: sicut una species potentialiter est mixta cum alijs
speciebus & alteretur una. Et nisi una species est in
omnibus: & omnes in una potentialiter in naturaliter in diuina
existens in aliquo ente generabili & corruptibili non
posset generari nec formari ab illa specie. Sic caro
humana existens potentialiter in homo: uero: caro
bus & ceteris. Non posset formari species humana actual-
iter. Etiam de alijs rebus similibus istis. Quatenus
per istam mixtionem naturaliter: potentialiter habet artista mo-
dum ad intelligendum id quod est possibile in uno
metallo in actum deducere medijs. I. c. d. e.
f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. x. y. z.

Uelutio uigesima secunda. Quo intelligitur quod lap-
is phosporus in ignem non in speciali componi non
potest ex alio: propter quod ex metallis cum menstruo
vegetabilibus. Solutio. c. n. f. Actus qui est finis
vniuersumque principij: & necessitas medij mouet quod
drangulum luminum ad intelligendum quod ex alijs rebus
impossibile est fieri propter quod ex metallis. Ex quo quod
Artista intelligat aurificari: & transmutare artifi-

ialr: & quingere extrema p mediuz sapiens nāz utū
 sq: q mediuz dr terra oūz corpoz eleuata insat
 mirabilj & sulphure nē cū mēstruo uegetabili
Et p̄ssito passu cognoscat intellectus q msi natur
 ata fuerint elementa q ad extremū cū extremo
 nō quingentz ad unū finēz transmutando elementa
 sic quēsa p̄terra suā uel alienā: Quare trans
 mutandj potestate nō haberet si mercurius uege
 tabilis deficeret qd est mēstruū. **E**st igr actū
 p̄ncipioz id p̄ q quadrangulus liuidus intelli
 git opus necessitatum ex metallis fieri: q mēst
 ruo iam dicto.

Testis vigesima tertia. Strum si mutet? plum
 bum in aurum: mutant? accidentia plūbi in ac
 cidentia auri: hoc est q mutetur quātitas & quali
 tas: Actio & passio: Nigredo: Mollities plūbi: p̄q̄nti
 tate: qualitate: actione & passione & q. Auri. **S**o.
 c. o. **P**robatur est sup q lapis phycus est uegeta
 bilis & uegetans. **O**ccurrit huic questioni qua
 drangulus liuidus & dicit q uegetatua est q̄stitu
 ta ex uegetatiuo uegetabili & uegetare: Et uegetati
 uuz p̄uegetabili p̄p̄inquo: uegetabile remotuz hoc
 p̄posito: elementuz uel mixtione elementoz p̄qu
 ibus uegetatua h̄t suuz actum exercere conuenien
 do unū p̄diuiduū in aliud: **N**am alteratio in p̄nd
 iuiduo: Alterant? sua accidentia sicut quantitas: q
 litas in accidentijs. B̄iecti uegetantis: Ita q p̄ma fo
 rma cōrūpit? & quētit? in accidentia secundarie
 forme nouiter acquisite: & hoc fit p̄ separationem
 forme a forma: **S**z Contra quadrangulū Liu

idum Arguit quadrangulus rubens qui dicit qd si lapis
physicus mutat pluribus In aurum uel In argentum semper
q effectus mutat causas patet hoc cu tempus quantitate
qualitate ab artificio. ¶ Plumbum oia ista hnt natura
cuius rone plumbum hnt tempus nale q ex dicto quadre
angulo p suppositione obliuiscere Ignorare ea q dicta
sunt superius q est impossibile q tempus artificiale
nale tempus transmutet. ¶ Videt igit q nihil artificial
aliquod nale transmutare posset cu se habeant taq
superius ad Inferius. ¶ Contra istam ta forte obiecti
one occurrit quadrangulus niger p intellige colore
& obedire illa que p pntes p rationes dicta sunt. Et
ad hoc q dicit triangulus vixide q dicit q differ
entia est Inter nale tantum & artificiale tantu. Et
nale & artificiale simul. ¶ Et dicit q suppositio qua
dranguli rubri est falsa que supponit lapide soli
habere entitate natura uel artificio & no oia sim
ul cu artificio. Cuius de causa ro dicti quadran
guli rubri nihil valet. Cum nihil sit artificial
um qn pot esse natum & p gseques nale. ¶ Sed
qd lapis physicus entitate hnt nale mutat met
allum ro sue entitatis nalis que aggregatz sunt
p entitatem una ex pluribus entitatibus Inueniunt
pncipioz nale & artificiale simul. ¶ Et sic tempus
nale artificio Inuante ex eo quia na no hnt Instinc
tum ad talia agenda nisi ma ministraretur p arti
stam sicut patet In electuario & Scizuppil q sic de
alijs medicinis que na nunq facit nisi artificial
iter ma de qua qponit administraret p artist
am: ut q simile na Infirmi no hnt Instinctus ad

mediana sumenda nisi in illo debito modo admin-
istraretur tempus medicæ naturalis & artificialis mutat
tempus infirmitatis quâ per naturam temporis evenit. ¶ Et
hinc occurret quadrangulus lundus per intelligere
volere & amare illa que per quadrangulum magis
dicta sunt & quadrangulum rubrum.

Veslio vigesima quarta. Quid est perfectum ens? Co-
c. m. Perfectum ens est lapis non fermentatus id est
non multiplicatus aliquo modo.

Veslio vigesima quinta. De quo est perfectum ens?
Solutio. d. m. Perfectum ens est de sua unit-
ate simpliciter & de suis partibus est. scilicet. c. d. e. f. g.
h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. y. z. y. & sic Art-
iste componentes id.

Veslio vigesima sexta. Quo & Cum quo est in
unitate ultima positus? Solutio. c. k. Perf-
ectum est ens in unitate ultima positus per modum
quod habet artista mouendo quadrangulum lundum in
generatione principiorum ad perfectionem ipsius per doctri-
nam & peritus huius artis. ¶ Est et ultimatate vn-
itatis in naturalibus attrahentibus. c. d. e. f. g. h. i.
k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v.

Veslio vigesima septima. Quid est fermenta-
tio? Solutio. c. n. fermentatio est princi-
um fruens dupliciter multiplicatione. scilicet. quantifi-
cativa: & virtuale qualibet per se. ¶ Quantificati-
ua vero est que querit multiplicationem quantita-
tis ad defectum virtutis: & detrahentur quantita-
tis. ¶ Item aliqui philosophi dicunt quod est virtuosific-
ativa & quantificativa simul. ¶ Prima vero sit-

cū Mercurio vulgi ut reuelatur existit In nost
ro testamēto In canone qui Incipit fili Turci
pe unā uncia de dicta medicā multiplicata In
virtute & c. ¶ Secunda uō ut Reuelatū p̄ p̄mo
dem libro In Canone qui Incipit ¶ Quādā tu
habūis p̄fectas dictas medicinas & de istis fac
ta p̄fectione ultimi p̄ncipij arboris phalis: & be
ne s̄mone omnes tres multiplicationes ibi decla
rauimus.

Vestio Vigesima octaua. Quare est fermentatio
Solutio. n. e. finalr fermentatio est ut arti
sta huius artis habeat modūz medicinā t̄pliq̄ mō
multiplicare ad finē ut euatetur maior labor In
Pratica huius artis.

Vestio Vigesima nona De quo est fermentatio.
Solutio. d. n. Est de se ip̄a & de suis partibus
sine quibus esse nō posset: Et est magisterij mēta
xij vulgaris Intellecti

Vestio Trigesima. Vtrum Opatio sit necessaria
Cum quo sit fermentatio. ¶ Solutio. k. Et de
claratio Vltimi p̄ncipij arboris phalis

Vestio. xxxi. Vtrum Opatio sit necessaria
In ista arte. e. p. huc questionē resp̄dit. 2
drangulus liuidus & dicit q̄ manifestum ē q̄ al
iquid p̄ncipioz mundi sive orbis esse nō pot̄ sine
opatione: q̄ si esset: sua nā nō habuisset appetit
um ad agere: s̄ tantūmodo ad existere. Et sic es
set q̄libet illorū ociosum & sine p̄o euacuātū: rat
ione cuius vna p̄ncipiū nō habet ad alterū: eti
am esset destructa concordantiā p̄ quā oīa p̄ncipia

huius artis recordantur ad unum: & cuius entia est
 sit contrarietas p qua sequezet destructio vniuers
 q quide nā susterre nō pot. ¶ Est igit opatio vn
 um pncipiū necessarium In hac arte ut sequatur
 pfectio finis p omnes operationes specificas oī
 um pncipioz. Sicut opatio artiste & b. c. d. e. f.
 g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. z. y. Et omz
 alioz pncipioz figure fundametalis hūacuit
 atem que sequezet p ociositate illoz. ¶ Et huic
 occurret quadrangulus ingez p Intellige recolē et
 odire rōnez hūa p qua sequet multa Inguetia.

Vestio Trigesima secunda. Qualis est modus

hūm que totus finis magisterij hū oploz. ¶ So.
 b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x.
 y. z. ¶ In ista eīz parte volumus q. x. fuet calor
 em finis: qui calor dī pmi gradus. 3. uō signific
 et calore tūem secreti: qui est calor bi gradus. y.
 Calore Tertij gradus Vnde modus est iste. ¶ Et
 tu obiecte mām que est. c. d. & capias. c. & redi
 gas eum In calcem p modū pmi libz In canone qui
 tractat de metalloz calcinatione: & pone sup ipm
 d. qz natz desup quatuor digitis. Et pone vas In
 sup. ¶ dū nālre tunc. c. queret In. d. Et sic
 euacuata est una figura triagularis de. c. d. x. ¶ Po
 stru accipe. t. & pone ipm In. y. & t. fugiet & quer
 tet In. v. In eadem figura format unū triangu
 lum de. y. t. v. ¶ Demde sup. v. pones. d. qz natet
 desup p tres uel quatuor digitos & ponat In. x. p
 mentem cū dimidio ad putrefaciendū: ¶ Demde
 exhe vas & pone ad distillandū In igne de balneo

maius & dimicte distillare donec plus no distillat et
sup fecit reuera aqua qua distillasti uel alia reuer-
tem & reuera aqua qua distillasti uel alia reuer-
& reuera vas sicut est ad .x. p. decem dies nales q. re-
abe vas & pone ad distillanduz In .3. et reuer-
& manebit .v. Infundo vasie In similitudine aque
splendide que no valet pillum calore ascendere et
sup fecit reuera dr. d. q. sup natu duobus digitis
& pone In .x. p. tantu tpe duplicatus sicut de aere
fecisti In distillatione & trabe vas & pone ipm In .y. et
distilla aere sicut prius & illud quod distillauit pon
ad Inhumadu In calore de .x. Et reuerabis putrefac-
tiones & distillationes don plus aereis cu aqua exire
noluerit q. cognoscere potis In ha distillatone de .x.
quia aqua exibat & non aere q. remanebit Infundo
vasis. Et tuc euacuata est alia figura quadrangula-
ris de .v. d. x. y. In cuius medio est .s. Deinde fi-
li accipe .s. Et melle cum eo tantu de menstruo & pon
sup .v. & pone ad putrefaciendu p. viginti dies qui-
bus transactis distilla In igne .y. & prius exibat aqua
& post aere mixtus cum igne. Caue tn ne rube-
fiant feces p. multu igne. Deinde ponis ubi st. Ista
duo elementa mixta cu calore fuerint secreti q. ad
ad modum t. pedis archanoz ut Infebus p. figur-
am vna demonstrabit & exibat .s. & x. manebit In
fundo siue Infebus In colore aque splendide cuius
odor ggelat mercurius vulgi qui cu Instrumento
ferreo & guma queritux In metallum pfectu ut
alibi designauimus. Et si forsitan ille calor non
fuerit sufficiens ad expellendum totu igne ponat

In y. q. exibat totus r. ab. v. **¶** Demde istum ignem
 ad partem pone & sup. y. de. s. & d. pone ad pondus
 predictum & pone ad putrefaciendum p. dec. dies: de
 mde distilla sicut prius: & diuide. s. ab. r. sicut
 prius. **¶** Pone cum alio: Et sic reiterabis putref
 actiones & distillationes donec noluit plus disti
 llare de x. simul cum s. quod q. similit. cognosce
 poteris ad hanc distillatione p. qua diuidit. s.
 ab. r. quia aer exibat totus & ignis erat. Intra
 do vasific. sic y. erit niger & rubro: Et sic eu
 acuata est alia figura quadrangula de. s.
 v. y. y. In cuius medio est. r. **¶** Demde in par
 te ista volumus q. a. significet aiaz ignis: Et. b.
 aiaz aeris: Et q. c. significet aiaz terre. **¶** Dem
 fili accipe. s. & pone in x. p. octo dies & exhe & dist
 illa in balneo marie quatuor p. illa distillatione uol
 uent distillare: Demde reuera id q. distillauit su
 p. facies & pone in x. p. septem dies: Demde distilla
 p. x. & reuera illud q. distillauit sup. facies: & sic fa
 cies reiterando distillationes & humanationes usq.
 septies ista q. suprema humanatione fiet in x. per
 sex dies: In alijs uo p. tres dies: Et sic euacuata e
 st figura triangularis de. s. x. r. In cuius med
 io est. b. **¶** Ista q. similit. facies In quersione. s. in. b.
¶ Et sic facies In quersione. r. in. a. Et sic euacuab
 itur alia figura triangularis de. r. x. a. In cui
 us medio est. a. **¶** Et sic fili finit sunt due rote
 elementales In quibus g. met. fixio & exuberatio
 elementorum sicut aeris & ignis. **¶** Demde fili ca
 pias. v. & purificabis illud p. modum designatu

Impratica fundamentali: Et in vade mecum de nu-
mero phor. In canone qui sic incipit. **Q**uatuor
Terre fit p modum Alimatioms & y. Et inuentee
& y. donec quertatur In sulphur n. **Q** Et tunc eua-
cuata est alia figura quadrangularis de d.
In cuius medio est. e. **Q** Et sic fili p. Nam etia ro-
tam finit rota corruptionis cuius instrumenta
sunt. d. x. z. y. **Q** Unde postq. finit corruptio op-
ortet sequi gnatio. **Q** Volumus In hac parte q. o.
significat q. putum de. r. s. **Q** Unde ad faciendum o.
Capias de r. quatuor partes & una de. s. & pone In
humanatione x. deinde distilla: & strato In humo p.
septimana: & distilla donec noluit ascendere. Tunc
habebis o. q. est lymus p distillatione de y. **Q** Et sic
q. similiter facies In distillatione. e. s. In querectione illorum
In p. Ita q. sint octo partes de. s. & due de. e. **Q** Et sic
formantur alie due figure quadrangulares. **Q** Prima
est. r. s. x. y. In cuius medio est. o. **Q** Secunda est
de. e. s. x. y. In cuius medio est. p. **Q** Et fili mi ex
Isto duobus lymis formare potes multa & diuersa op-
era In latitudine magistris. **Q** Primum p. magistris
opus regalis ut sup. In suo loco: Vel p. magistris
corruptionis cum terra p. elementis & dicitur In
fundamentali explicata: errando cu aere p. & cum
igne post p. pondus p. dictus: vel cu lymis sup. dicitur
is factis ex aere & igne. **Q** Et sic finit Rota gna-
tionis p. qua artista h. quod optat. **Q** Finis Igitur
Magistris habet completus p. g. ditione tangit ru-
bri p. n. ciando p. rotam corruptionis: & finiendo p.
rotam gnationis: Et hoc fili sit corrupendo vnam

figura: & quando alia v. t. corrupendo: & v. r.
 quando: Et corrupendo v. & quando r. s. e. &
 corrupendo s. r. e. & quando o. p. Et corrupen
 do. d. p. Et quando istum lapidem uel illu p. sua
 m. p. puta. x. z. y. que sunt media p. q. t. co
 uertit/ in v. Et eodem lre sunt media p. q. v. co
 uertit/ in r. s. e. Et sic v. est media inter t. et
 e. r. e. Et ducta. x. z. y. sunt media inter r. s.
 e. Et querunt/ in o. p. Item dicta. x. z. y. p
 media p. quod. o. & p. Conuertit/ in istum lapid
 em aut in illum: Et sic de alijs medie dici potest
 suo mo & d. yelut. Hic ponuntur Nouem figu
 re s. m. q. sup. In quate p. p. ordinem. Unde inci
 pit Physica perfectorum

Aqua

Terra

Aer

Ignis

Aia aeris

Aia ignis

Sulphur nē.

Lymus p. m. u. s
 Ignis & Aeris

Lymus s. u. s Aeris
 & Terre sulphuris.

Diximus de Questionibus figurarum abstracte ab ar-
bitrio philosophali In quibus plura dubia Solui-
mus que erga artis approbationem & practica & ma-
gisteria Illius X. scilicet p. aliquas eius Camer-
as In quibus clara practica pandimus. . . .
Nunc Dicendum est de questionibus figurarum qua-
drangularis p. quas multam habebit notitia In
Practica huius artis.

Questiones huius figure tot modis fieri
possunt quot modis miscentur Principia
p. suas cameras. Q. B. h. n. tantis questi-
ones hic explicamus q. p.lixitate hic euitare p. po-
suimus. Q. B. h. In ista figura paucas questiones
proponimus & soluemus: ut p. istas & p. alias alia-
rum figurarum p. cadentium sit reuelatur satis de
Practica huius artis.

Questio prima. Vtrum deus sit causa huius ope-
ris. Solutio. Intelligentia forma deus e-
st prima causa: & sic mundus est eius effectus. Ali-
as h. l. sequeretur q. alius esset eius effectus: & sic p. p-
p. sequens mundus esset eternus. Et sic esset due-
t. entitates: & sic duo d. q. quorum quilibet esset finis.
Tamen de magnitudine ratione eternitatis. s. c. . . .
eternitas singularis cu qua est solum una infinit-
as. Aut sequeretur q. si mundus non est eternus: & non
est effectus dei: q. ipse creauit se ipsum: & sequeretur
q. mundus esset in q. esset deus q. e. impossibile. Q. B. . . .
& Mundus effectus dei: & q. q. In illo g. tinetur tam
n. ale: q. artificiale. Concluditur igitur affirmatiua
esse veram: Et q. intelligentia id est p. ma causa

manet forma. i. aīaz artifice. cū t'bus quadragu-
 lis illius ad pratican huius artis. ¶ Et in isto pa-
 ssa remittit? artista q' sicut concordantia pte
 ipūm & concordantia pncipale que fit absq' con-
 cordantia: ut p'mus motor moueat intelligent-
 iam p'fecta linea ad ueritate: & patefiat illi t'az
 altissimū secretum q' quippe nō multis existit
 reuelatum.

Vellio Secunda. Que modū tenebit artista
 ut sequat' nām p' artificium. ¶ Solutio oēs
 camere huius figure: ¶ Modus est iste ut signi-
 ficat' p' p'mā camera: q' tu fili obuiare debes fi-
 gura p'mā & nīaz lapis. ¶ Secundo q' obiect
 et elementa simplicia. ¶ Tertio Elementa p'posi-
 ta. ¶ Quarto Individua elementa. ¶ Quinto potet-
 iam & opationē. ¶ Sexto mixtionē post materia:
 ¶ Septimo Dissolutionē. ¶ Octauo Generationē. ¶ No-
 no Colores apparentes. ¶ Decimo Digestiones que
 procedunt p' cameras p'mie figure ad opa minora
 vel decoctiones p'tinentes ad opera regia. ¶ Unde-
 cimo lapides. ¶ Duodecimo fermentationē. ¶ Tertio-
 decimo Cum quo opari debet fermentatio. i. multip-
 licationē virtuale: & qualificatiua: diuisiue uel
 simul. ¶ Quartodecimo ipsos lapides fermentatos.
 ¶ Et fili nota ista que tibi hic dicimus q' nā orbis
 cōsumpene aliquod Individuū putrefacit illud:
 Postea Sepat Elementa p'posita que sūt Individ-
 ua magis p'pina: Postea q'libet illorū dedu-
 cit ad sumas simplicitatez: Postea ad illam p'mā
 mīaz reducat: ¶ Et hic nō postq' finita est Nota.

Corruptionis: Incipit Rota generationis Incipiendo
gnare apma ma: Postea ad elementa coposita q
sunt p mixtione simplicium elementorum: Et ex
Elementis compositis ad substantia elementata
sm p am specie: Et forma st qua actum
elementa ad copositum inducuntur. ¶ Fili
si hic nos bn intellexisti explanatus est modus
sm que Artista sequi debet naturam p artificium.
¶ Fili Inquisitor veritatis tu praticam istam ma
gistrum Incipere debes ubi na sumit p rotatio
ne figure corruptionis: Et contrario triangulo
rubeo Incipiendo a fine metallorum: Postea a
medio postea a principio. ¶ Hoc aut fili debet
Artista facere cu principijs figure corruptionis
Que sunt Calcinatio: dissolutio: Putrefactio:
Dissolutio: Purificatio. ¶ Per ista etz principia In
cipit lapis corruptio hoc est metallorum Illius ex
quis coponit. ¶ Dem fili sequi oportet gna
tio nis Rotam: de qua oportet Artista instrumentu
facere cum quo gnerentur lapides regendo pncip
ia huius actis sm q p rota quatum explanatus
est: Que p principia sunt Mixtio: Incineratio: Elix
ir et decoctio. ¶ Ista etz principia si regantur
sunt Instrumenta generationis lapidei. ¶ Et fili
potest formare unam figuram ex duobus Circulis In
mobilibus quorum pmo gntur sex principia suprad
icta & vocat Rota corruptionis: Et in alio
circulo Inferiori pones unum quadrangulum cum
ductis quatuor principijs: Et ista vocat Rota gna
tionis: ponent. O. q volumus significare finem

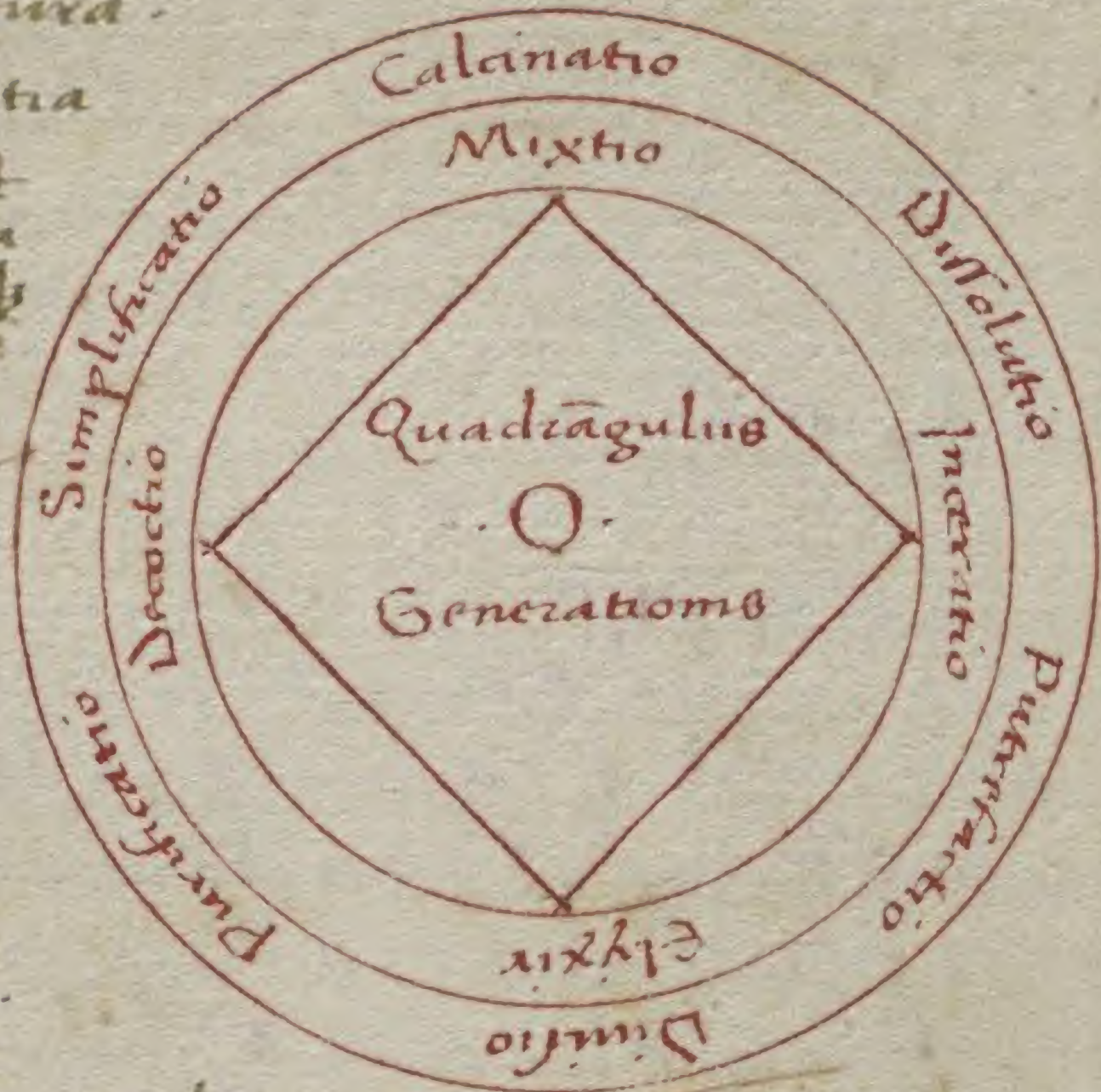
& complementa huius opus. Et iste est modus
que stultia tenebit ut sequat nam p artificiu.
Et ista est figura.

Questio tertia

Quid est
consideratio q
ho debet habere
de pncipis hu
ius artis. Sol
utio. Tota fig
ura. Forma

Consideratur
Dupliater. p
mo p Artistas

Secundo p acti
bus aut aliorum pncipiorum. Materia Con
siderat quadrupliciter. Primo Inuegetabilibz
de quibus mensuratur oritur. Secundo pro ele
mentis metallicis. Tercio pro ipsis metallis.
Quarto p Sulphure me. Elementa consideran
tur dupliciter. Primo mo simpliciter. Se
cundo mo pparte. Item potentia e differet
similiter tam simpliciter sicut pncipia inter
se differet. Mixtio habet quatuor considerati
ones. Prima est d. & c. Secunda est inter r. &
s. Tertia inter s. & e. Quarta inter r. s. & e.
questionis magne figure particularis. Dissol
utio hnt duas considerationes. Prima que fit cu
c. & d. Secunda fit cu s. e. magne questionis
iamdictae. t. s. & d. celestis ad facienduz lym

um terreeum. ¶ Generatio h̄t quatuor cōsiderationes. ¶ Prima pro elementis que gñant ex terra ex elementis. ¶ Secunda p̄ sulphure n̄e q̄ gñant ex elementis. ¶ Tertia pro lymis qui gñant ex sulphure n̄e. ¶ Quarta pro lymis qui gñant ex lymis et sulphure n̄e. ¶ Colores habent unaz cōsiderationē que sit Ingnatione lapidis. ¶ Digestio habet unaz cōsiderationem; videlicet p̄ sensum. ¶ Fermentatio h̄t triplicem cōsiderationē. ¶ Prima est virtualis. ¶ Secunda quantificatiua. ¶ Tertia virtualis & quantificatiua simul. ¶ Sepatio h̄t multiplicem cōsiderationē. ¶ Prima est inter elementa. ¶ Secunda inter putrefactiones & fixationē illaz p̄one est mudus ab Inmudo. ¶ Alio mō p̄t separat membrum a vino & alijs vegetabilibz acuentibus illud. ¶ Tertia p̄t separat lymus ab elementis. ¶ Operatio h̄t tm̄ triplicem cōsiderationem quāta sunt p̄ncipia huius artis. ¶ Venenum transformans h̄t unā cōsiderationē ut patet p̄ sensum.

¶ Vesho Quarta. Quare miscemus p̄ncipia huius artis cū p̄ncipijs phye. ¶ Solutio tota figura cū suis cameris. ¶ Fili est ista mixtio finaliter ut cognoscas q̄ oīa p̄ncipia phye sunt In oībus p̄ncipijs huius artis: puta vñ p̄ oīa & oīa p̄ vñum. ¶ Fili si ista mixtio esset impossibilis/essent p̄ncipia huius artis In se ipis ociosa: & nā In fine euacuata: q̄ nō habent motum: & essent Inmobilia: & nō esset In

orbe: Et tunc essent ex orbem. ¶ Preterea
essent ex tempus & locum & q. Et sequeretur
alia multa impossibilia pp destructiones tri
anguli rubri & luidi. ¶ Est sgr fili necessar
ia mixtio ut no sequantur dicta inuene
tia & triangulorum destructio: Quare querit cui
cumq; uolenti in hac arte facere sciā habere librum
qui dicitur principiorum philosophye qz magne ut
ilitatis existit.

Vestio Quinta Qualis est modus subtilior
huius opis. ¶ Solutio. Tota figura. ¶ Fili
subtilior modus est p modum quem sup dixim
us in questione scilicet figure huius: p reiteratione
et corruptionis ubi nā finit finē corrup
tionis rote p rotam generationis principiando ubi
incipit nā & fit isto mo: Capto. c. & posito in. d.
e. fiat inhumanatio: dissolutio & euacuatio ut
in pratica fundamentali diximus quousq; reduc
antur in sulphur nē: hoc ē metallo pfecto: Intā
to ponatur terra sblata in. d. & putrefiat ut indic
ta pratica diximus. Et post diuidere terrā illā p
elementa: & purificare illā: & distillare lymos
uel in terram aliorum metallo: uel terrā
am aqua diuisa fuerint elementa: Iterū red
ige in sulphur nē: & facere lymum terrestrem
¶ Postea lymos redige in lapides. ¶ Et fili iste ē
modus subtilior in pratica huius artis.

Vestio Sexta. Quare lym ponatur p tempus
in aere & in terra. ¶ Solutio. Ut veniant
& capiantur quinte essentie in subtili mā elementorum

Venientur & Capiantur p uirtutes ceticas Influentia
p tā longum tpus In mā mineralis uirtutis cū
certa & propa terminatione & potestate ad faciē
dum In Instanti In metallo sicut basyliscus In
animalibus

Vestio Septima: Que sunt Vegetabilia acu
entia. Solutio. Tota figura Individuorum.

Vestio Octaua: Quantum tempus durat
pratica huius magisterij. ¶ Solutio: Tota
figura practice. ¶ Et fili ille qui nūq̃ pposuit
durat p duos annos integros. Et Illi qui semit
pposuit durat p annum & tres mēses. Quā
u' sint aliquę branche arboris In latitudine
magisterij que finiuntur In quatuor uel quinque
mensibus. Et In hoc fili multi fuerūt obsecrati
qui ignorant nāz & successionē illius: & agitat
illam s'm cursuz suuz In praticando quare nūq̃
deueniunt ad finē optatum.

De figura aīe Rationalis.

Ec figura dī aīe rōnalis: & h't In se tres qu
adrangulos cum quibus et ob causa utendo
suis potentys: quoz quidē quadrangulus uul
liuidus: Alius niger: Alius Ruber. ¶ Quadr
angulus liuidus s'm additionē huius artis hab
et ppetatem intelligendi: recolendi: & Amandi
obiecta que sunt s'm intelligentiā & dignitatē
ei' eius: Et s'm pncipia huius artis: & actus:
& opationē illorum s'm ueritatē. c. d. & omz
alioz pncipioz. ¶ Quadrangulus aut Nig
er est ut aīa rōnalis intelligat: recolat: et

odiat. Et Inguementia huius artis principia
 cum odiat. Etiam oia p que sunt interpret
 incipia huius artis sequitur. Et qn fili iste
 quadrangulus deputatus est ad odiendum vi
 cia & falsitates fuit ei quadrangulus liuid
 us qui deputatus est ad amandum deum & vir
 tutes & ueritatem. ¶ Quadrangulus autem
 rubrus h't officium ad supponendum atq; cred
 endum huius artis principia & eorum conditiones
 & operationes. ¶ Quadrangulus aut liuidus
 atq; niger possunt multum exaltare ad inuest
 igandum ueritate & falsitate principis hui
 us artis. Et quadrangulo rubro obliuiscit et
 querit & diligit uel odit rem suppositam. Ut
 quadrangulus liuidus & niger inde melius oper
 are ualeant in magisterio & pratica huius ar
 tis. Attribuendo ipsi intelligere laudem gratiam
 & honorem. Et huius arti magna necessitate est
 ueritate q impossibilitate ueritatis: falsitat
 is huius arti repugnantem.

De disputatione Monachi cu Raymundo
 Vm Raymundus librum sup quod rog
 atus fuit a monacho pposuisset. Ipse eid
 em Monacho demonstrauit: qui uere querebat: et
 cum actione gratiarum illum recepit. Qui no du
 legisset. Vidit q Raymundus asseruerat arte
 alchimie ee rem & aliquid: & no modicum stu
 pfactus est & dixit. ¶ Valde miror q illud
 quod fm rei ueritate est impossibile & fals
 um: asserere esse necessarium & uerum. ¶ Nam

multos uidi & redditus perdere: etiam patriam et
honores: & nullum fructum ab arte exire: et
Ideo similiter male claudunt: quia fiunt falsi
res & falsificatores monetarum: Et multa ma
la que occasione huius artis sequuntur: dum
fine artis attingere non possunt. ¶ Qui non si es
set aliquid: impossibile esset quod nunquam unus uel
alius inueniret. ¶ Sed quia ars nihil est: Ideo est
impossibile aliquod uerum ab ipsa sequi. ¶ Respon
dit Raymundus. ¶ Nam rogatus ate ut super
istam artem uoluisset ueritatem declarare: Illud
super possibilitate per ut principia naturalia ingrediuntur
Practica huius artis declarauimus: Que uere est
& aliquid: Et si ipsi qui praticant essent in
perfecti: & cognoscerent principia naturalia & eorum successio
nes practica huius magisterij esset impossibile
¶ Et quia ignorant principia: ignorant materiam lap
idis: & per consequens ignorant finem. ¶ Et si cognosc
unt materiam: ignorant principiorum combinationes: & il
lorum mixtiones: Quare ignorant principia: Et
ignoratis principijs: ignorant & illorum successiones
& sic agitant uirtutes mineralis uirtutis: & per
consequens prauatur practica sine proposito. ¶ Dixit mo
nachus. ¶ Possibile est quod dicis: Sed quid dicim
us quod tua ars assit quinarium utque et librum
artis sue entis regalis & romis: & per artes magn
am & per artem scientie: & per cetera: alia uolumina
in quibus consueuisti quinarium huius quod hic dixisti
Sed scis tu bene Raymunde quod ille qui quinarium est
arti sue non debet de sua arte canonizari. ¶ Respon

die ei Raymundus. ¶ Si tu utiq; cognouisses pnci-
 pia nalia: Et eleuares utiq; intellectus: Scires q; tu
 in libris artis mee nihil huius artis pncipioru
 mee arti: Inuenies te uidere in ambas artes existente
 sine contrarietate pncipioz ut satis p questionariis
 uidere potes. ¶ Respondit ei Monachus. ¶ Quo Ray-
 munde tu assis istam arte esse ueram: Cum pncipia
 tue artis sint omode q; intentione qua de ipa habes
 que repugnat omni ueritati: Ita q; tua intentio
 est sup hoc fantastica cum tua ars sit falsa ut Ra-
 ymunde intendo pbare. ¶ Respondit ei Raymundus.
 Valde gaudeo q; disputare mecum uis de hac mater-
 ia. ¶ Et igr. Cavillime cesset garrulitas & suffi-
 ciat uis: & cognoscat ueritas: & eligant aliq;
 pncipia nalia gnalia p quoz qditione & materia
 sequat; modus disputationis inter me & te: Itaq;
 sequat; disputatio sine lesione pncipioz illoru na-
 ture. ¶ Quenit igr monachus sup uis Raymundi
 & dixit. ¶ Raymunde dimitte me & ego eligam
 pncipia p que inter me & te qtinuet; disputatio: &
 si tu sm eoz qditione disputauis mihi arte alchi-
 mie ee ueram: quiescet aia mea in quadrangulo
 figure sue p intelligi: recolere & amare: & p intelli-
 gere: recolere & odire contrarium: Et p credere hu-
 ius dispositionis huius uel suppositionis: Et dil-
 igr illud: & odire suppositionez factam q; illa. Unde
 Raymunde pncipia ista. ¶ Natura: finis: et
 Maiestas: Ens: Concordantia: Medius: Vegetatia:
 Veritas: Substantia: Genatio: Corruptio: Contra-
 rietas: Mixtio: Digestio: Compositio: Alteratio:

Simplicitas: ¶ Dum uero Monachus elegit pnci-
pia ad disputandum de hac m̃a: & dixit q mona-
chus sua pncip̃ argumenta: Et q ip̃e ei respō-
deret: Monachus dixit q multuz sibi placet.

De Disputatiōe int̃ Monachū & Raymūduz.

Monachus dixit Raymunde tu p̃m ueritatē
em negare nō posses: q si alchimia est ens
q natura orbis nullum h̃t finē: & tunc substan-
tia mūdi nullā h̃t quietē: & c. ¶ P̃m̃a uero rati-
onē p̃bo sic. ¶ Si alchimia est ens possibile: & cor-
pora metalloz in alia transmutans formā Inqua
ozz q̃ metalla transmutabilia maiore quietē ha-
berent q̃ in suis p̃is naturis: & tunc esset possibile:
q ex illa nā metallica Inquantū transmutantur
metalla a p̃ori nā: mutarentur in alia: Inqua quid
nā magis quiescerent q̃ in p̃ma n̄ in p̃a: & sic de
vna in aliam. ¶ Et sic appetitus nature uer̃ in p̃-
nitum q̃ nūq̃ deuenit ad finē: quod Raymunde
sal bñ fore impossibile q̃ nā nō habeat finē & quietē
in suis g̃ectis ut patet p̃ diffinitionē quā tu in
libro de nā scripsisti: qm̃ si nā est in illud p̃ q̃t
essentia g̃uat: patet q̃ finis g̃cordantie realiter
existit inter nāz & sua g̃ecta Inquo finis est con-
trarietas sine g̃cordantia. ¶ Si Alchimia ē ens
reale cum igr̃ inter nām & sua g̃ecta sint colliga-
ta & iuncta: oportet q̃ sint p̃ g̃cordantia. ¶ Cum
tu Raymunde sis q̃ g̃cordantia est cā unionis & ag-
gregationis & Colligationis: ¶ Est igr̃ Concordantia
mediuz inter nām & suū g̃ectum p̃ quā st̃ ita con-
iuncta q̃ magis esse nō possunt nec magis propinqua

p concordantiā & propinquitatem: nā tamq̃ for
 ma passionē h̄t s̄b sua nā sicut igneitas que ignis
 actionē h̄t sup ignē: Et ignis passionē h̄t sub ig
 neitate: & etiam de alijs naturis & formis & mate
 rijs. s. plumbeitas in plumbo: & Stagneitas in sta
 gno que sunt concretæ & finis sue nō: ex quibz Raym
 unde multū liquide patet q̃ inter quamcūq̃ nāz
 & sua concreta est tanta colligatio appetitus natura
 lis q̃ ipa a suis concretis diuidi nō pōt: Sicut igneit
 as que est nā ignis actionē h̄t sup ignē: Et ignis
 h̄t passionē s̄b igneitate: Etia de alijs naturis & for
 mis & materijs. s. plumbeitas plumbo & Stagneitas
 stagno: ¶ Ex quibus Raymunde liquide patet q̃ in
 tre quācumq̃ nām & sua concreta est tanta colligatio
 appetitus nālis q̃ ipa a suis concretis diuidi nō pōt
 Sicut igneitas que diuidi nō pōt ab igne qz alias
 deueniret in p̄uationē & nō esse: Etia de alijs q̃z
 Concreta & abstracta deueniunt in p̄uationē. Ist
 am nāz rōnem tu Raymunde destrūere nō potes ue
 raq̃ cum sit necessaria & concordans cū bonitate
 magnitudinis & q̃. ¶ Et est etiam p̄fecta qz sunt
 p̄ncipia simplicia tue artis cum quibz hō de om
 nibz scientijs rōne sue g̃n̄alitatis p̄fectaz habet
 notitiā. ¶ Preterea Raymunde si alkemia est ens
 uidet̃ maiorē appetitūz habē ad esse p̄griū q̃ ad
 esse suū cuius rōne ens apparē magis aliud q̃ eē
 hoc qd̃ est: rōne cuius suū esse esset ei odibile: &
 p̄uatio sui esse esset ei amabilis qd̃ tu Raymunde
 facis bñ fore impossibile. ¶ Cum sua impossibilitate
 concordant tua p̄ncipia & eoz diuisiones: q̃ tu Ra

ymūde destruere nō poteris istam meā rōnem
Cum realitas ueritatis pncipioꝝ cum ipā qcor
dat necessario: qz bñ poterit gcludi q Alchimia
nō est ens: & sic tua ratio fantastica ē & impossibilis.

Solutio Raymundi Lulij.

VE Rationes nihil h̄ me faciūt & pmo ē nego
antecedens q ueraciter est falsum: & n̄ curus
orbis n̄: & gnationis & corruptionis: ex q nō sequi
tur quibz essentis orbis sint sine fine euacuata: Im
mo Monache esset eius gtrariuz: ¶ Si transmuta
tio: gnatio: Corruptio nō esset p̄elementis ut ad
sensuz patet: cuius h̄uius esset impossibile & qd
dignitates ipius. A. ¶ Item ad aliud qd dicis q
si alchimia esset ens: q possibile esset corpora qu
idez metalloꝝ in alia transmutare: dico q vniū
dicis: & aliud ex ista rōne referes: q nā metalli
transmutabilis magis quiescit in nā illius in qua
quiescit qz in nā sua p̄a. ¶ Contra istā rōne facio
tale argumentū: qm quātūcūq ens est maior et
nobilis: tanto h̄t maiore & robiliorē appetituz
cui subiectitur minor: sicut lux ignis gmundi
que subiectit luci ignis celestis influxu inter
ra cum solis motu: ¶ Et qz mā vniuersalis est
ens de se magis nobilis q mā p̄ticulare. Cuius
appetitus sequi oportet aliu tamq Inferius suū
superius uel tamq effectus suā causam: Et materia
p̄ma h̄t appetitum de nā sua ad quācūq for
mā: Ideo ipā stare facit particulare forma ma
teria si ista forma aut illa iuuante se mā vniū
salis cum gnatione & corruptione cuius appeti

tum nā particularis sequeretur naturalitatem
 Et tū Monache scis multū bñ q appetitus corp
 pncipalium maior est q entis Indivduati. ¶ Ex
 quo multū bñ sequit q quis ens Indivduatus
 nā sūū ee diligit nō p hoc q eius Incorrupt
 ibilitas sit impossibilis: qm tale Indivduū con
 positū est de duobus mutue resistentibz. ¶ Alias
 n. Si tā est pncipalis: sequeretur Indivduoz app
 etitus: q essent Indivdua eterna. ¶ Etia nulla es
 set q̄ctas inter elementa n̄ gñō: n̄ Corruptio:
 Et sic esset paritas pncipis oīū horū pncipio
 cum que nō est q̄ magnitudinē bonitatis illorū:
 q nullum ens aliud ene gñat: Et sic maioral
 gnationis pderet sūū: Et sic nullū esset Bietū
 In quo ymago Infinite gnationis p̄sentaret: & sic es
 sent oīa elementa ociosa: & tūc vacua. Et sic p̄
 sequens deus esset q̄ ordinatione & Imperfectus In sap
 ientia & In virtute: q tu monache scis bñ ee impos
 sibile. ¶ Ex quo clare patet q tue rōnes nihil valē:
 & mea rō manet vera: Et sic alchimia est ens q̄ al
 iquid: n̄ p hoc sequit q ens magis diligit ee alien
 um q ee sūū. ¶ Bz oīa Monache quictus fallacia
 sūm q In q̄le uel sūm causaz ut nō causaz q illud
 relatiū sūū sūū referri facit ad esse q̄ fu
 it: & nō ad esse quod nouiter est: Cum mā posita
 sū forma noua: ex illa unione resultat alterū ens
 q̄ erat p̄us cum forma p̄ma: & Ideo relatiū non
 h̄t locum. ¶ Preterea si metalla nō sunt gnabi
 lia & corruptibilia nō sunt ex h̄yis p̄posita q̄ ē
 impossibile: quia aliae metalla non haberent es

se: & sic tua rō nihil valē. Videlicet ex eo qz Innata
Illi est magis de gñone & corruptione & alteratione. Itē
em ad aliud q tu dicis q Inter nāz & sua gēta est
tanta colligantia appetitus nālis q illa aliud con
cretis diuidi nō potest. Dico aliud q tu consideras na
tura p ut est ex suis gēctis essentialibz In sua gñal
itate nō destruendo nāz formā & Ideo dico q est unū.
S; si gēderis ista Insa mā dico q est falsum Itaq pē
corruptione Individuoz nāliuz spēruz. ¶ Item dum
dicis q Ignitas est Individualis ad ignē: q p tūbit
as ad plumbuz. ¶ Verum est respectu gñalutatis sue
simplicitatis: S; dico q Insa mā est necessaria eius
diuisibilitas: Et qn ignitas gñalis deficit igni Indi
uiduato Venit ignis Individuatus In sui ipsius cor
ruptione manente sup gēctum gñale q est ignis
Incorruptibilis simp quātū ad se & sic fit Inneta
lis & suis spēbus p nāz lapis phoz. manet spē
metalli Inqueribilis sup suā essentia q Impoten
tia In ipso metallo queribili: Et sic Monace tua
ratio nihil valē nec h me facit: Et mea Intentio
manē dictis rōmbus uerificata: Et sic Alchimia
est ens & aliquid q est h tuā rationem.

Item Arguit Monachus Raymūdo & dixit.

Vicis multum bñ q nulla transmutatio vni
Individui In aliud pot fieri nisi uegetatiua
mediante: ¶ Si igr Intentio tua est vera & meta
lla sunt transmutabilia que In alijs necessariuz
est q mediante uegetatiua transmutent. ¶ Maior
patet p diffinitionē uegetatiue: Et minor est dese
manifesta In cursu nō q tu Raymunde scis

q̄ si metalla que in alia transmutari nō possunt ab
 se vegetatiua. Sic diffinitio quā tu de vegetatiua
 descripsisti esset falsa: q̄ alteri principio q̄ vegetati
 uo cōpeterent indiuidua spē q̄ in alio transmuta
 te: & sic vegetatiua nō sufficeret omnibus indiuiduis te
 ansimutabilibus de una spē in alia: n̄ p̄ q̄ sequens una
 bonitas omnibus bonitatibus. Et sic quilibet esset princip
 ius speciale indiuiduum sine spē existente q̄ ē impossi
 bile. Et sic contrariū est necessariū & p̄ q̄ sequens
 verum. ¶ Et sic concluditur q̄ si metalla sūt quertib
 ilia q̄ mediante vegetatiua habent necesse querti: Et
 sic concludit q̄ lapis phycus h̄t esse vegetatus p̄ quod
 habet fieri transmutatio. ¶ Hec autē Raymundus tu sc
 id bene q̄ est impossibile. Cum lapis sit artificiatu
 utiq̄ p̄ p̄ssum & t̄ij libi que ḡdidisti mihi: & p̄ alia
 multa librorū uolumina que audiui te q̄posuisse su
 per hanc arte: cum vegetatiua sit quātū ad se principi
 um inuisibile: & impossibile q̄ nūq̄ p̄ artificium con
 prehendi possit: ut simul propositione lapis possit
 ingredi & retineri. ¶ Ex quo euidenter patet q̄ tua
 intentio est fantastica & nihil h̄t realitatis. & sic est
 impossibile quod asseris.

Responsio Raymundi.

Monachus dixit Raymundus tue rationes q̄ me non
 faciunt aliquid: nec intentioni mee repugnant.
 Concedo tibi q̄ metalla querti in alia non possunt: nec
 etiā aliquod indiuiduum nisi mediante vegetatiua.
 & q̄ lapis phycus necessario habet esse vegetatus. ¶ Sed
 Monachus dum dicit hoc esse impossibile cum lapis
 sit artificiatu: & vegetatiua sit principium inuisibil

& impalpabile. ¶ Respondeo & dico t' q' tua supposi-
tio est falsa quia tu habes p' conditione quadranguli
rubri & Liuidum & nigrum q' tu immixtioe lap-
idis intelligis & supponis uegetatiua p' se mixtioe
lapidis ingredi ipa existente demudata. ¶ Ele-
mentatiua rone cuius prauitatis false p'supposi-
tione possibilitate sue colligationis artificialis. ¶ Arti-
sta no' h't talem fantastica consideratione sicut tu
in isto passu habere uideris. ¶ Nam artista in isto
passu considerat esse cum subiecto in quo actualiter est
plantata cum elementatiua sit indiuisibilis. ¶ Ele-
mentatiua & uegetatiua conuerso uidelicet in uege-
tatiuo subiecto situata in arte qua breuiter cognomin-
amus. ¶ Et Monacho tue rones clarissime soluitur
p' questione una figure abstracte ab arbore phyllo-
sophali que incipit. ¶ Questio quo Aueru & mesteru
um uegetatiue &c. ¶ Quare mea intentio manet
uera: Et Alchimia est Ens Regale ronis. ¶ Qui
eunt q' Monachus sup' rones Raymundi ex eo q'm
Multa dubia implicata in arte p' principia elemen-
tata p' ipsum enucleauit. ¶ Preterea monachu
Rogauit Raymundus ut has rones in printi libro
collocare dignaretur ex eo q' multa dubia impli-
cata in arte ista resata existunt. ¶ Raymund-
us uo' q' Artistarum intellectus eleuetur p' p'd-
uctas rones ad soluendu' questiones & obiciendo
ipas in printi uoluit situare dignatus est ut ipse
Vltimatus finis ab ipso Artista supprime intellige-
retur & recoletur & amittatur. ¶ Quem quidem librum
xpi Custodie Comendauit. ¶ Amen deo gratias amen.

finiuit Raymundus hunc Librum Parisijs
 Anno ab Incarnatione dñi nri yhu xpi Mill
 esimo ccc^o xix^o In Monasterio Sancti Bened
 icti Centuriensis extra Ciuitatem. Ego aut
 Joannes Cycurius Theatinus Rescripsi Vene
 tijs In domo Magⁱ Domini Leonardi Loredani
 procuratoris scti Marci Anno eiusdez Millesimo
 cccc^o Lxxxvii^o Die Octauo Octubris Vñ
 Sequunt^r figure.

forma	Mā	Celū	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
forma	Mā	Celū	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r	
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Gnato	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r		
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r			
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r				
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r					
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r						
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r							
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r								
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r									
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r										
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r												
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Opat ^r	Veneru ^r													
forma	Mā	Celuz	Ellia	Pote ^r	Mixto	Disso ^r	Gnato	Colo ^r	Digo	pfiz ^r	ferm ^e	Sepat ^r	Opat ^r	Veneru ^r
Veneru ^r														

Hec est Prima figura hui⁹
 Artis que est de Mixtione p^r
 apiorum Arboris Philosoph
 ye.

s	t	u	v	x	3	3	y	y	y	a	b	b	c	c	d	e	e	f	f	g	g	h	h	i	i	k	k	l	l	m	n	o	o	p	p	r	r	q	q	
t	u	v	x	3	3	y	y	y	y	a	b	b	c	c	d	e	e	f	f	g	g	h	h	i	i	k	k	l	l	m	m	n	o	o	p	p	r	r	q	q
u	v	x	3	3	y	3	y	y	a	y	b	a	b	c	d	e	f	e	g	f	h	g	i	h	k	i	l	k	m	l	n	m	o	n	p	o	r	p	q	
x	3	y	x	y	3	a	y	b	y	c	a	b	c	d	e	f	g	e	h	f	i	g	k	h	l	m	k	n	l	o	m	p	n	r	o	q				
3	t	y	v	y	x	3	b	y	c	y	d	a	e	b	f	c	g	h	e	i	f	k	g	l	h	m	i	n	k	o	l	p	m	n	q					
y	t	y	v	a	x	b	3	c	y	d	y	e	a	f	b	g	c	h	i	e	k	f	l	g	m	h	n	i	o	k	p	l	r	m	q					
y	t	a	v	b	x	c	3	d	y	e	y	f	a	g	b	h	c	i	d	k	e	l	f	m	g	n	h	o	i	p	k	r	l	q						
a	t	b	b	c	x	d	3	e	y	f	y	g	a	h	b	i	c	k	d	l	e	m	f	n	g	o	h	p	i	r	k	q								
b	t	c	b	d	x	e	3	f	y	g	y	h	a	i	b	k	c	l	d	e	m	e	n	f	o	g	p	h	r	i	q									
c	t	d	b	e	x	f	3	g	y	h	y	i	a	k	b	l	c	m	d	e	n	e	o	f	p	g	r	h	q											
d	t	e	b	f	x	g	3	h	y	i	y	k	a	l	b	m	c	n	d	o	e	p	f	r	g	q														
e	t	f	b	g	x	h	3	i	y	k	y	l	a	m	b	n	c	o	d	p	e	r	f	q																
f	t	g	b	h	x	i	3	k	y	l	y	m	a	n	b	o	c	p	d	r	e	q																		
g	t	h	b	i	x	k	3	l	y	m	y	n	a	o	b	p	c	r	d	q																				
h	t	i	b	k	x	l	3	m	y	n	y	o	a	p	b	r	c	q																						
i	t	k	b	l	x	m	3	n	y	o	y	p	a	r	b	q																								
k	t	l	b	m	x	n	3	o	y	p	y	r	a	q																										
l	t	m	b	n	x	o	3	p	y	r	y	q																												
m	t	n	b	o	x	p	3	r	y	q																														
n	t	o	b	p	x	r	3	q																																
o	t	p	b	r	x	q																																		
p	t	r	b	q																																				
r	t	q																																						
q																																								

Ec est figura Secunda huius que est de mixtione principiorum figure fundamentalis. &c.

Ecce est figura Secunda huius que est de mi
xtione principiorum figure fundament
alis. &c.

175
 Tabula ista dat modum qualiter exhat no
 strz mercurius a Vino albo & Rubro & Ta
 ctaro utroq³.

b	b	c	b	r	b	t	b	s	b	b
h	h	c	h	r	h	t	h	s	h	b
kk	c	k	r	k	t	k	t	k	b	

Tabula ista secunda dat modum qualiter
 exhatur ne Mercurius a Melle: Colidua
 Mercurialis: A folio marino: & Sanguine hua
 no: Et q^ul^ur ne lapis ex modo dato pponat^r et
 est uel h^ue pfectionis pplementum.

c	r	c	s	c	b	c	r	d	g	f	h	m	n	q
d	r	d	s	d	b	d	r	d			k		s	
e	r	e	s	e	t	e	b	e	r	d	i		h	
f	r	f	s	f	t	f	b	f	r	d			f	
g	r	g	s	g	t	g	b	g	r	d			i	
i	r	i	s	i	t	i	b	i	r	d			k	

Extra Tabula.

	b													
⊙	⊙	b	s	c	⊙	s	⊙	⊙	b	s	⊙	⊙	b	
			s	⊙	⊙	b	s	⊙	⊙	b	s	⊙	⊙	b
			s	⊙	⊙	b								

r	s	c	⊙	⊙	b	r	s	d	⊙	⊙	b	r	s	⊙	⊙	b
r	s		⊙	⊙	b	r	s		⊙	⊙	b	r	s	⊙	⊙	b
r	s		⊙	⊙	b											

r	s	c	⊙	⊙	b	m	r	s	d	⊙	⊙	b	m	Albus	sul fuz
r	s	e	⊙	⊙	b	m	r	s	f	⊙	⊙	b	m	Citriz	
r	s	s	⊙	⊙	b	m	r	s	h	⊙	⊙	b	m	Rubeu	
r	s	i	⊙	⊙	b	m									

Finis Tertie Distinctionis

figura Indu
duorum Inquib
us noster mercur
us exultit ppmq
uoz ad ex hendum
ut ex illis possit
opus fieri

I. B. C. D. E. F. G. H.

Sanguis humanus. vinum rubrum. vinum album. propinquus. propinquus. propinquus. propinquus.

tazay. tazay. tazay. tazay. tazay. tazay. tazay. tazay.

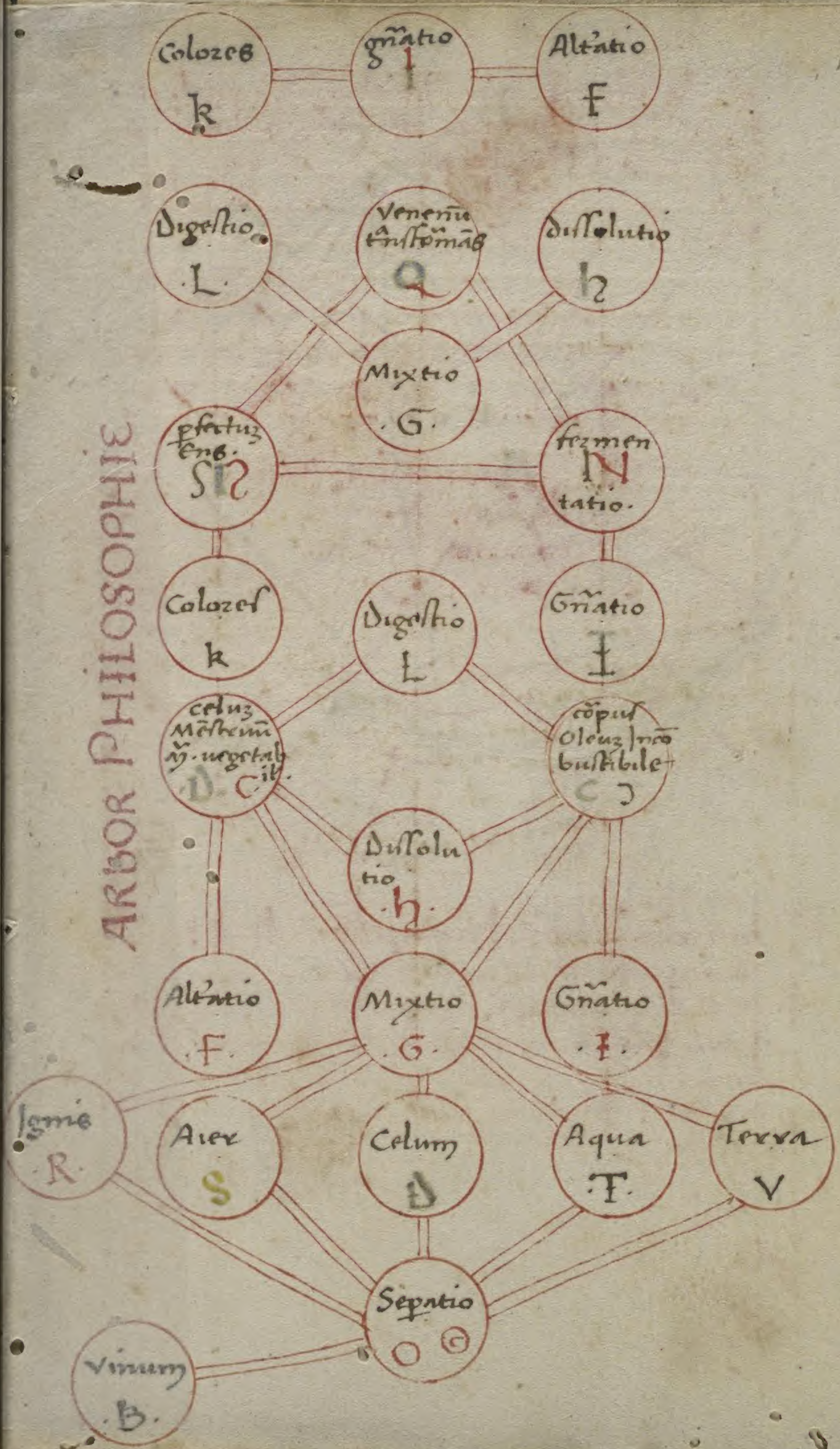
ma. ma. ma. ma. ma. ma. ma. ma.

finis. ma.

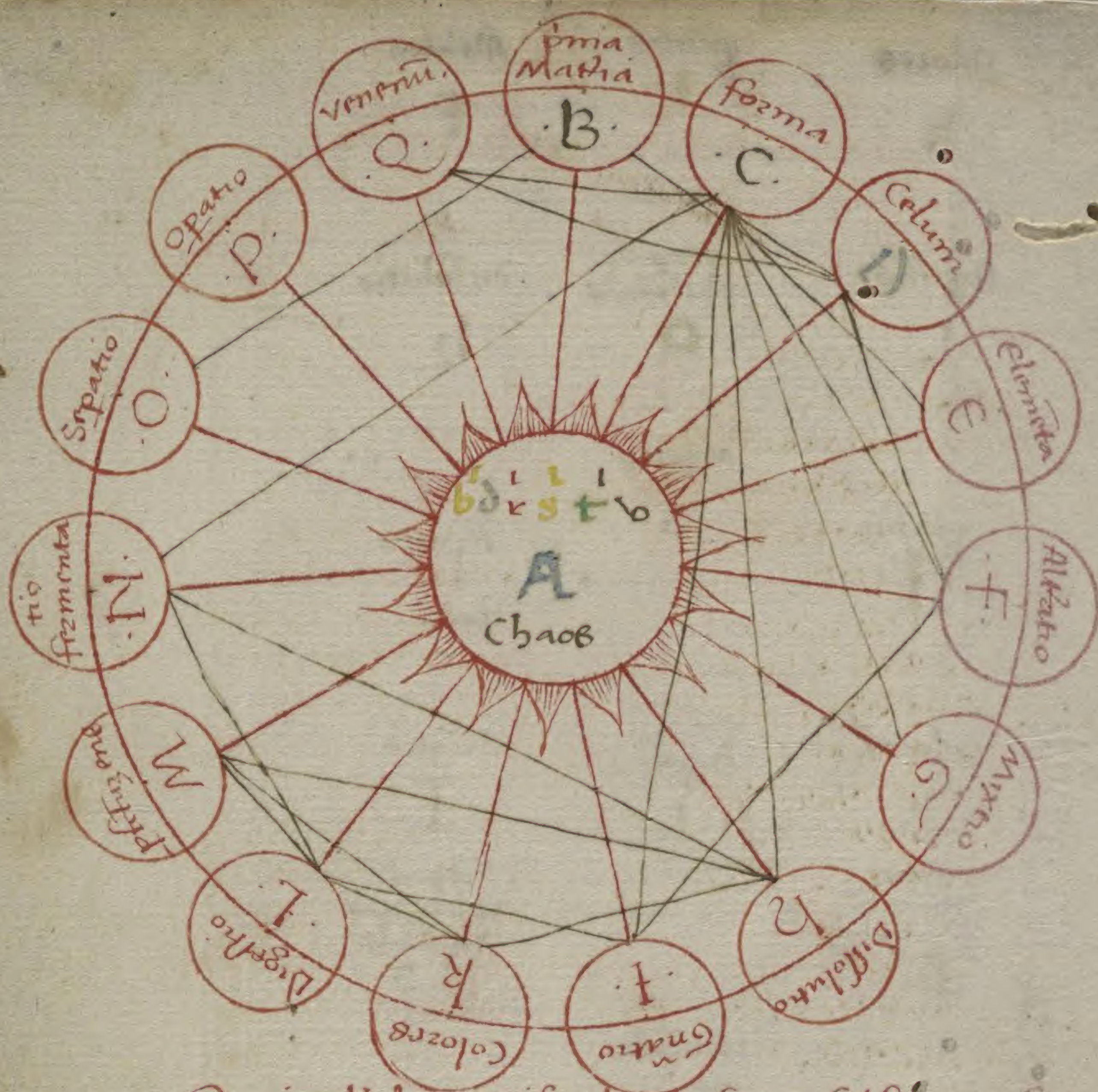
Dicuntur forme ex x. & y. dum rotate sunt
i. m. gnatione quazp Matris ex. s. t. v. z.
ut uult nã ozuit. e. f. h. i. k. l. m. n. o. p. q.
mediate. Si. c. uel. ©. iunctuz cū suo. m. erit.
nō. d. derelicto.

ARBOR PHILOSOPHIE

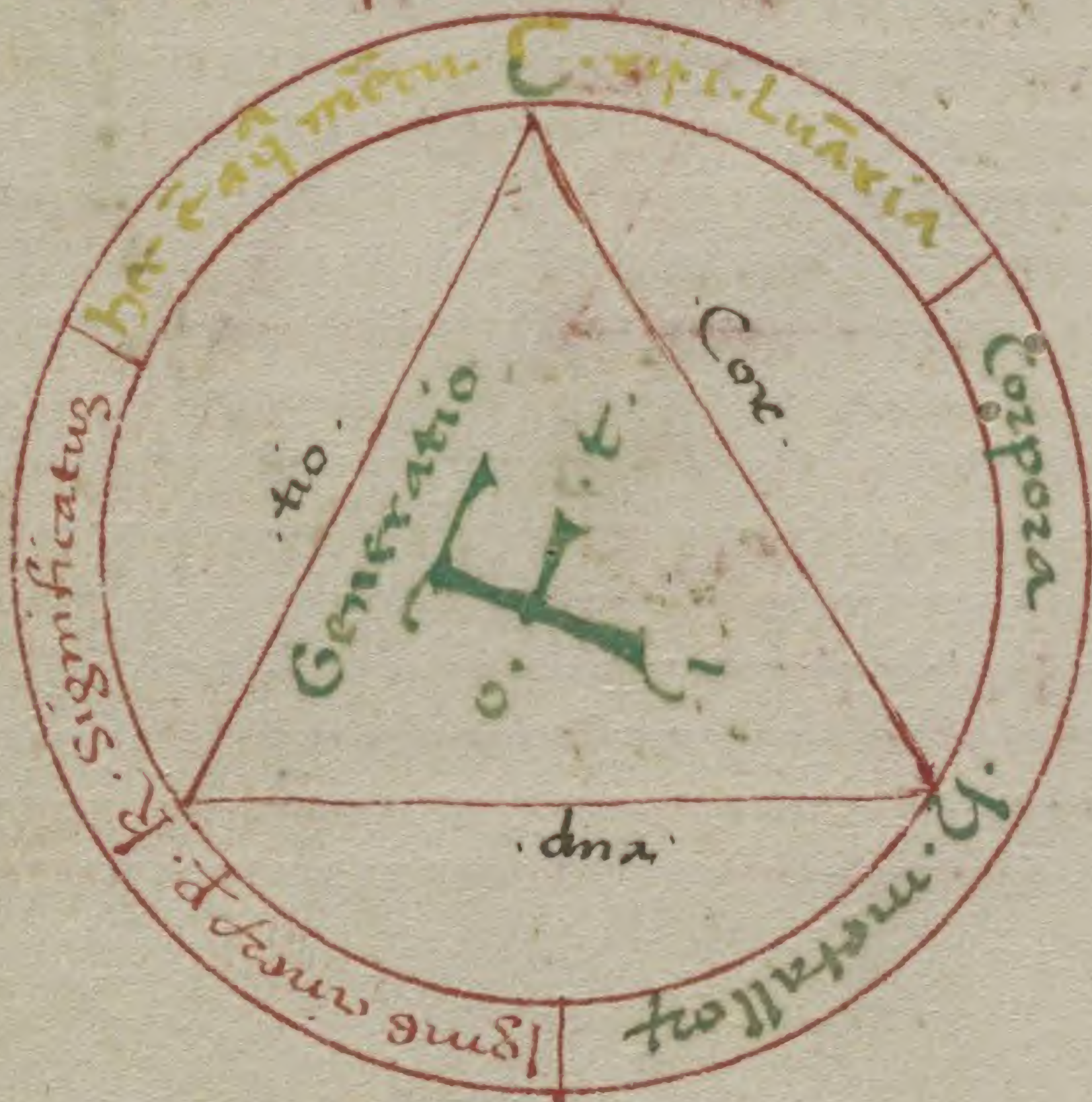
Opus phale magis nobile & figura significationis.
 & Radix supdicti arboris.
 Que sequitur est figura artis fundametal
 cum suis tabulis: significationibus & colo
 ribus qua etiam supius est designata suo
 Loco

177

Sta figura que sequitur significat q. f.
 trahitur a. d. h. p. k. Sz intellige q. d. h.
 prius debet poni in. i. & ex. i. exuberari.
 postea p distillatione deduci ad. k. & tunc or-
 itur inde. f. de. d. h. q. est Sulphur. Cui ap-
 plica elementa mēcuriata & fiet q. quēis. Sic
 f. est gemitus de. d. h. p. i. & est figura eua-
 cuata. Corruptio ponitur extra tangit: co-
 q. longe est a nro lapide. Generatio uero
 intra q. significat p. p. quor. esse nro lapidi.
 Nam opus nru. incipitur p corruptione: &
 p generatione finitur: Ideo qui p. mu. igno-
 rat: necesse h. t. sine ignorare: Cui corru-
 ptio nri opus nihil valeat: si cum aq. mer-
 curij nō iuuat: nec generatio similis: Si cum
 eius aia generatio non vigoratur.
 HEC EST PRIMA FIGURA.

¶ Sta figura secunda significat t^o q. C.
 h. penetrare debet in l. & euacuare p^o hu-
 manationes congerere: & aquas distilla-
 re: Et sup id q^o remansit de recenti aq^a
 mercurij ponit: & ponit in l. p^o t^o p^o q^o d^o
 dicit In pratica: Et post p^o t^o t^o factio-
 nes de. c. h. n. o. p. & m. remanebit
 Infundo. k. mediante hoc. debet: & n. o.
 p. reunt g^o n^o a de. c. h. p. k. & erit fi-
 gura euacuata: ha^c dicta est figura de. k.

¶ Sta figura Tertia est de. E. rubra: Et si-
 gnificat tibi fixatione elementor^o & eor^o
 suprema n^o a^o s^o b^o t^o l^o e^o z copositam uel simpli-
 cem. Suprema: s^o b^o t^o l^o e^o m n^o a^o z & simplicem:

Intelligimus qñ aër uel ignis p se sūt fixi
p distillatione uel rotatione uasibz circulati
omibz uel uasibz hermetis & tunc de orit' spūs
q de aia simp' aeris uel aia simp' ignis. S3
qñ elemēta sūt sepata p se ad partē: tūc dic
imus ipa simplicitia ante fixationē uel rota
tionē. Et p hoc intelligē aia uel aër simplex
ut patet in figura: S3 qñ aliqua pars ignis cū
aere uel aliqua pars aeris cū igne miscetur.
Tunc dicimus q sit aër compositus: uel ig
nis compositus. Si uō aër fixatus uel oia
rotatur: oritur spūs eius subtilissim' qui
de aia aeris qmixti cum aere igne. Eti
am de igne fit spūs qui de aia ignis qpo
siti cum aere. Si uō aër & ignis equalit'
fuerint mixti adinuicē: est iudiciū dicē
aia aeris qpositi uel aia ignis qpositi: Si
aero nō: minime sunt idem.

Hec quinta figura significat tibi q. c. debet quere
 ti in d. p. k. & d. debet quere in e. p. o. p. i. &
 tunc est vegetabilis anima o. p. n. m. cum sordibus
 manibus flammatis.

Sta figura quinta significat tibi finem omnis
 istarum figurarum: & significat tibi q. debes
 mittere. f. ortum de. q. d. k. cum. e. orto
 de. c. d. i. Et cum. e. de. o. p. i. Et hoc fit
 Capias. e. & e. & quinge simul in vase ph
 ylosophice p. suas fixationes: Inhumationes
 Et erit unum totum cum. f. Et hoc illo
 modo quod te docuimus in pratica me
 diantibus. i. l. k. Et tunc ex. e. e. oritur. y.

Sta fig
 mificat tibi
 qz mutatione &
 y ex oibz istis
 A. e p mci
 ura de

ura fig
 pncipia pr
 combinatione orit
 lris sic infra
 pnc. & fig
 y e fi
 mb

Sequitur

sequit tabule abstracte a figura de
opus phale minus
Ista prima tabula dat modum faciendi
elixir aluteno & jone ad faciendum
Solern & luna ex eis tantummodo.

s + d e	s + d f	s + d g	s + d h
s + d i	s + d l	s + d m	s + d n
s + d o	s + d p	s + d r	s + d q

Ista Tabula ha dat modum faciendi eli
re ex Saturno jone & Marte ad facien
du Sole & luna ex eis tm mo

s + d e	s + d f	s + d g
s + d h	s + d i	s + d l
s + d m	s + d n	s + d o
s + d p	s + d r	s + d q

Ista Tertia Tabula dat modum opandi elix
re ex Saturno jone Marte & Venere
ut ex sibi simul possit fieri Sol uel luna.

s + d e	s + d f	s + d g
s + d h	s + d i	s + d l
s + d m	s + d n	s + d o
s + d p	s + d r	s + d q

Ista Quarta Tabula est Saturni & Martis

ut ex eis fiat elixir sup Saturnū & mātē

S d e	S d f	S d g
S d h	S d i	S d l
S d m	S d n	S d o
S d p	S d r	S d t

Ita Quinta Tabula est Saturni & Venere
Qualiter ex eis fiat elixir sup Saturnū &
venem ad Solem & lunā.

S 3 d e	S 3 d f	S 3 d g
S 3 d h	S 3 d i	S 3 d l
S 3 d m	S 3 d n	S 3 d o
S 3 d p	S 3 d r	S 3 d t

Ita Sexta Tabula est Martis & Iovis
quatenus fiat elixir sup mātē & Iovē ad
Solem & Lunam.

b + d e	b + d f	b + d g
b + d h	b + d i	b + d l
b + d m	b + d n	b + d o
b + d p	b + d r	b + d t

Ita Septima Tabula docet facere elixir de mātē
te & venē ut fiat ex eis sol & luna tri mō.

b 3 d e	b 3 d f	b 3 d g	b 3 d h
b 3 d i	b 3 d l	b 3 d m	b 3 d n
b 3 d o	b 3 d p	b 3 d r	b 3 d t

Nota Octava Tabula docet facere o[mn]ia
 sol[ut]iq[ue] Luna q[uod] de Oleu[m] ingubibile.

y d e	x y d f	x y d g	x y d h
y d i	x y d l	x y d m	x y d n
y d o	x y d p	y d	

Tabula de q[ue]ctione Margaritar[um] Et
 Nota q[uod] b[ea]ta debet esse de plus uel q[ui]l
 bus maximis plus similibus.

b d g k	b d k	b f d k	b g d k
a d o k	a d c k		
a d c g	b k		
a d b q			

b d	k k	Instantibus xxx
b d e k		b s d k h[or]is q[ui]q[ue]
b d g k		Instantib[us] xxx
a d o k		xx pars hore
a d c k		diebus septem
a d c g b k		Quinta pte hore
a d b k q		Est magnitudo pfectu

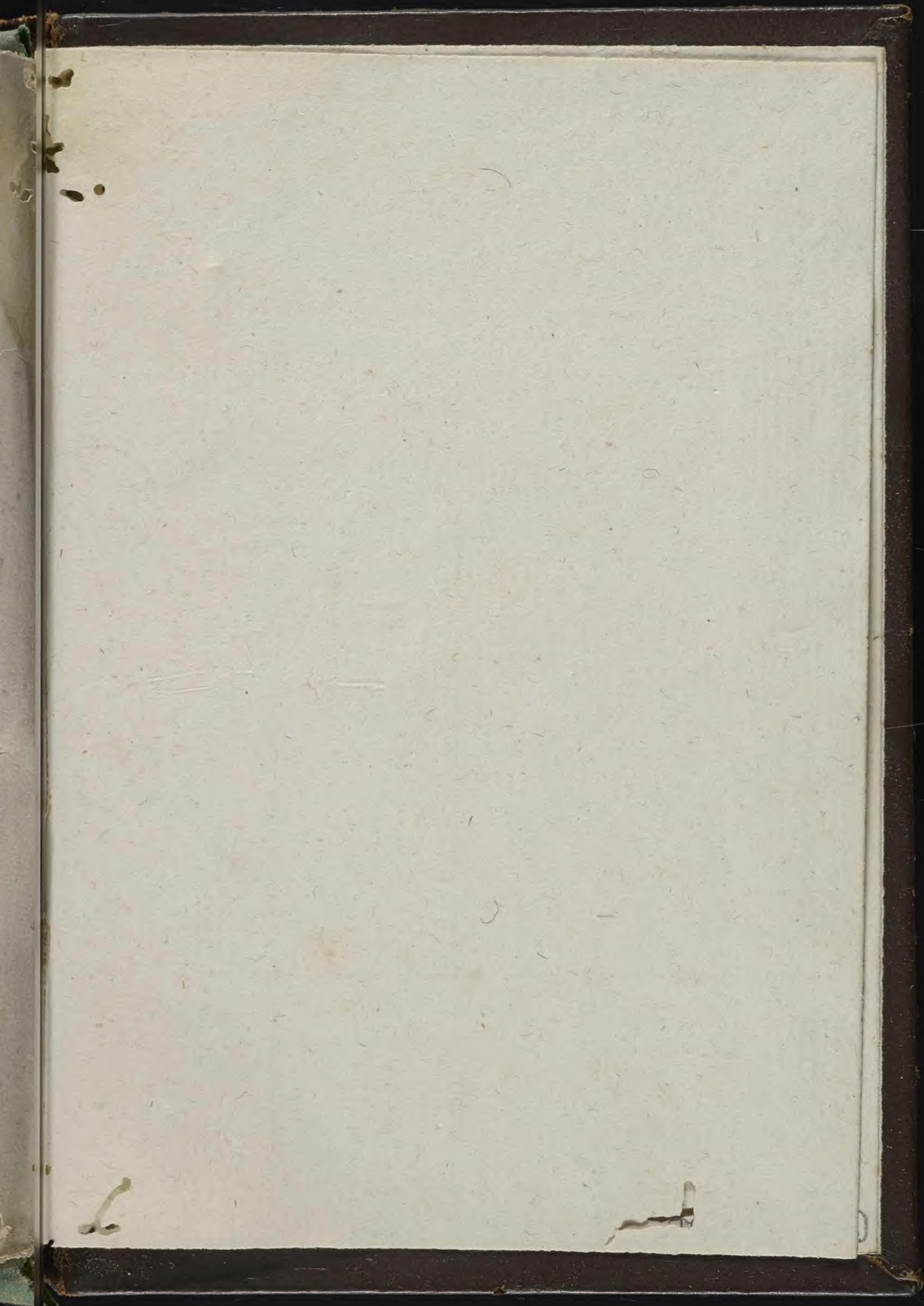

Inc. finis omni dicitur in
figura .5. 78 ne notatis
acut. definit una figura
post ipso

35NZT

SOA 1/88
Tevisek
• ATTTT

84911 - BPH.MS.100

TM 695 (BOX)

